

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

BESZÁMOLÓ

AZ ORSZÁGGYŰLÉS

RÉSZÉRE

a Gazdasági Versenyhivatal 2006. évi tevékenységéről
és a versenytörvény alkalmazása során szerzett,
a verseny tisztaságának és szabadságának
érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról

J/2541

BUDAPEST, 2007. MÁRCIUS

A tisztességtelen piaci magatartás
és a versenykorlátozás tilalmáról szóló
1996. évi LVII. törvény 36. § (2) bekezdés
c) pontja előírja a Gazdasági Versenyhivatal
elnökének az Országgyűlés számára
történő évenkénti beszámolás
kötelezettségét.

E beszámoló
a Gazdasági Versenyhivatal
2006. évi tevékenységéről szól,
valamint arról, hogy a Gazdasági
Versenyhivatalnak a versenytörvény
alkalmazása során szerzett
tapasztalatai szerint a verseny
tisztasága és szabadsága
miként érvényesül.

*E beszámoló – más, a hivatallal és annak tevékenységével
kapcsolatos információk mellett – megtalálható
a Gazdasági Versenyhivatal internetes honlapján is (www.gvh.hu).*

A beszámolóval kapcsolatos esetleges észrevételeket kérjük az alábbi címre továbbítani:

*levél:
„Parlamenti beszámoló 2006”
(ezt kérjük a borítékra írni)
Gazdasági Versenyhivatal
1245, Budapest 5. Pf. 1036*

*email:
pb2006@gvh.hu*

A beszámoló szövege a forrás feltüntetésével szabadon idézhető és hivatkozható.

*Beszámoló az Országgyűlés részére a Gazdasági Versenyhivatal
2006. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett,
a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról*

Gazdasági Versenyhivatal

Budapest, 2007. március

TARTALOM

ÖSSZEFOGLALÓ ÉS AJÁNLÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZÁMÁRA	7
Általános tapasztalatok	7
A jogszabályi környezet változásai	11
Eljárások	11
Versenypártolás	13
A versenykultúra fejlesztése	14
Intézményi és nemzetközi kapcsolatok	15
A tapasztalatok nyomán megfogalmazott ajánlások	16
RÉSZLETES BESZÁMOLÓ	19
I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK	19
1.1. A piaci viszonyok változása	19
1.1.1. Az állam beavatkozásának hatásai	19
1.1.2. Az üzleti döntéseken alapuló folyamatok	22
1.2. A jogszabályi környezet változásai	29
1.2.1. A magyar versenyszabályozás változásai	29
1.2.2. A szélesebb jogi környezet változásai	29
1.2.3. A közösségi versenyszabályozás változásai	30
1.3. A GVH által követett alapelvek	31
II. ELJÁRÁSOK	31
2.1. Az eljárás megindítása	33
2.1.1. Bejelentések és panaszok	33
2.1.2. A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció	37
2.2. Versenyfelügyeleti eljárások	38
2.2.1. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása	38
2.2.2. Versenyt korlátozó megállapodások	49
2.2.3. Erőfölénnyel való visszaélés	60
2.2.4. Összefonódások ellenőrzése	72
2.3. Ágazati vizsgálat	82
2.4. A kereskedelmi törvény alapján indult eljárások	83
2.5. Az ártörvény alapján indult eljárások	84
2.6. A bírósági felülvizsgálat tapasztalatai	85
2.7. Bírágbeszedési gyakorlat	86
III. VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG	86
3.1. Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése	87
3.2. Aktív szerepvállalás a versenyt érintő kérdésekben	96
IV. A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE	100
V. INTÉZMÉNYI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK	102
5.1. Intézményi kapcsolatok	102
5.2. A nemzetközi kapcsolatok alakulása	104
VI. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK	106

Tisztelt Olvasó!

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) 2006. évről szóló beszámolóját tartja kezében. Kicsit vaskosabb, mint a korábban megszokott, ami több dolognak is köszönhető. Részletesebb összegzést adunk tevékenységünkről azért, hogy a korábbiaknál jobban kidomborítsuk, hogy mely területen van a GVH-nak felelőssége, illetve mely területeken nincs. Több feladatunk adódott a piacfelügyelet során abból, hogy igyekeztünk mindenre kiterjedő elemzést végezni az egyes ügyekben. Új, intézményesített keretek között végezzük versenykultúra fejlesztő tevékenységünket. Általában véve is kimerítőbben kívánjuk informálni a közvéleményt arról, hogy mivel is foglalkozik az a 115 munkatárs, aki Budapesten a V. kerület Alkotmány utca 5. szám alatt végzi naponta munkáját. Mindezek összességéből adódik az, hogy a korábbiakhoz képest vaskosabb beszámolót nyújtok be ebben az évben az Országgyűlésnek.

A korábbi évekhez hasonlóan 2006-ban is nagy számú bejelentést és panaszt intézett el a hivatal, valamint nagyságrendileg hasonló számú versenyfelügyeleti eljárást folytatott le, még az ügyek típus szerinti összetételében sem következett be komolyabb változás. A tudatos piacfigyelés és a tudatos bírságolási politika 2006-ra kiforrottá vált. A versenypártolási munka címén a kormányzati és igény esetén az önkormányzati döntéseket is olyan szempontból vettük górcső alá, hogy azok milyen hatással lehetnek a versenyre. Újdonságként jelentkezett azonban a versenykultúra fejlesztésének intézményesített formája az elmúlt évben. Ezt a feladatot a kifejezetten ilyen célokra létrehozott Versenykultúra Központon keresztül látjuk el. Feltett szándékunk, hogy a vállalkozások és fogyasztók minden csoportjához elérjenek azok az információk, amelyek segíthetik a verseny fenntartását, illetve orientálhatják a fogyasztót döntésének meghozatalában. Nemzetközi kapcsolataink is igen élénkek, nemcsak az Európai Unió tagállamaival, hanem a környező, nem uniós tagállamok versenyhatóságaival is jó szakmai kapcsolatokat ápolunk. A 2006. év volt az első teljes éve az OECD-vel közösen létrehozott és működtetett OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központnak, amelynek elsődleges célja a kelet-és dél-kelet-európai országok versenyhatósági munkatársainak szakmai képzése.

Mindezek azonban csak kis részletei annak, amivel munkatársaim naponta foglalkoznak, melyet ezúton is köszönök! Az olvasónak pedig hasznos tanulmányozást kívánok, amit esetleg a honlapunkon (www.gvh.hu) található információkkal érdemes kiegészíteni.

Budapest, 2007. március 30.

Nagy Zoltán
a Gazdasági Versenyhivatal elnöke

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH, hivatal) autonóm – a kormánytól független – országos hatáskörű államigazgatási szerv, amelynek elnöke éves beszámolási kötelezettséggel tartozik az Országgyűlésnek. A GVH feladata a köz érdekében a gazdasági verseny tisztaságának és szabadságának védelme. Tevékenysége alapvetően három pilléren épül: versenyfelügyeleti munkája során érvényesíti a magyar versenytörvény és a közösségi versenyjog szabályait, a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik a verseny érdekében befolyásolni az állami döntéseket (versenypártolás), illetve a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztésével és a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet támogatásával hozzájárul a versenykultúra fejlesztéséhez. A beszámoló a piaci viszonyok 2006. évi alakulásának bemutatását követően e felosztásban ismerteti a GVH éves tevékenységét, majd az intézményi és nemzetközi kapcsolatok fejleményeit, s végül a szervezeti-működési feltételekben bekövetkezett változásokat.¹

ÖSSZEFOGLALÓ ÉS AJÁNLÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZÁMÁRA

Általános tapasztalatok

1. Az EU-csatlakozás versenyt erősítő hatása 2006-ban is jelentősen befolyásolta a magyar gazdasági életet. A piacok EU-szintű és globális integrációja révén erősödő verseny segítette a fogyasztói igények teljesebb kielégítését. A verseny ugyanakkor alkalmazkodási kényszerrel jár, ami a vállalkozások egy részének tönkremeneteléhez vezet. A verseny erősödése a vállalkozásokat a külföldi piaci fejlemények figyelembe vételére kényszeríti, és mind a hazai, mind a külföldi piacokon nagyobb teljesítményre, a fogyasztók által jobban értékelt termékek és szolgáltatások előállítására készíti őket. A nagyobb konkurenciaharc egyes vállalkozások jövedelmezőségének csökkenését hozhatja, így a vállalati működés racionalizálását kényszerítheti ki. Ez a vállalatokon belüli reorganizáció, illetve a hatékonyságnövelésre képtelen vállalkozások tönkremenetele a termelési erőforrások ideiglenes felszabadulásával, így a munkanélküliség növekedésével járhat. Ám az erőforrásoknak ez a felszabadulása biztosítja azt, hogy a viszonylag kevésbé hatékonyan felhasznált erőforrások a hatékonyabban működő cégekhez kerüljenek, hogy a fogyasztók által kedvelt termékeket előállító cégek virágozzanak. Az erőforrások hatékonyabb felhasználási módokra történő átcsoportosításával nő a gazdaság jövedelemtermelő képessége, és a jólét. Ennek a hatékonyságnövelő erőforrás-átcsoportosításnak ugyanakkor feltétele a humán erőforrások és a fizikai infrastruktúra hosszú távú fejlesztése, illetve a piaci igényekhez való rugalmas alkalmazkodást támogató gazdaságpolitikai környezet és a gazdasági sokkokat csillapító szociális és munkaügyi intézményrendszer megléte. A verseny erősödése a tisztességtelen versenyeszközök alkalmazását is előmozdíthatja, amely ellen, mint a beszámolóból is látható, a GVH egyre nagyobb intenzitással, piactisztító eljárásorozatokkal, egyre nagyobb bírságokkal lép fel.
2. Az **állam tevékenységének hatásait** vizsgálva megállapítható, hogy a magyarországi villamosenergia piacon 2006-ban tovább nőtt a szabad piac szerepe. A közüzemi piacot újabb cégek hagyták el, hogy a szabadpiacon olcsóbban vegyenek áramot, és ezzel a szabad piac aránya 33 %-ról 40 % körülire nőtt a villamosenergia fogyasztásban. Ugyanakkor a szabadpiaci áramár 2006 közepétől bekövetkezett emelkedése ezzel ellentétes mozgást is kiváltott: ismét megfigyelhető volt a fogyasztók visszaáramlása a közüzemi szektorba. Ennek indoka az a szabályozási megoldás, amely lehetővé teszi, hogy a fogyasztók költségmentesen és különösebb adminisztratív akadályok nélkül mozoghassanak a verseny- és a közüzemi piac között. Emiatt a fogyasztók nem kényszerülnek arra, hogy tartósan a közüzemi árnál többet fizessenek, így bátrabban tehetnek próbát a szabadpiaccal. Ez a megoldás hasznos volt a piacnyitás kezdetén, amikor előmozdította a szabad piac kis kockázatú megismerését, ugyanakkor egyre inkább előtérbe kerültek hátrányai, így az, hogy a szabad piac valódi piaci működését erősen korlátozza. A GVH 2006 elején lezárult ágazati vizsgálata több más szektorális problémára is rámutatott, ezek egyike a közüzemi nagykereskedő MVM és az erőművek közötti, illetve a határkeresztező kapacitások egy részének használatára vonatkozó 8-15 éves kifizetésű, hosszú távú megállapodások, amelyek a piac mintegy 70 %-át fedik le és ezzel akadályozzák továbbfejlődését.
3. A földgázpiacon 2006 végére már két és fél év állt – a lakossági fogyasztók kivételével – valamennyi gázfogyasztó rendelkezésére annak eldöntésére, hogy a hagyományos forrásból, a közüzemi ellátásból vagy a szabadpiacról szerzi be földgáz igényét. A szabad piacra való kilépés lehetőségével ugyanakkor csak a teljes éves gázfogyasztásból mintegy 10 %-kal részesedő nagy-

¹ A GVH szervezetéről és működéséről, illetve tevékenységéről további bővebb információk találhatóak a hivatal honlapján (www.gvh.hu). A GVH szervezeti felépítését a hátsó borítón található ábra mutatja.

fogyasztók éltek. Magyarországon 17 kereskedelmi engedélyes van bejegyezve, vagyis elméletileg ennyi partnertől kérhet egy ipari üzem ajánlatot, a valóságban azonban ennél kevesebb társaság rendelkezik megfelelő földgázforrással és felel meg a fogyasztói igényeknek. Ilyen körülmények között a további piacnyitást, a piacvezető E.ON piaci dominanciájának csökkenését valószínűleg segíteni fogja, hogy a földgáz nagykereskedő E.ON Földgáz Trade Zrt., a MOL földgáz üzletága feletti irányítás-szerzés európai bizottsági engedélyezése érdekében tett önkéntes kötelezettségvállalások részeként, 2006 tavaszán nem a saját érdekeltségi körébe tartozó vállalkozásnak értékesítette a hazai földgáztermelés felét. Ez az ügylet hozzájárulhat ahhoz, hogy a földgáz szektorban valamelyest csökkenjen a legnagyobb szereplőnek számító E.ON súlya, és potenciális versenytársait erősíti, így javíthatja a verseny feltételeit.

4. A vasúti teherszállításban a 2006. év a piaci szereplők számának további bővülését hozta, több korábban a piacon vevőként jelenlévő szereplő (Mátrai Erőmű Zrt. és Szentesi Vasútépítő Kft.) saját áruszállítási tevékenységbe kezdett. A 2004. májusi (részleges) vasúti piacnyitás után piacra lépett mintegy kilenc kisebb társaság 4 %-os részesedést ért el, ami ugyan EU-összehasonlításban jónak mondható eredmény, de versenyszempontból nem kielégítő, így a piac továbbra is erősen koncentrálnak tekinthető. A liberalizáció piacot élénkítő hatása is szerepet játszhatott abban, hogy a vasúti áruszállító piac – elsősorban a tranzit és export-import forgalomban – jelentősen bővült, az elmúlt 15 évet tekintve a legtöbb árut 2006-ban szállították. Ugyanakkor a liberalizációt még mindig piaci zavarok nehezítik, az ipari nagyfogyasztók telephelyein lévő iparvágányokhoz való hozzáférés korábban is tapasztalt akadályozása nem szűnt meg, és újabb piaci jelzések alapján a határforgalmi átkelőhelyek megközelítésének hátráltatása is gondot okozott. A vasúti személyszállítás piacán 2006 folyamán a korábban is jelenlévő, egymással nem versenyző két domináns szereplő (a MÁV Zrt. és a GYSEV Zrt.) volt jelen a piacon. Új fejleménynek tekinthető, hogy több mint öt térségi vasúti társaság engedélyezési eljárása van folyamatban, amelyek elsősorban a keskeny nyomközű vonalakon és a vidéki mellékvonalakon kínálhatnak alternatívát az államvasúti modellel szemben. Noha ezek a társaságok csak helyi jelentőségű, szűk piaci szegmensben működnek, a vasúti személyszállítási piac is hamarosan elindul a többszereplős modell irányába.
5. A légi közlekedés területén kifulladás az utasforgalom fapados légitársaságok 2003-as ferihegyi megjelenését követő gyors felfutása. Az utasforgalom növekedésének lassulása annak ellenére következett be, hogy a 2005. decemberi privatizáció során a reptérüzemeltető Budapest Airport Zrt.-t megszerző brit BAA International 5 %-kal csökkentette a reptérhasználati díjakat, illetve több hatékonyságnövelő intézkedést is bevezetett. A profiltisztítás jegyében több részfunkciót versenyalapon, pályázaton értékesített: megvált a repülőtéri minibusz-szolgáltatástól, illetve eladta a földi kiszolgálást végző BA Handling Kft.-t. A brit BAA felvásárlásával a reptér 2006 végére új tulajdonos kezébe, a 2005-ös privatizációs pályázaton is részt vett német Hochtief Airport GmbH és a kanadai CDPQ társaságok közös irányítása alá került. Ferihegy kiemelkedő piaci hatalmának enyhe gyengülését jelzi, hogy más magyarországi regionális repülőterek is egyre erősödő nemzetközi forgalmat bonyolítanak.
6. A gyógyszer-kereskedelem az elmúlt években nem működött klasszikus versenypiacként, a tevékenységre vonatkozó speciális jogi szabályozásból adódóan. A gazdasági verseny a gyógyszer-kiskereskedelem piacán nyomokban volt jelen, elsősorban annak köszönhetően, hogy a piac igen erősen szabályozott volt még 2006-ban is (a tevékenységre vonatkozó jogszabályok számos korlátozást tartalmaztak a piacra lépésre, a piaci szereplők vállalati formáira és tulajdonviszonyaira, egyes vállalkozásoknak a patikatulajdonlásból való kizárására, a piaci szereplők mozgásterére vonatkozóan), a gyógyszer-nagykereskedelem piacán viszont már érdemi volt. A gyógyszer-nagykereskedelem és a gyógyszer-kiskereskedelem területén működő vállalkozások közötti közvetlen átfedést, illetve összefonódást a 2006. év során hatályos jogszabályok korlátozták azzal, hogy a gyógyszer-nagykereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások számára (és a gyógyszergyártók számára is) tiltották a gyógyszerárakban való közvetlen tulajdonszerzést. Mivel azonban az irányítási jog a tulajdonjogtól függetlenül is alakulhat, nem meglepő, hogy a valóságban egyes gyógyszer-nagykereskedők (és gyógyszergyártók) ténylegesen irányítottak, irányítanak gyógyszerárakat. Ezen irányítási viszonyok nem nyilvánvalóak, és igen nehezen megismerhetők (ha megismerhetők egyáltalán), ami ronthatja a piaci verseny és a szabályozás hatékonyságát is.
7. Az **üzleti döntéseken alapuló folyamatok** körében elmondható, hogy a vállalati összefonódások száma globálisan 2006-ban növekedett, ám kevesebb esetben volt szükség a GVH engedélyének kikérésére, tekintve hogy az engedélyezési küszöb a versenytörvény 2005 novemberében hatályba lépett módosítása szerint 10 milliárd forintról 15 milliárd forintra emelkedett. A fúziók hagyományos típusain túl – pénzügyi befektetésen alapuló vállalatfelvásárlások, klasszikus horizontális vagy vertikális összefonódások – 2006-ban megjelent a szomszédos (közvetetten érintett) piacon szereplő cégek felvásárlása.

8. A kiskereskedelemben az üzletszám növekedése mellett folyamatos erőteljes fluktuáció figyelhető meg, a ki- és belépések magas száma önmagában is jelzi az ágazatban érvényesülő valódi versenyt, a kiskereskedelmi piac megtámadhatóságát. Magyarországra továbbra is az elaprózódott kereskedelemstruktúra jellemző, bár folytatódik a koncentráció, s jelentős forgalmi eltolódás tapasztalható a zömében napi fogyasztási cikkeket forgalmazó hipermarketek és diszkontok irányába. A nagyméretű kereskedelmi üzletek, hipermarketek építése az utóbbi években már nem csupán a dominánsan napi fogyasztási cikkeket forgalmazó üzletkörben jelent meg, hanem néhány, új keletű szakkereskedelmi hálózat kialakulása is folyik (műszaki cikkek, építési cikk és barkács árukör). Ezekben az ágazatokban is hasonló koncentrációs folyamatok zajlanak, mint a napicikk kereskedelemben. Számos más szakkereskedelmi ágazatban ugyancsak zajlanak átalakulási folyamatok: bizonyos (jellemzően hazai) kereskedelmi hálózatok megszűnnek, más (jellemzően külföldi) láncok terjeszkednek, kiszorítva más piaci szereplőket, illetve elfoglalva azok helyét (pl. illatszer, bútor). A kisebb boltok sem szorulnak ki ugyanakkor a piacról, mert a nagyobb kereskedelmi láncok első vonalú terjeszkedési politikája releváns piacmérethez és vásárlóerőhöz kötött, így inkább a kisebb településeken, kieső városrészekben marad nagyobb életterük a kisebb egységeknek, ahol választékukat és szolgáltatásaikat rugalmasan alakíthatják vevőik igényeihez.
9. Az üzemanyag nagykereskedelem szerkezete az iparági sajátosságoknak megfelelően csak viszonylag lassan változik. A meghatározó szereplő továbbra is a MOL, az egyéb régióbeli finomítók csak kisebb szerephez jutnak. Az üzemanyag-kiskereskedelemben a konjunktúrális hatások és az adminisztratív intézkedések következtében a piac bővülése volt tapasztalható. Finomítói háttérrel rendelkező új piaci szereplők jelentek meg és nőtt a hipermarketek tulajdonában lévő, alacsony árat kínáló töltő-állomás-hálózatok száma, azonban továbbra is a MOL a legnagyobb piaci szereplő; részesedése az elmúlt hét év során nem változott számottevően.
10. A gépjármű-forgalmazás piacán a verseny erős, Magyarország az EU-25-ben a három legalacsonyabb árszínvonalú tagállam közé tartozik. Ugyanakkor az autóárak alacsony szintje nem feltétlenül jelenti azt, hogy a fogyasztók valóban olcsón is jutnak autóhoz. A készpénzes vagy szabad felhasználású hitelek használó fogyasztók jól járnak az alacsony árakkal, ugyanakkor más fogyasztók esetleg magasabb biztosítási, illetve hitel részletek formájában viszonylag többet fizetnek az autóért. Ennek oka, hogy a márkakereskedések nyeresége elsődlegesen nem az új gépjárművek eladásából, hanem a banki (finanszírozói) és a biztosítási jutalékokból származik, amely ahhoz vezethet, hogy nem a gépjárművek minél magasabb árában érdekeltek, hanem abban, hogy a fogyasztók hitelre vásároljanak (lízingeljenek), és a márkakereskedésnél a lehető legnagyobb jutalékot hozó biztosítást kössék meg. Mindazonáltal több tényező is a fogyasztói jólét növekedését, illetve magas szintjét valószínűsíti. Az alacsony új és használtautó árakat kihasználva egyre többen választják a készpénzes vásárlást. A fogyasztói igények jobb kiszolgálásának irányába hat az autofinanszírozó cégek kiélezett versenye is. A piac szűkülése miatt, továbbá mert a szalonjukat, illetve szervizüket hitelből épített kereskedések jövedelmezősége alacsony, ezen a piacon is megkezdődtek a cégfelvásárlások és -összeolvadások.
11. Az infokommunikációs szektorban 2006 folyamán tovább erősödtek a konvergenciára utaló folyamatok. A helyhez kötött telefon szolgáltatási piacokon tovább csökkent a hagyományos vezetékes távbeszélő vonalak száma. A vezetékes távbeszélő szolgáltatók ügyfeleinek elvesztését elsődlegesen a mobil szolgáltatások által támasztott verseny eredményezte. Szintén a verseny erősödését eredményezte, hogy az elmúlt években a kábeltelevízió szolgáltatók által kínált IP alapú hangszolgáltatások elérhetősége is jelentős mértékben nőtt, ami az egyik hagyományos vezetékes szolgáltató (Invitel) esetében a hozzáférés tekintetében is az erőfölényes pozíció megkérdőjeleződéséhez vezetett. Az IP alapú hangszolgáltatások azáltal is terjedtek, hogy számos kisebb hálózaton is megindult a szolgáltatás, ami részben annak köszönhető, hogy néhány alternatív szolgáltató vállalkozott arra, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatóknak a hangszolgáltatás bevezetéséhez szükséges háttérszolgáltatásokat nyújtson. Az említett verseny-nyomást jelentő megoldásokon túl a verseny további élénkülése várható annak következtében, hogy a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) által 2006 második felében elfogadott új referencia hurokátengedési ajánlatokban radikálisan csökkentek a jogosult szolgáltatókat terhelő különféle egyszeri és eseti díjak, ami a belépés lehetőségét megkönnyítette; ez a fajta belépés elsősorban a szélessávú hozzáféréssel kombinált ajánlatok nyújtását ösztönözte.
12. A mobilszolgáltatások területén továbbra is élénk verseny tapasztalható a kiskereskedelmi piacokon a három hálózattulajdonos szolgáltató között, de továbbra is elmaradt a virtuális mobil szolgáltatók piacralépése. 2006-ban a harmadik mobilszolgáltató is elindította harmadik generációs szélessávú szolgáltatásait, és az ilyen szolgáltatások nyújtására alkalmas mobil hálózatok lefe-

dettségeinek folyamatos növekedése mellett lassan nő a 3G-s szolgáltatásokat igénybevevő előfizetők száma is. A mobilszolgáltatók közül a Vodafone továbbfejlesztette a vezetékes hozzáférési piac lakossági szegmensének fogyasztói számára alternatívát kínáló termékét (vezetékes telefonhíváshoz hasonló feltételek az egy bizonyos földrajzi helyszínről indított mobilhívásokra), amely a hangpiaci konvergencia újabb megnyilvánulásának tekinthető. Az NHH folytatta a végződtetési díjak 2005-ben megkezdett következetes csökkentésére irányuló szabályozói munkáját: október elején tette közzé határozatát, amelyben kimondta, hogy 2009. január elsejére három lépésben mindhárom magyarországi mobilszolgáltató hálózatában költségalapú szintre kell csökkenteni a szolgáltatók közötti elszámolás alapját jelentő nagykereskedelmi végződtetési díjat.

13. Az Internet szolgáltatások piacán az előfizetők körében 2005-ben megkezdődött jelentős szerkezeti átalakulások tovább folytatódtak: jelentős mértékben és gyorsuló ütemben nőtt a szélessávú hozzáférések száma. A szélessávú hozzáférések száma már több mint tízszer annyi, mint a kapcsoltvonalis és ISDN előfizetéseké összesen.
14. A műsorterjesztési piacon a verseny erősödése irányába mutató folyamatok indultak el. Az Antenna Hungária Zrt. 2005 végén a Budapesten és vonzáskörzetében elérhető Antenna Mikro szolgáltatását korszerű digitális szolgáltatássá fejlesztette, amivel együtt számos csomagot, elektronikus műsorfüzetet és egyenként is rendelhető csatornákat illesztett a kínálatába, amellyel már felveheti a versenyt a kábelszolgáltatókkal is. A 2006. évben a műsorterjesztési piacon a legjelentősebb esemény az EMKTV új üzletágának, a DIGI TV-nek, mint digitális műholdas műsorterjesztő szolgáltatásnak a piaci megjelenése volt. További kedvező jelenség az ún. IPTV, a szélessávú adatkapcsolaton keresztüli műsorelosztási szolgáltatás megjelenése. Az új technológia nagy sávszélességű távközlési kapcsolatot feltételez, ezért elterjedésére középtávon elsősorban a nagyobb népsűrűségű területeken lehet számítani, ahol a szükséges beruházások hamarabb megtérülnek. Az IPTV a távközlési társaságok számára is lehetővé teszi az egyes kábelhálózatokon már bevezetett ún. triple play szolgáltatások nyújtását (telefon, internet, televízió egy csomagban).
15. A postai piaccal kapcsolatosan megállapítható, hogy a postatörvénynek megfelelően az egyetemes szolgáltatónak kijelölt Magyar Posta számára fenntartott szolgáltatási kör tovább szűkült 2006 januárjától, azonban a nem fenntartott egyetemes postai szegmensre való belépéshez 2006-ban sem kért engedélyt az NHH-tól egy postai szolgáltató sem. A piac sajátos fejleménye a „munkaerő kölcsönzéssel” megvalósuló saját kézbesítés, amelyet a GVH nem a közérdeket szolgáló verseny irányába mutató megoldásként értékelt, ugyanakkor annak megítélése – a jogszabályi környezetben – nem volt teljesen egyértelmű. Az NHH az ilyen jellegű panaszok kapcsán indult eljárásaiban nem állapította meg a fenntartott kör kizárólagosságának megsértését és engedélykerési kötelezettség elmulasztását, elsősorban azért, mert a kölcsönzött munkaerővel az egyes közüzemi szolgáltatók komplex feladatokat végeztek (mérőóra leolvasást, ügyfélszolgálati és marketing feladatokat stb.), nemcsak saját küldemények kézbesítését. A probléma ugyanakkor megoldódni látszik a postatörvény módosításával.
16. A hitelintézeti piacokon a piacvezető hitelintézetek összpiaci részesedése nem változott számottevően, és a szektor jövedelmezősége továbbra is kiemelkedően magas volt. Habár új szereplők léptek piacra – új külföldi szolgáltatók jelentek meg, illetve számos külföldi székhelyű pénzügyi szolgáltató regisztrált határon átnyúló szolgáltatás nyújtására, valamint két nagy biztosító jelent meg kiskereskedelmi bankszolgáltatásokkal – ez kis mértékben növelte csak a versenyt. A magas szektorbeli jövedelmezőség annak is betudható, hogy a hitelintézetek jellemzően nem az általuk kínált konstrukciók áraiban versenyeztek, vagyis nem a minél magasabb betéti és minél alacsonyabb hitelkamatokra, hanem más termékjellemzőkre koncentráltak. Így a verseny a célcsoport megnyerését célzó, a termékekhez vagy a hitelintézet imázsához kapcsolódó reklámkiadásokban, illetve a földrajzi hozzáférhetőségben folyt: a lakossági üzletágban versenyző bankok az elérhetőség könnyítése végett bővítették fiókhálózataikat, illetve ügynökhálózatukat. Ugyanakkor a banki fiókhálózatok átalakulása, a közepes és nagybankok hálózatbővítése javítja a verseny erősödésének feltételeit, mivel ennek révén lehetőségük nyílik – az ügynöki, illetve egyéb nem bankfiókos értékesítés mellett – a legnagyobb piaci szereplő OTP ügyfelekhez való közelségéből származó előnyének mérsékelésére. A korábbi években megfigyelthez hasonlóan jellemző volt a bankcsoport formában történő működés: a banki, lízing, biztosítási, befektetési/pénzügyi szolgáltatási tevékenység egy üzleti csoporton belüli nyújtása. A csoporton belüli együttműködés jellemzően a szolgáltatói és ügynöki tevékenységek összehangolásában, egymás termékeinek forgalmazásában, az anyabank részéről a leányvállalkozások likviditásának biztosításában, továbbá a leányvállalkozások forrásokkal való ellátásában nyilvánult meg.

17. 2006-ban a magyar biztosítási piac életbiztosítási ágazatának jelentős bővülését eredményezte a kamatadó bevezetésére adott fogyasztói reakció. A kötelező gépjármű felelősségbiztosításoknál a novemberi szabad váltási időszak most is a verseny felpörögését eredményezte és ezzel árcsökkenést hozott. Az évközi időszakban a verseny jóval alacsonyabb, az internetes összehasonlító díjtablázatokat is jóval kevesebben használják, és az átlagos kifizetési díj is emelkedik.

A jogszabályi környezet változásai

18. 2005-ben a **versenyszabályozás jogi háttérében** jelentős változást hozott a versenytörvény módosítása és az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvényt (Áe.) felváltó közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló új törvény (Ket.) hatályba lépése. 2006-ban a versenyszabályozás jogszabályi háttérében további változtatás nem történt, azonban az előző évi törvénymódosítás nyomán – figyelemmel a versenytörvény által újraszabályozott iratbetekintési jogra – szükségessé vált a GVH elnöke és a Versenytanács elnöke által közösen kiadott engedékenységi közlemény módosítása. Az engedékenységi közlemény módosításával párhuzamosan, a módosító közlemény előírásainak megfelelően 2006 februárjában a GVH közzétett egy tájékoztatót engedékenységi politikájának és a közbeszerzési és koncessziós eljárásban kötött versenyt korlátozó megállapodások büntetőjogi szankcionálásának, illetve a közbeszerzési törvény ajánlattételi szabályainak kapcsolatáról. 2006 decemberében a GVH közzétette a Versenytanács elvi állásfoglalásainak aktualizált változatát, amelyek a Versenytanács versenytörvénnyel kapcsolatos jogértelmezését tükrözik. Az elvi állásfoglalások összegyűjtésének és – időről-időre történő – nyilvánosságra hozatalának célja, hogy a vállalkozások jogkövető magatartását elősegítve iránymutatásul szolgáljanak a versenytörvény alkalmazásához.
19. A **szélesebb jogi környezet** legjelentősebb változását az új kereskedelmi törvény 2006. június 1-jei hatályba lépése jelentette, amely bővítette a GVH hatáskörét. Az új törvény – a kereskedelmi tevékenység gyakorlásának egyéb szabályai mellett – a GVH hatáskörébe utaltan fokozott ellenőrzés alá vonta a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedelmi vállalkozásokat, megtiltva egyrészt a jelentős piaci erővel való visszaélő magatartást a beszállítókkal szemben, másrészt pedig az önszabályozást ösztönző – 2006. december 1-jei határidővel – etikai kódex kidolgozását írta elő számukra. Az új törvény kizárólag a jelentős piaci erővel történő visszaélést tilalmazza, nem korlátozza a kereskedelem vevői erejének koncentrációját és nem vezet be speciális szabályokat a versenykorlátozó jellegű megállapodással történő vevői erő növekedés ellen sem. Mindkettő tekintetében továbbra is az általános versenyjogi normák alkalmazandók.

Eljárások

20. A GVH 2006-ban 207 **versenyfelügyeleti eljárást** folytatott le, ebből 178 ügy zárult versenytanácsi határozattal. A versenytanácsi határozatok közül 85 a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 93 pedig antitröszt (vagyis összefonódásokkal, a verseny korlátozásával, illetve a korlátozott versenyhez kötődő visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt. Az összes versenytanácsi döntéssel zárult eljárásból 41 indult kérelemre, 137 pedig hivatalból. A GVH versenyfelügyeleti beavatkozásainak mind a száma, mind az aránya nőtt a 2005. évhez képest. Összesen 95 esetben került sor beavatkozásra, döntően (66 esetben) a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 29 esetben pedig antitröszt ügyekben. A GVH Versenytanácsa ügyzáró határozatában 65 esetben, összesen 11.681,15 MFt értékben szabott ki bírságot, amely tartalmazza az összefonódás iránti kérelem elmulasztása miatt kivetett bírságot (42,5 MFt) is. Ez az összeg meghaladja az előző években kiszabott bírságösszegeket, ideértve a 2004. évben kirótt – a korábbiakhoz képest kiugróan magasnak tekinthető, jórészt egy konkrét eljáráshoz, a 7.043 MFt-os bírságkiszabással záródó autópálya-kartell ügyszökhöz köthető – 8.888,9 MFt-os bírságösszeget is.
21. 2006-ban 85 ügyzáró versenytanácsi határozat született a **fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását** érintő rendelkezések alapján, ebből 66 esetben került sor a GVH beavatkozására. 2005-höz képest több versenyfelügyeleti eljárás lefolytatására, valamint több beavatkozásra került sor, illetve a beavatkozások aránya is nőtt. A 66 beavatkozásból 63 esetben került megállapításra komolyabb jogsértés, amelyek közül 44 esetben összesen 1.822,8 MFt bírságot szabott ki a GVH Versenytanácsa. Ez az összeg négyszerese a 2005. évben ebben az ügytípusban kiszabott bírságösszegnek. A korábbi évekhez hasonlóan a 2006. évben is a (vezetékes és mobil) távközlési szolgáltatásokra, a pénzügyi szolgáltatásokra, valamint az egészségre ható termékek-re vonatkozó reklámok, tájékoztatások kapcsán indult versenyfelügyeleti eljárások mind az ügyek számát, mind a jogsértések súlyát tekintve kiemelkedtek az ügytípuson belül. A versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai szerint egyre tudatosabbá válik

a piaci szereplők fogyasztók elérését biztosító kommunikációs stratégiája, amely a piaci sajátosságokhoz is igazodva törekszik az újszerű reklámformákban rejlő tájékoztatási lehetőségek kihasználására – esetenként kevésbé fogyasztóbarát módon.

22. 2006-ban 19 ügydöntő határozat született **versenykorlátozó megállapodásokkal** kapcsolatban. 15 esetben került sor GVH beavatkozásra, ebből kilenc esetben a Versenytanács összesen 8.649,85 M Ft bírságot szabott ki. Továbbra is kiemelt ügycsoportot képeztek a tiltott és titkolt legkeményebb versenykorlátozást (ármeghatározás, piacfelosztás, kvóta meghatározás) megvalósító, pályázatokat érintő ajánlattevők közötti összejátszások. Öt olyan versenyfelügyeleti eljárás zárult le, amely az informatikai piacon a potenciális versenyzők közötti, az ajánlattételt megelőző különféle jogellenes együttműködések tartását fel. A 2006. év legnagyobb összegű bírságkiszabásával zárult versenyfelügyeleti eljárás a biztosítási piacot, azon belül is a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításhoz, illetve a casco-hoz köthető rezsióradijakat érintette. Az ügy érdekességét az adta, hogy a két elmarasztalt biztosító nem egymással kartellezett, hanem a gépjárműjavítók árkartelljére rábólintva próbálta meg korlátozni a versenyt – a kisebb biztosítók visszaszorítása érdekében – a gépjármű biztosítások piacán, amelyhez az autókereskedők szakmai szövetsége nyújtott segítséget. A GVH gyakorlatában visszatérő esetsorozatot jelent a piaci szereplők szerveződési részéről tanúsított versenyt korlátozó törekvések vizsgálata. 2006-ban nemcsak az előbb említett esetben, de az agrárszektorban, a könyvkiadás és könyvkereskedelem területén, valamint szakmai kamarákkal szemben is született elmarasztaló határozat.
23. 2006-ban az **erőfölénnyel való visszaélés** gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásban 33 ügydöntő versenytanácsi határozat született. 22 esetben az erőfölény megállapítást nyert, ezek közül 11 esetben a visszaélő magatartás is beigazolódott, ezért a GVH beavatkozására volt szükség. A Versenytanács a visszaélést feltáró 11 ügyből három esetben az eljárást – szünetelést követően, illetve az eljárás alá vont kötelezettségvállalására tekintettel – megszüntette, a nyolc marasztaló határozat közül öt esetben szabott ki bírságot, összességében 1.166 M Ft-ot, három esetben a bírság kiszabásától eltekintett. A vezetékes műsorterjesztés (kábeltelevízió szolgáltatás) piacát évek óta visszatérő jelleggel jellemző, a havi előfizetési díjak növelésének túlzott mértékét, valamint a programcsomagok összetételének hátrányos módon történő változtatását kifogásoló panaszok nyomán induló versenyfelügyeleti eljárásokra 2006-ban is találunk példát, de egyéb infokommunikációs piacokon (így a vezetékes távközlési szolgáltatás, az Internet szolgáltatás, valamint a televíziós műsorszórás, illetve az ahhoz kapcsolódó műsorszétosztás területén) észlelt kizáró jellegű, pl. a szolgáltató-váltás korlátozására irányuló magatartások is vizsgálat tárgyát képezték. A vezetékes energiapiacokon már a 2005. évben is tapasztalt, a fogyasztói szolgálat körébe tartozó kiegészítő jellegű (fogyasztói megrendelésre végzett, illetve fogyasztói magatartás következtében szükségessé váló), s ennek folytán hatósági árszabályozás alá mindaddig nem tartozó tevékenységek túlárazásában megnyilvánuló, kizsákmányoló jellegű szolgáltatói gyakorlatok elterjedése nyomán többször is szükségessé vált a hivatal fellépése. Az ennek során lefolytatott egyik versenyfelügyeleti eljárásban került először alkalmazásra – a versenytörvény 2005. évi módosításával bevezetett, a szünetelés jogintézménye helyébe lépő – kötelezettségvállalás, amely az eljárás alá vont vállalkozás elmarasztalása nélkül, az önkéntes jogkövető magatartás vállalásával biztosítja a jogsértés orvoslását. A probléma szabályozási szintű megoldása érdekében a GVH szakértői a Magyar Energia Hivatallal szoros együttműködésben közreműködtek e szolgáltatások hatósági ármegállapítás alá vonását célzó jogszabály-tervezet kidolgozásában. Az energia szolgáltatók mellett más közüzemi szolgáltatókkal (pl. a közüzemi csatornaszolgáltatás, valamint a hulladékgazdálkodás körében) szemben folytatott versenyfelügyeleti eljárások is szerepelnek a 2006. évi ügyek között.
24. 2006-ban 43 **összefonódással** kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács. Ez a szám jóval alatta marad a korábbi években elbírált összefonódások számának, amely döntően annak a következménye, hogy a versenytörvény 2005. évi módosítása a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése érdekében – egyéb módosítások mellett – a fúziós fejezet bejelentési küszöbszámát 10-ről 15 milliárd forintra növelte. 41 esetben az érintett vállalkozások által benyújtott kérelemre indult eljárás, két esetben pedig olyan eljárás lezárásaként született határozat, amelyet a GVH indított hivatalból, mert vélelmezte, hogy az érintett vállalkozások elmulasztottak engedélyt kérni. Öt esetben a kérelem nem volt engedélyköteles, vagy a kérelmezett tranzakció nem minősült összefonódásnak. 35 esetben a GVH engedélyezte az összefonódást, míg három esetben a GVH a kérelmezők kötelezettségvállalásai mellett engedélyezte csak a fúziót. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt együttesen 42,5 M Ft bírság kiszabására került sor. A 43 ügyzáró határozatból 21 ügy horizontális, a versenytársak közötti irányításszerzés változását érintette, két ügyben vertikális, további 20 ügyben pedig jelentős horizontális és vertikális vonásokkal is rendelkező, illetve sem horizontális, sem vertikális vonásokkal nem rendelkező (pl. konglomerátum típusú fúzió) szervezeti összekapcsolódásra került sor. A kérelmezett összefonódások kapcsán megfigyelhető, hogy 2006-ban világszerte és Európában is folytatódott az iparágak koncentrációja, amely Magyarországon – a külföldön honos vállalkozások magyar piaci

érdekeltségein keresztül – egyaránt érezte hatását. A koncentrációs folyamatok háttérében egyes esetekben a termékpaletta szélesítése és a tranzakció révén elérhető költségmegtakarítás állt, míg más esetekben a versenynyomás következtében tönkrement cégeket vásárolták fel versenytársaik. A GVH által vizsgált összefonódások számos piacot (köztük az energia szektort, az építőipart, a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart, a gyógyszer-kiskereskedelmet, az infokommunikációs szektort, a víz- és szennyvízkezelést, a pénzügyi szolgáltatásokat, az ingatlanforgalmazást stb.) érintettek.

25. A GVH-nak a villamosenergia szektorban 2004-ben indított **ágazati vizsgálata** 2006 elején fejeződött be. A vizsgálat fő megállapításai már 2005 végén ismertek voltak, azokat a GVH 2005. évi tevékenységéről szóló beszámolója részletesen be is mutatta. Az ágazati vizsgálat eredményei nyomán 2006-ban a GVH versenyfelügyeleti eljárásokat indított a hat magyarországi áramszolgáltatóval szemben annak gyanújával, hogy az említett szolgáltatók versenyellenesen, a velük azonos vállalatcsoportba tartozó kereskedő vállalatok érdekében alakították közüzemi tevékenységüket, illetve kötöttek szerződéseket egyes feljogosított fogyasztókkal. A GVH eljárásában kiemelten vizsgálja a feljogosított fogyasztók tényleges szolgáltató váltási jogát akadályozó egyes áramszolgáltatói piaci magatartásokat (pl. hűség szerződés jellegű, a feljogosított fogyasztókat több évre a szolgáltatóhoz kötő egyedi szerződések), illetve a saját tulajdonú kereskedő vállalkozások előnyben részesítését. Ugyancsak az ágazati vizsgálat eredményeire támaszkodott a GVH 2006-os villamosenergia szektorral kapcsolatos versenypártolási tevékenysége is.
26. Noha a GVH alapvető hatáskörét a versenytörvény és a közösségi versenyszabályok alkalmazása képezi, más törvények is hártanak jogalkalmazási feladatokat a hivatalra. A GVH számára új feladatként jelentkezett, hogy 2006. június 1-jén hatályba lépett **kereskedelmi törvény** értelmében egyrészt a jelentős piaci erővel rendelkező kiskereskedők felett a visszaéléssel kapcsolatos felügyeletet a hivatal látja el, másrészt a jelentős vevői erővel rendelkező kereskedelmi vállalatok által megalkotandó önszabályozó etikai kódex jóváhagyására a hivatal jogosult. A GVH számára az év első fele az új feladat- és hatáskör ellátására való felkészülés jegyében telt, ideértve a jelentős piaci erővel való visszaélés ügycsoportjára alkalmazandó bejelentési űrlap kidolgozását, azon piaci szereplők körének a felmérését, akik a kereskedelmi törvény értelmében jelentős piaci erővel rendelkezhetnek, továbbá egy május végén nyilvánosságra hozott, a lehetséges eljárásjogi kérdések, illetve az arra adandó válaszok előzetes feltárását és összegzését tartalmazó tájékoztató elkészítését. Az év végén a GVH – a 2007. december 31-ig terjedő időszakra – jóváhagyta azt az etikai kódexet, amelyet tíz jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő vállalkozás képviselőjében nyújtott be az Országos Kereskedelmi Szövetség. 2006-ban a hivatalhoz a kereskedelmi törvény megsértését kifogásoló panasz, illetve bejelentés nem érkezett.
27. Az **ártörvény** értelmében a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértését a hatósági ár megállapítója vizsgálhatja és állapíthatja meg, azonban a jogsértés miatt bírság kiszabására nem jogosult, ennek érdekében határozatát meg kell küldenie a GVH-nak a versenytörvényben szabályozott bírság kiszabása végett. 2006-ban a GVH fennállása óta mindössze második alkalommal került sor arra, hogy a GVH a hatósági ár megállapítójának kezdeményezése alapján eljárást indított jogszabályt sértő áralkalmazás miatti bírság kiszabására, Balmazújváros Város Önkormányzatának kérelmére, az eljárás azonban bírság kiszabása nélkül zárult.
28. A **bírósági felülvizsgálat tapasztalatai** alapján a hivatalból indított eljárások körében a határozatok megtámadása tekintetében 2006-ban is folytatódott az a korábbi éveket jellemző tendencia, hogy a marasztaló határozatok mintegy felét támadják meg. A bíróságok és a GVH között évek óta fennálló jogalkalmazási harmóniát mutatja, hogy a versenytörvény alapján eddig megtámadott, s jogerősen elbírált 369 határozatból a Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság (illetve az Ítéltábla) mindössze 18 esetben változtatta meg a jogalap tekintetében a Versenytanács határozatát, további 15 esetben pedig kisebb-nagyobb mértékben csökkentették a bíróságok a kiszabott bírságot.

Versenypártolás

29. A GVH 2006-ban is **aktív versenypártolási tevékenységet** fejtett ki mind a jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése során, mind saját kezdeményezésére (pl. szignalizáció formájában). Ennek keretében a hivatal az aktuális versenypártolási kérdések mellett mindig kiemelt jelentőséget tulajdonít a parlamenti beszámolókból megfogalmazott ajánlásaival összefüggő országgyűlési vagy kormányzati (szabályozási) intézkedések, lépések nyomán követésének. A GVH villamosenergia szektorral kapcsolatos versenypártolási tevékenységének vezérfonalát az év elején befejeződött ágazati vizsgálat főbb megállapításai,

illetve az azok nyomán megfogalmazott ajánlások képezték, amelyet a hivatal szakértői – az utóbb kevéssé eredményesnek bizonyuló – villamosenergia piacnyitás előkészítését koordináló tárcaközi bizottságban is következetesen képviseltek, de a bizottságban folytatott munka mellett a GVH a villamosenergia rendszerirányító (tulajdonosi) függetlenségének biztosítása érdekében is fellépett az illetékes szerveknél. Intenzív versenypártolási tevékenység jellemezte a hivatalt a hírközlési piacok tekintetében is, amelynek keretében nemcsak más szervek megkeresésére fejtette ki számos kérdésben versenypolitikai álláspontját, de hét év után maga is átfogó elemzéssel jelentkezett az elektronikus hírközléspiaci verseny és szabályozás alakulásával kapcsolatos versenyhatósági nézőpont és szerepvállalás összegzése érdekében. Folytatta a GVH – szintén az e körben lefolytatott ágazati vizsgálat megállapításaihoz kapcsolódóan – a 2005. évben a pénzügyi szektorban megkezdett versenypártolási munkát: javaslatokkal fordult a szabályozási kompetenciával rendelkező kormányzati és más szervek, illetve a szakmai felügyeleti hatóság felé az alapvetően a verseny törvénnyel nem kezelhető, de a verseny alakulására kiható, elsődlegesen fogyasztóvédelmi jellegű problémák rendezése céljából, amely – többek között – az ágazati piacfelügyeleti hatóság egy ajánlásában is visszacsengett.

- 30.** A GVH a verseny szabadságát sértő közigazgatási döntések észlelése esetén a közigazgatási szervet a döntés módosítására vagy visszavonására szólíthatja fel. Ha a közigazgatási szerv a felszólításnak nem tesz eleget, a GVH a határozat bírósági felülvizsgálatát kérheti. 2006-ban e jogositvány alkalmazására nem került sor, noha az év során érkezett olyan – jellemzően települési önkormányzatok által, hatósági jogkörben hozott határozatokat kifogásoló – panasz a hivatalhoz, amelynek kapcsán az alkalmazás lehetősége felmerült, azonban végül az önkormányzat a jogsértő helyzetet orvosolta vagy a fellépés egyéb okból szükségtelenné vált.
- 31.** A **jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése** során a GVH 2005-ben több mint 100 előterjesztést véleményezett részletesen. Két jelentős, a 2005. év végén elfogadott törvény (a kereskedelmi és a vasúti törvény) végrehajtási rendeleteinek egyeztetése is napirenden volt 2006-ban. A kereskedelmi törvényhez kapcsolódó rendeletek esetében a GVH-nak komoly fenntartásai voltak a tervezett szabályozással szemben, amelyek közös mondanivalója az elérendő céllal aránytalan, helyenként felesleges és költséges túlszabályozási törekvések lehetőség szerinti megakadályozásában fogalmazható meg. Ehhez képest a vasúti közlekedésről szóló törvény végrehajtása kapcsán a hivatal leginkább a szükséges szabályozás hiányát tekintette aggályosnak, mert bár 2006-ban több is elkészült, a liberalizálási folyamat előrehaladása szempontjából meghatározó jelentőségű miniszteri rendeletek továbbra is hiányoznak. A Digitális Átállás Stratégia kapcsán a GVH továbbra is kiállt amellett, hogy a digitalizációnak köszönhetően a konvergencia miatt fokozódó verseny a hírközlés-szabályozási eszközrendszerrel együtt számos, korábban a technológiai szükségességre tekintettel megfogalmazott médiapolitikai elvárást teljesít. Ezért olyan szabályozás megalkotása indokolt, amely lebontja a médiapiacokkal kapcsolatos szükségtelen és merev, a piaci verseny fokozódását gátló korlátokat, ugyanakkor biztosítja, hogy a piaci viszonyokba csak indokolt és arányos mértékben, alkotmányosan megalapozott szempontok érvényre juttatása érdekében kerülhessen sor beavatkozásra. Részletes szakmai álláspontjának kifejtésével továbbra is együttműködött a hivatal a Nemzeti Hírközlési Hatósággal (NHH) az elektronikus hírközlési piacok ex ante szabályozása céljából lefolytatott, 2005-ben megkezdett piacelemzési eljárásokban, de a projektben való szakértői részvétellel és az elemzés eredményeként megszülető dokumentumra tett észrevételekkel segítette az NHH munkáját kábeles műsorelosztási piacnak az ex-ante és ex-post szabályozás indokoltságának és lehetőségének bemutatása céljából végzett átfogó, jövőbe mutató elemzése során is. Nagyobb szabású versenypártolási munkát igényelt az egészségügy és a vele szorosan összefüggő gyógyszerellátás és -finanszírozás területén 2006 második félévében elinduló kormányzati reform. A GVH évek óta készít elemzéseket, illetve tesz deregulációs javaslatokat a gyógyszerpiac területén, ezért alapvetően érdekelt a reformok megvalósításában. Ugyanakkor a tervezett intézkedésekkel szemben – a gyógyszerek forgalomba hozataláról szóló, a gyógyszerek társadalombiztosításba való befogadásának szempontjait meghatározó, valamint a társadalombiztosítási támogatással rendelhető, kölcsönözhető gyógyászati segédeszközökről szóló miniszteri rendeletek módosítása, az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről, illetve az ápolási rendszer egységesítésének feladatairól szóló kormány-előterjesztések véleményezése során – a részletszabályokat illetően számos versenypolitikai észrevételt, kritikát fogalmazott meg.

A versenykultúra fejlesztése

- 32.** A GVH 2006-ra az eddigieknél fokozottabb figyelmet fordított tevékenységének harmadik pillérére, a versenykultúra fejlesztésére, így a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztésére, illetve a verseny közigazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez való hozzájárulásra. A hivatal több munkatársa rendszeresen

oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára. 2006-ban a GVH munkatársai több mint 70 előadást tartottak, 100-nál több alkalommal adtak interjút, és közel 70 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban. 2006-ban kilenc diák töltötte szakmai gyakorlatát a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is. A korábbi évekhez képest jelentősen nőtt a hivatal honlapjának látogatottsága, s az ügyfélszolgálathoz fordulók száma is.

33. A GVH – hagyományaihoz híven, immár hetedik alkalommal – 2006-ban is megrendezte versenyjogi és versenypolitikai témájú, egyetemistáknak szóló tanulmányi versenyét, amelynek során összesen hét pályamunka elbírálására került sor. A meghirdetett 13 témakörből négyre érkeztek dolgozatok: a legnépszerűbb, talán újszerűsége miatt, a büntetőjogi szankciókkal kapcsolatos téma volt, de a szakmai kamarák tevékenységének versenyjogi megítélésével, a nagyméretű kiskereskedelmi láncok kapcsán a vevői erő kérdésével, a fogyasztóvédelmi politika és a versenypolitika, illetve a versenyhatóság és a szabályozó hatóság kapcsolatával foglalkozó dolgozatok is születtek.
34. A hivatal versenykultúra fejlesztő tevékenységének hatékonyabbá és szervezettebbé tételét szolgálta a **Versenykultúra Központ (VKK)** 2005. évi létrehozása. A VKK nyilvános éves munkaterv alapján működő szervezeti egység, amely egyrészt a versenykultúra fejlesztését szolgáló – a GVH szakmai hátterére építő – tevékenységek, programok szervezésével és működtetésével, másrészt a versenykultúra fejlesztésében és terjesztésében részt vevő más személyek és szervezetek munkájának – pályázatok útján történő – támogatásával törekszik az említett célok megvalósítására. A VKK tevékenységéről külön egy részletes beszámoló készül, amely jelen beszámolóhoz csatoltan olvasható.

Intézményi és nemzetközi kapcsolatok

35. Az **intézményi kapcsolatok** terén a GVH 2006 során is rendszeres szakmai- és munkakapcsolatokat ápolt a szaktárcákkal és az ágazati felügyeleti hatóságokkal, illetve a piaci szereplők részvételével működő és más nem kormányzati szakmai szervezetekkel is. Folyamatos és intenzív volt az együttműködés a Nemzeti Hírközlési Hatósággal a piacelemzési eljárásokban, de folytatódott az együttműködés az NHH keretein belül működő Hírközlési Fogyasztói Jogok Biztosával is. 2006 folyamán sor került több társhatósággal is együttműködési megállapodás aláírására. A GVH megújította 1998-ban aláírt együttműködési megállapodását az energia szektor piacfelügyeleti hatóságaként eljáró Magyar Energia Hivatallal. Az új együttműködési megállapodás megkötése a hatóságokra – a piacnyitás folyamatával összefüggésben – háruló megnövekedett és újfajta feladatok hatékonyabb megoldását célozza. Együttműködési megállapodás született a GVH és az újonnan megalakult Magyar Vasúti Hivatal között is. A 2006. január 1-jén hatályba lépett vasúti közlekedésről szóló törvény több területen is nevesítette a két hatóság közötti együttműködés szükségességét, ennek rendjét rögzítették a felek a megállapodásban, de a hatóságok szakértői az év során az együttműködési megállapodás megkötését megelőzően is konzultáltak több, a vasúti közlekedési piacokon folyó versenyt érintő ügyben. A hivatal együttműködési megállapodást írt alá a kormányzati gazdaságpolitika fő felelősének számító Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal is, amely a jogalkotáshoz kapcsolódóan a hivatal versenypártolási munkájának hatékonyságát kívánja előmozdítani – többek között – a villamosenergia- és gázpiacok liberalizációja, a közlekedési szektor versenyszempontú működésének áttekintése, illetve a fogyasztóvédelem terén. 2006 szeptemberében együttműködési megállapodás aláírására került sor a Nemzetbiztonsági Hivatallal is, amelynek gyakorlati működésétől a felek a két szerv közötti együttműködés hatékonyságának fokozását várják.
36. A GVH **nemzetközi kapcsolatainak** alakulásában 2006-ban is meghatározó szerepet játszott az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságaiból álló Európai Versenyhálózaton (European Competition Network – ECN) belüli együttműködés. Egyrészt a jogalkalmazás terén folyt aktív együttműködés, mivel a közösségi versenyjog alapján vizsgált ügyekben a közösségi jogszabályok értelmében a GVH-nak együtt kell működnie az ECN tagjaival. Másrészt a GVH tevékenyen részt vett az ECN elvi kérdésekkel foglalkozó horizontális munkacsoportjaiban, mi több, az ECN gyakorlati működési tapasztalatainak az elemzését végző munkacsoportban társelnöki tisztséget is betölt. A hivatal aktívan közreműködik a joggyakorlat ágazat-specifikus kérdéseivel foglalkozó szektorális ECN munkacsoportokban is. A GVH már évek óta jelentős részt vállal a Nemzetközi Versenyhálózat (International Competition Network – ICN) munkájában. Ennek keretében a GVH 2006-ban is részt vett abban a tevékenységben, amelynek célja az új versenyhatóságok számára biztosított technikai segítségnyújtás haté-

konyobbá tétele. A GVH konzultáns versenyhatóságként működött közre egy kísérleti jelleggel folytatott programban, a szerényebb működési tapasztalatokkal rendelkező versenyhatóságok szakmai problémáinak megoldásában és kérdéseiknek a megválaszolásában. Az OECD Verseny Bizottságában és annak munkacsoportjaiban való együttműködés hagyományosan komoly feladat a GVH részére, ennek keretében a GVH az év során több témában is készített szakmai részanyagokat azok munkájához. A kétoldalú kapcsolatokban továbbra is domináns irányt képvisel a délkelet-európai országok versenyhatóságainak segítése, amelynek részeként a GVH 2006 januárjában együttműködési megállapodást írt alá az ukrán versenyhatósággal. A GVH a francia versenyhatóságokkal együttműködésben pályázott az ukrán versenyhatóság „twinning” konstrukcióban történő technikai megsegítésére is. A francia-magyar pályázat nyert, így 2007-2008 folyamán magyar részvétellel kerül sor az ukrán versenyjog átvilágítására és a közösségi versenyszabályokkal való összehangoltságának elemzésére, különböző szakmai kérdésekben való együttműködésre és számos szakmai rendezvény megszervezésére. 2006 folyamán több találkozóra is sor került a 2005 szeptemberében aláírt román-magyar versenyjogi együttműködés keretében, amelyek főleg a román versenyhatóságnak az uniós tagságra való felkészülését szolgálták.

37. 2005. évi létrehozását követően működésének első teljes évét teljesítette az **OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK)**. A ROK a két alapító intézmény – az OECD és a GVH – szakmai háttérére építve, oktatási és szakmai programok szervezésén keresztül nyújt segítséget elsősorban a közép-, kelet- és délkelet-európai országok számára. Létrehozásának elsődleges célja a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyhatóságok munkájának elősegítése, hozzájárulva a verseny javításához és ezzel a gazdasági növekedéshez. A ROK keretében folytatott szakmai munkáról külön részletes beszámoló készül, amely jelen beszámolóhoz csatoltan olvasható.

A tapasztalatok nyomán megfogalmazott ajánlások

- **Törekedni kell az európai szinten vett regionális villamosenergia piac kialakítására, az erre vonatkozó európai törekvések támogatására. A rendszerirányítás függetlenségének biztosítása érdekében szükséges a MAVIR ZRt. és az MVM ZRt. tulajdonosi szétválasztása.**
38. A villamosenergia szektorban megvalósuló európai léptékű piacnyitás egyik távlati célja az egységes európai energiapiac kialakítása, amely számos előnnyel járna a fogyasztók számára. Az egységes európai piacon a kereskedelemből származó előnyök jobban és könnyebben kiaknázhatóak, a piacok hatékonyabban működhetnek. Ezzel is összefügg, hogy a nagyobb méretű piac jobban kedvez az ellátásbiztonságnak, illetve azon az ellátásbiztonság könnyebben, alacsonyabb költség mellett biztosítható. Egy ilyen, azonos szabályok alapján működő piacon a verseny feltételei is kedvezőbbek lennének a nemzeti méretű piacokon tapasztaltakhoz képest, mivel a nemzeti piacokat jelenleg domináló vállalatok – a fogyasztók számára előnyös módon – hozzájuk hasonló erejű, vagy még erősebb versenytársakkal kerülnek egy küzdőterre. Továbbá nagyobb lenne a transzparencia és a nagyobb méretű földrajzi piacon csökkenne a befektetések kockázata, vagy más szavakkal, nőne a versenyképesebb termelő kapacitások piaca vitelének lehetősége, a piac versenyszempontú megtámadhatóságának esélye.
39. Az egységes európai piac létrehozása azonban a korábbi elképzelésekhez képest vontatottabban halad, ezért az Európai Unió a folyamat közbeni fázisaként a nemzeti piacok regionális integrálódását kívánja elérni. A regionális piacok szerényebb méretekben ugyan, de lényegében ugyanazokat az előnyöket kínálják a nemzeti piacokhoz képest, mint az egységes európai piac, ugyanakkor létrehozásuk is könnyebb.
40. Magyarországnak egyértelműen érdeke, hogy egy integrált piac előnyeiből részesüljön. Így magyar érdek, hogy a hazai fogyasztók a piacnyitást követően ne egyszerűen a viszonylag szerény méretű magyar piac, hanem egy nagyobb földrajzi kiterjedésű regionális piac szereplői között válogathassanak (a fogyasztók közé számítva itt a rendszerirányítót is, amely a rendszerszintű szolgáltatások biztosításához szükséges vásárlásokat eszközöl). Ugyanígy érdeke Magyarországnak, hogy a különféle rövid távú (áramvásárlási és értékesítési, illetve árazási), valamint hosszú távú (beruházási) üzleti döntések egy nagyobb piac keretei között szülessenek meg a villamosenergia szektorban. Magyarországnak – földrajzi elhelyezkedése következtében – arra is esélye lenne, hogy kezdeményező fellépés és aktív szerepvállalás esetén a regionális villamosenergia piac középpontjává, vezetőjévé váljon.

41. A regionális piac megteremtésének számos feltétele van, így szükség lehet beruházásokra (például a határkeresztesző kapacitások és a háttér hálózat tekintetében), illetve általánosságban a nemzeti villamosenergia rendszerek szorosabb összekapcsolására, műszaki és gazdasági koordinációjára, vagy egységes piactér kialakítására. Az integráció szintén igényli a valódi piacnyitást, és a GVH által korábban a verseny érdekében javasolt lépések megtételét, mint például a határkeresztesző kapacitások átláthatóbb használatát, a rendszerirányító valódi függetlenségét. Az integrációhoz azonban elengedhetetlen az érintett országok elköteleződése és a megfelelő politikai döntések meghozatala is (amely iránt a közelmúltban a magyar kormány is kifejezte szándékát), különösen annak fényében, hogy a jelenleg domináns szereplők magukra hagyva nem érdekeltek a versenyben és az integrálódásban.
42. 2005-ben a MAVIR ZRt. az MVM csoport tagjává vált, és ezzel Magyarországon megszűnt a rendszerirányítás piaci szereplőktől való tulajdonosi függetlensége. A GVH ugyan üdvözölte a változás azon részét, hogy a MAVIR ZRt. tulajdonába kerülnek a rendszerirányításához szükséges eszközök, de ellenezte a MAVIR ZRt.-nek az MVM-csoportba integrálását, és felhívta a figyelmet arra, hogy a tulajdonosi szétválasztásnál gyengébb ún. unbundling, valamint a tervezett „kínai falak” elégtelenek a rendszerirányító villamosenergia szektorban nélkülözhetetlen függetlenségének biztosításához. A rendszerirányítás és a hálózatok piaci szereplőktől való tulajdonosi elkülönítését sürgeti az Európai Bizottság is, amely – a közelmúltban, az energia szektorban folytatott ágazati vizsgálatának eredményei alapján –, ennek hiányát tartja a piacnyitási kudarcok egyik fontos okának.
43. Időközben az MVM ZRt. különféle módszerekkel, több alkalommal is megpróbálta elérni azt, hogy a rendszerirányító ne semlegesen, hanem az MVM-csoport érdekeinek megfelelően tevékenykedjen, ami egyértelműen igazolta a GVH által az integrációval kapcsolatosan megfogalmazott aggályokat. A GVH ezért ismét nyomatékosan javasolja a rendszerirányító piaci szereplőktől való tulajdonosi függetlenségének biztosítását a MAVIR ZRt.-nek az MVM-csoporttól való leválasztásán keresztül. E lépés nélkül nem csupán a reálfolyamatok alakulhatnak kedvezőtlenül, de a magyar villamosenergia piacnyitás hitelessége is megkérdőjeleződhet a verseny forrását elvileg biztosítható piaci szereplők szemében, ami preventív hatást gyakorolhat a versenyre.
- **Alkossa meg az Országgyűlés a digitális műsorterjesztés magyarországi fejlődéséhez szükséges jogszabályokat, módosítsa a hírközlési és média piacokon tapasztalható konvergencia folyamatok versenyelénkítő hatásainak indokolatlanul gátat szabó médiatörvényi rendelkezéseket.**
44. A GVH a 2005. évi tevékenységéről szóló beszámolójában is megfogalmazta már fenti ajánlását, amelyet – aktualitására tekintettel, az alábbiakban ismertetett változatlan indokok mellett – továbbra is fenntart és hangsúlyozni kíván.²
45. Az elektronikus hírközlési szolgáltatások és a média piacain elsősorban a technológiai fejlesztések eredményezte digitalizáció következtében konvergencia folyamatok indultak meg, melyek ezt támogató szabályozás segítségével a piaci verseny fokozódását eredményezhetik. A konvergencia a piaci verseny szintjén azt jelenti, hogy az újszerű technológiai megoldásoknak köszönhetően különféle ágazatok szereplői saját versenyképességük előmozdítása érdekében más ágazatokra jellemző szolgáltatásokat kezdenek nyújtani. E folyamatokat szemléltetik azok a konkrét piaci példák, hogy egyes műsorelosztó hálózatokat üzemeltető szolgáltatók beléptek az Internet-hozzáférési és a hangszolgáltatási piacokra, míg a telefonszolgáltatók a műsorterjesztés piacain jelentek meg. A digitális televíziózás esetében a konvergencia hozadéka mindenekelőtt a platformfüggetlen elosztásban nyilvánul meg, ezen túlmenően a digitalizáció minőségi (magas képfelbontású televíziózás, a földfelszín esetében időjárásnak kevésbé kitett, illetve mobil vétel, interaktivitás) és mennyiségi (frekvenciák felszabadulása) változást is eredményez.
46. Magyarországon jelenleg hiányos a tartalomra és az átvitelre vonatkozó jogterületek kapcsolódási területeinek szabályozása. A médiajog, a szerzői jog és a polgári jog szabályozza a tartalom előállítását, az elektronikus hírközlésről szóló törvény pedig a nem szerkesztett tartalmakhoz – beszédátvitelhez, adatátvitelhez – kapcsolódó szolgáltatásokat. A versenyjog a digitális televíziózással, mint a médiapiacokkal általában, vertikális integrációk keretében foglalkozik, ahol a tartalmi és átviteli piacok közötti integráció a szűk keresztmetszetek következtében növelheti az egyik piacon fennálló erőfölény másokra való kiterjesztésének esélyét. A megalkotandó szabályozásnak biztosítania kell azt, hogy a digitális műsorterjesztés szabályozása technológiamentes, rugalmas, a versenyjogra épülő és a konvergencia folyamatokat kezelő szabályozás legyen.

² Az ajánlás a GVH 2005. évi tevékenységéről szóló beszámoló 34.-36. bekezdésében olvasható.

47. A fenti elvekre épülő elektronikus hírközlési, illetve a média jogi szabályozás között jelenleg jelentős különbségek tapasztalhatók. Előbbit a közösségi jogalkotás, dereguláció, és piacnyitás, ezzel együtt fokozódó verseny jellemezi, utóbbira továbbra is alapvetően a nemzeti jogalkotás vonatkozik és számottevő piaci korlátozás érvényesül egyrészt a tulajdonlás (médiatípusok, szektorok között, külföldiek vonatkozásában), másrészt a vételkörzet tekintetében a médiapluralizmus, valamint a vélemények változatosságának biztosítása érdekében. A GVH álláspontja az, hogy ezek a piaci korlátozások a konvergencia fényében szűkítő jellegűek, nem indokolhatóak a rendelkezésre álló erőforrások szűkösségével, s a nem tartalomszabályozásra (pl. kiskorúak védelme) irányuló célok más, a dinamikus hatékonyságot kevésbé korlátozó – versenyjogi és elektronikus hírközlés szabályozási – módszerrel is biztosíthatók.

• **Alkossa meg az Országgyűlés a szabályozói hatásvizsgálat versenyszempontokat is mérlegelő rendszerét, különös tekintettel az ehhez szükséges nem jogszabályi feltételek biztosítására.**

48. Tevékenysége során az állam szabályozóként, illetve különféle közpolitikák kialakítójaként és alkalmazójaként igen jelentős hatást gyakorol a gazdaságra és a társadalomra, valamint gyakran akaratlanul és indokolatlanul gyengíti a fogyasztói jólétet növelő piaci versenyt, esetleg teljesen ki is küszöböli azt, ami a fogyasztók számára rosszabb szolgáltatáshoz és magasabb árakhoz vezet.

49. Indokolt, hogy a jogszabálytervezetek és egyéb állami beavatkozások előkészítése, a lehetséges szabályozói megoldások közötti választáskor a döntés-, illetve jogszabály-előkészítő részletes hatáselemzést készítsen a különböző megoldások várható előnyös és káros hatásairól. Jelenleg – az ezt előíró és így látszólagosan biztosító jogszabályi keretek ellenére – ugyanis ilyen hatásvizsgálatra csak ritkán történik kísérlet. Ez a helyzet ellentétes a több évtizede tartó, és az utóbbi időben felgyorsult nemzetközi tendenciákkal, amelyeket Magyarország felé is közvetít többek között az OECD és az EU.

50. Indokolt lenne továbbá, hogy a hatásvizsgálatok kiterjedjenek a versenyre gyakorolt hatás figyelembe vételére is. A GVH a versenytörvényben biztosított jogosítványa alapján – versenypártolási tevékenysége keretében – versenyszempontból véleményezi a részére egyeztetésre megküldött jogszabálytervezeteket, s ezáltal felhívja a jogalkotó figyelmét a szabályozási tárgyval kapcsolatos versenypolitikai aspektusokra. Ez azonban szükségszerűen csupán részleges eredményekkel járhat, részben a GVH erőforrás-korlátai, illetve a jogalkotás kialakult menete, részben éppen a hatásvizsgálatok hiánya miatt, valamint azért, mert a verseny szempontjainak már a tervezet előkészítése során, az előterjesztők saját tevékenységében meg kellene jelenniük. Ezt szorgalmazzák az olyan nemzetközi példák is, mint az OECD által nemrég indított program, amely a szabályozás hatékonyságának javítása érdekében áttekinti a versenyre gyakorolt hatás figyelembe vételét segítő mechanizmusokat – melynek kísérleti szakaszában Magyarország is részt vesz –, s annak első tapasztalatai hamarosan hasznosíthatóak lesznek. A GVH álláspontja szerint lehetőleg a versenyt erősítő és így a versenyképességet és hatékonysági ösztönzőket támogató hatásokat és megoldásokat kell előnyben részesíteni. Versenyt korlátozó állami szabályozói döntésre csak akkor kerüljön sor, ha a verseny korlátozása más, a döntéshozó által fontosabbnak ítélt társadalmi célok elérése érdekében elkerülhetetlen, ugyanakkor a versenykorlátozás ilyenkor se haladjon az elengedhetetlenül szükséges mértéket.

51. Mindennek biztosításához nem elegendőek a jelenleg rendelkezésre álló – hatásvizsgálatokra vonatkozó – jogszabályi előírások, illetve azok továbbfejlesztése. A közpolitikák kialakításának egész rendszerét úgy kell átalakítani, hogy a szükséges hatásvizsgálatok ténylegesen kivitelezhetőek legyenek, azok megvalósításához rendelkezésre álljanak a szükséges anyagi erőforrások és szakértelem, részben az érintett közigazgatási szerveknél, részben pedig azokon kívül.

RÉSZLETES BESZÁMOLÓ

I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK

1.1. A piaci viszonyok változása

52. Piaci viszonyokon, illetve versenyfeltételeken versenypolitikai értelemben alapvetően a piaci szerkezetet és a piacra lépés, illetve a piac elhagyásának feltételeit értjük, mivel legfőképpen e tényezők határozzák meg a verseny intenzitását és egyéb jellemzőit. A GVH munkája során szükségszerűen figyelmet fordít az olyan folyamatokra – legyenek azok akár állami beavatkozás, akár üzleti döntések következményei –, amelyek hatnak az említett tényezőkre. Az elsődlegesen a versenytörvény alkalmazása során szerzett – tapasztalatain alapul, így nem feltétlenül nyújt teljes vagy tudományos igényű képet, és a piaci viszonyok alakulásának leírása nem azonos a gazdaság egésze fejlődésének vagy versenyképessége alakulásának bemutatásával sem.

1.1.1. Az állam beavatkozásának hatásai

53. Az EU-csatlakozás versenyt erősítő hatása 2006-ban is jelentősen befolyásolta a magyar gazdasági életet.³ A piacok EU-szintű és globális integrációja révén erősödő verseny segítette a fogyasztói igények teljesebb kielégítését. A nemzetközi versenynek kitett területeken, így különösen a tartós fogyasztási cikkek körében 4 %-os árcsökkenés következett be, a ruházati cikkek ára pedig a 3,9 %-os éves átlagos fogyasztói árnövekedéstől erősen elmaradva, csak 0,4 %-kal nőtt.⁴

54. A verseny ugyanakkor alkalmazkodási kényszerrel jár, ami a vállalkozások egy részének tönkremeneteléhez vezet. A verseny erősödése a vállalkozásokat a külföldi piaci fejlemények figyelembe vételére kényszeríti, és mind a hazai, mind a külföldi piacokon nagyobb teljesítményre, a fogyasztók által jobban értékelt termékek és szolgáltatások előállítására készíti őket. A nagyobb konkurenciaharc

egyes vállalkozások jövedelmezőségének csökkenését hozhatja, így a vállalati működés racionalizálását kényszerítheti ki. Ez a vállalaton belüli reorganizáció, illetve a hatékonyságnövelésre képtelen vállalkozások tönkremenetele a termelési erőforrások ideiglenes felszabadulásával, így a munkanélküliség növekedésével járhat. Ám az erőforrásoknak ez a felszabadulása biztosítja azt, hogy a viszonylag kevésbé hatékonyan felhasznált erőforrások a hatékonyabban működő cégekhez kerüljenek, hogy a fogyasztók által kedvelt termékeket előállító cégek fejlődjenek. Az erőforrások hatékonyabb felhasználási módokra történő átcsoportosításával nő a gazdaság jövedelemtermelő képessége, és a jólét. Ennek a hatékonyságnövelő erőforrás-átcsoportosításnak ugyanakkor feltétele a humán erőforrások és a fizikai infrastruktúra hosszú távú fejlesztése, illetve a piaci igényekhez való rugalmas alkalmazkodást támogató gazdaságpolitikai környezet és a gazdasági sokkokat csillapító szociális és munkaügyi intézményrendszer megléte.

55. A verseny erősödése a tisztességtelen versenyszekők terjedését is okozza. Magyarországon a fogyasztók viszonylag gyakran érzékelik, hogy megtévesztették őket, az ilyen magatartással szemben a GVH egyre nagyobb intenzitással, piactisztító eljárásorozatokkal, egyre nagyobb bírságokkal lép fel.⁵

56. A magyarországi villamosenergia piacon 2006-ban tovább nőtt a szabad piac szerepe. A közüzemi piacot újabb cégek hagyták el, hogy a szabadpiacon olcsóbban vegyenek áramot, és ezzel a szabad piac aránya 33 %-ról 40 % körüliire nőtt a villamosenergia fogyasztásban. Ugyanakkor a szabadpiaci áramár 2006 közepétől bekövetkezett emelkedése ezzel ellentétes mozgást is kiváltott: ismét megfigyelhető volt a fogyasztók visszaáramlása a közüzemi szektorba. Ezt az a szabályozás tette lehetővé, ami olyan hibrid piaci modellt hozott létre és tart fenn, amely biztosítja, hogy a fogyasztók költségmentesen és különösebb adminisztratív akadályok nélkül mozoghassanak a verseny- és a közüzemi piac között. Emiatt a fogyasztók nem kényszerülnek arra, hogy tartósan a közüzemi árnál többet fizessenek, így bátrabban tehetnek próbát a szabadpiaccal. Ez a megoldás hasznos volt a piacnyitás kezdetén, amikor előmozdította a

³ Az Eurobarometer felmérése szerint a magyar vállalkozások 48 %-a érzekelte úgy, hogy az egységes piac révén nőtt a más EU-tagországok vállalatai által támasztott verseny, és csak 4 % tapasztalta a verseny csökkenését.

⁴ A verseny áldásos hatásairól a lakosság is meg van győződve: az Eurobarometer szerint a magyar lakosság 62 %-a véli úgy, hogy jó dolog a verseny erősödése. Az EU egységes piaca révén a lakosság 71 %-a szerint lett jobb a fogyasztóknak, 49 % érzekelte a választékok bővülését, 41 % az árak kedvezőbbé válását.

⁵ A verseny átalakulást kikövetelő tulajdonsága, illetve a tisztességtelen versennyel kapcsolatos tapasztalatok magyarázhatja, hogy a magyarok verseny-szeptikusabbak az Eurobarometer szerint, mint az EU-25 átlaga (67 %), illetve a tíz 2004-ben csatlakozott ország átlaga (77 %). Ugyanakkor bár a versennyel kapcsolatos véleményben tükröződnek a versennyel kapcsolatos félelmek – teljesítménykényszer, elbocsátások – is, a verseny tisztességének megőrzésének fontosságával kapcsolatban teljes az egyetértés, ezt a vállalkozások 95 %-a tartja fontos feladatnak.

szabad piac kis kockázatú megismerését, ugyanakkor egyre inkább előtérbe kerültek hátrányai, így az, hogy a szabad piac valódi piaci működését erősen korlátozza. A GVH 2006-ban befejeződött villamos energia ágazati vizsgálata több piaci problémára is rávilágított; ezek közül a fent ismertetett csak az egyik, míg a legjelentősebb, hogy a közüzemi nagykereskedő MVM és az erőművek közötti, illetve a határkeresztesző kapacitások egy részének használatára vonatkozó 8-15 éves kifutású hosszú távú megállapodások a piac mintegy 70 %-át fedik le, és ezzel akadályozzák a piac továbbfejlődését. Az Európai Bizottság versenyfelügyeleti eljárást indított annak vizsgálatára, hogy a hosszú távú megállapodások rendszere megfelel-e az EK szerződés 81. és 82. cikkében foglalt előírásoknak; a vizsgálat eredménye 2007-ben várható.

57. A szektor fejlődését alapvetően befolyásolhatja, hogy míg korábban az Európai Bizottság a termelési lánc különböző szintjeinek, így például a villamosenergia-termelés, illetve az elosztás, külön vállalatba szervezését („jogi leválasztás”) is elégségesnek tartotta, a Bizottság villamos energia és földgáz piacokon folytatott ágazati vizsgálatáról készült jelentése immár a vertikálisan integrált vállalatok szétbontását, a hálózat és a kereskedelmi tevékenység tulajdonosi leválasztását részesíti előnyben.
58. A hosszú távú megállapodások és az erőműi beruházások közötti szükségszerű kapcsolat létét cáfolja az a tény, hogy a 2006. évben több vállalat is bejelentette erőmű-építési szándékát, 400 MW-os vagy még nagyobb kapacitású földgáz és szén üzemű erőművekre. Amennyiben ezek a tervek megvalósulnak, enyhülhetnek azok a piacnyitás kapcsán felmerülő aggályok, miszerint a szabadpiac nem teremt elég ösztönzőt új erőművek építésére. Ugyanakkor a gázerőművek rugalmasan, de viszonylag drágán termelnek, és új gázerőművek építése nem csökkenti az energiaellátás biztonságával kapcsolatban felmerült aggályokat sem, amelyeket a földgázellátás, illetve a kőolajellátás orosz-ukrán valamint orosz-belorusz nézeteltérések miatti zavara is felerősített. A megújuló energiatermelés jelenleg a gázalapú termelésnél is drágább, és a gázalapú termelés rugalmasságával sem rendelkezik, de korlátozottan képes a stratégiai energiafüggetlenség, illetve a környezetszennyezés csökkentésére. A megújuló energiatermelés támogatására kidolgozott ösztönzési rendszer az alternatív energiatermelés gyors növekedését hozta, 2006 végére több mint megháromszorozódott, 60 MW fölé nőtt a szélerőmű-kapacitás. Mindazonáltal az állami támogatásban való részesülésről hozott döntés gazdaságilag hatékonyabb algoritmusra is épülhetett volna (ha az állami támogatás – a kö-

telező átvétel alá kerülés – nem a pályázat-beadási sorrendhez, hanem olyan gazdasági hatékonyságra ösztönző feltételhez, mint például alacsonyabb támogatás igényléséhez, hatékonysági kritériumok betartásához vagy szabályozhatósághoz lett volna kötve).

59. Verseny- és energiabiztonsági szempontból is segíthet a regionális piac megeremtése, egy nagyobb kiterjedésű, egységes piac ugyanis hatékonyabb ellensúlya lehet az energiahorizontot kitermelő szereplők, továbbá az erőművek alkupoziójának, illetve ezen a piacon belül a források jobban diverzifikálhatók (pl. több állam érdekeltsége esetén alternatív energia beszerzési projektek indulhatnak – LNG-Omisalj).
60. A magyarországi földgázpiacon 2006 végére már két és fél év állt – a lakossági fogyasztók kivételével – valamilyen gázfogyasztó rendelkezésére annak eldöntésére, hogy a hagyományos forrásból, a közüzemi ellátásból vagy a szabadpiacról szerzi be földgáz igényét. A szabad piacra való kilépés lehetőségével ugyanakkor csak a teljes éves gázfogyasztásból mintegy 10 %-kal részesedő nagyfogyasztók éltek. Magyarországon 17 kereskedelmi engedélyes van bejegyezve, vagyis elméletileg ennyi partnertől kérhet egy ipari üzem ajánlatot, a valóságban azonban ennél kevesebb társaság rendelkezik megfelelő földgázforrással és felel meg a fogyasztói igényeknek. Ilyen körülmények között a további piacnyitást, a piacvezető E.ON piaci dominanciájának csökkenését valószínűleg segíteni fogja, hogy a földgáz nagykereskedő E.ON Földgáz Trade Zrt. a MOL földgáz üzletága feletti irányításszerzés (COMP/M.3696) európai bizottsági engedélyezése érdekében önkéntes kötelezettségvállalásokat tett. Ilyen vállalat volt többek között az, hogy független gázkereskedőknek értékesíti a hazai kitermelésű földgáz 50 %-át (contract release programme), valamint hogy évente 1 milliárd m³ földgáz felajánlásával aukciókat tart (gas release programme). A 2006. évi aukción 33 érdeklődőt regisztráltak, 10 cég nyújtott be aukciós garanciát, két cég licitált és 475 millió m³ földgázt vásárolt meg. Az első kötelezettségvállalás értelmében 2006 folyamán az E.ON nem a saját érdekeltségi körébe tartozó vállalkozásnak értékesítette a hazai földgáztermelés felét. A hazai fogyasztás mintegy 8 %-át kitevő földgáz mennyiséget (7,5 milliárd köbméter gáz, 2007 és 2015 között) a Tigáz szerezte meg öt érdeklődő közül. Az ügylet hozzájárul ahhoz, hogy a földgáz szektorban valamelyest csökkenjen a legnagyobb szereplőnek számító E.ON súlya, és potenciális versenytársait erősíti, így javíthatja a verseny feltételeit. Ugyanakkor jellegeből adódóan nem jár új gázforrások piacra való megjelenésével. A fogyasztók számára alacsonyabb

ár elérését is lehetővé tevő verseny kialakulásának a számottevő kereskedőcégek számának növekedésén túl azonban az is feltétele lenne, hogy a beszerzési források oldalán verseny alakuljon ki. Ez alapvetően uniós szintű megoldást kíván.

- 61.** A **vasúti teherszállításban** a 2006. év a piaci szereplők számának további bővülését hozta, több korábban a piacon vevőként jelenlévő szereplő (Mátrai Erőmű Zrt. és Szentesi Vasútépítő Kft.) saját áruszállítási tevékenységbe kezdett. A 2004. májusi (részleges) vasúti piacnyitás után piacra lépett mintegy kilenc kisebb társaság 4 %-os részesedést ért el, ami ugyan EU-összehasonlításban jónak mondható eredmény, de versenyszempontból nem kielégítő, a piac továbbra is erősen koncentrálnak tekinthető. Továbbra is megkérdőjelezhetetlen volt a MÁV Zrt. Árufuvarozási Üzletágából alakult MÁV Cargo Zrt. piaci dominanciája: 80 %-os volt a piaci részesedése, míg a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasúté 16 %-ot ért el. A liberalizáció piacot élénkítő hatása is szerepet játszott abban, hogy a vasúti áruszállító piac – elsősorban a tranzit és export-import forgalomban – jelentősen bővült, az elmúlt 15 évet tekintve a legtöbb árut 2006-ban szállították. Ugyanakkor a liberalizációt még mindig piaci anomáliák nehezítik, az ipari nagyfogyasztók telephelyein lévő iparvágányokhoz való hozzáférés korábban is tapasztalt akadályozása nem szűnt meg, habár ennek kapcsán a GVH 2006 júliusában 1 milliárd Ft-os bírsággal sújtotta a MÁV Zrt.-t. Újabb piaci jelzések alapján a határforgalmi átkelőhelyek megközelítésének hátráltatása is gondot okozott.
- 62.** Az új vasúti törvény⁶ 2006. január elsejei hatályba lépésével létrejött a Magyar Vasúti Hivatal, mint vasúti közlekedési szabályozóhatóság. Az új vasúti törvény hivatott arra, hogy megteremtse a többszereplős vasúti piac kialakulásának alapvető kereteit. Ennek része a vasúti közlekedési törvénnyel összhangban lévő Hálózati Üzletszabályzat megalkotása, amely lehetővé teszi a vasúti pályák akadálymentes használatát a belföldi és nemzetközi forgalomban egyaránt, továbbá törvényesen megállapított díjakat, kedvezményeket és esetleges felárakat ró a hazai vasúti pályahálózatok használóira. A Hálózati Üzletszabályzat megszületését a GVH és az MVH közösen ellenőrzi.
- 63.** A **vasúti személyszállítás** piacán 2006 folyamán a korábban is jelenlévő, egymással nem versenyző két domináns szereplő (a MÁV Zrt. és a GYSEV Zrt.) volt jelen. Új fejleménynek tekinthető, hogy több mint öt térségi vasúti társaság engedélyezési eljárása van folyamatban. Noha ezek a társaságok csak helyi jelentőségű, szűk piaci szegmensekben működnek, a vasúti személyszállítási piac is hamarosan elindul a többszereplős modell irányába. A térségi vasúti modell elsősorban a keskeny nyomközű vonalakon és a vidéki mellékvonalakon kínálhat az államvasúti modellel szemben alternatívát.
- 64.** A **légi közlekedés** területén kifulladás az utasforgalom fapados légitársaságok 2003-as ferihegyi megjelenését követő gyors felfutása. Míg 2002 és 2005 között Ferihegyen 4,5 milliőről 8 millióra nőtt az utasforgalom, 2006-ban 4,2 %-os növekedés mellett mindössze 8,3 millióra bővült. Az utasforgalom növekedésének lassulása annak ellenére következett be, hogy a 2005. decemberi privatizáció során a repterüzemeltető Budapest Airport Zrt.-t megszerző brit BAA International 5 %-kal csökkentette a reptérhasználati díjakat, illetve több hatékonyságnövelő intézkedést is bevezetett. A profiltisztítás jegyében több részfunkciót versenyalapon, pályázaton értékesített: megvált a repülőtéren minibusz-szolgáltatástól, illetve eladta a földi kiszolgálást végző BA Handling Kft.-t. Kétfordulós pályázatot hirdetve rendezte a taxi-szolgáltatás helyzetét, értékesítve a ferihegyi drosztok 4+1 évi üzemeltetésének jogát. Ez a „piacért folyó”, koncentrált verseny a viteldíjak átlagosan 31 %-os mérséklődésével járt, és vélhetően minőségi javulást is hozott: a nyertes ZónaTaxi a szolgáltatás színvonalának emelését (idegen nyelveket beszélő sofőrök, komfortosabb autók) is ígerte – és a Budapest Airport decemberi sajtónyilatkozata szerint alapvetően elégedett a teljesítéssel.
- 65.** A brit BAA felvásárlásával a reptér 2006 végére új tulajdonos kezébe, a 2005-ös privatizációs pályázaton is részt vett német Hochtief Airport GmbH és a kanadai CDPQ társaságok közös irányítása alá került.
- 66.** Ferihegy kiemelkedő piaci hatalmának enyhe gyengülését jelzi, hogy más magyarországi regionális repülőterek erősödő nemzetközi forgalmat bonyolítanak, és hogy Sármellékről a – légi flottáját és eredményességét tekintve Európa első számú diszkont légitársaságának számító – Ryanair indított járatokat, London Stansted, illetve Frankfurt Hahn repülőterekre.
- 67.** A **gyógyszer-kereskedelem** az elmúlt években nem működött klasszikus versenypiacként, a tevékenységre vonatkozó speciális jogi szabályozásból adódóan. A gazdasági verseny a gyógyszer-kiskereskedelem piacán nyomokban volt jelen, a gyógyszer-nagykereskedelem piacán viszont már érdemi volt.

⁶ A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény

68. A gyógyszer-nagykereskedelem területén az elmúlt két évben szerkezeti átalakulás nem volt. Az Európában jelentős gyógyszer-nagykereskedelmi vállalkozások egy része a hazai piacon is jelen van.
69. A gyógyszer-nagykereskedelem és a gyógyszer-kiskereskedelem területén működő vállalkozások közötti közvetlen átfedést, illetve összefonódást a 2006. év során hatályos jogszabályok korlátozták azzal, hogy a gyógyszer-nagykereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások számára (és a gyógyszergyártók számára is) tiltották a gyógyszertárakban való közvetlen tulajdonszerzést. Mivel azonban az irányítási jog a tulajdonjogtól függetlenül alakulhat (pl. szerződéses kapcsolaton), nem meglepő, hogy a valóságban egyes gyógyszer-nagykereskedők (és gyógyszergyártók) ténylegesen irányítottak, irányítanak gyógyszertárakat. Ezen irányítási viszonyok nem nyilvánvalók, és igen nehezen megismerhetők (ha megismerhetők egyáltalán), ami ronthatja a piaci verseny és a szabályozás hatékonyságát is.
70. A gyógyszer-kiskereskedelem piaca igen erősen szabályozott volt még 2006-ban is. A tevékenységre vonatkozó jogszabályok számos korlátozást tartalmaztak a piacra lépésre, a piaci szereplők vállalkozási formáira és tulajdonviszonyaira, egyes vállalkozásoknak a patikatulajdonlásból való kizárására, a piaci szereplők mozgásterére vonatkozóan. A piac alakításának jelentős szereplője volt a Magyar Gyógyszerész Kamara (MGyK), amely a piacra lépés feltételeként meghatározott közigazgatási aktusokban kvázi hatóságként eljárva, egyes ügytípusok esetén mérlegelési jogkörrel felruházva, jogszabályi felhatalmazással képes volt megakadályozni egyes piacra lépéseket, ugyanakkor az általa meghatározott magatartási normák kötelezővé tételével és számon kérésével a jogszabályok által biztosított szűk piaci mozgásteret tovább szűkíthette.
71. A nemzetközi gyakorlatban nem egységes a gyógyszertári láncok megítélése, így nem egységes az egyes országokban való kezelésük sem. Míg egyes országokban a gyógyszertári láncok kialakulását tiltják, addig más országok hozzáállása e jelenséghez liberálisnak ítélnélhető. A gyógyszertárakra vonatkozó hazai jogi szabályozás látszólag akadályozta a gyógyszertári láncok kialakulását, a valóságban azonban a gyógyszertári láncok a hazai piacon már az ezredforduló előtt megjelentek, és térhódításuk azóta is töretlen. A szabályozás sajátosságai miatt azonban az egyes gyógyszertárak gyógyszertári láncokhoz tartozása sem a laikus fogyasztó, sem a hatóságok számára nem nyilvánvaló, ami rontja a piaci transzparenciát, negatívan befolyásolhatja a piaci verseny hatékonyságát és szabályozási problémákat vethet fel.
72. A 2006. december 29-től hatályba lépett, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló törvényben⁷, valamint a 2007. április 1-én hatályba lépő az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló törvényben⁸ megtestesülő változások folytán a gyógyszer-kereskedelmi piacok struktúrájának, piaci viszonyainak megváltozása valószínűsíthető. A szabályozás megváltozása érinteni fogja a gyógyszer-nagykereskedelmet is (elsősorban azáltal, hogy lehetővé teszi a nagykereskedők – és gyógyszergyártók – patikákban való közvetlen tulajdonszerzést), jelentős hatása lehet ugyanakkor a gyógyszer-kiskereskedelem struktúrájára és piaci viszonyaira is. Az új törvényi szabályozás ugyanis egyes gyógyszertermékek tekintetében lehetőséget biztosít azok gyógyszertáron kívüli értékesítésére, vagyis e termékek kiskereskedelem vonatkozásában a piaci szereplők száma jelentősen megnőhet, ugyanakkor a piacra lépési korlátok, valamint a gyógyszertárak tulajdonjogára vonatkozó korlátozások oldásával, a gyógyszertár alapításával és működésével kapcsolatos kamarai jogkörök megvonásával csökkennek az adminisztratív korlátok és a már piacon lévők új belépőkkel szembeni fellépésének legális mozgásteré. A gyógyszerészek kötelező kamarai tagságának megszűnése az MGyK versenykorlátozó, a piaci szereplők magatartását összehangoló szerepének veszélyét jelentősen csökkenti.
73. Mindezek alapján a következő időszakban az érintett piacon a verseny élénkülése, a piaci szereplők számának változása, a ma nehezen, vagy nem megismerhető irányítási viszonyok nyilvánvalóvá válása, ezzel összefüggésben a gyógyszertári láncok, az egyes gyógyszertárak gyógyszertári láncokhoz tartozása tényének megismerhetősége várható.

1.1.2. Az üzleti döntéseken alapuló folyamatok

74. A vállalati összefonódások száma globálisan növekedett 2006-ban, ám kevesebb esetben volt szükség a GVH engedélyének kikérésére, mivel az engedélyezési küszöb a versenytörvény 2005 novemberében hatályba lépett módosítása szerint 10 milliárd forintról 15 milliárd forintra emelkedett. A fúziók hagyományos típusain túl – pénzügyi befektetésen alapuló vállalatfelvásárlások, klasszikus horizontális vagy vertikális összefonódások – 2006-ban megjelent a szomszédos (közvetetten érintett) piacon szereplő cégek felvásárlása. Az ilyen piacok közötti kapcsolat vonat-

⁷ 2006. évi XCVIII. törvény

⁸ 2006. évi XCVII. törvény, amelynek egyes részei már 2007. január 1-jén hatályba léptek.

kozhat például az érintett termékhez szükséges tevékenységekre, illetve azokra a tevékenységekre, amelyekhez az adott termék szükséges. Például a technológiai építéssel foglalkozó cég tartályokat, kazánokat, acélszerkezeteket előállító vállalkozást vásárol meg, vagy útépítő cég vásárol meg vasúti pályaépítő vállalkozást. Az egyik piacon kötött értékesítési megállapodás hatást gyakorolhat a felek versenybeli magatartására az együttműködéssel közvetlenül érintett piaccal szoros kapcsolatban lévő szomszédos piacon.

- 75.** A **cukorpiac**on 2006. július 1-jén hatályba lépett az Európai Unió új cukorpiaci rendtartása, ami a cukorrépa ára és az intervenciócukorár csökkenését eredményezi. Ezzel növekedni fog az EU-n kívüli – elsősorban a nádcukor – termelők által kifejtett versenynyomás, és a versenyben csak a legjobb adottságok melletti répatermelők és a leghatékonyabb, legkorszerűbb technológiát alkalmazó cukorgyárak lesznek képesek talpon maradni. A piaci szereplők alkalmazkodása magyar vonatkozásban a kabai cukorgyár bezárását jelentette. Az Eastern Sugar távozásával a jelenlegi háromszereplős termelői kör kétszereplősre csökken: az Agrana (Kaposvár és Petőháza) és a Nordzucker (Szolnok és Szerencs) folytatja a termelést. Az alkalmazkodás jegyében elképzelhető, hogy piaci profilváltás fog bekövetkezni a bioüzemanyag gyártás irányába.
- 76.** A **kiskereskedelemben** az üzletszám növekedése mellett folyamatos erőteljes fluktuáció figyelhető meg, hiszen negyedévente mintegy 5-7 ezer üzlet szűnik meg, míg 6-7 ezer üzlet nyit. A ki- és belépések magas száma önmagában is jelzi az ágazatban érvényesülő valódi versenyt, a kiskereskedelmi piac megtámadhatóságát.
- 77.** Magyarországra továbbra is az elaprózódott kereskedelemsztruktúra jellemző, bár folytatódik a koncentráció, s jelentős forgalmi eltolódás tapasztalható a zömében napi fogyasztási cikket forgalmazó hipermarketek és diszkontok irányába. A vásárlóerő a 2500 négyzetméteresnél nagyobb üzletekbe vándorol, főleg a széles választék és a hatékony működésnek köszönhető alacsony árak miatt.
- 78.** A nagyméretű kereskedelmi üzletek, hipermarketek építése az utóbbi években már nem csupán a domináns napi fogyasztási cikket forgalmazó üzletkörben jelent meg, hanem néhány, új keletű szakkereskedelmi hálózat kialakulása is folyik (műszaki cikkek, építési cikk és barkács árukör). Ezekben az ágazatokban is hasonló koncentrációs folyamatok zajlanak, mint a napicikk kereskedelemben. Számos más szakkereskedelmi ágazatban ugyancsak zajlanak átalakulási folyamatok: bizonyos (jellemzően hazai) kereskedelmi hálózatok megszűnnek, más (jellemzően külföldi) láncok terjeszkednek, kizorítva más piaci szereplőket, illetve elfoglalva azok helyét (pl. illatszer, bútor).
- 79.** A kisebb boltokat viszonylag nagy költséggel lehet üzemeltetni, ami azután tükröződik a magasabb árszínvonalban. Ennek ellenére a kis boltok nem szorulnak ki a piacról, mert a nagyobb kereskedelmi láncok első vonalú terjeszkedési politikája releváns piacmérethez és vásárlóerőhöz kötött. Így természetesnek tekinthető, hogy legtöbb esetben Budapestet és a nagyvárosokat célozzák meg a hipermarketek, és a közepes és a nagyobb városokban kezdik a terjeszkedést a diszkont hálózatok. Ennek következtében kisebb településeken, kieső városrészekben marad nagyobb életterük a kisebb egységeknek, ahol választékukat és szolgáltatásaikat rugalmasan alakíthatják vevőköri igényeihez.
- 80.** Az **üzemanyag** nagykereskedelem szerkezete az iparági sajátosságoknak megfelelően csak viszonylag lassan változik. A meghatározó szereplő továbbra is a MOL, a kb. 80 %-os piaci részesedésű szereplő mellett egyéb régióbeli finomítók csak kisebb szerephez jutnak. Ugyanakkor Magyarországon a 2000. év után megjelent, részben saját finomítói háttérrel rendelkező (Lukoil, Petrom), részben más finomítók termékét értékesítő (Mabanaft, Envirochem) piaci szereplők stabilizálták pozícióikat, és tágabb értelemben a régióban megvalósult akvizíciók (OMV-Petrom, PKN-Unipetrol), valamint az ezirányú további törekvések (elsősorban a Lukoil részéről) is versenyt erősítő hatásúak.
- 81.** Az üzemanyag-kiskereskedelemben nőtt a hipermarketek tulajdonában lévő, alacsony árat kínáló töltőállomás-hálózatok száma. A hipermarketek közül az üzemanyag kiskereskedelmi piacon meghatározó Tesco összesen 47 üzemanyag-töltő állomással rendelkezik Magyarországon. A legnagyobb piaci szereplő MOL piaci részesedése 36-38 % között mozog, amely megfelel a hét évvel ezelőtti szintnek. A minőségi verseny is megfigyelhető, a MOL Dunai Finomítójában megvalósított üzemanyag-minőségfejlesztés révén az általa előállított üzemanyagok minősége kielégíti az EU-ban 2009-ben hatályba lépő előírásokat, illetve a kőolajalapú üzemanyagokhoz bio-etanol is kever (a benzin mennyiség 70 %-a tartalmaz átlagosan 2 százaléknyi a mezőgazdaságban előállítható energiaforrásból).
- 82.** Az üzemanyagpiac bővült, volumenben a motorbenzin értékesítése körülbelül 5 %-kal, a gázolajé közel 18 %-kal. A piacméret növekedése – a gazdasági konjunktúra hatá-

sain kívül – a 2005 októberében bevezetett 5 %-os ÁFA-csökkentésnek és a VPOP megerősített ellenőrző akcióinak is tulajdonítható. A keleti országrészben jelentősen bővült a forgalom, és visszaszorult az „üzemanyag-turizmus”. A gázolaj forgalom benzin forgalmat meghaladó növekedésének fő oka a 2006. évi hazai nagy infrastrukturális beruházások jelentős fuvarozási igénye, ennek következtében számottevő addicionális gázolaj-felhasználása.

- 83.** A **gépjármű-forgalmazás piacán** a verseny erős, az EU-25-ben Magyarország a három legalacsonyabb árszínvonalú tagállam közé tartozik. A piac lendülete a gazdasági megszorítások hírére 2006 nyarán megtört, az első félév 5 %-os növekedését a második félévben körülbelül 15 %-os csökkenés váltotta fel. A kereslet visszaesése a gyártókat, a kereskedő- illetve lízingcégeket erősebb versenyre sarkallta. A versenyt erősítette, illetve 2006-ban is az árak mérséklődése irányába hatott, hogy az EU-csatlakozás óta könnyebbé vált a magánimport. Az EU-csatlakozást követő egy évben a 3,5 %-os fogyasztói inflációtól jóval elmaradva, 0,3 %-kal nőttek a hazai új autó árak, majd a második évben, 2006 májusáig 2,9 %-os fogyasztói infláció mellett 4,1 %-kal csökkentek. Közterhek nélkül az értékesítési volumet meghatározó kis- és közepes szegmensben az EU-25-ök második legolcsóbb piaca a magyar.
- 84.** Ugyanakkor az autóárak alacsony szintje nem feltétlenül jelenti azt, hogy a fogyasztók valóban olcsón is jutnak autóhoz. A készpénzes vagy szabad felhasználású hitelek használó fogyasztók jól járnak az alacsony árakkal, ugyanakkor más fogyasztók esetleg magasabb biztosítási, illetve hitel részletek formájában viszonylag többet fizethetnek az autóért. Ennek oka, hogy a márkakereskedések nyeresége elsődlegesen nem az új gépjárművek eladásából, hanem a banki (finanszírozói) és a biztosítási jutalékokból származik, amely ahhoz vezethet, hogy nem a gépjárművek minél magasabb árában érdekeltek, hanem abban, hogy a fogyasztók hitelre vásároljanak (lízingeljenek), és a márkakereskedésnél a lehető legnagyobb jutalékot hozó biztosítást kössék meg. Ez pedig azzal járhat együtt, hogy a kereskedők a gépjárművek árát nem emelik, mivel akkor a fogyasztó másik márkához pártolna át.
- 85.** Mindazonáltal több tényező is a fogyasztói jólét növekedését, illetve magas szintjét valószínűsíti. Az alacsony autóárakat kihasználva egyre többen választják a készpénzes vásárlást. A fogyasztói igények jobb kiszolgálásának irányába hat az autófinanszírozó cégek kiélezett versenye is. Az új autók alacsony ára a használt autók árát is lent tartja és a finanszírozás piacain folyó verseny is a használt autók

árcsökkenése irányába hat. A finanszírozásban az önerő nélküli, illetve a nullaszázalékos hitelek megjelenése olyan embereket tett hitelfelvevővé, akik közül sokan nem voltak képesek a törlesztő részletek fizetésére, és a finanszírozóhoz visszakerült kocsik megjelennek a használtpiacon. Magyarország így az európai használtautó-árakat tekintve is a legolcsóbbak közé tartozik.

- 86.** A piac szűkülése miatt, továbbá mert a szalonjukat, illetve szervizüket hitelből épített kereskedések jövedelmezősége alacsony, megkezdődtek a cégfelvásárlások és -összeolvadások.
- 87.** Az **infokommunikációs szektorban** 2006 folyamán tovább erősödtek a konvergenciára utaló folyamatok. A **helyhez kötött telefon szolgáltatási piacokon** tovább csökkent a hagyományos vezetékes távbeszélő vonalak száma (a januári 3,44 milliőről decemberig 3,35 millióra). A vezetékes távbeszélő szolgáltatók ügyfeleinek elvesztését elsődlegesen a mobil szolgáltatások által támasztott verseny eredményezte, ennek erősségét azonban a GVH mindezidáig nem találta olyan mértékűnek, ami a helyhez kötött és mobil szolgáltatások egységes megközelítését, egy piacra sorolását alátámasztotta volna, bár a hangforgalom tekintetében ez több eljárásban is hangsúlyos kérdésként merült fel. Szintén a verseny erősödését eredményezte, hogy az elmúlt években a kábeltelevízió szolgáltatók által kínált IP alapú hangszolgáltatások elérhetősége is jelentős mértékben nőtt, ami az egyik hagyományos vezetékes szolgáltató (Invitel) esetében a hozzáférés tekintetében is az erőfölényes pozíció megkérdőjeleződéséhez vezetett. Az IP alapú hangszolgáltatások azáltal is terjedtek, hogy számos kisebb hálózaton is megindult a szolgáltatás, ami részben annak köszönhető, hogy néhány alternatív szolgáltató vállalkozott arra, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatóknak a hangszolgáltatás bevezetéséhez szükséges háttérszolgáltatásokat nyújtson. Az iménti verseny-nyomást jelentő megoldásokon túl 2006-ban a helyi hurok bérlésével nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatások – amelyek esetében már nem kell a hagyományos vezetékes szolgáltatónak havidíjat fizetni – is megjelentek Budapesten és a nagyobb vidéki városokban, amittől a verseny további élénkítése várható. Erre az adott lehetőséget, hogy a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) által 2006 második felében elfogadott új referencia hurokatengedési ajánlatokban radikálisan csökkentek a jogosult szolgáltatókat terhelő különféle egyszeri és eseti díjak, ami a belépés lehetőségét megkönnyítette; ez a fajta belépés elsősorban a szélessávú hozzáféréssel kombinált ajánlatok nyújtását ösztönözte. A hívás-szolgáltatásoknak már korábban is verseny-nyomást támasztó közvetítő-választás igénybevétele az év folyamán megközelítőleg stagnáló képet mutatott.

88. A fenti kihívásokra a nagy vezetékes szolgáltatók továbbra is főként olyan távbeszélő díjsomagok kínálatával feleltek, amelyek előfizetési díjáért az előfizetők meghatározott időtartamban forgalmi szolgáltatásokat is igénybe vehetnek. Tekintettel arra, hogy ez a tipikusan erőfölényesnek tekintett hozzáférési piaci erőfölény hívás forgalmi piacokra történő átvitelét eredményezheti, a GVH kiemelt figyelmet fordít ezen konstrukciók hatásának értékelésére.
89. A **mobilszolgáltatások** területén továbbra is élénk verseny tapasztalható a kiskereskedelmi piacokon a három hálózattulajdonos szolgáltató között, de továbbra is elmaradt a virtuális mobil szolgáltatók piacralépése. A penetráció elérte a 99 %-ot, 2006 decemberében 9,96 millió mobiltelefon előfizetés élt. Így két és félszer annyi mobiltelefon előfizetés van, mint vezetékes, a híváspercek közül több indul mobilról, mint vezetékesről, több bevétel képződik a mobilhívások után, mint a vezetékesek után. 2006-ban a harmadik mobilszolgáltató is elindította harmadik generációs szélessávú szolgáltatásait, és az ilyen szolgáltatások nyújtására alkalmas mobil hálózatok lefedettségének folyamatos növekedése mellett lassan nő a 3G-s szolgáltatásokat igénybevevő előfizetők száma is. A mobilszolgáltatók közül a Vodafone továbbfejlesztette a vezetékes hozzáférési piac lakossági szegmensének fogyasztói számára alternatívát kínáló termékét (vezetékes telefonhíváshoz hasonló feltételek az egy bizonyos földrajzi helyszínről indított mobilhívásokra), amely a hangpiaci konvergencia újabb megnyilvánulásának tekinthető. Az NHH folytatta a végződtetési díjak 2005-ben megkezdett következetes csökkentésére irányuló szabályozói munkáját: október elején tette közzé határozatát, amelyben kimondta, hogy 2009. január elsejére három lépésben mindhárom magyarországi mobilszolgáltató hálózatában költségalapú szintre kell csökkenteni a szolgáltatók közötti elszámolás alapját jelentő nagykereskedelmi végződtetési díjat.
90. Az **Internet szolgáltatások** piacán az előfizetők körében 2005-ben megkezdődött jelentős szerkezeti átalakulások tovább folytatódtak: jelentős mértékben és gyorsuló ütemben nőtt a szélessávú hozzáférések száma. Az ADSL előfizetések száma a 2006. januári 428 ezerről decemberre 613 ezerre nőtt, és ugyanezen időszakban a kábelmodemes szélessávú internethozzáférések száma 187 ezerről 293 ezerre ugrott. Így a szélessávú hozzáférések száma már több mint tízszer annyi, mint a kapcsoltvonalai és ISDN előfizetéseké összesen. A vezeték nélküli Internet 180 ezer feletti előfizetőszámmal elérte a 16%-os arányt. A kiskereskedelmi ADSL szolgáltatáshoz az internetszolgáltatók (ISP-k) az adott terület vezetékes távközlési hálózatát birtokoló szolgáltatókkal (Magyar Telekom, Invitel, Hungarotel, Emitel, Monortel) kötnek nagykereskedelmi ADSL szolgáltatásra vonatkozó szerződést, és értékesítik tovább a végfelhasználó felé. Az ADSL szolgáltatás nyújtása – az eddig általánosnak tekinthető nagykereskedelmi konstrukció mellett, ahol az ISP tulajdonképpen a hálózati szolgáltatótól vásárolt DSL hozzáférést egészíti ki internet-szolgáltatásával – úgy is történhet, hogy az ISP a helyi előfizetői hurok átengedésére vonatkozó referencia-ajánlat (RUO) alapján köt szerződést a hálózati szolgáltatóval. A RUO alapján nyújtható szolgáltatásoknak gyakorlati jelentőségük sokáig egyáltalán nem volt, de az NHH 2006. szeptember 18-án közzétett új RUO ajánlatokkal kapcsolatos döntését követően több ilyen szolgáltató is megjelent hurokbérleten alapuló ADSL szolgáltatással.
91. A **műsorterjesztési piacon** a verseny erősödése irányába mutató folyamatok indultak el. Az Antenna Hungaria Zrt. 2005 végén a Budapesten és vonzáskörzetében elérhető Antenna Mikro szolgáltatását korszerű digitális szolgáltatássá fejlesztette, amivel együtt számos csomagot, elektronikus műsorfüzetet és egyenként is rendelhető csatornákat illesztett a kínálatába, amellyel már felveheti a versenyt a kábelszolgáltatókkal is. A 2006. évben a műsorterjesztési piacon a legjelentősebb esemény az EMKTV új üzletágának, a DIGI TV-nek, mint digitális műholdas műsorterjesztő szolgáltatásnak a piaci megjelenése volt. A DIGI TV februári indulása óta rövid idő alatt mintegy 170 ezer előfizetőt szerzett, és az előfizetői szám folyamatosan növekszik. A szolgáltatás ára a kábeles szolgáltatók áraival összevetve versenyképes, a két szolgáltatás műszaki feltételei azonban eltérőek. E szolgáltatások elérhetősége ellenére tény, hogy többek között a legnagyobb előfizetői számmal rendelkező vezetékes műsorelosztó (UPC) az év végén – hasonlóan az előző évek gyakorlatához – átlagosan hozzávetőlegesen 10 %-os áremelést hajtott végre, így az aktuális piaci folyamatok részletes elemzésére van szükség annak megállapításához, hogy e fejlemények kapcsán levonható-e az a következtetés, hogy az eddig a vezetékes műsorterjesztők lokális erőfölényével jellemezhető piac a hatékony verseny irányába fejlődik. További kedvező jelenség az ún. IPTV, a szélessávú adatkapcsolaton keresztüli műsorelosztási szolgáltatás megjelenése. Az új technológia nagy sávszélességű távközlési kapcsolatot feltételez, ezért elterjedésére közléptávon elsősorban a nagyobb népsűrűségű területeken lehet számítani, ahol a szükséges beruházások hamarabb megtérülnek. Az IPTV a távközlési társaságok számára is lehetővé teszi az egyes kábelhálózatokon már bevezetett ún. triple play szolgáltatások nyújtását (telefon, internet, televízió egy csomagban).

92. Az élénkülő versenyben a bevételek, illetve a nyereség szinten tartásának vagy akár fokozásának eszköze lehet a konvergenciában rejlő lehetőségek olyan kihasználása, amit a Magyar Telekom, illetve a UPC Magyarország Kft.-vel azonos vállaltcsoporthoz tartozó Chellomedia Progaming BV. által megvalósított legutóbbi fúziók példája is mutat. A Magyar Telekom olyan tevékenységekkel egészítette ki szolgáltatási portfólióját, amelyekben addig csak érintőlegesen vett részt, de amelyek korábbi tevékenységeihez szervesen kapcsolódtak. Éppen ez a szoros kapcsolódás indokolta, hogy a Dataplex felvásárlását a Versenytanács csak kötelezettségek előírása mellett engedélyezte, annak érdekében, hogy a távközlési és informatikai szolgáltatások kizárólagos összekapcsolását, illetve a távközlési és/vagy Internet szolgáltatók hozzáféréseinek megtagadását, diszkriminálását megakadályozza.⁹ Ezt követően a Magyar Telekom tovább folytatta terjeszkedését az informatikai szolgáltatások piacán a KFKI-LNX Zrt. feletti irányításszerzéssel.¹⁰ A szektorális verseny alakulását leginkább jellemző konvergens elmozdulások között az informatika és a távközlés összefonódása mellett a másik a tartalom és az átvitel szintjeinek szereplői közötti hasonló tranzakciók. Erre példa a Chellomedia irányításszerzése a magyar nyelvű sportcsatornák magyarországi piacán magas részesedéssel rendelkező Sport1 Zrt. felett, amelynek révén a tartalomszolgáltató az ezen műsorok elosztásában 35 %-os részesedéssel bíró Liberty-csoport tagjává vált.¹¹ A Liberty-csoport ezen vertikális integráció révén képessé válhatott arra, hogy műsorterjesztő versenytársaival szemben elzárkózzon az értékes sport tartalom terjesztésére vonatkozó szerződéstől vagy azt csak hátrányos feltételekkel kösse meg. A fenti versenyproblémák miatt a GVH kötelezettségek előírását tartotta indokoltnak.
93. Ugyancsak 2006-os fejlemény volt az Invitel-nek az Euroweb feletti irányításszerzése, ami a helyhez kötött szolgáltatások piacán lassanként magvalósuló konszolidáció egy újabb lépésének tekinthető.¹² Egyelőre azonban nem tapasztalható további konszolidációs folyamatra utaló jelentősebb tranzakciók a vezetékes műsorelosztás piacon, amelynek jellemzője a piac rendkívüli feldaraboltsága és a piaci szereplők jelentős hányadának tőkeszegénysége, a kábelhálózatok viszonylag alacsony innovációs szintje. Mindez pedig hátráltathatja az infrastruktúra alapú gazdasági verseny érdemi kibontakozását.
94. A **postai piaccal** kapcsolatosan megállapítható, hogy a posta törvénynek megfelelően az egyetemes szolgáltatónak kijelölt Magyar Posta számára fenntartott szolgáltatási kör tovább szűkült 2006 januárjától, azonban a nem fenntartott egyetemes postai szegmensre való belépéshez 2006-ban sem kért engedélyt az NHH-tól egy postai szolgáltató sem. A GVH álláspontja szerint ennek okait érdemes lenne megvizsgálni (így például azt, hogy mennyiben akadályozzák a belépést a természetes/szerkezeti korlátok és mennyiben a jogszabályi feltételek) és a belépési feltételek áttekintése a 2007-től érvényes tarifaszervezet módosítása kapcsán is szükséges lehet, ahogy az a postai szektorral kapcsolatos versenypártolási tevékenység ismertetésénél kifejtésre kerül.
95. A piac sajátos fejleménye a „munkaerő kölcsönzéssel” megvalósuló saját kézbesítés, amelynek lényege, hogy egyes, nagy ügyfélkörrel rendelkező vállalatok (pl. közüzemi szolgáltatók) saját küldeményeik kézbesítését (ami a postatörvény alapján legális a fenntartott szolgáltatások körében is) ténylegesen nem saját, hanem kölcsönzött munkaerővel oldották meg. Ily módon a postai jellegű szolgáltatásokra szakosodott vállalkozások – munkaerő kölcsönzést biztosítva – akár a fenntartott szolgáltatások területére is beléphetnek, ami sértette a Magyar Posta Zrt. törvény által biztosított kizárólagosságát, végső soron pedig az egyetemes szolgáltatás ellátását. A Versenytanács Vj-174/2005. ügyben kifejtett álláspontja szerint ez a magatartás nem a közérdeket szolgáló verseny irányába mutat. A jelzett probléma megoldódni látszik a postatörvény időközben megindult módosítása révén, hangsúlyozni kell azonban, hogy az NHH a jelzett panaszok kapcsán indult eljárásaiban nem tudta megállapítani a fenntartott kör kizárólagosságának megsértését és engedélykérési kötelezettség elmulasztását, elsősorban azért, mert a kölcsönzött munkaerővel az egyes közüzemi szolgáltatók komplex feladatokat végeztek (mérőóra leolvasás, ügyfélszolgálati és marketing feladatok stb.), nemcsak saját küldeményeik kézbesítését. Természetesen az értéknövelt elemet tartalmazó postai szolgáltatások nem tartozhatnak a fenntartott körbe, tehát a fenntartott kör szükséges védelme nem korlátozhatja az értéknövelt szolgáltatásokkal való piacralépés lehetőségét. Megfontolandó esetleg egy értéknövelt jelleget vizsgáló teszt kidolgozása, amelyben a komplex szolgáltatáscsomagokon belül a postai szolgáltatásnak minősülő szolgáltatáselem feltételeinek részletesebb vizsgálata és nyilvánosságra hozatala megoldhatja a piacon ezzel kapcsolatosan tapasztalható bizonytalanságot.

⁹ Vj-210/2005

¹⁰ Vj-87/2006

¹¹ Vj-61/2006

¹² Vj-5/2006

96. A 2006. év postai szabályozással kapcsolatos fontos fejleménye, hogy az Európai Bizottság az előző irányelv szerinti ütemezést betartva, alapos előkészítő munka után 2006. október 18-án közzétette a keretirányelv újabb módosításának tervezetét és az ezt megalapozó hatástanulmányokat. A tervezet legfontosabb eleme, hogy a 2002-es módosító irányelvben előrevetített 2009. évi teljes piacnyitás (amely a fenntartott szolgáltatási kör, mint jogszabályi belépési korlát megszüntetését jelenti) szándékát megerősítette, hangsúlyozva, hogy ez összeegyeztethető a megfelelő egyetemes szolgáltatás biztosításának követelményével. Ez a liberalizáció mértékében meglévő különbségek megszüntetésének reális igénye és a liberalizációban előrehaladottabb tagállamok pozitív tapasztalatai alapján értékelhető eredmény. A tervezettel kapcsolatos politikai viták még folynak, az utóbbi hónapokban felerősödtek a piacnyitás 2012-re való halasztására irányuló törekvések. A piacnyitás folyamatát, annak eredményessége érdekében, a GVH – a szektort felügyelő szabályozó hatósággal együttműködve – fokozott figyelemmel kívánja kísérni, ahogyan tette és teszi más liberalizációt átélő piacok esetében is.
97. A **nyomtatott sajtó** piac szerkezete 2006-ban sem változott érdemben, továbbra is jellemző, hogy az országos lappiacot három nagyobb kiadói csoport uralja, emellett vidéken a megyei lapok megőrizték erős pozícióikat. A konvergencia-jelenség a média és sajtópiacokon is érzékelhető, mind olvasói mind hirdetői oldalról, amelynek következménye, hogy a sajtópiaci szereplők elektronikus média jelenlétük fokozására töreksenek (pl. a magazin kiadó Sanoma elindította a StoryTV-t, emellett az Interneten is egyre intenzívebben jelen van). A sajtópiachoz vertikálisan kapcsolódó terjesztői piacok kapcsán érdemi fejlemény a kiadói részvétellel létrejött új előfizetéses terjesztő vállalat megjelenése, amelyet a GVH – éppen a kiadók közötti sajtópiaci verseny védelme érdekében – kötelezettségek vállalása mellett engedélyezett.¹³
98. A **hitelintézeti piacokon** a piacvezető hitelintézetek összpiaci részesedése nem változott számottevően, és a szektor jövedelmezősége továbbra is kiemelkedően magas volt. Habár új szereplők léptek piacra – új külföldi szolgáltatók jelentek meg, illetve számos külföldi székhelyű pénzügyi szolgáltató regisztrált határon átnyúló szolgáltatás nyújtására, valamint két nagy biztosító jelent meg kiskereskedelmi bankszolgáltatásokkal – ez kis mértékben növelte csak a versenyt. A magas szektorbeli jövedelmezőség annak is betudható, hogy a hitelintézetek jellemzően nem az általuk kínált konstrukciók áraiban versenyeztek, vagyis nem a minél magasabb betéti és minél alacsonyabb hitelkamatokra, hanem más termékjellemzőkre koncentráltak. Így a verseny a célcsoport megnyerését célzó, a termékekhez vagy a hitelintézet imázsához kapcsolódó reklámkiadásokban, illetve a földrajzi hozzáférhetőségben folyt: a lakossági üzletágban versenyző bankok az elérhetőség könnyítése végett bővítették fiókhálózataikat, illetve ügynökhálózatukat. A hitelezési piac telítődésével, a verseny erősödésével bizonyos konstrukciók esetében megfigyelhető volt a hitelezési feltételek lazulása is (alacsonyabb önrész-követelmény a gépjárműhiteleknel). Mindez azonban a verseny nem árjellegéből adódóan nem szűkítette érdemben a kamatmarzst, azaz nem szűkült a betéti és a hitelkamatok közötti rés.
99. Ugyanakkor a banki fiókhálózatok átalakulása, a közepes és nagybankok hálózatbővítése javítja a verseny erősödésének feltételeit. A legnagyobb piaci szereplő OTP tíz legnagyobb versenytársa által üzemeltetett bankfiókok számának erős növekedése, illetve ezen bankok nagyobb sikere az ügynöki, illetve egyéb nem bankfiókos értékesítésben az OTP ügyfelekhez való közelségéből származó előnyét mérsékelte, javította a verseny kibontakozásának feltételeit. Míg 2004-ben a 11 legnagyobb bank körülbelül 1050 fiókjának 40 %-a volt az OTP-é, a 2006-ra 1200 fölé növekvő fiókszámuk már csak 33 %-a.
100. Több jel utalt arra, hogy a jelenleginél erősebb (ár)verseny folytatása is kifizetődő banki stratégia lehet(ne) – különösen, ha a vevők odafigyelnek a különböző banki konstrukciók közötti különbségekre. Érdekes módon versenyszempontból pozitív hatással járt a kamatadó bevezetése. A 20 %-os kamatadó 2006. szeptemberi bevezetését megelőzően, az ügyfelek banki termékek iránti érdeklődése és váltási hajlandósága megnőtt. A kamatadó alá eső betéti konstrukciók helyett a kamatadó megfizetését elkerülhetővé tevő hosszú távú konstrukciókat, befektetési alapokat kezdték keresni a piacon, érezhetően nőtt a bankok közötti konkurenciaharc, számos bank új konstrukciókkal jelent meg a piacon. Sőt, a háztartási szektor két éven túli lejáratra lekötött betéteinek átlagos kamatlába a kamatadó bevezetését megelőző kamataktól következtében jelentősen, több mint 3 százalékponttal emelkedett. Ezentúl a későn reagáló hitelintézetek nem egyszerűen ügyfeleik betétállományának más termékekbe való elmozdulását, hanem az ügyfelek elvándorlását tapasztalták. Az ügyfelek alacsonyabb árú konstrukciók iránti fogékonyságára, és így a versenyző magatartás jövedelmezőségére utal az alacsonyabb kamatrésszel járó devizahitelek terjedése. 2006-ban az új

¹³ Vj-116/2006

lakáshitelek 90 %-át deviza alapon nyújtották, a gépjármű finanszírozásban is meghatározó volt a devizahitelek aránya és az egyéb lakossági hitelek, főként a szabad felhasználású jelzáloghitelek körében is terjedt a „devizásodás”.

- 101.** A korábbi években megfigyelhetően hasonlóan jellemző volt a bankcsoport formában történő működés: a banki, lízing, biztosítási, befektetési/pénzügyi szolgáltatási tevékenység egy üzleti csoporton belüli nyújtása. A csoporton belüli együttműködés jellemzően a szolgáltatói és ügynöki tevékenységek összehangolásában, egymás termékeinek forgalmazásában, az anyabank részéről a leányvállalkozások likviditásának biztosításában, továbbá a leányvállalkozások forrásokkal való ellátásában nyilvánult meg. 2006-ban 12 bankcsoport működött a hitelintézeti szektorban, a 7 nagybank mindegyike, a közepes méretűek közül négy, a kisbankok közül pedig egy rendelkezett bankcsoporttal.
- 102.** A banki szféra kihelyezéseinek növekedésével ellentétben a *szövetkezeti hitelintézeteknél* nem volt növekedés. Ez a kör mintegy 150 tagból állt. A *pénzügyi vállalkozások* száma tovább nőtt, meghaladta a 230-at. Közülük számos cég tartozott pénzügyi csoporthoz, illetve hitelintézethez. A szektor koncentrációja magas, a teljes mérlegfőösszeg 76,6 %-a 25 (többségében banki tulajdonban lévő) pénzügyi vállalkozásnál realizálódik. A *befektetési alapok* száma és vagyona is jelentősen nőtt, a kamat- és tőzsdei árfolyamnyereség adó elkerülését, illetve késleltetését célzó befektetési jegy vásárlási hullámnak betudhatóan. Egyúttal, a konstrukciók számának bővítésével a befektetési alapok versenyt teremtettek más pénzügyi szolgáltatók által hasonló céllal kínált megtakarítási termékeknek.
- 103.** A **lízingpiac** átalakul: a Magyarországon kiemelkedően magas, 2005-ben a lízingpiac 67 %-át kitevő személygépkocsi-finanszírozás súlya 2006-ban 62 %-ra csökkent, és rovására erősödik a gép- és termelőeszköz-, luxuscikk valamint ingatlanlízing. A személygépkocsi-lízing piac az autópiacon visszaesésének is betudható szűkülését erős piaci verseny kíséri, a lízingcégek egyre kedvezőbb feltételekkel – alacsonyabb önrésszel és hosszabb időre – is kínálnak lízingkonstrukciókat, ugyanakkor a nagyobb kockázatvállalás következtében romlik portfóliójuk minősége. A versenyben az átlagos önrész a 2000-es 45,4 %-ról 2005-re 26 %-ra esett vissza, valamint megnőtt a finanszírozó pénzügyintézetekhez – nemfizetés miatt – visszakérült autók száma. A verseny erősödésével a lízingcégek „önkorlátozását” – valójában a fogyasztóknak kínált feltételek egyeztetett rontását, közös versenykorlátozást – sürgető hangok is megjelentek.
- 104.** 2006-ban a magyar **biztosítási piac** életbiztosítási ágazatának jelentős bővülését eredményezte a kamatadó bevezetésére adott fogyasztói reakció. A kamatadó elkerülésére sokan egyszeri befizetésű életbiztosítást kötöttek, az ebből fakadó díjbevétel közel megduplázódva 176 milliárd forintra nőtt. Míg az életbiztosítási szegmens közel 40 %-kal bővült, a nem életbiztosítási ág 6,5 %-os növekedést mutatott. Több kisebb biztosító jelentősen nőtt: közel 3,5-szeresére bővítette díjbevételét az Aviva, majdnem háromszorosra a MÁV, kétszeresre az Axa (korábbi Winterthur), és szintén jelentősen nőtt a Magyar Posta Élet, és az Uniqa Biztosító.
- 105.** A kötelező gépjármű felelősségbiztosításoknál a novemberi szabad váltási időszak most is a verseny felpörgését eredményezte és ezzel árcsökkenést hozott. A 3 millió autótulajdonos több mint 10 %-a váltott biztosítót. Újabb internetes szolgáltatók megjelenésével már közel 30 cég kínált szolgáltatást az Interneten, ahol könnyű az ajánlatok összehasonlítása. A versenynek köszönhetően a több szolgáltató feltételeit is összevető autótulajdonosok több tízezer forintot tudtak megtakarítani, előfordult, hogy a legalacsonyabb és a legmagasabb ár között négyszeres volt a különbség, és autótípustól, kortól, településtől, a tulajdonos nemétől függően más és más biztosító bizonyulhatott olcsóbbnak. Az évközi időszakban a verseny jóval alacsonyabb, az internetes összehasonlító díjtáblázatokat is jóval kevesebben használják, és az átlagos kifizetési díj is emelkedik.
- 106.** A casco-piac koncentrációja a bekövetkezett kisebb csökkenés ellenére továbbra is igen magas. A piac három legnagyobb szereplőjéhez (Allianz, Generali, Uniqa) folyik be a díjbevétel több mint 85 %-a. Az utóbbi négy év alatt áttörést egyetlen más biztosítónak sem sikerült elérnie. Ehhez az is hozzájárul, hogy a casco biztosítások esetében nincs egy olyan időszak (november-december), mint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás esetén, amikor a szerződések egy része megszüntetésre kerül, s a korábbi biztosító helyett a szerződő egy másikat választ. A casco díjak szintje olyan magas, hogy növekszik a casco nélkül autót vásárló ügyfelek száma. Az újautó-vásárlásoknál 10-40 % körül mozog az így megvett gépkocsik aránya, míg a használtknál ez 50-70 %. Az ügyfelek „lábbal szavazásán” túl rövid távon a finanszírozási konstrukcióba épített casco megjelenése – ezeknél a szerződéseknel az autótulajdonosnak nem kell külön casco biztosítást kötnie a finanszírozott gépjárműre, mivel a biztosítási díjakat a havi törlesztőrészekkel együtt fizeti a futamidő végéig – korlátozhatja valamelyest a hagyományos casco szerződések árát. Kis eredménynek tekinthető, hogy több nagy szereplő

csökkentette árait, így például 2006 áprilisában a Generali-Providencia átlagosan 4 %-kal csökkentette díjait, az Allianz Hungária pedig a szerződő életkorától függő pótdíj határát pedig 30-ról 24 éves korra csökkentette.

- 107.** A **mozipiac** erős konkurenciát kap a DVD-filmeiktől, az internetes letöltéstől, illetve a televíziótól, ami fúziókra ösztönözte a moziüzemeltetőket. Budapesten az utóbbi két évben a piaci szerkezet monopóliumközelire változott: a Palace Cinemas 80 %-os részesedésre tett szert, miután 2006 júliusában megvásárolta az InterComtól a Hollywood multiplexeket és a Kossuth mozit, illetve 2005-ben megvette a Mammut mozit. Mivel az összefonódó vállalkozások nettó árbevétele nem érte el a GVH vizsgálatához szükséges küszöböt (15 milliárd forintot), a fúziókat a GVH nem vizsgálta. A piac jelentős részére szert téve a Palace Cinemas csökkentette a korábban versenyző intézmények közötti árversenyt: a régebben a hét különböző (hétfő, kedd, szerda) napjain lévő kedvezményes napokat szerdára tette át, így a hétfőn és kedden a fogyasztók által elérhető árak emelkedtek. A piaci koncentráció vidéken is nőtt valamelyest, itt a Cinema City rendelkezik a legnagyobb, 40 % körüli részesedéssel.

1.2. A jogszabályi környezet változásai

1.2.1. A magyar versenyszabályozás változásai

- 108.** A versenytörvény 2005. évi átfogó módosítása¹⁴ szükségessé tette a GVH elnöke és a Versenytanács elnöke által közösen kiadott **engedékenységi közlemény**¹⁵ módosítását. A módosított közlemény alapján a GVH a versenytörvény által újraszabályozott iratbetekintési jog gyakorlásának megnyíltáig biztosítja az engedékenységi kérelmet benyújtó vállalkozások kilétének titokban tartását, ezt követően azonban az általuk benyújtott kérelem és a csatolt bizonyítékok az általános szabályok szerint betekintheetővé válnak a versenyfelügyeleti eljárás valamennyi ügyfele számára, azok védekezéshez való jogának biztosítása érdekében. Az engedékenységi közlemény módosításával párhuzamosan, a módosító közlemény előírásainak megfelelően 2006 februárjában a GVH közzétett egy **tájékoztatót**

a GVH engedékenységi politikájának és a közbeszerzési és koncessziós eljárásban kötött versenyt korlátozó megállapodások büntetőjogi szankcionálásának, illetve a közbeszerzési törvény ajánlattételi szabályainak kapcsolatáról.

- 109.** 2006 decemberében a GVH közzétette a **Versenytanács elvi állásfoglalásainak** aktualizált változatát, amelyek a Versenytanács versenytörvénnyel kapcsolatos jogértelmezését tükrözik. Az azokban foglalt megállapítások nem kötik sem a polgári, sem pedig a közigazgatási bíróságokat, azonban a vállalkozások jogkövető magatartását elősegítve iránymutatásul szolgálhatnak a versenytörvény alkalmazásához. A versenyfelügyeleti eljárások során szerzett tapasztalatok alapján közzétett – a versenytörvény egyes szakaszaihoz tartozó, s ennek megfelelően sorszámozott – állásfoglalások között a legfrissebb versenytanácsi döntések alapján megfogalmazott elvi megállapítások mellett azok a korábban már közzétett állásfoglalások is olvashatók, amelyeket a Versenytanács továbbra is alkalmazandónak tekint.
- 110.** 2006-ban a versenyjog területét versenypolitikai szempontból jelentős **alkotmánybírósági döntés** nem érintette.

1.2.2. A szélesebb jogi környezet változásai

- 111.** A szélesebb jogi környezet legjelentősebb változását az új **kereskedelmi törvény**¹⁶ 2006. június 1-jei hatályba lépése jelentette, amely bővítette a GVH hatáskörét. Az új törvény – a kereskedelmi tevékenység gyakorlásának egyéb szabályai mellett – a GVH hatáskörébe utaltan fokozott ellenőrzés alá vonta a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedelmi vállalkozásokat, megtiltotta egyrészt a jelentős piaci erővel való visszaélő magatartást a beszállítókkal szemben, másrészt pedig az önszabályozást ösztönzendő – 2006. december 1-jei határidővel – etikai kódex kidolgozását írta elő számukra. A kereskedelmi törvény szerint a beszállítóval szemben jelentős piaci erővel rendelkezik az a kereskedelmi vállalkozás, vállalatcsoport, közös beszerzés esetén a beszerzési szövetséget alkotó vállalkozások összessége, amelynek kereskedelmi tevékenységéből származó előző évi konszolidált nettó árbevétele meghaladja a 100 milliárd forintot. Ezen objektív küszöbszám mellett a törvény mérlegelés alapján is megállapíthatóvá teszi egy kereskedő vállalkozás jelentős piaci (vevői) erejének fennálltát, ha a vállalkozás piaci körülményeinek összessége miatt – pénzügyi ereje, hálózatának kiterjedtsége, üzleteinek mérete, földrajzi elhelyezkedése, meglévő piacra lépési korlátok – a beszállítóval szemben egyoldalúan előnyös alkupozícióba került.

¹⁴ A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXVIII. törvény, amelynek rendelkezései 2005. július 14-ével, illetve döntően 2005. november 1-jén léptek hatályba.

¹⁵ A Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a GVH Versenytanácsa Elnökének 1/2006. számú közleménye a kartellek feltárását segítő engedékenységi politika alkalmazásáról szóló 3/2003. számú közlemény módosításáról

¹⁶ 2005. évi CLXIV. törvény

112. Az új törvény kizárólag a jelentős piaci erővel történő visszaélést tilalmazza, nem korlátozza speciális szabályokkal a kereskedelem vevői erejének koncentrációját és nem vezet be speciális szabályokat a versenykorlátozó jellegű megállapodással történő vevői erő növekedés korlátozására sem. Mindkettő tekintetében továbbra is az általános versenyjogi normák alkalmazandók. A jelentős piaci erővel történő visszaélés általános tilalmazásához a legjellemzőbb viselkedésformák alapján egy példálózó felsorolás is társul. Így különösen tilalmazott a beszállító indokolatlan megkülönböztetése, értékesítési lehetőséghez való hozzáféréseinek indokolatlan korlátozása, a kereskedő számára egyoldalúan előnyös kockázatmegosztást eredményező feltételek előírása, a szerződési feltételek beszállító számára hátrányos indokolatlan utólagos megváltoztatása, a beszállító kereskedőkkel kialakítandó üzleti kapcsolataira vonatkozó indokolatlan feltételek előírása, különféle díjak egyoldalú felszámítása, szerződésbontással való fenyegetés egyoldalú előnyök kikényszerítése érdekében, szolgáltatások igénybevételének indokolatlan rákényszerítése a beszállítóra, valamint egy szűk körben a beszerzési ár alatti értékesítés.
113. A jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő vállalkozások számára a kereskedelmi törvény a fentiekben túl előírja a beszállítókkal való kapcsolataikban tisztességes kereskedelmi gyakorlatok alkalmazását, az ezeket tartalmazó önszabályozó etikai kódex megalkotását, valamint az abban foglaltak megsértése esetén alkalmazandó eljárásrend kialakítását is. Így a törvény a jogkövető magatartás utólagos állami kikényszerítése mellett fontos szerepet juttat a részletesebb, önkorlátozó jellegű szabályozásnak. Az érintett vállalkozásoknak 2006. december 1-jéig kellett jóváhagyásra benyújtaniuk a GVH-hoz etikai kódexeiket. Az etikai kódex hatósági kontrollját az indokolja, hogy a vállalkozások által kialakított előírások összhangban legyenek a kereskedelmi törvény visszaélést tiltó szabályaival.
114. A jelentős piaci erővel történő visszaéléssel kapcsolatos ügyek vizsgálatát is a GVH hatáskörébe utalja az új kereskedelmi törvény, mégpedig oly módon, hogy a GVH-nak eljárásaiban a versenytörvény gazdasági erőfölénnyel való visszaélést tiltó rendelkezéseinek megsértésekor irányadó eljárási szabályokat kell alkalmaznia. Ez azt jelenti, hogy a GVH a kereskedelmi törvény hatáskörébe utalt rendelkezéseinek, mint anyagi jogi jogszabályoknak a megsértése esetén is a versenytörvény eljárási rendelkezéseit alkalmazza, beleértve mind a bejelentésre és panaszra, mind pedig a versenyfelügyeleti eljárásokra vonatkozó szabályokat.

1.2.3. A közösségi versenyszabályozás változásai

115. Magyarország európai uniós csatlakozása óta a versenyjog területén a jogszabályi környezet változásához a közösségi versenyszabályozás körében bekövetkezett változások bemutatása is hozzátartozik, mivel annak előírásai – a magyar versenytörvényhez hasonlóan – közvetlenül alkalmazandók a vállalkozások és a versenyhatóság részéről.
116. 2006-ban az Európai Bizottság javaslatára a Tanács elfogadta a **tengeri szállításra vonatkozó speciális versenyszabályok¹⁷ eltörlését**. A most eltörölt tanácsi rendelet lehetővé tette a tengeri hajózási konferenciák számára az árak és szállítási kapacitások közös meghatározását. A rendelet eltörlése kedvező a közösségi export számára, mivel alacsonyabb díjakat biztosít, a szállítások megbízhatóságának fenntartása mellett. Az általános versenyjogi szabályok 2008 októberétől terjednek majd ki erre az ágazatra. A javaslat elfogadását követően a Bizottság iránymutatások kibocsátásával segíti majd a piaci szereplők versenyszabályoknak megfelelő működését.
117. A Bizottság új közleményt bocsátott ki a **81. és 82. cikk megsértéséért kiszabható bírságok számítására** vonatkozóan, amely a Bizottság e téren folytatott politikáját körvonalazza. Az új közlemény előre megszabott összeghatárok helyett az érintett piaci forgalmat veszi alapul, illetve a korábbiaknál súlyosabban veszi számításba a jogsértés hosszát, annak természetét és az esetleges visszaesés tényét is.
118. Ugyancsak megújította a Bizottság az **engedélyességi politika** tartalmára és az ahhoz kapcsolódó eljárásra vonatkozó közleményét. A közlemény egyik újítása, hogy pontosabb meghatározást ad arról, milyen információk átadása szükséges a bírság alóli mentesség elnyeréséhez. Bevezeti emellett a „marker rendszert” is, amely lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy a bizonyítékok teljes körét csak egy későbbi pillanatban adják át, miközben az együttműködés kezdő időpontjaként a korábbi időpontot veszik alapul. A közlemény pontosabban meghatározza, hogy milyen minőségű bizonyítékok vezethetnek a bírság csökkentéséhez. Újdonság, hogy a hatósággal való folyamatos együttműködésnek a bírságsökkentés elérése érdekében is fenn kell állnia.

¹⁷ A Tanács 1986. december 22-i 4056/86/EGK rendelete a Szerződés 85. és 86. cikkének a tengeri szállításra történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról

119. Az Európai Bizottság folytatta a **82. cikk alkalmazásának felülvizsgálatára** irányuló, 2005 során megkezdett tevékenységét. Első lépésként a kizorító jellegű visszaélések vizsgálatára koncentrált, amelyek kapcsán kidolgozott, közreadott, majd átdolgozásra visszavont egy vitaanyagot. A tervek szerint 2007 folyamán sor kerülne a kizsákmányoló típusú visszaélések vizsgálatára, és a két véglegesített anyag közösen kerülne – iránymutatásként vagy más formában – kibocsátásra.

1.3. A GVH által követett alapelvek

120. 2006 májusában a GVH közzétette a verseny szabadságával kapcsolatosan követett alapelveit, valamint a fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatosan követett alapelveit tartalmazó dokumentumok tervezetét. A **verseny szabadságával kapcsolatos alapelvek** a klasszikus versenypolitika területeivel – vagyis a fúziókkal, a versenyt korlátozó megállapodásokkal, az erőfölénnyel való visszaéléssel, valamint a versenypártolással és a versenykultúra fejlesztésével – függenek össze. A dokumentum-tervezet foglalkozik továbbá egyes intézményi és működési kérdésekkel, mint amilyen például a GVH függetlensége. A **fogyasztói döntések szabadságával** foglalkozó dokumentum-tervezet a GVH munkájának azon alapelveit mutatja be és magyarázza, amelyek a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására vonatkoznak.
121. A két dokumentum tervezetének közzétételével a GVH lehetőséget biztosított arra, hogy az érdeklődők észrevételeket fogalmazzanak meg azok tartalmával kapcsolatban. A beérkezett – csekély számú – észrevétel egyrészt alapvetően megerősítette, másrészt gazdagította az azokban kifejtetteket. A konzultációs időszak lezárultát követően a GVH – várhatóan 2007 első negyedévében – közzéteszi a két dokumentum végleges változatát.
122. A cél olyan dokumentumok megalkotása volt, amelyek leírják a GVH versenypolitikai, illetve fogyasztóvédelmi beállítottságát, gondolkodásmódját, így kifejezve egy általános versenypolitikai, illetve fogyasztóvédelmi szemléletet. A GVH annak érdekében kezdett e munkába és hozta nyilvánosságra az említett elveket bemutató dokumentumokat, hogy ezzel is elősegítse a vele kapcsolatba kerülő szakmai közönség számára a hivatal működésének átlátását, kiszámíthatóságát, és így növelje a jogbiztonságot, valamint hozzájáruljon a magyarországi versenykultúra fejlődéséhez (a fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatos ismereteket és a fogyasztói tudatosságot is ideértve).

II. ELJÁRÁSOK

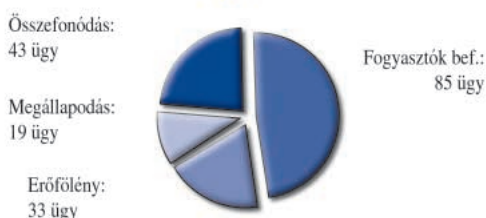
123. A GVH versenyfelügyeleti eljárásai kérelemre vagy hivatalból indulnak. Kérelemre indul az eljárás, ha az ügyfelek a közöttük tervezett összefonódás engedélyezését kérik a hivataltól. Hivatalból indulnak az eljárások a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása, tiltott versenykorlátozó megállapodás és az erőfölénnyel való visszaélésgyanúja esetén. Ugyancsak indítható eljárás hivatalból, ha az eljárás kérelmezésének lett volna helye, de azt elmulasztották. A hivatalbóli eljárások a GVH észlelése alapján indulnak, ideértve a panaszt, illetve bejelentést, esetleg ágazati vizsgálat tapasztalatait, az engedékenységi politika keretében érkezett kérelmet, vagy az ECN¹⁸ keretében történő ügyátvételt is.
124. A GVH 2006-ban **206** versenyfelügyeleti eljárást folytatott le, ebből **178** ügy zárult versenytanácsi határozattal.¹⁹ Ez az ügyszám azon 2006-ban indult, illetve korábbi évekről áthúzódó versenyfelügyeleti eljárásokat tartalmazza, amelyek 2006 folyamán kerültek befejezésre a GVH részéről. Emellett azonban a GVH vizsgálói és a Versenytanács **101** további olyan versenyfelügyeleti eljárással is foglalkoztak 2006 folyamán, amelyekben döntés még nem született (ezek bemutatására a beszámolóban lezárásuk esetén kerül majd sor).

¹⁸ ECN – European Competition Network (Európai Verseny Hálózat)

¹⁹ A versenytörvény 2005. november 1-jéig hatályos rendelkezései alapján, ha a Versenytanács akár azt állapította meg, hogy a vizsgált magatartás nem ütközik a törvénybe, akár azt, hogy az nem bizonyítható, az eljárást határozattal megszüntette. A 2005. november 1-jétől hatályos rendelkezések – az ezzel egyidejűleg hatályba lépő közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) elveivel összhangban – a két esetet élesen elkülönítik egymástól. A jogsértés hiányát határozattal kell megállapítani, míg a bizonyítottság (vagy a közérdek) hiánya esetén végzéssel történik az eljárás megszüntetése. Lényeges körülmény, hogy ilyen tartalmú megszüntető végzést a vizsgáló is hozhat. A bizonyítottság (illetve a közérdek) hiánya mellett végzéssel zárul az eljárás azokban az esetekben is, amikor adminisztratív okokból (pl. az összefonódás engedélyezése iránti kérelem visszavonása vagy a hiánypótlás elmulasztása miatt) kerül sor a megszüntetésre. A beszámolóban ennek megfelelően csak az ügyek érdemét érintően hozott határozatok adatai kerülnek bemutatásra, a végzéseké nem. 2006-ban egyebekben 11 ügy került lezárásra vizsgálati szakban, míg 17 ügy zárult a Versenytanács végzésével.

125. A 178 versenytanácsi határozat közül **85** a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, **93** pedig antitröszt (vagyis összefonódásokkal, a verseny korlátozásával, illetve a korlátozott versenyhez kötődő visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt.²⁰

Verseny törvény szerinti ügyzáró határozatok ügytípusonként, 2006

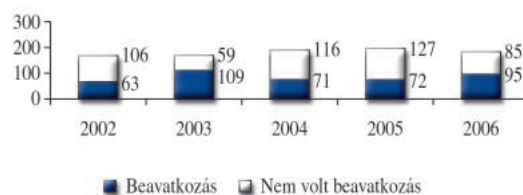

126. Az összes versenytanácsi döntéssel zárult eljárásból **41** indult kérelemre, **137** pedig hivatalból. A GVH versenyfelügyeleti beavatkozásainak mind a száma, mind az aránya nőtt a 2005. évhez képest. Összesen **95** esetben került sor beavatkozásra, döntően (66 esetben) a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 29 esetben pedig antitröszt ügyekben.²¹

²⁰ A 178 versenyjogi ügy közül két alkalommal egyszerre két ügytípust érintően (erőfölénnyel való visszaélés és versenykorlátozó megállapodás kapcsán) is vizsgálódott a Versenytanács, így az ügytípusonként számított ügyszám-összeg 180 – ez jelenik meg a kördiagramon is. A fenti adatok és a diagram a versenyjogi ügyekre vonatkoznak, s nem tartalmazzák az ártörvény megsértése miatt bírság kiszabása végett indult eljárást (Vj-62/2006), amelyről a 2.5. fejezet számol be.

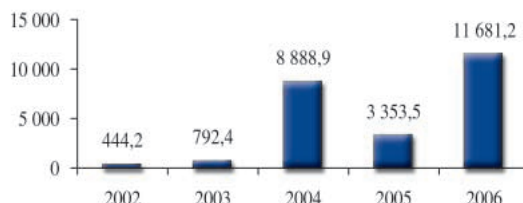
²¹ A beavatkozás fogalma azt ragadja meg, hogy a GVH versenyfelügyeleti eljárásai révén elvileg – a Versenytanács ügyzáró határozataiból kiolvasható módon – a versennyel kapcsolatos folyamatok másként alakultak, mint ahogy egyébként alakultak volna. A GVH beavatkozás gyűjtőfogalom, amely ügytípusonként eltérő konkrét tartalommal bír. Ide tartozik az ügyzáró határozatok közül a jogsértés megállapítását kimondó határozat – ideértve a szünetelést követő marasztaló határozatot is – (hiszen ez a magatartás abbahagyására kötelezéssel és esetleg szankcióval is jár). Szintén ide tartozik a szünetelés utáni, illetve a (verseny törvény 2005. évi módosítása nyomán a szünetelés jogintézményének helyébe lépő) kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető határozat (hiszen ilyenkor az eljárás alá vont kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását összhangba hozza a törvénnyel). Ugyancsak ide tartozik az engedély megtagadása vagy feltételhez kötése, és a GVH versenyrel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vétele, vagyis a kérelem visszavonása vagy a megállapodás/tranzakció módosítása (hiszen ilyenkor a GVH fellépésére a vállalkozások terve nem vagy nem eredeti formájukban valósulnak meg). Nem öleli fel viszont a GVH beavatkozás fogalma a pusztán az adminisztratív kötelezettségek elmulasztása (pl. engedélykérés elmulasztása összefonódás esetén) miatt megállapított jogsértést, hiszen ez önmagában az itt használt értelemben nem gyakorol hatást a piacra, mint ahogy a nem ügyzáró határozatok/végzések sem.

A Versenytanács verseny törvény szerinti ügyzáró határozatai beavatkozás szerinti bontásban 2002–2006

127. A GVH Versenytanácsa ügyzáró határozatában 65 esetben, összesen **11.681,15 MFt** értékben szabott ki bírságot, amely tartalmazza az összefonódás iránti kérelem elmulasztása miatt kivetett bírságot (42,5 MFt) is. Ez az összeg meghaladja az előző években kiszabott bírságösszegeket, ideértve a 2004. évben kirótt – a korábbiakhoz képest²² kiugróan magasnak tekinthető, jórészt egy konkrét eljáráshoz, a 7.043 MFt-os bírságkiszabással záródó autópálya-kartell ügyhöz²³ köthető – 8.888,9 MFt-os bírságösszeget is. Ahogy arra már a 2004. évi beszámoló is utalt, az ügyek szükségszerű egyediségéből fakadóan a következő években nem feltétlenül várható hasonlóan magas bírságösszeg.

GVH által kivetett bírság (MFt), 2002–2006

128. A 2006. évi bírság jelentős része is a hivatal által felderített kartellügyekben történt marasztaláshoz köthető, amelyek közül kiemelkedik a 6.814,3 MFt-os bírságkiszabással záródó, a biztosítási piac szereplőit érintő Vj-51/2005. számú ügy, valamint az informatikai cégek kartell-megállapodása miatt a Vj-162/2004. számú eljárásban kivetett 1.510 MFt összegű bírság. Hangsúlyozni kell ugyanakkor, hogy a 2006. évben a GVH Versenytanácsa a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt is – a korábbi évek bír-

²² 2003-ban 40 alkalommal összesen 792,4 MFt, míg 2002-ben szintén 40 esetben 444,15 MFt került kivetésre.

²³ Vj-27/2003

²⁴ A fogyasztók megtévesztésével kapcsolatos ügyekben 2005-ben összesen 438,5 MFt bírságot vetett ki a hivatal, ez az összeg 2004-ben 321,45 MFt, míg 2003-ban mindössze 90 MFt volt.

²⁵ Vj-22/2005

ságösszegeit²⁴ nagyságrenddel felülmúló – 1.822,8 MFt összegű bírsággal sújtotta a jogsértő vállalkozásokat, de egy ügyben²⁵ a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának megsértése miatt elmarasztalt cégnek is szigorú, 1.000 MFt összegű, bírsággal kellett szembenéznie.

129. A Versenytanács 2006-ban összesen hét esetben rendelte el az eljárás megszüntetését arra tekintettel, hogy a jogsértő vállalkozás vállalta az egyebekben csekély súlyúnak minősülő jogsértés megszüntetését és az abból eredő károk gyors és hatékony jóvátételét, ily módon összhangba hozva magatartását a versenytörvény előírásaival. Ezen ügyek fontos részét képezik a GVH tevékenységének azzal, hogy úgy számolják fel a törvénybe ütközést, hogy a vállalkozások maguk vállalják a jogsértő magatartás abbahagyását. Ez a verseny szempontjából ugyanolyan jelentőségű, mint a jogsértés szankcionálása, mivel megtörténik a törvénybe ütköző magatartás megszüntetése. 2006-ban három fogyasztó megtévesztéses, három erőfölénnyel való visszaéléssel és egy versenykorlátozó megállapodással kapcsolatos ügyben került sor az eljárás szünetelésre, illetve kötelezettségvállalás elfogadására.²⁶ A kifogásolt magatartást valamennyi esetben megszüntették (a reklámanyagok módosításával, így a kifogásolt felsőfokú jelző, valamint az ingyenes behívószámra utaló szóhasználat kiiktatásával, helyreigazító közlemény közzétételével, a hiányzó információk a terméken való pótlólagos feltüntetésével, a kifogásolt koncessziós megállapodások, illetve a vállalkozás által alkalmazott általános szerződési feltételek / üzletszabályzat megfelelő módosításával), ezzel megnyugtató, a versenyjog megsértését orvosló – a közérdek hatékony védelmét ily módon biztosító – megoldás született.

130. Noha a GVH alapvető feladat- és hatáskörét a versenytörvény és a közösségi versenyszabályok alkalmazása képezi, más törvények – így a kereskedelmi törvény²⁷ és az ártörvény²⁸ – is hátrítanak jogalkalmazási feladatokat a hivatalra.

²⁶ A versenytörvény 2005. november 1-je előtt hatályos szövege a versenyfelügyeleti eljárás szünetelésének lehetőségével biztosította, hogy az eljárás alá vont önként megszüntethesse csekély súlyú jogsértő magatartását. A versenytörvény 2005. évi módosítása (2005. évi LXVIII. törvény) közösségi minta alapján új döntés-típust vezetett be: az ún. kötelezettségvállalást. Mivel a kötelezettségvállalás nagyon hasonlít a szünetelés jogintézményére, így azok párhuzamos fenntartása feleslegesnek tűnt, és a törvénymódosítás megszüntette a szünetelés jogintézményét. Ugyanakkor 2006-ban még mindkét megoldás alkalmazására találunk példát az eljárások között.

²⁷ A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény

²⁸ Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény

131. Az alábbiakban részletes bemutatásra kerülnek a panaszok, illetve bejelentések, valamint a versenyfelügyeleti, illetve a kereskedelmi törvény és az ártörvény alapján lefolytatott eljárások tapasztalatai. A beszámoló nem említi meg külön minden egyes ügyet, de a jogsértést megállapító eljárások főbb adatait a melléklet tartalmazza. Az ügyek közül azok kerülnek kifejtésre, amelyekben a jogalkalmazás tanulságai elvi jelentőségűnek tekinthetők, vagy amelyek tipikus, visszatérő, esetleg új piaci jelenségeket, anomáliákat mutatnak. Ebből a szempontból nemcsak a jogsértést megállapító határozatokat tartja a GVH figyelemre méltónak, hanem sok esetben a megszüntetéssel záruló eljárásokat is. Abban az esetben, ha a versenyfelügyeleti eljárás során szerzett tapasztalatok alapján a GVH a szabályozással kapcsolatban (pl. jogszabály-alkotási vagy -módosítási) kezdeményezéssel vagy észrevételekkel élt, ennek bemutatására is az adott ügyszöveg, illetve ügycsoporthoz kapcsolódóan ebben a fejezetben, nem pedig a hivatal versenypártolási tevékenysége kapcsán kerül sor.

2.1. Az eljárás megindítása

2.1.1. Bejelentések és panaszok

132. A versenytörvény 2005. évi módosítása átalakította a bejelentési rendszert, melynek következtében 2005. november 1-től kétféle formában lehet a GVH-hoz fordulni és versenyfelügyeleti eljárást kezdeményezni a versenytörvénybe, illetve a közösségi versenyszabályokba ütköző magatartás észlelése esetén: a hivatal által közzétett formátumú űrlapon történő bejelentés; illetve a formai követelményekhez nem kötött panasz tételével. A bejelentés és a panasz két a versenytörvény által nevesített sajátos jogintézmény, amely a versenyfelügyeleti eljárás megindításának megalapozását, indokoltságának vizsgálatát szolgálja. A GVH vizsgálóinak 60 nap²⁹ áll rendelkezésükre annak elbírálására, hogy adott bejelentésben sérelmezett magatartással összefüggésben indokolt-e vizsgálat elrendelése, azonban a gyakorlatban ennél rövidebb idő alatt döntenek a versenyfelügyeleti eljárás megindításáról. A panaszokat a beérkezésüktől számított 30 napon belül kell elbírálni. Ha az elbírálás előreláthatólag 30 napnál hosszabb ideig tart, a vizsgáló erről a panaszost az elintézés várható időpontjának megjelölése mellett tájékoztatja. 2006-ban is elmondható, hogy a panaszok esetében sem használta fel a GVH a rendelkezésére álló teljes időtartamot, átlagosan 26 nap alatt választ kaptak a panaszosok a beadványukra.

²⁹ Mely határidő egyszer 60 nappal meghosszabbítható.

- 133.** A bejelentés és a panasz a GVH tudomásszerzésének, észlelésének egyik formája, egy sajátos információforrás, amelyre a versenytörvény – elsősorban a bejelentő érdekeinek, speciális eljárási helyzetének figyelembe vétele érdekében is – külön rendelkezéseket tartalmaz. A panaszok és bejelentések esetében a vizsgáló részben mérlegelése, részben a törvényben pontosan meghatározott objektív ismérvek alapján dönt a versenyfelügyeleti eljárás megindításáról. Versenyfelügyeleti eljárás hivatalból akkor indulhat, ha olyan magatartás vagy tevékenység jut a GVH tudomására, amely a versenytörvény (a közösségi versenyszabályok) rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a GVH hatáskörébe tartozik és a közérdek védelme érdekében szükséges az eljárás lefolytatása.
- 134.** 2006-ban összesen 1102 beadvánnyal kapcsolatban hozott döntést a GVH, azaz indított versenyfelügyeleti eljárást vagy döntött annak mellőzéséről. Ezek közül 30 bejelentés 2005. november 1-jét megelőzően érkezett, 218 bejelentés és 854 panasz a módosított versenytörvény szabályai szerint került benyújtásra. A 2005. évben elintéztett összesen 1046 beadványhoz képest ez enyhe, 5%-os emelkedést jelent.

Elintéztett beadványok, 2002–2006

- 135.** A beadványok nagy része, 71%-a továbbra is magánszemélyektől érkezett. A panaszok és bejelentések egy része az egyes közigazgatási szervektől, az előző évek gyakorlatának megfelelően jellemzően a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőségtől (FVF) és annak területi szerveitől való áttétel révén jutott a GVH tudomására.
- 136.** A 2006-ban elbírált bejelentések 69%-át és panaszok 84%-át, összesen 895 beadványt utasított el a GVH. A beadványok jelentős részét, 26%-át továbbra is a versenytörvény tárgyi hatálya alá nem tartozó magatartást kifogásoló beadványok képezték, a beadványok 24%-a a hivatal hatáskörének hiánya folytán került elutasításra. A beadványok 18%-a esetében a GVH a kifogásolt jogsértést csekély súlyúnak minősítette, 11%-a olyan panaszt tartalmazott, amelyet a GVH korábban más eljárásban már elbírált. Versenyfelügyeleti eljárás alapjául összesen 207 beadvány

szolgált: 76 bejelentés és 131 panasz. Ezek alapján 120 versenyfelügyeleti eljárás indult oly módon, hogy esetenként több (pl. azonos tényállást vagy azonos vállalkozást megjelölő) bejelentés vagy panasz egy eljárásban való elbírálására került sor. A bejelentések és panaszok alapján 2006-ban megindított versenyfelügyeleti eljárások többsége, 76%-a (91 ügy) továbbra is a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartásokkal függött össze. A fogyasztóvédelmi jellegű bejelentéseknél és panaszoknál az ügyindítások százalékos aránya viszonylag alacsony (15%), mivel a bejelentők és panaszosok sokszor olyan sérelmekkel fordulnak a GVH-hoz, amelyeknél jelentéktelen piaci hatásuk folytán nem vélemezhető a közérdek sérelme. A bejelentések és panaszok szintén jelentős része, 20%-a (24 ügy) a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartásokat jelzett, és 5 esetben indult versenyfelügyeleti eljárás versenykorlátozó megállapodás vizsgálatára bejelentés vagy panasz alapján.

- 137.** A panaszosok, illetve bejelentők által leginkább sérelmezett magatartások továbbra is a vállalkozások – elsősorban hipermarketek és más kiskereskedelmi áruházak, illetve a pénzügyi szolgáltatók, bankok, biztosítók – hirdetési és reklámtevékenységéhez kapcsolódtak. A meg nem alapozott reklámállítások az adott részpiacra jelentős volumenű nem kívánatos piaci mozgásokat indukálhatnak. A helytelen tájékoztatással piaci előny szerzésére való törekvés nemcsak egyes hipermarketek marketing kommunikációjában, hanem a pénzügyi szolgáltatások, illetve a kereskedelem-áruhitel egymással összekapcsolódó területén is tapasztalható volt. A telefonszolgáltatás területén az extenzív fejlődés lehetőségei kimerültek, piaci sikert a piacok újraelosztása révén lehet elérni. Ezt célozva a piaci szereplők többször átlépték a korrekt tájékoztatás határait. A jelenség mind a vezetékes, mind a mobilszolgáltatások piacán megfigyelhető volt.

- 138.** A 2006-os évben továbbra is számos beadvány kifogásolta a hírközlési szolgáltatók, elsősorban a kábeltelevíziós szolgáltatók díjmeléssel, a programcsomagok összeállításával, illetve egyéb szerződéses kikötések alkalmazásával kapcsolatos magatartásait. Több beadvány érkezett a vezetékes energiapiacokon érzékelt magatartás-változások miatt is, az áram-, gáz- és távhőszolgáltatók szabad áras kategóriába tartozó kiegészítő tevékenységeit (pl. mérés, mérőóra felszerelés, mérőóra csere, a szolgáltatásba való bekötés, illetve kikapcsolás, zavarelhárítás) érintően.

139. A versenytörvény 2005. évi módosítása értelmében a november 1-jét követően benyújtott bejelentéseket elutasító végzések ellen a jogorvoslati kérelmet közvetlenül a Fővárosi Bíróság bírálja el, a panaszt elutasító döntés ellen a módosított versenytörvény nem biztosít jogorvoslati lehetőséget. Az új bejelentési eljárási szabályok szerint érkezett és 2006-ban elintézett bejelentések közül a bejelentők 15 esetben éltek a jogorvoslati lehetőséggel, amelyek közül a bíróság 13-at elutasított (87%).
140. A 2005 novembere előtt a GVH-hoz érkezett és elutasított bejelentések közül a bejelentők 30-ból 23 esetben nyújtottak be jogorvoslati kérelmet a GVH Versenytanácsához. A jogorvoslati kérelemnek a Versenytanács öt esetben (22%) helyt adott, 18 esetben (78%) pedig elutasította azt. A jogorvoslati kérelmet elutasító versenytanácsi döntéssel szemben négy esetben (22%) nyújtottak be közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló jogorvoslati kérelmet a Fővárosi Bírósághoz, amely csak egy esetben adott helyt a bejelentő jogorvoslati kérelmének, míg a további három esetben a bejelentő jogorvoslati kérelmét – megerősítve a Versenytanács állásfoglalását – elutasította.
141. A bejelentések és panaszok egy része a versenyfelügyeleti eljárás megindításának előzménye, más részük nem vizsgálható és nem orvosolható a versenytörvény alapján, de van olyan hatóság vagy bíróság, amelyhez a bejelentő vagy panaszos sérelmének orvoslása érdekében fordulhat. Ebben az esetben a GVH – a bejelentő, illetve panaszos e tényről történő egyidejű értesítése mellett – átteszi a beadványt az elbírálására hatáskörrel rendelkező hatósághoz, vagy tájékoztatja a beadvány benyújtóját arról, hogy igényét bíróság előtt érvényesítheti. 2006-ban összesen 95 (ebből 8 bejelentés és 87 panasz) – jellemzően a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséghez és területi szerveihez, a Nemzeti Hírközlési Hatósághoz, valamint a Magyar Energia Hivatalhoz történő – áttételről határozott a GVH.
142. A hivatalhoz érkező bejelentések és panaszok egy része azonban olyan, amelyek esetében jogszabályi felhatalmazás hiányában vagy egyéb okból sem a versenyhatóság, sem egyéb szervek nem orvosolják a felmerült problémákat. Ahol lehetséges, a GVH megkísérli a problémához legközelebb álló intézmény figyelmét felhívni az általa észlelt visszásságra, maradnak azonban olyan jelenségek, amelyek változatlanul megoldást igényelnének. Több esetben tapasztalta a hivatal azt, hogy a panaszok megelőzésében jelentős szerepe lenne a fogyasztói tájékozottság magasabb szintre emelésének is.
143. A hivatalban 2006-ban is jelentős számú beadványt fogadott azzal az újfajta hirdetési módszerrel összefüggésben, amelynek során „**Végkiárusítás**”, illetve „**Csőd eljárás**” **szlogeneket tartalmazó szórólapok** terjesztésével, illetve plakátok alkalmazásával próbálják egyes cipőüzletek forgalmukat növelni. E szórólapok többségén a „Csak a mai napon” vagy „A mai napon végleg bezár” információ is szerepel, holott e hirdetések hónapokon keresztül utcán voltak. E vállalkozások hirdetései szerint igen nagy árengedménnyel, illetve nagyon kedvező áron kínálnak olasz, valamint spanyol bőrcipőket, míg a valóságban valószínűsíthetően nem bőrből készült, kínai termékeket forgalmaznak. A panaszolt vállalkozások jellemzően egy-két kisebb méretű üzletet üzemeltettek és népszerűsítették a fenti módon, viszonylag alacsony példányszámban terjesztett szórólapon, plakáton. Miután a cipőpiacot a nagy számú vállalkozás által is generált éles verseny jellemzi, a GVH álláspontja szerint az egyes vállalkozások által tanúsított fenti magatartás a versenyre érdemi hatást nem gyakorol, ezért a GVH által mérlegelendő közérdek nem indokolja a velük szemben történő eljárásindításokat. A folyamatosan érkező fogyasztói panaszok azonban azt jelzik, hogy a fenti megtevesztő magatartás egyre szélesebb körben terjed, ezért a hivatal véleménye szerint annak megfelelő kezelése összehangolt cselekvést igényel a hatáskörrel rendelkező fogyasztóvédelmi felügyelőségek és részben a GVH részéről.
144. 2006 során különösen sok beadvány érkezett a hivatalhoz az ún. **interaktív televíziós nyereményjátékokkal**, valamint **SMS-nyereményjátékokkal** összefüggésben. E körben az a sajnálatos megállapítás tehető, hogy sem az Országos Rádió és Televízió Testület, sem a Szerencsejáték Felügyelet, sem a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség nem ismeri el a felmerült fogyasztói panaszok rendezésére vonatkozó hatáskörét. A GVH Versenytanácsa az ATV „Pénzfürdő” című műsorával összefüggésben megindított, majd megszüntetett Vj-201/2004. számú eljárást lezáró határozatában – az adott ügyre vonatkozóan – megállapította, hogy a versenytörvény fogyasztóvédelmi rendelkezései csak a fogyasztók áru-, illetve szolgáltatásválasztási döntésének szabadságát védik, de a védelem nem terjed ki az áru-, illetve a szolgáltatás teljesítésének, azaz a játék tartás tisztaságának védelmére, mint a szolgáltatás minőségének ellenőrzésére. A játékműködésből levont fogyasztói megállapítások a Versenytanács ezen ügyben kifejtett álláspontja szerint a játék tartásához kapcsolódó vélt vagy valós fogyasztói érdeksérelmek lehetnek. A vizsgálatok tapasztalatai szerint a fogyasztó nem látja át azt az összefüggést, hogy minden hívásért fizet, nem csak azért, ami-

vel a játékban valóban részt vesz. A játékra való biztatás olyan zajkeltés mellett történik, ami eltereli a fogyasztó figyelmét még a megismerhető információkról is.

145. Az elmúlt évekhez hasonlóan 2006-ban is számos panasz érkezett az **építési beruházók és a távközlési szolgáltatók között létrejött kizárólagos megállapodásokat** illetően. A GVH látókörébe került esetek közös jellemzője, hogy egy nagyobb társasház, lakópark építése során a beruházó szerződést köt egy általa kiválasztott távközlési szolgáltatóval, az ingatlanon belüli távközlési hálózat, illetve annak elhelyezésére szolgáló alpinfrastruktúra kiépítésére, üzemeltetésére, a társasház távközlési szolgáltatásokkal való ellátására. A lakóparki beruházásoknál az építők jellemző módon ingatlanok „kulcsrakész” átadását vállalják, amelyek legtöbbször a távközlési rendszer kiépítését, ezzel együtt pedig az üzemeltető kiválasztását is magában foglalják, holott az esetek többségében valószínűleg elegendő lenne a későbbi hálózat elhelyezésére szolgáló alpinfrastruktúra (csővezeték/védőcsőhálózat, kapcsolószekrény hely) kialakítása is. A beruházók döntését a szolgáltató kiválasztásánál alapvetően egyetlen szempont, a létesítés költségei, a szolgáltatók által esetlegesen kínált különböző jutalékok befolyásolják. A szolgáltatók ennek tudatában tesznek ajánlatot komplett távközlési rendszerek „ingyenes” kiépítésére, amiért cserébe azonban – a befektetések megtérülése³⁰ és a gazdaságos működés érdekében – meghatározott időre (5-15 évre) szóló kizárólagos hálózatüzemeltetési és szolgáltatási jogosultságot kötnek ki a társasház egészére kiterjedően. A szerződésekkel kizárják annak a lehetőségét, hogy más távközlési szolgáltató versenyző szolgáltatásával akár ugyanazon hálózat, akár más alternatív hálózat, illetve platform (vezetékes hálózat, illetve földfelszíni vagy műholdas rendszerek) segítségével a társasház lakóit elérhesse. A távközlési rendszer kivitelezése az épület átadása előtt megtörténik, a leendő tulajdonosok így kész helyzettel találják szembe magukat a lakások birtokbavételekor. Az ilyen, jogutódlás következtében előálló érdekkonfliktusok a GVH megítélése szerint ugyanakkor elsősorban polgári jogi eszközökkel kezelendők. Versenyjogilag mindenekelőtt az eredeti szerződéskötés ténye és piaci hatása az, ami vizsgálható. A GVH fellépése így egyrészt a jogos gazdasági megfontolásokkal nem igazolható kikötéseket tartalmazó megállapodások tekintetében, másrészt azokban az esetekben merülhet fel, ahol kimutat-

ható, hogy az adott szolgáltató által a piaci részesedés növelése érdekében következetesen alkalmazott hosszú távú kizárólagos szerződések együttes hatása alkalmassá válik arra, hogy a piacot érdemben befolyásolja. Ez utóbbi feltételezést a jelenlegi piaci viszonyok azonban egyelőre nem igazolják, már csak azért sem, mivel a szolgáltatók többsége kifejezetten erre a piacra szakosodott, a kifogásolt magatartással érintett távközlési szolgáltatások piacain elenyészőnek tekinthető részesedéssel rendelkező vállalkozások.

146. A GVH-hoz a 2006. évben az **energiaszolgáltató társaságokkal (áramszolgáltatók, gázzolgáltatók)** szemben érkezett panaszok és bejelentések igen nagy hányada a **mérés-, elszámolással és a számlázással**, valamint a közüzemi szolgáltatáshoz kapcsolódó, nem szabályozott tevékenységekkel volt kapcsolatos. A közmű szolgáltatások esetén a fogyasztó és a vele szerződéses kapcsolatban álló szolgáltató közötti jogviszony központi eleme a szolgáltatott termék mérése és elszámolása. A közmű társaságok 2006-ra kivétel nélkül átalították elszámolási rendszereiket az éves leolvasáson alapuló elszámolásra. A fogyasztók egy részének gondokat okozott az elszámolási rend megváltozása, ezért a GVH-hoz fordultak a szolgáltató erőfölényes helyzetével való visszaélését kifogásolva. A közüzemi szolgáltatók elszámolási gyakorlatát, mérési- és számlázási magatartását érintő panaszok elbírálására a GVH nem rendelkezik eljárási hatáskörrel, ezért ezeket a panaszokat a Magyar Energia Hivatalhoz (MEH) tette át kivizsgálásra. Az ismert panaszok alapján, a közeli jövőben várható teljes piacnyitásra tekintettel a GVH úgy ítéli meg, hogy az energetikai jogalkotásban erősíteni szükséges a fogyasztók védelmére és tájékoztatására szolgáló szabályokat. E feladatkörbe is tartozóan – a nagyszámú fogyasztói panaszok miatt – szintén szükségesnek itéli a GVH, hogy a MEH tekintse át a közmű társaságok éves leolvasáson alapuló rendszereinek tapasztalatait és végezze el a szükséges szabályozói változtatásokat a fogyasztói panaszok csökkentése érdekében. A szolgáltató társaságok tájékoztatási kötelezettségének erősítése mellett indokolt a teljes piacnyitással várhatóan megsokszorozódó lakossági panaszok hatékony és kielégítő elintézése érdekében a piacfelügyeletet ellátó hatóság, a MEH vonatkozó jogköreit is erősíteni.

147. Egy panasz kapcsán került a GVH látóterébe a szélerőművek létesítésével kapcsolatos aggályos engedélyezési gyakorlat. A magyar kormányzat a vonatkozó európai uniós elvárásokkal összhangban kiemelt feladatának tekintette a 2006. évben is a megújuló energiaforrásból származó energiafajták elterjedésének támogatását. A **megújuló**

³⁰ Az esetek többségében a beruházási költségek lakásokra vetítve kb. 40-50 ezer forintot jelentenek. Ez az a költség, amit a beruházó, illetve a társasház esetenként akár 15 évig tartó hűségidő fejtében megspórol.

energiaforrásokból származó villamosenergia ma még nem versenyképes a hagyományos energiahordozókból (pl. szénhidrogének, hasadóanyagok stb.) előállított villamosenergiával, azonban alkalmazásuk kevésbé jelent környezetterhelést. A magyar jogalkotó 2005-ben a villamosenergia törvény³¹ módosítása során a támogatást azáltal biztosította, hogy a szélerőművek által termelt kötelező átvétel alá eső villamos áram átvételi árát magas összegben állapította meg, egyben kötelezően előírta a MEH engedélyezési eljárását. Az intézkedés következtében a szél-erőmű beruházások megtérülése és nyereségtermelő képessége hirtelen igen magasra ugrott, ennek következtében jelentős mennyiségű **szél-erőmű kapacitás építésére vonatkozó engedély iránti kérelmet** nyújtottak be piaci szereplők a MEH-hoz. A MEH – a Magyar Villamosenergia-ipari Rendszerirányító Zrt. (MAVIR) javaslata alapján – konkrét jogszabályi útmutatás hiányában saját jogkörében eljárva korlátozta a létesíthető szél-erőmű kapacitások nagyságát. A hatósági felső korláttal beszűkített szél-erőmű létesítési piacon a piacért versenyző szél-erőmű beruházó vállalkozások között a tisztességes üzleti gyakorlat követelményei nem feltétlenül érvényesültek az engedélyezési folyamatok szabályozásának hiányosságai miatt. A GVH – a hozzá 2006 folyamán beérkezett panaszok és ennek nyomán elvégzett vizsgálatok tapasztalataira építve – felhívja a jogalkotó figyelmét arra, hogy a jogbiztonság maradéktalan érvényesülése feltételezi azt, hogy egy, a szabályozott piacon változást okozó jogalkotói lépés (a megújuló energiaforrások közé tartozó szél-erőmű beruházás vonzóvá tétele) mellett ott szerepeljenek azok az alsóbb szintű részletszabályok is, amelyek garantálják a diszkriminációmentes allokációt és elkerülhetővé teszik azt, hogy a vállalkozások között tisztességtelen versengés alakuljon ki.

- 148.** Jelentős számú panasz érkezett a hivatalhoz 2006-ban is az **önkormányzati hatáskörben szabályozott – megállapított díjszabású – közszolgáltatásokkal, a távhő-, az ivóvíz, valamint szennyvízelvezetés és a települési szilárd hulladékgazdálkodási szolgáltatással** kapcsolatban. Ezeknek a szolgáltatásoknak a díját, díjalkalmazási feltételeit törvényi felhatalmazás alapján a helyi önkormányzatok állapítják meg, ezért a vállalkozások ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tárgyában tett panaszok és bejelentések kivizsgálására a GVH-nak nincs hatásköre, mivel a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértésének kivizsgálására a hatósági ármegállapító jogosult. Mindazonáltal a közgazdasági szabályozás a nevezett területeken a ma alkalmazottakhoz képest ismer további lehe-

tőségeket is, mindenekelőtt az árképzés, az áremelést felülvizsgáló szakértői jelentés teljes nyilvánossá tételét, a tervezett áremelés előzetes, a ma alkalmazottnál hatékonyabb kontrollját, amelyeknek törvényi előírásával valószínűsíthetően megakadályozható, de legalábbis csökkenthető lenne „a közszolgáltatói helyzettel való visszaélés”. Az önkormányzati rendelet jogszabályokkal való összhangját a közigazgatási hivatal vezetője törvényességi ellenőrzés keretében hivatalból jogosult vizsgálni.

2.1.2. A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció

- 149.** Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásának következményeként a magyar jog részét képező versenytörvény alkalmazásán túlmenően a GVH a közösségi versenyszabályok alkalmazásával összefüggő feladatokat is végrehajt. A GVH-nak joga és egyben kötelessége a közösségi versenyszabályok magyarországi alkalmazása minden olyan általa indított ügyben, amelyben a szóban forgó magatartás érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet. A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége összetett fogalom, amelynek lényege, hogy a magatartás tagállamközi dimenzióban is képes tényleges vagy potenciális, közvetett vagy közvetlen hatást gyakorolni a versenyre. Ez a hatás megvalósulhat a tényleges határokon keresztül gyakorolt piaci magatartások befolyásolásával (pl. export, import tevékenységre vonatkozó megállapodások), vagy a verseny struktúrájának módosításával (pl. a nemzeti piacot lezáró, a kívülről érkező versenyt korlátozó megállapodások, erőfölényes magatartások).
- 150.** A közösségi jog alkalmazásával folytatott hivatali eljárások főbb tapasztalatairól – összegző jelleggel – alább, míg a már lezárt ügyek részleteiről a beszámoló 2.2. Versenyfelügyeleti eljárások c. részében, a versenytörvény alapján indult ügyekkel együtt található információ. A GVH egyéb közösségi jogalkalmazással, valamint az Európai Közösségek Bizottsága Verseny Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságaiából álló Európai Versenyhálózaton³² (ECN) belüli együttműködéssel kapcsolatos feladatai ismertetésére is alább kerül sor.
- 151.** Az év során a GVH a közösségi versenyszabályok alapján 18 ügyet kezdeményezett. Mivel az év elején már további 18 ügy volt folyamatban, így az év során a közösségi jog szerint folyó ügyek száma mintegy megduplázódott. Ezek közül a Versenytanács kilenc ügyben hozott határozatot:

³¹ 2001. évi CX. törvény

³² European Competition Network

három ügyben nem került sor a jogsértés megállapítására, hat ügyben viszont szükséges volt a GVH beavatkozása. A kiszabott bírság együttes összege e hat ügyben meghaladta az 1 milliárd forintot.

- 152.** Az ECN más tagjaival való együttműködése keretében a GVH folyamatosan tájékoztatást ad az általa a közösségi jog alkalmazásával indított ügyekről, és napi rendszerességgel figyeli a más versenyhatóságok által kezdeményezett eljárásokat. Ez a munka azt célozza, hogy esetleges érintettség esetén az ügy a legkedvezőbb eljárási pozícióval rendelkező hatósághoz kerüljön át. Ennek keretében a GVH munkatársai 326, az ECN más tagja által elindított eljárást tanulmányoztak. Az áttett ügyek száma az ECN-en belül jellemzően alacsony, azaz az esetek túlnyomó többségében az a versenyhatóság jár el az ügyben, amelyik azt eredetileg elindította. 2006 folyamán a GVH részéről ügy átvételére nem is került sor és ügyátadásra is mindössze egy alkalommal. Ezt az ügyet a GVH még az ügy indítását megelőzően adta át más versenyhatóságnak, nevezetesen a Bizottságnak. Ebben az ügyben a Bizottság rövid időn belül meg is indította eljárását, és helyszíni vizsgálatot is tartott a magyar helyszínen, amelyhez a GVH szakemberei is segítséget nyújtottak. A Bizottság által indított eljárás tárgya annak vizsgálata, hogy az ágazat szereplői közötti hosszú távú áramvásárlási és kapacitás lekötési megállapodások, illetve a hosszú távú villamos áram import szerződések és határkeresztező kapacitás lekötések lezárják-e a magyar villamosenergia piacot és akadályozzák-e a verseny fejlődését.
- 153.** 2006-ban első ízben került sor arra, hogy a GVH a közösségi jog végrehajtási szabályai alapján eljárási cselekményt kért más tagállami versenyhatóságoktól. Konkrét ügy kapcsán alapos egyeztetéseket követően végül összességében 9 tagállami versenyhatóság nyújtott eljárási segítséget a GVH részére. A beérkezett információk hozzájárultak az ügy érdemi megítéléséhez.
- 154.** A közösségi fúziós rendelet³³ értelmében azokat a koncentrációkat, amelyeket a Bizottsághoz kell a feleknek bejelenteniük, nem szabad bejelenteni a tagállami versenyhatóságoknak. Ezeket az ügyeket azonban a tagállamok versenyhatóságai véleményezésre megkapják a Bizottságtól. 2006-ban a GVH munkatársai 356 közösségi léptékű fúziós bejelentést és 48 fúziós áttételi kérelmet kaptak meg az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságától véleményezésre. Ezek köré-

ben – az előző évvel ellentétben – az év során nem fordult elő olyan ügylet, vagy ügyáttételi kérelem, amely a hazai piacokat jelentősebb mértékben érintette volna.

2.2. Versenyfelügyeleti eljárások

2.2.1. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása

- 155.** A versenytörvény III. fejezete tiltja a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását a gazdasági versenyben, azaz a fogyasztók megtévesztését, valamint a választási szabadságukat indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazását.
- 156.** A 8. §-ban foglalt példálózó felsorolás szerint a fogyasztók megtévesztésének minősül, ha valaki egy áru, azaz valamely termék vagy szolgáltatás áráról, lényeges tulajdonságáról valótlantény vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állít, azt ily módon jellemzi, vagy lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatást ad. Megtévesztésnek minősül annak elhallgatása is, hogy az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak vagy az áruval szemben támasztott szokásos követelményeknek, illetve, hogy felhasználása a szokásostól lényegesen eltérő feltételek megvalósítását igényli. A versenytörvény ezeken túl tiltja az áru értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, a fogyasztó vásárlási elhatározását szintén befolyásoló körülményekről (forgalmazási mód, fizetési feltétel, ajándék, engedmény, nyerési esély) való megtévesztésre alkalmas tájékoztatást, valamint a különösen előnyös vásárlás hamis látszatának keltését is.
- 157.** A gyakorlatban rendkívül sokszínűnek mutakozó közlésformák tartalmi megítéléséhez szolgál útmutatással a 9. §, mely szerint a használt kifejezéseknek a mindennapi életben, illetőleg a szakmában elfogadott általános jelentése az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e.
- 158.** A versenytörvény 10. §-a alapján a fogyasztók választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek közé sorolhatók mindazok, amelyek jelentősen megnehezítik a termék vagy szolgáltatás értékének valós megítélését, más áruval vagy más ajánlattal történő tárgyszerű összehasonlítását, s ilyen módszernek minősül valamennyi agresszív üzleti fogás.

³³ A Tanács 139/2004/EK rendelete a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről

159. A 8. §, illetve a 10. §-ban foglalt tényállások elhatárolása a Versenytanács gyakorlata szerint az alapján történik, hogy az adott vállalkozás kifogásolt magatartása alkalmas-e a fogyasztók megtévesztésére a vállalkozás saját árúja (szolgáltatása) vonatkozásában vagy sem. Ha a magatartás tartalmaz a fogyasztók megtévesztésére alkalmas elemet, s ez az elem a magatartás meghatározó eleme, akkor a kifogásolt magatartás nem a versenytörvény 10. §-ába, hanem a törvény 8. §-ába ütközőnek minősül. Ellenkező esetben a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas magatartás a versenytörvény 10. §-át sérti (Vj-74/2006).

160. Fontos hangsúlyozni, hogy a versenytörvény e szakaszainak célja a fogyasztók jelentősebb körét érintő közvetlen és közvetett jóléti veszteségek elkerülése érdekében a verseny tisztaságának, illetve torzítatlanságának fenntartása és az ehhez fűződő közérdek védelme, nem pedig az egyéni sérelmek orvoslása. Ezen előírások elősegítik a fogyasztói döntések szabadságának megvalósulását, s ennek révén védik mind a versenyfolyamatot, mind pedig a fogyasztók gazdasági érdekeit.

161. A GVH a versenyfelügyeleti eljárások során vizsgálja, hogy a fogyasztónak a döntéshozatali folyamat során módjában állhatott-e az információkeresés zavartalan lefolytatása, illetve hozzájuthatott-e azokhoz az információkhoz, amelyek körülmények döntéséhez szükségesek – ezáltal a GVH őrködik a megfelelő tájékoztatáshoz való jog érvényesülése felett is. Mindez természetesen a fogyasztói érdekek védelme mellett egyúttal a piac megfelelőbb működéséhez is hozzájárul.

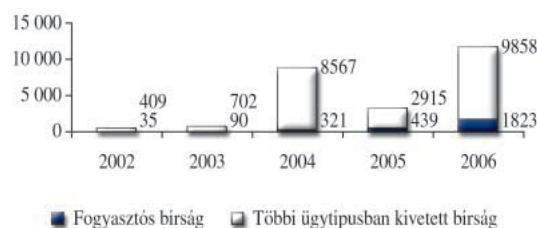
162. 2006-ban **85 ügyzáró versenytanácsi határozat** született a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását érintő rendelkezések alapján, ebből **66 esetben került sor a GVH beavatkozására**. 2005-höz képest több versenyfelügyeleti eljárás lefolytatására, valamint több beavatkozásra került sor, illetve a beavatkozások aránya is nőtt.

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügyek, 2002–2006

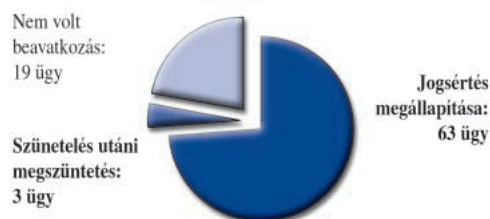
163. Komolyabb jogsértés megállapítására a 66 beavatkozásból 63 esetben került sor, amelyek közül 44 esetben összesen **1.822,8 MFt bírságot** szabott ki a GVH Versenytanácsa. Ez az összeg négyszerese a 2005. évben ebben az ügytípusban kiszabott bírságösszegnek.

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása esetén kivetett bírság (MFt), 2002–2006

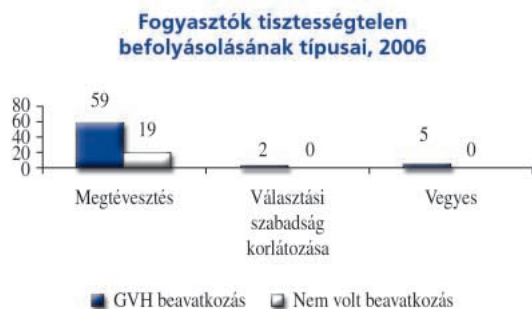

164. A jogsértés megállapításával zárult ügyek közül 19 esetben a Versenytanács mellőzte a bírság kiszabását, három alkalommal csekély jelentőségű jogsértés miatt szüneteltette a GVH az eljárást. (A szünetelés időtartama alatt a marasztalt piaci szereplőnek módjában állt a kisebb súlyú jogsértések kiküszöbölése, majd ennek teljesítését követően a Versenytanács megszüntethette az eljárást.)

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása – határozat jellege szerint, 2006

165. A 8. § illetve a 10. §-ban foglalt tényállások mentén történő tartalmi elhatárolás alapján a 85 fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos eljárás közül 78 eset a fogyasztók megtévesztésével volt kapcsolatos, hét ügyben a fogyasztók választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazása is felmerült, öt esetben a fogyasztók megtévesztésével együtt.

166. Az ügýtípust érintő alábbi szöveges összefoglalás a piac keresleti oldala felé irányuló tájékoztatási gyakorlatban kibontakozó tendenciák feltárását és versenyfelügyeleti értékelésének főbb szempontjait helyezi előtérbe.

167. A reklám a vállalkozások fogyasztók megnyeréséért folytatott versenyének egyik leghatásosabb eszköze. Segítségével a fogyasztók az általuk korábban még nem vagy nem kellően ismert vállalkozásokról és termékekről, ezek jellemzőiről szerezhetnek tudomást, a fogyasztói preferenciarendszer módosítására, illetve a helyettesítő termék között váltásra ösztönözhetők. A fogyasztók reklám hatására történő megnyerése ugyanakkor azt is jelenti, hogy ez általában az ugyanazon a piacon tevékenykedő más vállalkozások terhére történik. Mindez nem idegen a gazdasági versenytől, azonban ha a reklám nem felel meg a jogszabályi előírásokban tükröződő elvárásoknak, illetve az üzleti tisztesség követelményeinek, a fogyasztókat számukra hátrányos döntés meghozatalára készítheti. A fogyasztót tisztességtelenül befolyásoló reklámtevékenység a piaci működés zavaraihoz vezet és valós érdemeihez képest aránytalan előnyhöz juttathatja az azt folytató vállalkozást (Vj-54/2006).

168. A vállalkozások a versenytörvény III. fejezete szerinti tájékoztatás megvalósítása során a piac sajátosságaihoz igazodóan **különböző kommunikációs elemeket** emelnek ki a rendelkezésükre álló kommunikációs eszközök széles tárházából. A klasszikus reklámformákon – ún. vonal feletti (above the line, ATL) eszközökön – túl, amelyek a tömegmédiákat (különösen a televíziót, nyomtatott sajtót) alkalmazzák a közlésre szánt üzenetek eljuttatására, mind szélesebb körben jelennek meg az e körön kívül eső ún. vonal alatti eszközök (below the line, BTL), az online-marketing és a klasszikus vizuális hatásra építő eszközök modern technikai megoldásokat alapul vevő új formái. Mind az elemek kiválasztása, mind ezek különféle összekapcsolása részét képezi a vállalkozások piaci stratégiájának. A képet tovább árnyalja, hogy bizonyos piacokon a tájékoztatás egyes tartalmi és formai elemeit ágazat- és/vagy termék-specifikus tájékoztatási szabályok határozzák meg.

169. Bár a – fent vázolt különböző – kommunikációs eszközök szerepe és jelentősége egyre nő, azt is látni kell, hogy a reklámszakmai és a versenyjogi elvárások nem minden esetben találkoznak egymással. Az ugyanis, hogy egy kommunikációs reklámszakmai szempontból magas színvonalat képvisel, nem jelenti azt, hogy az ne ütközhetne a versenytörvény III. fejezetében található rendelkezésekbe.

170. Jó példa erre a Vodafone Magyarország Zrt. „VitaMax Dumabérlet” tarifacsomagja bevezető kampányának értékelése. A Vodafone e kampányával kategóriájában 2006-ban azt az Arany Effie díjat nyerte meg, amely a „vonal feletti” reklámeszközök használatára koncentrálna a 2006. év legsikeresebb reklám- és marketing-kommunikációs tevékenységét díjazza, vagyis azt a kampányt, amely a legjobb hatással érte el a kitűzött célt. A GVH Versenytanácsa a Vj-75/2005. számú eljárását lezáró határozatával ugyanakkor a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmasnak vélte a reklámokat, mert az adott díjcsomagok reklámokban hangsúlyozott vonzó, különösen előnyös vásárlás látszatát keltő tulajdonságának fogyasztók általi tényleges megítéléséhez, más ajánlatokkal való összevetéséhez feltétlenül szükséges (a reklámokban hangsúlyozott kedvező tulajdonságot jelentősen korlátozottá tevő) információk nem lettek egyes reklámok fogyasztók által észlelt üzenetének a részei. A Versenytanács e határozatában is megfogalmazta azt a versenyjogi elvárást, mely szerint a reklámok megfogalmazása nem alapulhat azon az elven, hogy az ésszerűen eljáró fogyasztónak (eleve) ellenőriznie kell, hogy az adott reklám állítása megfelel-e a valóságnak, illetve az más módon esetleg megtévesztő-e.

171. A Versenytanács egy másik – a Pannon GSM Távközlési Zrt.-vel szemben indult eljárásban meghozott – ügyzáró határozatában jelezte, a kreativitás megmutatkozhat abban, hogy a reklám felhívja magára a figyelmet, s szerepet játszik abban is, hogy a reklám üzenete eljusson a fogyasztókhoz. Ezen a körön belül elfogadható, ha a reklám kiemeli az adott termék egyes tulajdonságait, s arra kreatív módon hívja fel a fogyasztó figyelmét – a reklám üzenete, a reklám által nyújtott tájékoztatás azonban nem lehet áldozata a kreatitásnak, a reklám nem tévesztheti meg a fogyasztót (Vj-89/2006).

172. Fontos hangsúlyozni, hogy a GVH a kommunikációs kampányokkal összefüggésben versenyfelügyeleti eljáráson kívül állásfoglalást nem ad, de a reklámkészítők számára nyitva áll az a véleménykérési lehetőség, amelyet az Önszabályozó Reklám Testület biztosít tagjai számára a még el nem készült reklámok tekintetében. A Procter &

Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt. a Jar elnevezésű mosogatószerét bevezető kampánya reklámfilmjével kapcsolatban fordult a testülethez, majd annak Etikai Ad Hoc Bizottságának állásfoglalása nyomán megváltoztatta a sugárzott reklámfilmét. A GVH a Vj-151/2005. számú, e termék hatékonyságára tett állítások fogyasztói döntést befolyásoló mivoltát vizsgáló eljárását megszüntette, mert nem látta a reklámot jogsértőnek.

- 173.** Az **integrált kommunikációs kampányok** során a vállalatok jellemzően több vonal feletti eszköz és esetlegesen ezekhez illeszkedő vonal alatti kommunikációs formák együttes használatával érik el a fogyasztókat. E kampányok célja az új fogyasztók megszerzése mellett természetesen egyben a versenytársak fogyasztóinak elhódítása, valamint saját fogyasztóik – márkahűsége is alapuló – megtartása, s különösen jellemzőnek tekinthetők a telített (pl. a mobiltelefon-szolgáltatás piaca), vagy a szűkülő infokommunikációs piacokon (pl. a vezetékes hangszolgáltatás piaca).
- 174.** Az integrált kommunikációs kampányok alkalmazása – azok jelentős költségvonzata miatt – elsősorban a nagy piaci részesedéssel és tőkeerővel rendelkező vállalatok esetében jellemző. Az ilyen típusú kampányokban a különböző kommunikációs eszközök legtöbbször egy adott központi üzenet köré szerveződnek – ez a közös üzenet sok esetben a vállalat image-ét erősíti és a kampány által népszerűsíteni kívánt árut márkaként jeleníti meg (Vj-48/2006, Vj-114/2006).
- 175.** A Versenytanács egyes, integrált kommunikációs kampányokat értékelő határozataiban (pl. Vj-48/2006, Vj-74/2006, Vj-89/2006) rámutatott arra, hogy e kampányok egyes elemei különbözőképpen értékelendők a versenyjogi tájékoztatás szempontjából.
- 176.** A SkyEurope Airlines Hungary Kft. Vj-74/2005. számú eljárásban értékelt kampányával összefüggésben a Versenytanács megállapította, hogy a reklám útján megvalósuló tájékoztatás esetén a megtévesztésre alkalmasság megítélésénél figyelemmel kell lenni az adott reklámhordozóra, a vizsgált reklám képi és/vagy hanggi megjelenítésére, ezáltal összehatására, mivel azok tartalma a megjelenített formában fejt ki hatását az egyes fogyasztókra. Míg egyes reklámhordozók esetén a kiegészítő információk, apró betűs magyarázatok a fogyasztóhoz eljutó üzenet részévé válhatnak (pl. a nyomtatott sajtó), addig az ilyen, általában igen rövid ideig, a fogyasztók figyelmét fel nem hívó módon megjelenő közlések más reklámhordozóknál ténylegesen nem válnak a fogyasztók által fogott üzenet részévé (pl. televíziós reklámok, az interneten közzétett reklámok, kültéri óriásplakátok és citylight-ok).
- 177.** Az eszközök helyes megválasztását illetően az eszközök információbefogadó és -átbocsátó kapacitásának figyelembe vétele kulcskérdés a reklámozók számára, mivel az eszközök kapacitása és – ebből fakadóan – funkciója is különböző. A fogyasztók megszólítására azért használnak általában médiamixet, mivel az egyes eszközök csak rendeltetésszerűen működnek, s csak megfelelő eszközök és arányok esetén várható, hogy a reklámozó ráfordítása is megtérül. Az optimális szintet meghaladó információ-mennyiség elhelyezésével ugyanis a reklámozó nem használja ki az egyes médiumok nyújtotta lehetőségeket, azok nem tudják betölteni funkciójukat.
- 178.** Összefoglaló jelleggel elmondható, hogy a legszűkebb információátbocsátó kapacitással a tömegkommunikációs médiumok (pl. sajtó, tévé, rádió, óriásposzter) rendelkeznek. Részletesebb informálás céljára a különféle direktmarketing-eszközök (levelek, címre küldött prospektusok stb.) szolgálnak. Az üzenet eljuttatásában az ATL eszközökhöz képest a BTL eszközök hatékonyabbnak bizonyulnak annyiban, hogy bizonyos szempontok alapján meghatározott potenciális fogyasztói körre tudnak összpontosítani, természetüknél fogva több információ egyidejű átadására alkalmasak, mint az ATL eszközök.
- 179.** A nyomtatott sajtóban megjelent reklámok kapcsán jelentőséggel bír az abban foglalt egyes információk elhelyezése, kiemelése, a formai kivitelezés, azzal, hogy a címsoroknak, kiemeléseknek sokkal nagyobb a szerepük, mint az apró betűs közléseknek, mivel a címsorokkal, kiemelt szövegrészekkel találkozó fogyasztó esetében nem szükséges, hogy a reklám más (adott esetben jóval kisebb betűvel szereplő) közléseit is megismerje. A televíziós reklámban az időkorlátok miatt a sajtóhirdetésnél jóval kevesebb információ fér el, a nem hangsúlyosan megjelenő, kis betűmérettel elhelyezett írásbeli információnak – a reklám főüzenetéhez képest – a tájékoztatásban betöltött szerepe gyakorlatilag elhanyagolható. A rádióhirdetések emlékezteti hatása valahol a legfeljebb három közölt információ körül mozog (ezek között hasznosan konkrét adatok nem szerepelhetnek). Az óriásposzter befogadására egy autósna legfeljebb egy másodperce, egy nem siető járókelőnek legfeljebb 2-3 másodperce van: ebből következően az óriásposzter legfeljebb három motívummal dolgozhat, amennyiben hatásos kíván maradni (főszor, kép és embléma).
- 180.** A fogyasztói döntésben hasonlóan fontos szerepet játszó, egymást kiegészítő információknak vitán felül egyformán jól olvashatóan, egyensúlyban kell lenniük egymással. Amennyiben a reklámozó az egymáshoz tartozó közlések

egyensúlyát megbontja, akár az észlelhetőséget, az olvashatóságot bizonytalanná, kétségessé tevő módon, megsérti a versenyjogi tilalmakat (Vj-39/2006).

- 181.** A pénzügyi szolgáltatások és a mobilkommunikációs cégek nyújtotta szolgáltatások között párhuzam e körben annyiban vonható, hogy a szolgáltatók javára fennálló információk aszimmetria meghatározó eleme a piacnak. E piacokra továbbra is a fogyasztók által bonyolultnak tartott konstrukciók, gyakran újszerű, korábban nem ismert szolgáltatások (pl. wap, hitelkártya termékek) bevezetése jellemző. A fogyasztók különböző konstrukciókra vonatkozó ismeretei, illetve azok összehasonlítási lehetőségei a szolgáltatás összetett jellegéből adódóan korlátozottak. E folyamatos „információs zajban” a szolgáltatók jellemzően rutinszerű, szinte gondolkodás nélkül meghozható döntésnek állítanak be olyan vásárlói döntéseket, amelyekkel a fogyasztó közép- vagy hosszú távra kötelezi el magát adott szolgáltató mellett.
- 182.** A pénzügyi szolgáltatások piacán lefolytatott integrált kommunikációs kampányok (pl. Vj-56/2006) kialakítása a szolgáltatás nyújtásának szigorúan meghatározott körülményeire is tekintettel zajlik.
- 183.** A Versenytanács a Vj-56/2006.számú ügyben hozott határozatában megállapította, hogy az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Nyrt. (OTP) 2003 októberétől egyes piaci tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon közölte, hogy hitelkártya termékeit a fogyasztó „akár 45 napig kamatmentesen használhatja”. E kitételeket a fogyasztók a versenytörvény 9. §-a alapján úgy értelmezhetik, hogy lehetőségük van automatikusan, feltétel nélkül maximum 45 napig kamat nélkül használni hitelkeretüket, s csak a határidő leteltétől kell kamatot fizetniük a felvett hitel után. A pénzügyi szolgáltatások összetett jellegét is tekintetbe véve a fenti ügyben a Versenytanács nem elégedett meg annak feltárásával, hogy a kamatmentességnek az OTP által nem közölt feltétele van, hanem a feltétel teljes tisztázására törekedett. E körben feltárta, hogy a kamatmentesség egyik feltétele a hitelkeret áruvásárlásra való költése volt. E feltételnek önmagából a reklámokból ki kellene derülnie, amit ha az OTP közöl is, azt fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon teszi, mert a közléssel ellentétben a kamatmentesség áruvásárlás esetén is csak akkor szerezhető – akár 45 napig tartóan –, ha az ügyfél a hitelkeretet terhelő teljes tartozását határidőben megfizette. A „hitelkeret felhasználás” kifejezés is magyarázatra szorul, hiszen valójában nemcsak az áruvásárlással oksági összefüggésben lévő tartozást kell érteni alatta, hanem a hitelkeretet a legtágabb értelemben véve

sem terhelheti semmiféle késedelmes tartozás (pl. zárlati díj, késedelmi díj, hitelkeret túllépési díj).

- 184.** Ezen ügyben is megerősítette azt az álláspontját a Versenytanács, mely szerint versenyjogilag nem várható el, hogy a fogyasztó figyelmeztetésre vagy anélkül, a piaci közlés versenyjogszerűtlenségét további piaci információ felkutatásával maga küszöbölje ki, ráadásul úgy, hogy a további tájékozódás költségviseléssel járhat (internet), nehézkes és a tájékoztatás nem közérthető. Éppen ezért a reklámokon túli, további információ felkínálása az OTP-t sem mentesíti a versenyjogi felelősség alól, sőt az javára az adott esetben még enyhítő körülményként sem szolgál.
- 185.** A Versenytanács egyben utalt arra, hogy a hitelezés oly mértékben érinti általában és a sajátos magyar viszonyok között az egyén életének alakulását, hogy a piaci tájékoztatással szemben magasabb követelményeket kell állítani, mint kiskereskedelmi áru reklámozásánál, amellet, hogy az OTP-t közismert pénzpiaci súlya példamutatásra predesztinálja.
- 186.** Tartalmilag a pénzügyi szolgáltatások témájához kapcsolódik, hogy a szolgáltatásnyújtásra és tájékoztatásra vonatkozó különös szabályok hiánya jellemzi a fogyasztói csoportok/vásárlói klubok néven ismert pénzügyi jellegű, mindazonáltal kizárólag a polgári jog általános szabályai által rendezett szerződéses konstrukciókat. A fogyasztói csoportok által nyújtott lehetőségek sajátos előtakarékosági formát kombinálnak a részletre történő vásárlással. A tagok meghatározott időközönként (általában havonta) fizetnek be meghatározott összeget a csoport részére, amellyel hónapról hónapra egy-egy tagot hozzásegítenek a szerződésében szereplő áru megszerzéséhez. A megvásárolandó áru általánosan van meghatározva (pl. ingatlan, gépkocsi), és bizonytalan az is, hogy a szerződés több éves tartama alatt mikor kerül sor az egyes fogyasztók kiválasztására. A vásárlási lehetőségekhez a legjobb törlesztési ajánlat tétele vagy sorsolás útján jutnak a szerencsések. Aki nem tudja, vagy nem akarja a részleteket tovább fizetni és még nem jutott ingatlanhoz, az a csoportból „kilép” vagy kizárják. Ez mindkét esetben azt jelenti, hogy csak a futamidő végén (ami akár 10 év is lehet) költségekkel csökkentve, kamatmentesen jut a pénzéhez. A csoportból kilépni viszont – a rendelkezésre álló (csoportszervezőként eltérő, általában 0-3-15 napos) elállási időt leszámítva – gyakorlatilag nem lehet úgy, hogy az a fogyasztónak megérje. A GVH tapasztalatai alapján vélelmezhető, hogy a fogyasztói csoportok nem a szolgáltatás-nyújtás hasznából, hanem a kilépett vagy kizárt fogyasztók kárából élnek.

- 187.** A korábbi években a hivatal többször jelezte az e téren fennálló szabályozási problémákat és hiányosságokat.³⁴ Azzal együtt, hogy továbbra sem rendezett a fogyasztói csoportok működésének pontos jogszabályi háttere, illetve szakmai ellenőrzésük, a 2006. évben a GVH felfigyelt arra a szervező vállalatok marketingkommunikációjában megjelenő nemkívánatos jelenségre, hogy a cégek a tevékenységüknek a hitelezési tevékenységgel való összemosására töreksenek.
- 188.** A korábban egy alkalommal már elmarasztalt Euro Credit Consulting Kft. 2005. évi sajtóban megjelent reklámjaival kapcsolatban a Versenytanács megállapította, hogy azokban a fogyasztói csoportok szervezésével foglalkozó cég azt a hamis látszatot keltette, hogy hitelezési tevékenységgel, illetve hitelek közvetítésével foglalkozik, s egyben elhallgatta az általa nyújtott szolgáltatás egyes, a fogyasztói döntések szempontjából lényeges tulajdonságait (pl. szerencselem, annak konkrét szerepe a termékhez jutási esélyekben) (Vj-207/2005). A Poligrupo Hungária Fogyasztói Csoport Szervező Zrt. esetében az adott okot a marasztalásra, hogy 2002-2005. években fogyasztói csoportokat szervező, működtető tevékenységét a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartással népszerűsítette. A reklámok összhatása alapján a fogyasztó arra a következtetésre juthatott, hogy Poligrupo pénzügyi szolgáltatást kínál, s szolgáltatásának igénybevétele esetén a fogyasztó azonnal hozzájuthat az általa igényelt összeghez (Vj-183/2005).
- 189.** Ugyancsak a pénzügyi szolgáltatások nyújtásának hamis látszata miatt marasztalta a GVH Versenytanácsa a Promo-Indra Concorso Rt.-t. Ráadásul a fogyasztó a reklámokból alaptalanul arra is következtethetett, hogy a szokásos pénzügyi feltételeknél előnyösebben szerezhet hitelt a különféle biztosítékok hiányában (Vj-149/2005). Szintén megtévesztésre alkalmas módon keltett 2005. évi hirdetéseiben olyan látszatot a Common Based Kft., hogy hitelezési tevékenységet folytat, illetve hitelközvetítéssel foglalkozik (Vj-150/2005). A Versenytanács döntéseiben utalt arra is, hogy a fogyasztói csoport intézménye elsődlegesen azoknak nyújt megoldást, akik nem tudnak a piacon hitelhez jutni, illetve vásárolni a hitelintézetek által kedvezőtlenül megítélt hitelképességük miatt. Ebből következően ez az érintett fogyasztói kör a piacon kiszolgáltatottabb helyzetben van, mivel a rendelkezésére álló döntési alternatívák száma csekély, választási lehetősége beszűkült (Vj-189/2005). Emellett a fogyasztói csoportok szervezésével és működtetésével foglalkozó vállalkozások előtt is nyilvánvalóan ismert, hogy az elmúlt mintegy másfél évtized tapasztalatai szerint a fogyasztói csoportokból kilépő fogyasztók aránya igen magas, így esetükben fokozottan elvárható, hogy igaz és pontos reklámokkal befolyásolják a fogyasztói döntéseket (Vj-150/2005).
- 190.** A telekommunikációs szektorban észlelhető integrált kommunikációs kampányok közül több épített az „ingyenesség”-gel összefüggő központi üzenetre. Az ingyenesség fogalmát értelmezve a Versenytanács kiemelte, hogy ezen fogalom alatt a fogyasztók az ellenszolgáltatás teljes hiányát értik, a reklámok észlelése során nem végeznek részletekbe menő elemzést azzal kapcsolatban, hogy a reklámállítás, a kategorikus „ingyenesség” csak a telefonálással kapcsolatban felmerülő költségek egy részére vonatkozik-e. Ennek megfelelően egy 0 Ft/perc hívásdíj alkalmazása sem teszi lehetővé az „ingyenességre” történő utalást, ha a fogyasztót a telefonhívással kapcsolatban bármilyen más módon ellenszolgáltatás terheli (Vj-187/2005).
- 191.** A Versenytanács megállapítása szerint továbbá a UPC Kft. által alkalmazott „0 Ft percdíj belföldre*” kitétel a UPC reklámjának más részeivel azt a látszatot keltette, hogy kedvezményes vagy kedvezmény nélküli havidíjjal ingyen lehet a UPC telefonnal az országban hívást kezdeményezni, holott hálózaton kívülre még csúcsideőn kívül sem lehetett ingyenesen telefonálni, ezért a Versenytanács megállapíthatónak látta a jogsértést a magatartással kapcsolatban (Vj-202/2005).
- 192.** A Versenytanács más esetekben a szolgáltatás lényeges körülményeiről való tájékoztatás hiányát értékelte a telekommunikációs piac egyik szereplője terhére: a Magyar Telekom Nyrt. által közzétett, a Domino Aktív szolgáltatásra vonatkozó kampányt azért találta jogsértőnek, mivel az eljárás alá vont a Domino Aktív díjcsomag vizsgálat alá vont reklámkampányában a televíziós reklámokban, az óriásplakátokon, a buszmatricákon és a kirakati plakátokon a 15 Ft/perc hívásdíjra vonatkozóan kiemelte ugyan a termék percdíját, de nem megfelelően közölte az annak értelmezéséhez elengedhetetlenül szükséges hívástípusokra vonatkozó információt (Vj-48/2006).

³⁴ A fogyasztói csoportok szervezésére és működésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 186/2001. (X.11.) Korm. rendeletet a 205/2004. (VI.30.) Korm.rendelet hatályon kívül helyezte. Ennek következtében nincs speciális, a fogyasztói csoportokra vonatkozó hatályos jogi szabályozás Magyarországon. Tekintettel arra, hogy a csoportszervezők nem nyújtanak pénzügyi szolgáltatást vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatást, a tevékenységet nem felügyeli a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete.

193. Az ún. „gyorsan forgó fogyasztási cikkek” (fast moving consumer goods, FMCG) körébe tartozó élelmiszereket és nem élelmiszer jellegű termékeket (pl. illatszer- és vegyi-árakat) forgalmazóik általában erős eladás-ösztönzési célú támogatással igyekeznek vonzóvá tenni. E körben előszeretettel alkalmazzák az ún. **hostess-akciókat**, amelyek során a hostessek által írásban vagy (piaci léptékű, nem egyedi jellegű) szóban adott tájékoztatás is a fogyasztói döntést befolyásoló vállalkozói magatartás részét képezi (Vj-54/2006).
194. A napi fogyasztási cikkek piacát — részben a jelentős versenynyomás hatására — az akciószervezés során a korábbi évekhez hasonlóan az jellemzi, hogy az akciós feltételekről tájékoztatást nyújtó reklámújságokban meghirdetettekhez képest folyamatosak az elérhetőségi problémák, amikor a meghirdetett termékek némelyikét a vásárlók az áruházakban hiába keresik (Vj-159/2005, Vj-22/2006 - Tesco-Global Áruházak Rt., Vj-29/2006.– Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.). Előfordul a meghirdetettnél magasabb áron történő értékesítés (Vj-29/2006 – Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.), valamint nem a valóságnak megfelelő tájékoztatás egy-egy termék lényeges tulajdonságait vagy az akciós árkedvezmény mértékét illetően (Vj-159/2005, Vj-22/2006 - Tesco-Global Áruházak Rt., Vj-41/2005 - Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.), illetve a „legolcsóbb” kifejezés megalapozatlan használata (Vj-29/2006-Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.).
195. A vállalkozások gyakorta élnek a vásárlásösztönzés, vagyis a vásárlók érdeklődésének adott vállalkozás, illetve termék irányában történő felkeltését szolgáló marketingtevékenység lehetőségével. A vásárlásösztönzés eszközeinek, így akció keretében egyes termékek árai csökkentésének a segítségével a vállalkozások képesek befolyást gyakorolni a fogyasztók magatartására, a különböző vállalkozások és termékek közötti választás kapcsán meghozott döntéseikre. Maga az árengedmény, illetőleg az erről való tájékoztatás a fogyasztói érdeklődés növelésével, a fogyasztók vásárlásra ösztönzésével jár, mivel a fogyasztók a kedvezőbb vásárlás reményében keresik az akciós termékeket.
196. A hasonló vásárlásösztönzési eszközökkel élő vállalkozások nemcsak az akció jelentette előnyöket élvezik, hanem viselniük kell az akció megszervezésével és lebonyolításával járó felelősséget is. Eleget kell tenniük azon elvárásnak, hogy az akció megtartására és az akcióról való tájékoztatásra a tisztesség követelményei szerint, a versenyjogi előírások tiszteletben tartásával kerüljön sor. A feltüntetett magasabb ár funkciója az, hogy a kedvezményes árat, illetve a kedvezmény mértékét a korábbi ár mértékéhez viszonyítottan kedvezőbb színben tüntesse fel.
197. Az akciók alkalmasak a fogyasztók áruházba történő „becsábítására”, az áruházba becsábított fogyasztók vásárlásai pedig nem szorítkoznak az akcióban résztvevő termékekre. Ezáltal az akció nem csak az akciós áru iránti keresletet növeli, hanem kedvezően hat az adott áruházban forgalmazott többi áru értékesítésére is. A „becsábított” fogyasztók felkeltett érdeklődése, vásárlási igénye nem múlik el a csatlódás hatására sem, mivel a fogyasztó – figyelemmel egyebek között az áruház felkeresése kapcsán felmerült költségeire – ennek ellenére is vásárol. Így a „becsalogató” magatartás alkalmas arra is, hogy tisztességtelenül fogyasztókat vonjon el a versenytársaktól.
198. Az FMCG szektor mellett a nagy példányszámban megjelenő, a háztartásokba ingyenesen eljuttatott reklámkiadványok az iparcikk-, bútór- és barkácsáru-kereskedelemben is jelentős kommunikációs szerepet töltenek be (Vj-40/2006). Ez utóbbi területeken is megfigyelhető a tendencia, hogy a kiadványok tartalmának összeállítása során mind erőteljesebb hangsúlyt kapnak az áron kívüli tényezők, a szorosan vett árversenyen túl az áruk értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, a fogyasztó vásárlást érintő döntésére szintén befolyást gyakorló egyéb körülmények.
199. A vásárlási hajlandóság növelését, akár a vásárlás impulzív jellegének nagyobb értékű cikkek esetén történő felkeltését szolgálhatják a reklámújságokban közzétett hitelkonstrukciók. Hitelkonstrukciók ingyenességét érintette a Vj-154/2005. számú eljárás, mely során a Versenytanács megállapította, hogy Elektro Computer Kereskedelmi Rt., Budapest Hitel és Fejlesztési Bank Rt., Credigen Bank Rt. és Magyar Cetelem Bank Rt. a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas magatartást tanúsított, amikor a 2005. jún. 1-től okt. 4-ig terjedő időszakra érvényes, interneten is közzétett „Elektro Pont” reklámújságok révén a fogyasztók arról kaptak a valóságnak meg nem felelő tájékoztatást, hogy az Elektro Pont üzletekben a reklámújságok érvényességi időtartama alatt ingyen hitellel vásárolhatnak meg minden azokban forgalmazott terméket.
200. Ebben az esetben a Versenytanács megállapította, hogy az ingyen hitelről adott tájékoztatás egyfajta becsalogató jelleggel bírt, mégpedig két vonatkozásban is: egyrészt a forgalmazott műszaki cikkek körében, amely kapcsán a fogyasztót a vásárlási szándék kialakulásában, illetőleg a különböző versenytársak, üzletek közötti választásban az

Elektro Computer számára kedvezően befolyásolhatja, másrészt az Elektro Computer ügynöki tevékenysége körében is, mivel a fogyasztóban az ingyen hitel lehetőség ismeretében kialakult vásárlási szándékot kihasználva más, nem ingyen hitel konstrukció igénybe vételét javasolhatta a fogyasztónak. Az ingyen hitel felvételének lehetőségére vonatkozó reklámok nemcsak a bankok ügynöké-ként eljáró Elektro Computer, hanem megbízói, a reklám-újságokban több alkalommal külön is megjelenő, az ingyen hitelek nyújtása által (is) adatbázisukat növelő három bank érdekét egyaránt szolgálták, különös tekintettel arra, hogy az eljárás alá vontak által követett piaci magatartás eredményeként az ingyen hitel ígérete által befolyásolt fogyasztók egy része nem ingyen hitelt, hanem más hitel-konstrukciót vett igénybe, így a reklámtevékenység a bankok vonatkozásában a hitelkonstrukciók tekintetében bírt becsalagató jelleggel.

201. Kifejezetten személyre szabott tájékoztatási és értékesítési módszer az ún. **ügynöki értékesítés**, mely során az eladó a vevő egyéni szükséglete, motivációja, magatartása szerint alakíthatja az eladási műveleteit, így a felesleges erőfeszítések minimalizálhatók és mód nyílik a piac azon pontjainak „megcélzására”, ahol üzleti lehetőségek kínálkoznak. Az ún. személyes eladás eredményeként hamarabb juthat el a vevő/ügyfél a vásárlásig, mint az egyéb, személytelen kommunikációs formák hatására. Az ügynökök általi értékesítés elsődleges célja az üzletteremtés, az áru vagy szolgáltatás eladása, értékesítése, továbbá az információgyűjtés. Az ügynöki közreműködéssel végzett ügyfélszerzést vizsgálta az Invittel szemben lefolytatott Vj-17/2006. számú eljárásban a Versenytanács, melyet lezáró határozatában megállapította, hogy az Invitel ügynöki közreműködéssel értékesített közvetítőválasztásos szolgáltatás értékesítési gyakorlata alkalmas volt a fogyasztók megtévesztésére, amikor nem megfelelő tájékoztatást adott a szolgáltatás egyes lényeges tulajdonságairól, a havi-díj fizetési kötelezettségről, valamint a fogyasztót megillető elállási jogról.
202. A Versenytanács az ügynöki értékesítéssel kapcsolatban kiemelte, hogy a megbízó nemcsak az ügynöke által közvetített ügyletekből származó előnyöket élvezi, hanem adott esetben az ügynöknek az ügylet létrejötte érdekében kifejtett piaci magatartásáért való versenytörvény III. fejezet szerinti versenyjogi felelősségben is osztozik (Vj-154/2005, Vj-17/2006). Az ügynökként eljáró személy lényegében nem tekinthető másnak, mint a megbízó meghosszabbított karjának, aki az ügynöki tevékenység sajátosságaival mozdítja elő, hogy a megbízó piaci tájékozta-

tásai eljussanak a fogyasztókhoz a megbízó és a fogyasztók közötti szerződéses kapcsolat létrejötte érdekében.

203. Az alacsony költségigényű, nagyszámú és jól definiálható fogyasztói réteg elérését biztosító **direkt marketing** módszer előnyeit egyre több vállalkozás ismeri fel Magyarországon a benne rejlő megtévesztés lehetőségét is kihasználva. A direkt marketing eszközök egyfajta sajátos, közvetlen párbeszédet kívánnak létrehozni a vállalkozás és a fogyasztó között annak érdekében, hogy a fogyasztó megismerje az adott terméket és megrendelje azt. Sajátos elemként jelent meg a versenyfelügyeleti eljárásokban a direkt marketing tevékenység egy sajátos formája, az ún. **direct mail**.
204. A Vj-18/2006. számú eljárás tárgya egy, a Magyar Szakmai Telefonkönyv Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. által alkalmazott olyan marketing-eszköz volt, melynek üzenete szerződési ajánlatnak minősülhetett, és így a fogyasztó számára nem kívánt szerződéses kapcsolat létrejöttét eredményezhette. A Versenytanács szerint az eljárás alá vont vállalkozás által megküldött névre szóló levél – amelynek borítékán „Szakmai telefonkönyv” volt látható, feladóként a Magyar Telekom Nyrt. emblémájához hasonló színmegjelenítéssel, és amely tartalmilag a címzett fogyasztó nevét, címét, ügyfélszámát, a fizetendő összeget, valamint a kitöltött csekkszelvényt is tartalmazta –, megvalósította az ajánlat valós megítélésének megnehezítését úgy az ajánlat tartalma és megjelenítésének formája, mint együttes hatása folytán. E szerződési ajánlat megküldésével eljárás alá vont azt a látszatot keltette, hogy az egy már korábban megkötött szerződés alapján kibocsátott számla.
205. A direkt mail, mint üzleti módszer és mint fogyasztói információforrás hatásának értékelésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy a nem hagyományos értelemben vett reklám üzenete – jogi természetét tekintve – szerződési ajánlatnak minősülhet, és az üzenet esetleges tisztességtelen volta – a kiváltott hatás vonatkozásában – a fogyasztó számára nem kívánt szerződéses kapcsolat létrejöttét eredményezheti. A direkt mail módszer – fentiek folytán – egyfajta speciális tájékoztatásnak minősül, amikor is az ajánlat tartalmával, megjelenítési formájával, illetve ezek együttes hatásával szemben fokozott elvárás támasztható.
206. A World Health Rák- és AIDS Kutató Kft. az öt megkereső potenciális fogyasztókat elektronikus levélben látta el a Vj-37/2006. számú ügyben vizsgált tájékoztató anyagokkal olyan kiszolgáltató, könnyen meggyőzhető fogyasztói réteget célozva meg, melynek tagjaitól éppen kiszolgál-

tatottságuknál (betegség) fogva, kisebb mértékű racionalitás várható el, mint egy átlagfogyasztótól. Az étrend-kiegészítő piacon, mint erősen versenyző piacon tett jogszerűtlen állítás nem csak a saját piacra, hanem – az annak tulajdonított többlet-gyógyhatás folytán – a gyógyszer, illetve gyógyhatású termékek piacára is kihatással lehetett. A Versenytanács szerint a fenti tartalmú közlések éppen olyan hatás kiváltására alkalmasak, melyek meggyőzik a beteget a készítmény hatásosságáról, amelynek – a tájékoztató szerint – mellékhatása sincs. Megjegyezte egyben a Versenytanács, hogy a mellékhatás fogalom használata is erősíti a gyógyhatás sugallatát, mivel közismerten a gyógyszereknek rendelkeznek mellékhatással.

207. A 2005. évi beszámolóban megfogalmazottak továbbra is érvényesek az egészségre ható termékeket érintő piaci folyamatoknál. A fogyasztói prioritások körében jelenleg is előkelő helyet foglal el az egészségmegőrzés, a prevenció és az egészséges életmód, azonban ezzel párhuzamosan egyre több olyan termék kerül forgalomba, amelyet a forgalmazók szakmailag nem kellően megalapozott tulajdonságokkal ruháznak fel különféle kommunikációs eszközökben.

208. Az ezen piacokon észlelhető éles verseny az elmúlt évben is fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas piaci magatartások elszaporodásával járt. Ezek közös vonása, hogy egyes gyártók, forgalmazók nem a saját termékpiacukra vonatkozó korlátok betartásával végzik marketing tevékenységüket, hanem más piacra átnyúlva, s ezáltal a termék kategóriákat illetően megtévesztésre alkalmas tájékoztatást nyújtanak (pl. a gyógyszer élelmiszer, illetve az élelmiszer gyógyszer, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítmény hamis látszatát kelti).

209. Teszik mindezt oly módon, hogy tájékoztatásaikkal a beteg, helyzetükből adódóan a reklámüzenetben foglaltakkal kapcsolatban hiszékenyebb embereket célozzák meg (Vj-192/2005, Vj-147/2005). A fokozódó keresletre reagáló, másrészt az igényeket generáló ún. „egészség-marketing” versenyfelügyeleti mérlegelésének sarokköve tehát a korábbiakhoz hasonlóan továbbra is a termék kategóriák gyógyhatás mentén történő elhatárolása, s az ezekhez tartozó speciális tájékoztatási szabályok és a versenyjogi értékelés egymáshoz való viszonyának szem előtt tartása.

210. Kommunikációs csatornáit tekintve az egészség-marketing sokszínű képet mutat. A nyomtatott sajtóban megjelentetett hirdetések jutnak el a fogyasztók legszélesebb köréhez. A téma iránt érdeklődők nagy példányszámú napi lapokban (Metro, Blikk stb.), női magazinokban (Nők

Lapja, Kiskegyed stb.), speciális lapokban (Elixír, Természetgyógyász, Ideál és Patika magazin, Patikatükör), illetve a forgalmazók által kiadott ingyenes magazinokban (Excalibur, Családi Kör, Essencia, stb.) elhelyezett hirdetésekben, valamint közismert személyekkel készült reklámriportokban kapnak információt az érintett termékekről. További jellemző tájékoztatási formák a gyógynövényüzletekben és patikákban elhelyezett szórólapok és termékismertető füzetek, valamint az ún. multilevel marketing (MLM) rendszerben működő értékesítők által nyújtott személyes tájékoztatások.

211. A Versenytanács az egészségre ható termékek esetében több ízben alkalmazta a helyreigazító nyilatkozatot, mint a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása során alkalmazható speciális szankciót.

212. A Bio-Fit Natura Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. a Vivax, Metabol és Oxytarm termékek forgalmazása, valamint az azzal kapcsolatos tájékoztatás során a termékeknek megalapozatlanul tulajdonított gyógy- illetve fogyasztó hatást. A termékeket korábban forgalmazó Avalon Team Kft.-t a Versenytanács a Vj-8/2005. számú ügyben hozott határozatában jogsértő reklámozás miatt elmarasztalta és helyreigazító nyilatkozat közzétételére kötelezte. A 2006-ban lefolytatott utóvizsgálatot lezáró határozatában a Versenytanács megállapította, hogy az Avalon Team Kft. a helyreigazító nyilatkozat közzétételére vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget, ezért elrendelte a határozatának – a Fővárosi Bíróság ítéletében is helybenhagyott – végrehajtását, tekintet nélkül arra, hogy a cég ügyvezetésében, ill. tulajdonosi körében változások történtek, mivel ezek a módosulások a Kft. tevékenységének folytonosságát, helytállási kötelezettségét nem érintették.

213. A Bio Time Kft. által forgalmazott, valamint a Norbi.hu Kft.-vel közösen reklámozott NorbiFit étrend-kiegészítő termékkel kapcsolatban (Vj-57/2006) a Versenytanács kimondta, hogy az a körülmény, hogy a reklámok tudatták a fogyasztókkal, hogy a NorbiFit nem egy újabb csoda fogyasztószer, a reklámokat nem teszi jogszerűvé, mivel éppen a tudományosság, egzaktuság látszata volt a megtévesztésre alkalmassá tétel egyik eszköze. A NorbiFit reklámokat a Versenytanács többszörösen jogszerűtlennek találta.

214. A Bio Time Kft. tulajdonosa és ügyvezetője tulajdonában álló és ügyvezetése alá tartozó vállalkozások (Avalon Team Kft., Smart Line Kft.) terhére a GVH már több jogsértést is megállapított: a Vj-57/2006/45. számú határozatában a Versenytanács kifejtette, hogy a személyi kör azonossága a bír-

ságot súlyosító körülmény. Az indokolás alapján abban az esetben, ha a gazdasági élet szereplői úgy valósítanak meg valamely versenyjogi jogsértést, hogy az ennek következményei alóli mentesülés érdekében új és új „formát” öltenek, ezen tény terükre írható úgy az ismételt elkövetés, mint a felróhatóság vonatkozásában – így ez a magatartásforma a bírság összegét megemelő körülménnyé válhat.

- 215.** Az ÖKO-NET Európa Kft. írott és elektronikus reklámjában 12 termék vagy termékcsoport gyógyhatásának állításával, a Super Green Food készítmények élelmiszerként (étrend kiegészítőként) történő, továbbá a Grapefruitmag csepp gyermekeknek való ajánlásával fogyasztó megtévesztésre alkalmas magatartást tanúsított (Vj-160/2005), míg a Tiens Hungary Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 22 termék vagy termékcsoport esetén keltette gyógyhatás hamis látszatát meg nem alapozott információ közzétételével (Vj-187/2005). A Tiszta Termékek Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. megtévesztő módon állította egyes termékeiről azt, hogy azok gyógyhatással, illetve egészségmegőrző hatással rendelkeznek, illetve elhallgatta, hogy termékei nem rendelkeznek magyarországi forgalombahozatali engedéllyel, illetve azt helyettesítő igazolással. A Kft.-t a Versenytanács eltiltotta a magatartás folytatásától és helyreigazító nyilatkozat közzétételére kötelezte (Vj-33/2006).
- 216.** Az **interneten** keresztül történő tájékoztatás egyre nagyobb szerepet kap mind az integrált kampányokban, mind önálló kommunikációs formaként. Bár a vállalatok kommunikációs stratégiájának még mindig a klasszikus reklámeszközök a meghatározó elemei, az internetes honlapok, mint a tájékoztatás egyre gyakrabban alkalmazott eszközei mellett előretörés figyelhető meg az on-line reklámok esetében is. Az internet szerepe a versenyfelügyeleti eljárások tapasztalata alapján egyre jelentősebb, egyrészt mint a médiamix eleme (például Vj-48/2006., Vj-114/2006.), másrészt mint sajátos áruértékesítési mód.
- 217.** Mind az ING Pénztárszolgáltató Zrt. (Vj-96/2006), mind a GfK Hungária Kft. (Vj-122/2006) olyan múltbéli adatokra alapozták részben internetes honlapjukon közzétett állításait, melyek a megjelenés időpontjában már nem feleltek meg a valóságnak.
- 218.** A GfK 2004. évi nettó árbevételi adatokra alapozva alkalmazta honlapján „A hazai piacon is vezető pozícióknk” szlogent, valamint a Klubrádióban elhangzott hírdetéseiben a „Magyarország vezető piackutató intézete” szlogent, holott azok a 2005. évi adatok alapján nem feleltek meg a valóságnak, ugyanis a GfK - az általa vezető mivolta indokorának tekintett - nettó árbevétele két versenytársától is elmarad. A Versenytanács gyakorlata szerint a tájékoztatásnak közlése teljes időtartama alatt igaznak és pontosnak kell lennie, ami - a 2005. május 31-i éves beszámoló leadási határidejére tekintettel - a 2006 június első hetében történt elhangzáskor már nem állt fenn. Bírság kiszabására ugyanakkor nem került sor az eljárás alá vonttal szemben, mivel a versenytörvénybe ütköző magatartást mindeddig nem tanúsító eljárás alá vont a kifogásolt magatartásokkal már az eljárás megindítását (kiterjesztését) megelőzően felhagyott, illetve magatartása (a közlések időtartama, illetve helyei alapján) a piaci folyamatokra csak elenyésző hatást gyakorolhatott.
- 219.** Az ING megtévesztette a fogyasztókat, amikor a www.ing.hu internetes honlapon 2006. március 15. és április 14. között nem az ING Önkéntes Nyugdíjpénztár és az ING Magánnyugdíjpénztár által elért legaktuálisabb nettó hozamrátákat szerepeltette, illetőleg amikor 2006. április 14. és május 30. között egyes tájékoztatásaiban nem közölte, hogy a feltüntetett, az ING Önkéntes Nyugdíjpénztár és az ING Magánnyugdíjpénztár által elért nettó hozamráták a 2004. évre vonatkoznak. A tájékoztatásból ugyanis egyértelműnek kell lennie, hogy az adat múltbéli, s ezen belül pontosan milyen időszakban elért hozamra vonatkozik. A Versenytanács nem szabott ki bírságot az eljárás alá vonttal szemben, mivel megítélése szerint a kizárólag saját internetes oldalon megvalósult tájékoztatás kapcsán önmagában a jogsértés megállapítása is elegendő annak eléréséhez, hogy az eljárás alá vont a jövőben ne tanúsítson hasonló jogsértő magatartást.
- 220.** A fogyasztók minél pontosabb és aktuális adatokon nyugvó tájékoztatása érdekében a Versenytanács e határozatában a jövőre nézve egyértelmű iránymutatást kívánt adni, ezért az alábbiakat rögzítette: a pénztárak (pénztárszolgáltatók) esetében a hozamrátákról a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének legkésőbb március 15-ig teljesítendő adatszolgáltatást követően a fogyasztóknak e körben nyújtott tájékoztatás akkor tesz eleget a versenyjogi követelményeknek, ha az az előző év hozamrátáira vonatkozó adatokon nyugszik, szükség esetén azt is jelezve, hogy ezek még nem auditált, előzetesnek minősülő hozamráták.
- 221.** A légitársaságok kommunikációs és értékesítési stratégiájában is kiemelt szerepet kap az internet. Az e piacra továbbra is jellemző intenzív árverseny az elmúlt években már megfigyelhető folyamatos és erőteljes kommunikációra kényszeríti a versenyző vállalatokat. A Vj-74/2006. számú ügyben a GVH azért járt el, mert a Sky Europe az ál-

tala értékesített repülőjegyek fogyasztók által fizetendő ellenértékének egyes elemeit nem tette tájékoztatása részévé, illetve az árköltség mellett az annak helyes értelmezéséhez szükséges információk annál lényegesen kisebb méretű betűkkel történő elhelyezésével megnehezítette az ajánlat valós megítélését. Az eljárás alá vont magatartása alkalmas volt arra, hogy a fogyasztó ne a valóságnak megfelelő tájékoztatást kapjon az igénybe vehető szolgáltatás ellenértékéről, a hangsúlyosan közölt ár helyes értelmezéséhez szükséges információk elhallgatásával különösen előnyös vásárlás hamis látszatát keltve. A Versenytanács aláhúzta, hogy a különösen előnyös vásárlás hamis látszatának keltése akkor is megvalósulhat, ha a fogyasztóknak nyújtott tájékoztatás az esetlegesen a versenytársak (vagy a versenytársak egy részének) kínálatához képest az ár vonatkozásában előnyösnek minősült, azonban a reklám ezen előnyt a valóságosnál jelentősebbnek mutatja.

222. A Versenytanács 2006-ban is nagy számú eljárásban próbálta felhívni a figyelmet az **összehasonlító reklámok** alkalmazásának veszélyeire.

223. A termékeket, vállalkozásokat összehasonlító reklámok kiemelkedő jelentőséggel bírnak a fogyasztók tájékozottsága szempontjából, mivel a fogyasztókat mentesíthetik a piaci tájékozódás egyes terhei alól, elősegítik, hogy a fogyasztók megfelelő piaci áttekintéssel rendelkezzenek, ezzel a vállalkozások közötti versenyt is élénkítve. Az ilyen, adott esetben objektívként jelentkező adatokat tartalmazó és ennek révén a fogyasztók számára az átlagosnál nagyobb meggyőző hatást gyakorló reklámok ugyanakkor olyan veszélyeket is magukban rejtnek, amelyek különleges jogszabályi rendelkezések meghozatalát teszik szükségessé, amelyeket a reklámtörvény³⁵ tartalmaz (2. § p) pont, 7/A. §). A reklámtörvény 15. § (3) bekezdése alapján az összehasonlító reklám jogszerűségének megítélése esetén a GVH jár el.

224. Az összehasonlító reklámok, illetve az azzal hasonló hatásmechanizmusú ún. piacelsőségi állítások (melyek valamilyen jellemző tekintetében jobbnak tüntetik fel az adott terméket, mint a piacon elérhető valamennyi termék) továbbra is jellemző tárgyai a versenyfelügyeleti eljárásoknak.

225. Kiemelkedő mértékű bírsággal sújtotta a Versenytanács a Colgate–Palmolive Magyarország Kft.-t (Vj-148/2005), mert Colgate Total elnevezésű fogkrémcsaládjának a 2004. év eleje óta folyamatosan sugárzott televíziós reklámjai azt

állítják ("Nincs még egy olyan fogkrém, amely jobb védelmet nyújtana"), illetve sugallják ("A fogorvosok válaszára"), hogy a Colgate Total fogkrémek valamennyi más fogkrémmel hatásosabbak. A fenti, valótlan vagy nem kellően megalapozott, orvosokat is felvonultató reklámjaiban tett állítások huzamosabb ideig történő, rendszeres televíziós közvetítése alkalmas volt arra, hogy a Colgate Total termékcsaládot a versenytárs termékekhez képest jelentősen előnyösebb tulajdonságokkal tüntesse ki, így a vizsgált magatartás alkalmas volt a fogyasztók megtévesztésére, következképpen a fogkrémgyártók közötti verseny torzítására.

226. A Procter & Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt. Bónux nevű mosóporának reklámjai tekintetében pedig az alábbiakat tartotta jogsértőnek a Versenytanács: az eljárás alá vont állítása szerint a reklámfilmbe bemutatott minőségi próbát az új Bónux a hipermarketekben kapható hasonló árú mosóporok bármelyikével szemben kiállja. Ezzel szemben az eljárás alá vont csak három legnagyobb konkurensének termékével történő összehasonlításról rendelkezett bizonyítékokkal, ugyanakkor a piacon több más mosópor is megtalálható volt az eljárás alá vont által nevesített árkategóriában. A Versenytanács ezen felül jogsértőnek találta az eljárás alá vont azon reklámkijelentését, hogy a Bónux rendkívüli tisztító erővel rendelkezik az árkategóriájában (Vj-54/2006).

227. A Tele2 Magyarország Egyszemélyes Kft. ellen indított eljárásban a Versenytanács leszögezte, hogy az eljárás alá vont kizárólag a hangszolgáltatás összes költségét kitevő egyik elemre (a hívásdíjra) alapítottan nem állíthatja, hogy a fogyasztó a telefonköltségeit 40/51/64%-kal csökkentheti. Az állításokat alátámasztó számítást az eljárás alá vont nem nyújtott be, csak azt adta elő, hogy a legtöbb reklámban a kiválasztott hívásirányban alkalmazott versenytársi és eljárás alá vonti percdíj százalékban kifejezett különbsége került feltüntetésre, amely azonban nem alapozza meg az állítást (Vj-187/2005.)

228. A SkyEurope Airlines Hungary Kft. ellen folytatott eljárásban pedig kimondta a Versenytanács, hogy „a legtöbb járat a legjobb áron” abszolút elsőséget kijelenteni az állandóan változó piaci környezetben nem lehetséges. A piacelsőségi kijelentést tartalmazó reklámok esetében is irányadó, hogy a fogyasztókhöz eljuttatott információk valóságtartalmát minden esetben a közreadójának kell igazolnia oly módon is, hogy az eljárás alá vontnak már a reklám közzététele előtt nyilvánvalóan rendelkeznie kell olyan egyértelmű vizsgálati eredménnyel, mely állításait mindenben alátámasztja (Vj-74/2006).

³⁵ A gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény

- 229.** A Vj-197/2005. számú ügyben a Versenytanács megállapította, hogy az AEGON magánnyugdíjpénztári szolgáltatásának hozamára, költségvonzatára vonatkozó, 2005-ben adott piaci tájékoztatásai alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére. Az AEGON mindegyik értékelt piaci tájékoztatásában nevesített versenytársai adatait használta fogyasztómegtévesztésre alkalmasan annak népszerűsítéséhez, hogy miért előnyös az AEGON-t választani, illetve a vele kötött szerződést fenntartani.
- 230.** A Vj-198/2005. számú eljárásban a Versenytanács azt vizsgálta, hogy az MTM-SBS Televízió Rt. által sugározni kívánt „Született feleségek” című sorozat valóban „2005 legnézettebb sorozata”-e, miként azt az eljárás alá vont reklámjaiban állította. Mivel a szlogen valóságtartalma a legszűkebb értelmezés szerint sem nyert bizonyítást, a Versenytanács megállapította a tájékoztatással kapcsolatban megvalósuló jogsértést. A magatartás közvetlenül a nézők felé irányult, ugyanakkor a versenyre gyakorolt hatása ténylegesen a másik fogyasztói kör, a reklámozók vonatkozásában jelentkezett, s alkalmas volt arra, hogy az eljárás alá vont televíziós reklámok piacán a nézők irányában kifejtett megtévesztésre alkalmas magatartás tanúsításával előnyhöz jusson a többi televíziós csatornával szemben. Ezenkívül kihátással volt a televíziós sorozat körüli műsorfolyamatra is, amely megmutatkozott a reklámozók döntésére gyakorolt hatásban is (illetőleg előnyösebb helyzetbe juttatta az eljárás alá vontat abban is, hogy a magasabb nézettségű műsorfolyamban további műsoraira hívja fel a figyelmet, így azok nézettségét is tovább növelje).
- 231.** Az Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.-vel szemben folytatott Vj-80/2005. számú eljárásban a Versenytanács a „legjobb ár” vonatkozásában megjegyzte, hogy egy folyamatosan mozgásban lévő piacon a vállalkozásoknak nem áll rendelkezésére olyan összehasonlítható módszer vagy eszköz, amely a reklám fogyasztók általi észlelésének, illetve a reklám hatása érvényesülésének teljes időtartama alatt megalapozottá tenné az árakra, a szolgáltatás minőségére és a piaci pozícióra vonatkozó felsőfokú állítások használatát. Elvben ugyan lehetséges folyamatos árfigyelés és -kiigazítás, azonban ez a gyakorlatban vagy túl költséges, vagy kockázatos, ami miatt ezeken a piacokon a versenyjogi következmények elkerülése érdekében a vállalkozásoknak minden bizonnyal jobb elkerülni ilyen túlzó kijelentések használatát.
- 232.** Hasonló gondolatmenet érvényesült a Vj-41/2005 számú határozatban a „legolcsóbb” jelző, illetve a „legolcsóbb termékeink” felirat alkalmazását illetően. A fentiekhez

hasonló módon garanciális elemet is magában foglaló ígéret ellenére az Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.-nek nem állt és nem is állhatott rendelkezésére olyan megoldás, amely biztosítani tudta volna, hogy a megjelölt cikkek a termékkategórián belül mindenkor a piacon fellelhető legalacsonyabb áron megvásárolhatók legyenek, hiszen a reklámújságok elkészítésének több hetet felölelő folyamata az összevetés megbízhatóságát már önmagában is kizárja.

2.2.2. Versenyt korlátozó megállapodások

- 233.** A versenytörvény IV. fejezete szerint minden versenyt korlátozó megállapodás tilos és semmis, hacsak nem esik kivétel alá (csekély jelentőségű, vagy egymástól nem független vállalkozások között jön létre). Ezen kívül a versenyt korlátozó megállapodás mentesülhet is a tilalom alól, ha eleget tesz a törvényben foglalt mentesülési feltételeknek. Ez utóbbi esetben a megállapodásra vagy alkalmazható valamelyik csoportmentességi kormányrendelet, vagy egyedileg teljesíti a tilalom alóli mentesülés versenytörvényben meghatározott feltételeit. A megállapodások mentesüléséhez nem szükséges a GVH döntése, mivel a közösségi versenyjoghhoz hasonlóan a vállalatoknak maguknak kell megítélniük, illetve egy esetleges eljárás esetén bizonyítaniuk, hogy megállapodásuk megfelel a versenytörvény, illetve valamely csoportmentességi rendelet szerinti feltételrendszernek, ezért nem minősül tiltottnak.
- 234.** 2004 májusától, ha egy gazdasági versenykorlátozó megállapodás hatással lehet az Európai Unió tagállamai közötti kereskedelemre, a versenyfelügyeleti eljárást az EK-Szerződés (EKSz.) 81. cikkét közvetlenül alkalmazva, de a magyar eljárási szabályok szerint kell lefolytatni, azaz a GVH az Európai Unió tagállami versenyhatóságaként jár el.³⁶
- 235.** A versenyre gyakorolt hatás szempontjából a versenykorlátozó megállapodás minősítésénél külön jelentőséggel bír, hogy a megállapodás versenytársak közötti (horizontális) vagy pedig eladó-vevő közötti (vertikális). A horizontális megállapodások általában közvetlenül a piaci szerkezet megváltoztatását okozzák vagy azzal azonos hatásúak, a vertikális korlátozások pedig a piacra lépési és piaci mobilitási lehetőségekre hathatnak negatívan. Egyes megállapodások nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba annak következtében, hogy mind vertikális, mind horizontális jellemzőkkel bírnak.

³⁶ Ld. még a 2.1.2 fejezetet (A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció)

236. 2006-ban a Versenytanács összesen **19 ügydöntő határozatot** hozott, ebből **15 esetben került sor GVH beavatkozásra**.³⁷

237. A GVH beavatkozásával zárult ügyekből kilenc esetben a Versenytanács összesen **8.649,85 MFt bírságot** szabott ki.

238. Két esetben azért szüntette meg a Versenytanács az eljárást, mert a vizsgálat nem tárt fel, vagy nem sikerült bizonyítani a versenykorlátozó megállapodást. Egy esetben a csekély fokú jogsértésre, és a jogsértő helyzet megszüntetésének vállalására (a kifogásolt megállapodások megfelelő módosítására) tekintettel szünetelést rendelt el, amelyet az utóvizsgálat nyomán megszüntetett. Egy esetben a Versenytanács úgy találta, hogy a szóban forgó megállapodás csoportmentesség alá esik.

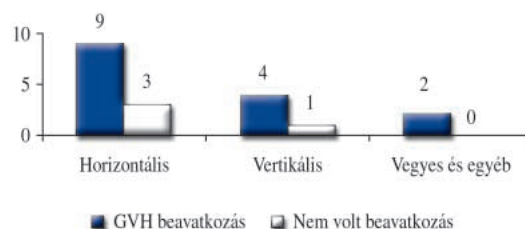
³⁷ Ebben az ügytípusban a GVH beavatkozása az ügyzáró határozatok közül az érdemi jogsértés megállapítását (ideértve a szünetelés utáni marasztalást is), a szünetelés utáni / kötelezettségvállalásra tekintettel történő megszüntetést, illetve a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vételét (a megállapodás (felek általi) módosítását), ha ez a határozatból kiolvasható, foglalja magában. Nem foglalja magában ugyanakkor a GVH beavatkozás fogalma az ideiglenes intézkedés vagy szünetelés elrendelését és egyéb nem ügyzáró határozatokat.

Versenykorlátozó megállapodás – határozat jellege szerint, 2006

239. Az elbírált esetek több mint felénél versenytársak közötti (12 ügy), öt esetben vertikális, míg két ügyben vegyes jellegű megállapodások kerültek elbírálásra. A horizontális esetek többsége (kilenc eset) igényelt beavatkozást, a jogsértő megállapodás megtiltása révén. Az öt vertikális esetből négyenél volt szükség beavatkozásra (ebből egy esetben szünetelés alatt megtörtént a jogsértés kiküszöbölése, egy esetben pedig az eljárás alá vontak önként figyelembe vették a hivatal aggályait). A két vegyes jellegű ügyből mindkettő beavatkozást igényelt, s mindkettő a tiltott kategóriába tartozott.

Versenykorlátozó megállapodás típusai, 2006

240. 2006 folyamán öt olyan eljárás zárult le, amelyben megállapítást nyert a tagállamközi kereskedelem érintettsége, így alkalmazásra került az Európai Unió versenykorlátozószokra irányadó joganyaga is. Az öt közösségi jogalapon lefolytatott eljárásból három marasztalással zárult (Vj-156/2004, Vj-180/2004, Vj-16/2005), egy esetben szünetelést követően megszüntetésre került az eljárás (Vj-157/2004), egy esetben pedig a vizsgált megállapodás mentesült a tilalom alól (Vj-94/2005).
241. A legjelentősebb esetek ismertetését megelőzően kiemelésre érdemes olyan néhány kérdés, amelyben a Versenytanács a joggyakorlat alakulása szempontjából iránymutató határozatot hozott.
242. A versenyjog nemcsak a megállapodás révén, hanem az **összehangolt magatartással megvalósuló versenykorlátozásokat** is tiltja annak érdekében, hogy a versenykorlá-

tozás tilalma a megállapodás szintjét (és formáját) el nem érő, de ugyanúgy tudatos versenykorlátozást magában hordozó összehangolt vagy egyeztetett magatartásokra is kiterjedjen. Az összehangolt magatartás – egy másik informatikai kartellügyben (Vj-20/2005) született döntés szerint – a gyakorlatban a vállalkozások versenyt veszélyeztető kooperációját jelenti, a vállalkozások közötti együttműködés olyan formáját, amely a verseny, a verseny kockázatainak (azok egy részének) helyébe lép (szándékozik lépni). Az összehangolt magatartás természeténél fogva nem tartalmazza a megállapodás minden egyes elemét, de például ilyennek minősülhet a résztvevők magatartásában megnyilvánuló koordináció. Az összehangolt magatartás így, mint a vállalkozások közötti koordináció a vállalkozások versenyből fakadó kockázatainak elkerülése, illetőleg kezelhetővé tétele érdekében juttatja szerephez a vállalkozások gyakorlati együttműködését.

243. Összehangolt magatartásnak minősül például a vállalkozás olyan megbeszélésen való részvétele, amelyen a résztvevő vállalkozások jövőbeni piaci magatartásukra vonatkozó információkat közlik, cserélik ki egymással, mivel az így a versenytársak tudomására hozott információkat azok szükségszerűen figyelembe veszik piaci magatartásuk meghatározásakor, illetve az adott vállalkozás saját piaci magatartásának alakítása során (közvetlenül vagy közvetve) tekintettel van a versenytársak által közölt információkra. Ha egy vállalkozás versenytársai előtt felfedi az általa a piacon a jövőben tanúsítandó magatartást és versenytársait – jövőbeni magatartásuk befolyásolása céljából – ugyanezen magatartásra buzdítja, ésszerűen feltételezheti, hogy versenytársai az általa közölt információknak megfelelő magatartást fognak tanúsítani vagy legalábbis figyelembe fogják venni azokat a piacon követett magatartásuk meghatározásakor, s ezáltal az érintett vállalkozások a verseny kockázatai helyébe a közöttük lévő kooperációt léptetik.
244. Továbbra is kiemelt ügycsoportot képeztek a tiltott és tiltott legkeményebb versenykorlátozást (ármeghatározás, piacfelosztás, kvóta meghatározás) megvalósító, **pályázatakat érintő ajánlattevők közötti összejátszások**. E megállapodások felderítésének egyik fontos eszközét jelenti, hogy a GVH vizsgálói – bírói engedéllyel – **előzetes értesítés nélkül kutatást** („hajnali rajtaütést”) hajthatnak végre vállalati és más helyszíneken, amelynek köszönhetően a jogsértést alátámasztó közvetlen bizonyítékok is előkerülhetnek. A 2006. évben lezárt kartellügyekben is rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat során beszerzett írásos dokumentumok segítettek a bizonyítást, amelyek között közbeszerzési és egyéb versenytárgyalás keretében megva-

lósított jogellenes versenytársi együttműködések egyaránt szerepelnek. A „kőkemény” versenykorlátozások felderítésének másik fontos, a kartellezésben érintett vállalkozások versenyhatósággal való együttműködésére építő eszköze, az **engedélyeségi politika** 2006-ban lezárt ügyben nem került alkalmazásra.

245. Több vizsgált kartellügy érintette az **informatikai beszerzések piacát**. Öt magyarországi tudományegyetem (az Eötvös Lóránd Tudományegyetem (ELTE), a Semmelweis Egyetem, a Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyszerésztudományi Centrum, a Pécsi Tudományegyetem, valamint a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum (DEOEC)) 2004 folyamán közbeszerzési eljárásokat írt ki integrált gazdálkodási információs rendszerek, illetve kórházi informatikai rendszerek beszerzésére mintegy 14 milliárd Ft értékben. Az **SAP Hungary Kft.** (SAP), az **IBM Magyarország Kft.** és az **International System House Kft.** (ISH) e beszerzésekkel összefüggésben együttműködési („teaming”) megállapodást kötött, illetve több alkalommal egyeztetett, amelynek során az egyes pályázatokon a nyeresi esélyt növelő párhuzamos indulásban állapodtak meg. Emellett, a vizsgálat során feltárt bizonyítékok alapján a Versenytanács azt is az eljárás alá vont vállalkozások terhére róta, hogy az ELTE és a DEOEC esetében közösen befolyásolták a pályázatok megfogalmazását, a SOTE esetében pedig a Synergon Rt-vel versenykorlátozó céllal tárgyalásokat folytattak. A megbeszélések során a három informatikai cég előzetesen megállapodott a tenderek felosztásáról, a konzorciumi indulásról, a fő- és az alvállalkozói szerepekről, valamint „látszólagos” versenyzői ajánlatok beadásáról.
246. A Versenytanács az együttműködési megállapodás és a tenderekhez kötődő egyéb, „kísérő” cselekmények versenyhatásait együttesen és egymástól elválaszthatatlanul értékelte. Ennek kapcsán felhívta a figyelmet arra, hogy mégha egy megállapodás szövege alapvetően nem versenyellenes célzatú, de abba gazdasági előrehaladást is eredményező együttműködési célzat is beleértelmezhető, a felek tényleges kísérő magatartása, a megállapodás alkalmazása és egyéb releváns körülmények alapján arra a következtetésre is lehet jutni, hogy a vállalkozások egyeztetett piaci magatartása végső soron versenyellenes célzatú volt.
247. A megállapodással és egyéb magatartásokkal a három – legalább potenciális versenytársnak számító – vállalkozás célja a nagyjából egy időben kiírt egyetemi pályázatok közös megnyerése révén a profit maximalizálása volt. Amikor

egy vállalkozás önmagában a profit maximalizálását tűzi ki céljául, a hatásos versenyt elősegítő döntés is lehet. Ha azonban több vállalkozás egymással összefogva tűz ki ilyen célt, és egyéb eszközökkel a közös profitot veszélyeztető külső versenytársak piaci lehetőségeit korlátozzák, úgy az együttes profitmaximalizálás a verseny, a fogyasztók kárára valósul meg, gyakorlatilag kartellé teszi az első látásra versenysemleges vagy akár versenybarát összefogást.

- 248.** Az eljárás alá vontak védekezésében központi elemet képviselt, hogy együttműködésüket a projektekhez kapcsolódó közös kutatás-fejlesztési tevékenység tette szükségessé. A Versenytanács ezzel ellentétben a kartelltagok együttműködését nem találta szükségszerűnek (nem volt szó arról, hogy az együttműködés hiányában a vállalkozások ne tudtak volna a piacon megjelenni, vagyis hogy a megállapodás a piacralépésnek, s így a versenybe szállásnak az eszköze lett volna), legfeljebb csak a három vállalkozás szempontjából célszerűnek. Ezt támasztotta alá az is, hogy a teaming tagok pozícióik megtartása érdekében, a versenyzetetésből fakadó kockázat mérséklése érdekében tárgyalásokba bocsátkoztak a konkurenciával (különösen az Oracle Hungary Kft.-vel és a Synergonnal). Ez a nagyobb versenytársak irányába ható, érdemi versenyt minimalizáló, összehangolt stratégiai magatartás szintén nem szokásos jellemzője a hatékonyságnövelő vállalati együttműködéseknek (Vj-162/2004).
- 249.** A Vj-162/2004. sz. versenyfelügyeleti eljárás keretében tartott előzetes értesítés nélküli helyszíni szemle során talált írásbeli bizonyítékok (elsősorban elektronikus levelezés, illetve naplóbejegyzések) nemcsak a fenti jogsértés feltárásában játszottak szerepet, hanem két további – a Paksi Atomerőmű Zrt. informatikai beszerzéseire köthető – vizsgálatban is. Egyrészt az **Albacomp Rt.** és a **Synerg Rt.** között a Paksi Atomerőmű részére „a produktív üzemben működő Oracle Applications humán – és bérszámfejtési rendszer (Oracle HR) bevezetett moduljainak felülvizsgálatára és a verzióváltás megvalósítására, valamint a rendszer funkcionális körébe tartozó egyéb humán vonatkozású alkalmazásfejlesztések megvalósításával kapcsolatos tanácsadói, projektvezetői feladatokra” vonatkozó informatikai projekt elnyerése érdekében jött létre versenykorlátozó megállapodás (Vj-21/2005), másrészt az eljárás alá vontak által sem vitatottan együttműködött a **Synerg Rt.** és az **SAP Kft.** „a produktív üzemben működő SAP R/3 rendszer bevezetett moduljainak felülvizsgálatára és a verzióváltás megvalósítására vonatkozó informatikai projekt” tanácsadói és projektvezetői feladatainak elnyerése érdekében (Vj-97/2006).
- 250.** A győri önkormányzat által integrált pénzügyi gazdasági rendszer beszerzésére 2003 júniusában kiírt közbeszerzési eljárásban szintén az **SAP Hungary Kft.**, illetve a **Synerg Rt.** került elmarasztalásra. Az eljárásban az nyert igazolást, hogy az eljárás alá vontak a megrendelés elnyerése, az önkormányzati piacra való bejutás érdekében a közbeszerzési eljárás eredményének befolyásolására alkalmas adatokat közöltek egymással, egyeztetették ajánlataik műszaki tartalmát, illetve megállapodtak abban, hogy a Synergon végső ajánlatában 10-15 %-kal alacsonyabb árat határoz meg, mint az SAP (Vj-20/2005).
- 251.** A Vj-40/2005. sz. eljárásban több versenykorlátozó megállapodás is feltárásra került. Így a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) 2003. évi ún. „support” közbeszerzési pályázatával kapcsolatban a **Synerg Rt.** és a **Montana Rt.**, míg az MFB 2004. évi ún. „support” közbeszerzési és az ún. „Exchange” projektjeivel összefüggésben a Synergon és a **Hewlett-Packard Magyarország Kft.** (HP) jogellenes együttműködését; a HVB Bank 2003. évi ún. „WAN” projektjeivel kapcsolatosan a HP és a Montana versenyt korlátozó együttműködési megállapodását; a Nemzeti Autópálya Zrt. egy 2003 októberében kiírt közbeszerzési eljárása kapcsán szintén a HP és a Montana versenyjogsértő egyeztetési mechanizmusát bizonyította a hivatal.
- 252.** A 2006. év legnagyobb összegű bírságkiszabásával zárult versenyfelügyeleti eljárás a **biztosítási piacot**, azon belül is a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításhoz, illetve a casco-hoz köthető rezsioradíjakat érintette. Az ügy érdekessége, hogy a két elmarasztalt biztosító – az **Allianz Hungaria Biztosító Zrt.** és a **Generali-Providencia Biztosító Zrt.** – nem egymással kartellezett, hanem a gépjárműjavítók árkartelljére rábólintva próbálta meg korlátozni a versenyt a gépjármű biztosítások piacán, a kisebb biztosítók visszaszorítása érdekében.
- 253.** A két piacvezető biztosítótársaság, az Allianz és a Generali-Providencia 2003 és 2005 között „ajánlott árakban” (valójában emelt óradíjakban) állapodott meg a hat-hét-száz autókereskedőt magában tömörítő **Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetségével** (GÉMOSZ). A GÉMOSZ – bár társadalmi szervezet – a gyakorlatban kartellként működött, s lehetővé tette tagjai számára az árverseny korlátozását, a magasabb, egységes árak érvényesítését. Az összehangolt magatartás révén a gépjárműjavítók 2003 és 2005 között évente az inflációt meghaladó, 10 % feletti óradíjakra vonatkozó áremelést sikerült véghezvinniük.

254. Az emelt óradíjakat a biztosító társaságok annak fejében voltak hajlandók elfogadni, hogy a gépjárműjavítók ezt számukra új biztosítási szerződések megkötésével ellentételezik, és összehangolták a gépjárműjavítóknak fizetett óradíj szintjét a javítók biztosítás-értékesítésben elért teljesítményével. A piacon lévő többi biztosító szintén a mesterségesen magas javítási árakat volt kénytelen fizetni a gépjárműjavítóknak, ám az ő termékeiket a javítók nem részesítették előnyben, és számukra megnehezült a gépjárműre szóló biztosítás értékesítésének e csatornához való hozzáférés. Emiatt a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás piacán, bár a két nagy biztosító a versenytársaknál jellemzően rosszabb feltételeket kínált, és ezért ügyfelek tízezreit veszítette a novemberi szabad biztosítás-váltási szezonban, az évközbeni kevésbé éles versenyben visszanyerték elvesztett piaci részesedésüket.
255. A biztosítási piac működésében kulcsszerepet játszanak a biztosítási alkuszok. A biztosítási alkusz a biztosítási szerződés létrehozására közvetlenül irányuló rendszeres üzletszerű tevékenységét nem a biztosító, hanem a szerződő fél megbízásából eljárva végzi. A független, azaz a biztosítótól független biztosításközvetítő szerepe az, hogy a biztosítási piacon hozzásegítse az őt megbízó személyt (a szerződőt) a számára legmegfelelőbb biztosítási szerződés létrejöttéhez, ez a sajátos helyzet pedig azt eredményezi, hogy a biztosítási piacon a hozzáfordulók vonatkozásában mintegy ő hozza létre és működteti a piacon lévő termékek versenyét. Az eljárás alá vont alkuszcégek, a **Magyar Peugeot Márkakereskedők Biztosítási Alkusz Kft.**, a **Magyar Opelkereskedők Bróker Kft.** és a **Porsche Biztosítási Alkusz Kft.**, szintén részt vettek a biztosítók és a javítók közötti megállapodások létrejöttében, illetve a biztosítókkal „alkuszi céljutalék”-ban állapodtak meg, az általuk értékesített biztosítások számához kötve a nekik járó jutalékot. Emiatt a biztosítási alkuszok a jogszabályban és a megbízási szerződésben rögzítettektől eltérően nem a megbízóik (a fogyasztók) érdekeit tartották szem előtt.
256. A biztosítók, alkuszok és javítók magatartása számos negatív következménnyel járt:
- a biztosítások értékesítéséért cserében jelentősen megemelt óradíjnak komoly szerepe volt a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási díjak emelkedésében;
 - a megemelt biztosítói óradíj miatt nőtt az önrészesedés alá eső, illetőleg a biztosítási fedezetben nem részesülő károk vagy más okból szükségessé váló javítások esetén a fogyasztónak kiszámlázott óradíj is; és
 - az általános árfelhajtó hatás nemcsak a fogyasztókat, de az alacsony biztosítási díjakkal fogyasztószerzésre törekvő kisebb biztosítókat is sújtotta.
257. A Versenytanács megtiltotta a jogsértő magatartások további folytatását, ez azonban nem azt jelenti, hogy például egy biztosító nem köthet megállapodást egy biztosítási alkusszal vagy egy márkakereskedéssel, hanem azt, hogy ezen megállapodások a versenyjogi követelmények tiszteletben tartásával kerüljenek megkötésre (Vj-51/2005).
258. Visszatérő esetsoportot jelent a versenykorlátozások körében az **agrárszektor** különböző szervezetei (terméktanácsok, kamarai tagozatok, termelői szövetségek) közreműködésével történő árkorlátozások (minimál árak meghirdetése), piacfelosztások (termelési kvóták meghatározása). 2006-ban a **tojás-piacot** érintően született mind az iparági szövetséget, mind a tojástermelő cégeket (illetve az értékesítés céljából létrehozott közös vállalatot) elmarasztaló versenytanácsi döntés.
259. A **Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége** (Szövetség) által 2002-2005 között elküvetett jogsértések láncolatának részét képezte, hogy a Szövetség 2002-től az irányadó árszint meghatározása érdekében árbizottságot működtetett, 2002-ben és 2004-ben az intézöbi-zottsága minimumárakat határozott meg és ezekkel összefüggésben 2002-ben, 2004-ben és 2005-ben valamennyi tagja számára a szövetségi hírlevélben részletes, ajánlott minimum tojásárakat tett közzé, valamint a 2002-2004. évek folyamán importengedélyezési rendszert működtetett, ezáltal tagjait az import vonatkozásában rendszeresen ellenőrizte.
260. E magatartások külön-külön is versenyjogba ütköznek, de a Versenytanács szerint az ügy körülményei arra engednek következtetni, hogy azok egy egységes, folyamatos jogsértést képeztek. E döntéseket egybekapcsolta ugyanis a Szövetség azon folyamatosan fennálló motivációja, hogy a magyar tojástermelők részére stabil piaci viszonyokat biztosítson, illetve próbálja ellensúlyozni a nagyméretű kereskedelmi láncok vevői erejét. Célja a tagok termelési költségeit adottságként elfogadó, a szükséges profitot tartalmazó piaci ár kialakítása volt, amelynek érdekében irányadónak szánt ajánlott árakat javasolt, illetve a kínált tojásmennyiség csökkentését (import korlátozása, exportálás, tyúkkivágás, porítás) próbálta elérni. A Szövetség e lépéseivel a tojáspiaci verseny legfontosabb paramétereit igyekezett befolyásolni, a szövetségi tagok érdekében korlátozva ezzel a szabad versenyt, továbbá e „privát piacsabályozással” hangsúlyosan hozzájárult a tojáspiaci transzparencia jogszabályi elvárásokat meghaladó mértékű kialakításához.

261. A Szövetség emellett közreműködött a **nagyobb tojástermelők** információkartellnek minősülő tanácskozásainak megszervezésében is. E megbeszéléseken a résztvevők³⁸ a piaci versenyt befolyásolni képes adatokat osztottak meg egymással.
262. A Szövetség és a fent említett tojástermelők magatartásával nemcsak a versenytörvény rendelkezéseit, hanem a közösségi jog előírásait is megsértették. A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége azért volt megállapítható, mert a Szövetség és az információcserében részt vett vállalkozások a piac nem csekély részét fedték le, így a piaci szereplők többségét érintve születtek olyan döntéseket, amelyek a magyar piac termelőinek védelmét szolgálta, alkalmanként kifejezetten korlátozva is a külkereskedelmet (a tojáspiacon ebben az időszakban jelentős importtal kellett számolni).
263. Versenykorlátozónak minősült a termelők által 2003-ban létrehozott közös vállalat, a **Magyar Tojás Tojásértékesítő Kft.** működése is. Az eljárás során a Magyar Tojás Kft. és tagjai amellett érveltek, hogy megállapodásuk nem volt versenyellenes, együttműködésük a nagy áruházláncoknak való szállítást javítását célozta, s ennek megfelelően kiegyensúlyozottabb áruellátást és kedvezőbb feltételű áruszállítást eredményezett. Noha a megállapodás nyomokban, „csíráiban” tartalmazott utalást olyan együttműködésre, közös értékesítésre, amely akár mentesülhetne is a tilalom alól, a tények azt mutatták, hogy a vizsgált időszakban nem ez volt a közös vállalat uralkodó jellemzője. Csak a versenyfelügyeleti eljárás megindulását követően benyújtott szakosítási megállapodás mutat abba az irányba, hogy az együttműködés (a jövőben) olyan hatékonysági előnyökkel járhat, amelyek elvezethetnek annak mentesüléséhez.
264. A GVH nem fogadta el az eljárás alá vontak részéről azokat a védekezéseket, amelyek szerint a fenti magatartásokat a szektor állami szabályozottsága, a termelők túlélésért folytatott harca, a takarmánypiaci nehézségek, a nagyméretű kiskereskedelmi láncok piaci ereje, továbbá a fogyasztók érdekeit szolgáló közegészség-védelmi szempontok indokolták volna. E szempontok egy részét ugyanakkor a bírság kiszabásakor az eljárás alá vontak javára figyelembe vette. A Versenytanács rámutatott arra, hogy az agrár szektorban is alkalmazandók a versenyszabályok, a piaci szereplők nem vehetik át az állami szabályozó szerepét.
265. Utalt ugyanakkor arra is, hogy a tojáspiaci nehézségek létét nem kívánja megkérdőjelezni, azokat magától értetődő módon figyelembe vette határozata meghozatalakor, hiszen a megállapodásokat, döntéseket jogi-gazdasági kontextusba helyezve lehet versenyjogilag értékelni. Egyetlen piac akár milyen jellegű, eredetű nehézsége sem szabhat gátat azonban a piacgazdaság szabályzórendszerének alappilléret jelentő versenyjognak. Ugyanakkor a jogsértés szankcionálásakor, nem lerontva annak fő jogpolitikai célját, az elrettentést, figyelemmel lehet lenni az ágazat sajátos nehézségeire.
266. Amennyiben a tojáspiac „nehézségei” meghaladják a piacgazdaság alapját jelentő versenyhelyzetből természetesen adódó bizonytalanságból eredő „nehézségek” szokásos szintjét, úgy az állam feladata a megfelelő intézkedéseket megtenni. Ha a piaci szereplők kívánják az általuk érzékelt problémákat kezelésbe venni, úgy óhatatlanul olyan megoldásokra fognak eljutni, amely számukra ugyan kedvező, de a fogyasztóknak hátrányos lesz, különösen ami a termék árát illeti. A Versenytanács nem lát érdemi különbséget a piaci szereplők nagy részét tömörítő szövetség részéről az alapvető versenytényezők ellenőrzés alatt tartása és a klasszikus kartellek között (Vj-199/2005).
267. Nem csak az agrárszektorban figyelhető meg a **piaci szereplők szerveződése**i részéről olyan törekvés, hogy az árak alakulását – az általuk képviselt szakma érdekeire hivatkozva, a keresleti-kínalati viszonyok versenyjogilag kívánatos ármeghatározó szerepének kikerülése érdekében – befolyásolják. A Vj-47/2004. számú eljárásban a Versenytanács a **Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülését** (MKKE) marasztalta el – bírság kiszabása nélkül – „A magyar könyvkiadás és könyvkereskedelem versenyszabályai” (Versenyszabályzat, szabályzat) c. kiadványának a fogyasztói, nettó, előjegyzési és előfizetési árak kialakításával foglalkozó negyedik fejezetében foglalt – a kiadó által meghatározott ár alatt történő értékesítés korlátozására irányuló, valamint a kiadó által meghatározott ár alatt történő értékesítés jogát időben relatív módon korlátozó – rendelkezések versenyjogsértő jellege miatt. Az MKKE a versenyfelügyeleti eljárás időpontjában a magyarországi könyvszakma 144 vállalkozását (128 könyvkiadót és 19 könyvkereskedőt) tömörítette egy szervezetbe, a tagok a magyar könyvpiac éves forgalmának majd 80 %-át bonyolítják le.

³⁸ A megbeszélések legalább egyikén részt vettek: a Gyermelyi Tojás Kft., az Aranykorona Zrt., a Bólyi Zrt., a Capriovus Rt., a Családi Tojás Kft., a Farm Tojás Kft., a Szerencsi Mezőgazdasági Zrt., a Szijártó Bt., a Nyugat-Nyíregyházi Szövetkezet, az Agricola Rt., az Aranybulla Rt., a Cse-Mi Farm Kft., a Mizse Tojás Kft., a Novogal a.s., a VITAL-EGGS Kft. és a Magyar Tojás Kft.

268. A szabályzat aláírói között versenytársak (kiadók) és egymással vertikális kapcsolatra lépő (kiadók és könyvesboltok), illetve vertikális üzleti hálózatot fenntartó piaci szereplők (könyvesbolttal is rendelkező kiadók) is vannak, így az olyan vegyes megállapodásnak tekinthető, amelyben többnyire horizontális kapcsolatban lévő (egymással versenyző) vállalkozások állapodtak meg a forgalmazóhoz fűződő (vertikális szerződéses) viszonyaik egyes lényeges elemeiről, és amelynek lehetnek horizontális hatásai is. A kifogásolt tartalmi elemek alapvetően az egymással vertikális kapcsolatba lépő piaci szereplők magatartását hivatottak szabályozni.
269. A Versenyszabályzat kifogásolt szakaszainak értékelésekor a Versenytanács előjáróban kifejtette: a megbízó és az ügynök közötti ún. valódi ügynöki megállapodások – mint a könyvpiacra elterjedt bizományosi konstrukció – nem esnek a versenytörvény versenykorlátozás-tilalmi rendelkezései alá. A versenytörvény ugyanis csak az egymástól független vállalkozások közötti megállapodást tiltja, a megbízó-megbízott viszony ezzel ellentétben olyan jellegű kapcsolat, amelyben az érintettek versenyjogi szempontból egy gazdasági egységet alkotnak, még ha egyébként önálló vállalkozások is.
270. A könyvpiacra túlnyomó részben valódi ügynöki szerződésnek tekinthető bizományosi szerződés keretében értékesítik a kiadványokat. A bizományosi konstrukció sajátossága, hogy a kiadványok nem kerülnek a forgalmazó tulajdonába, hanem továbbra is a kiadó tulajdonát képezik; a kiadványok értékesítése után utalja át a forgalmazó a kiadónak az értékesítésből származó bevételét, illetve annak jutalékkal csökkentett részét. Bár bizományosi konstrukcióban nem vet fel problémát, ha azonban nem bizományosi konstrukcióban történik az értékesítés, azaz a kiadvány a forgalmazó tulajdonába kerül, a kiadó által meghatározott ár alatt történő értékesítés korlátozása a kiadványok felett tulajdonjogot szerző forgalmazó ármeghatározási, illetve forgalmazási jogát sérti. A szabad árképzés pedig az erőforrások hatékony elosztását eredményező piaci mechanizmus lényegi eleme.
271. Mind bizományosi, mind nem bizományosi forgalomban aggályosnak tekintette viszont azt a rendelkezést, miszerint fél évig nem változtatható az új kiadvány ára, mert a kiadók ezt figyelembe veszik áraik kialakításánál, amely ár az egyes, egymással versengő kiadványok közötti árversenyt képes kizárni, vagy azt jelentősen csökkenteni. Szintén mind a bizományosi, mind a nem bizományosi forgalomban jogsértőnek minősült az értékcsökkent kiadványok
- nagyértékben, alacsonyabb áron történő értékesítésének bizonyos időszakokban érvényes tilalma. A rendelkezés a nem bizományosi forgalomban korlátozza a kiadványok közötti versenyt is, azaz az egyes kiadványok közötti helyettesítés lehetőségét. A relatíve olcsóbb kiadványok ugyanis nyilvánvalóan (még ha esetlegesen korlátozottabb mértékben is, de) helyettesíthetik a relatíve drágább kiadványokat.
272. A Versenytanács kiemelte azt is, hogy bár a Versenyszabályzat valóban nem határozza meg a tagok által megjelentetett kiadványok árát, ugyanakkor a tagoknak el kell fogadniuk a szabályzatot, azt be kell tartaniuk, annak végrehajtására az MKKE Etikai Bizottságot működtet, amely szankciót alkalmazhat.
273. A szabad árak rendszere (amit a szóban forgó megállapodás megpróbál kizárni, illetve korlátozni) lehetővé teszi az árak csökkentését, az így kialakuló versenynyomás révén pedig hatékonyságra ösztönöz. Az árrögzítés következtében azok a forgalmazók, akik képesek lennének a hatékonyság növelése révén árcsökkentésre és így piaci részesedésük növelésére, ezt a hatékony működésből származó potenciális előnyt nem tudják kihasználni. Így a hatékonyság növekedésének (alacsonyabb könyvárakban megjelenő) előnyét a fogyasztók sem látják. Emellett a kötött árak rendszere megfosztja a fogyasztót a választás lehetőségétől is, mivel a fogyasztók akaratuk ellenére rákényszerülnek arra, hogy nem hatékony vállalkozásokat támogassanak, vagy olyan kiadványokat, amelyek iránt nincs elég kereslet. Az MKKE szerint erre azért van szükség, mert a többség által vásárolt „nem minőségi” kiadványok teszik lehetővé a minőségi kiadványok kiadását és terjesztését, forgalomban tartását, vagyis az árrögzítés révén mesterségesen magasán tartott kiadványárak keresztfinanszírozásra adnak módot. Ez viszont megakadályozza azt, hogy a „nem minőségi” könyvek vásárlói, illetve potenciális vásárlói, akik a fogyasztók egy nem lebecsülhető részét (ha nem többségét) alkotják, a szóban forgó kiadványokból többet vásároljanak, illetve egyáltalán vásároljanak. Másfelől, amennyiben egyes kisebbségi fogyasztói csoportok nem hajlandóak a kisebb példányszám miatti kiadásból eredő fajlagosan magasabb áron megvásárolni a termékeket, akkor semmi sem indokolja azt, hogy a többséggel kellene ezt az alacsony fizetési hajlandóságból származó esetleges veszteséget megfizettetni.
274. A GVH hosszú ideje kiemelt feladatai között végzi a **szakmai kamarák etikai tevékenységének versenyjogi értékelését**. Az 1990-es évek második felében számos korábban alakult szakmai szövetség kapott felhatalmazást az újjászerve-

veződésre, s alakította ki státuszszabályait köztisztviselők keretében. A versenytörvény 1997. január 1-jei hatályba lépését követően vált lehetővé a GVH számára, hogy a versenyt korlátozó megállapodások tilalmára vonatkozó rendelkezések alapján vizsgálja, e köztisztviselői döntések alkalmasak-e arra, hogy versenykorlátozó módon befolyásolják tagjaik tevékenységét.

275. Ennek megfelelően a GVH 1997-től kezdődően számos szakmai kamara etikai szabályzatát vizsgálta versenyfelügyeleti eljárás keretében. A szakmai kamarák ellen folytatott eljárások rendeltetése egyrészt annak tudatosítása volt, hogy a versenyjog hatálya kiterjed az ilyen szervezetek tevékenységére, másrészt hogy az észlelt jogsértéseket megszüntessék. Az ügyek jelentős része önkéntes jogkövetés vállalásával, így a versenykorlátozónak ítélt rendelkezések megváltoztatásával, kiiktatásával, azaz az eljárás megszüntetésével zárult.³⁹ Azokban az esetekben, ahol súlyosabb versenykorlátozást tárt fel a hivatal (pl. árkartellre törekvés), a marasztalás és a jogsértés folytatásától való eltiltás mellett bírság kiszabására is sor került.⁴⁰ E célkitűzéseivel összhangban a GVH 2006-ban is tovább folytatta a szakmai szolgáltatások működése felett gyakorolt versenyfelügyeleti tevékenységét, és átfogó tényfeltárást tartott a szakmai kamarák körében a fennmaradt vagy új versenykorlátozások felülvizsgálatára.

276. Az ügyvédek szakmai irányításával, érdekképviseletével kapcsolatos közfeladatokat ellátó **Magyar Ügyvédi Kamara** által a tagjai számára előírt reklámtilalmi szabályok versenyjogi értékelését végezte el a Versenytanács a Vj-180/2004. számú versenyfelügyeleti eljárásban. A Kamara Etikai Szabályzatának az ügyvédi reklámozás szabályairól szóló pontjának,⁴¹ valamint az ügyvédi honlap tartalmával foglalkozó elnökségi állásfoglalásnak⁴² a jogszerűségét a GVH a versenytörvény mellett a közösségi versenyjog szabályaival is összevetette.

³⁹ Vj-119/1999 – Magyar Mérnöki Kamara; Vj-136/1999 – Magyar Építész Kamara; Vj-134/1999 – Magyar Gyógyszerész Kamara

⁴⁰ Vj-148/1998 – Magyar Könyvvizsgálói Kamara; Vj-137/1999, Vj-45/2001 – Magyar Orvosi Kamara; Vj-1/1999 – Magyar Állatorvosi Kamara

⁴¹ Az ügyvédi hivatás etikai szabályairól és elvárásairól szóló 8/1999 számú szabályzat (Etikai Szabályzat) 11. pontja

⁴² A Kamara Elnökségének 2/2001. (09.03.) számú állásfoglalása az ügyvédi honlap tartalmáról

277. A Magyar Ügyvédi Kamara, mint önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező, a kötelező tagság elvén alapuló köztisztviselők, működése felett az igazságügyi miniszter gyakorol törvényességi felügyeletet. A Kamara az ügyvédek országos szervezeteként kötelező szabályzatokat, iránymutatásokat adhat ki az ügyvédek tevékenységére vonatkozóan, amelyek az ügyvédi szolgáltatással kapcsolatos, piacra ható döntéseknek tekinthetők. Az igazságügyi miniszter törvényességi felügyeleti joga körében ellátott – e szabályzatokra is kiterjedő – ellenőrzési tevékenysége a Kamara döntéseit nem teszi állami intézkedéssé, így szabályzataik a versenyjog hatálya alá tartoznak. A Kamara tagjai ugyanis kizárólag a vállalkozásoknak minősülő szakmai képviselők, akik saját érdekeik alapján, és nem egy előre meghatározott közérdek alapján hozzák meg döntéseiket, a miniszter pedig nincs ráhatással az elnök személyére, vagy a Kamara testületeinek összetételére, törvényességi felügyeleti joga pedig nem alapozza meg a közösségi jog szerinti végső döntés jogának fenntartását (nem kényszerítheti ki saját hatáskörben egy döntés megváltoztatását). A Versenytanács ugyanakkor arra is figyelemmel volt, hogy az ügyvédi tevékenységen belül vannak nem piaci jellegű (pl. a kirendelés alapján végzett) tevékenységek, amelyekre a versenyjog hatálya nem terjed ki.

278. A Versenytanács az Etikai Szabályzat vizsgált rendelkezései közül versenykorlátozónak ítélte az ügyfélszerzés egyes módjainak korlátozását szolgáló pontot, mivel az megfogalmazásából adódóan valamennyi, személyes eljárással történő ajánlason túli ügynöki tevékenység igénybevételét tiltja.

279. Versenykorlátozónak minősítette ezenkívül az ügyvédi tevékenységre vonatkozó összehasonlító reklám tilalmát is, tekintettel arra, hogy az egységes megfogalmazás miatt nincs mód az összehasonlító reklámtevékenységen belüli differenciálásra. Ezek a GVH szerint ugyan részben indokoltak és arányosak voltak azon részükben, ahol az ügyvédi titoktartás alapelvéből adódóan nem állhatnak rendelkezésre az összehasonlításhoz szükséges objektív adatok. Indokolatlan és aránytalan viszont a korlátozás azon esetekben, amikor ez nem volt levezethető a jogállamisággal összefüggő ügyvédi tevékenységből, illetve a közérdeket szolgáló ügyvédi alapértékekből.

280. Versenyjogba ütközőnek találta továbbá az Etikai Szabályzat azon előírását is, ami csak két hónapig engedi az iroda fellelhetőségének közzétételét, valamint azon részét, ami a reklámtevékenységeket úgy engedi meg, hogy azokat „nem tilos” reklámnak minősíti. Így kifejezett tiltás nélkül

ugyan, de a Kamara megtilt minden más, ebben a pontban nem nevesített önreklámot, a díjakra és tevékenységekre is kiterjedően.

- 281.** Az ügyvédi honlap tartalmát meghatározó elnökségi állásfoglalás esetében a Versenytanács azokat az előírásokat értékelte jogellenesnek, amelyek kifejezetten megtiltják a különböző, az ügyvédi tevékenység népszerűsítésével kapcsolatos magatartásokat. Így az állásfoglalás általánosságban előírja, hogy az ügyvédi honlap tartalma nem szolgálhatja az ügyvéd, illetve szolgáltatásának népszerűsítését, vagy egyébként reklám célját. Az általános előírást pedig további kifejezett tiltások is erősítik, így pl. a hatáskeltő szlogen, és más gazdasági reklámnak minősülő megjelölés használatának, vagy az ügyvédi szolgáltatásra irányuló felhívásnak és díjazásnak, illetve bármilyen díjra vonatkozó közlésnek a tilalma is. A Versenytanács összességében úgy értékelte, hogy az állásfoglalás szabályai a gazdasági reklám teljes megtiltása felé mutatnak, a fogyasztók megfelelő tájékoztatásának, és a tisztességes verseny fenntartásának érdeke viszont csak bizonyos reklámok megtiltását igazolhatja, emellett a teljes tiltást a jogállamiság, illetve az ezt szolgáló ügyvédi alapértékek sem teszik indokoltá.
- 282.** Mindezek alapján a Versenytanács a Kamarát – a bírság kiszabásán túlmenően – eltiltotta a jogsértőnek minősített szabályok alkalmazásától, továbbá elrendelte, hogy a Kamara 2006. szeptember 15-ig szüntesse meg a törvénybe ütköző állapotot. Kötelezte továbbá arra is, hogy a Versenytanács határozatának rendelkező részét tegye közzé Internetes honlapján, valamint írásban értesítse Etikai Bizottságait a határozat egyidejű megküldésével, és a legkorábban megjelenő hivatalos lapjában is tegye közzé azt. A határozat végrehajtását a Fővárosi Bíróság 2006 nyarán felfüggesztette.
- 283.** Hasonlóan a reklámtilalmi etikai rendelkezések vizsgálatára indult eljárás a **Magyar Könyvvizsgáló Kamarával** szemben, amelyben a GVH a Kamara Etikai Szabályzatának „Hirdetés, ajánlattétel” című rendelkezéseit vetette össze a hazai és a közösségi versenyjog követelményeivel.
- 284.** Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Kamara szabályzatai a tagjaik piaci magatartására közvetve vagy közvetlenül hatnak, s alkalmasak lehetnek a piaci viszonyok befolyásolására, adott esetben korlátozhatják a versenyt részben a fogyasztók információhoz férési lehetőségének korlátozása, részben a szolgáltatók ajánlkozási lehetőségének szűkítése által. Az Etikai Szabályzat egyes rendelkezései ugyanis nem csupán a megtevesztő reklámokat tiltják,

hanem olyan – főként összehasonlító – reklámokat sem tesznek lehetővé, ahol más könyvvizsgálók érdekeit esetleg sértő, de valós tartalmú közlésre kerül sor. Így jogsértőnek ítélte azokat az alpontokat, amelyek tiltják a rábeszélés jellegű szöveg, a más könyvvizsgálókkal, illetve könyvvizsgáló társaságokkal való összehasonlítás, és a díjazásra vonatkozó információk közzétételét, valamint a könyvvizsgálói szolgáltatás gyorsaságának, szakmai minőségének feldicsérését úgy, hogy azzal más könyvvizsgáló azonos vagy hasonló szolgáltatása felismerhetővé vájon. Emellett versenykorlátozóan minősítette a szakmai folyóiratban, újságban megjelenő publikációban közzétehető információk meghatározását, valamint az ügyféltoborzás tilalmát, és a rendezvényeken, konferenciákon összehasonlító hirdetések közzétételének tilalmát. Nem tekintette ugyanakkor versenykorlátozásnak az eljáró versenytanács az összeköttetésre hivatkozás és túlzott várakozást ébresztés tilalmát.

- 285.** A Versenytanács a döntéshozatala során súlyosító tényezőként vette figyelembe, hogy a Kamara Etikai Szabályzatában korábban szerepelt nagyon hasonló rendelkezések versenytörvénybe ütközését már kimondta egy jogerőssé vált versenytanácsi határozat,⁴³ illetve azt, hogy a jogsértő állapot viszonylag hosszan, 2004. július 1-től 2006. február 1-ig fennállt.
- 286.** Másrészt tekintettel volt arra is, hogy a Kamara részéről a megtevesztő reklámokkal szembeni fellépés jogszerű szándékának túlzó végrehajtása vezetett a jogsértésre, az eljárás megindítását követően pedig – a GVH álláspontjával összhangban – módosította Etikai Szabályzatának kifogásolt pontjait, így a bírság kiszabásától eltekintett (Vj-16/2005).
- 287.** Az **ingyenes programajánló magazinok piacról a Pesti Est Kiadói és Kulturális Szolgáltató Kft. (Est Média)** és a lelőhelyek, illetve az egy vállalkozáshoz tartozó lelőhelycsoportok (mozi-hálózatok, étteremláncok stb.) között létrejött kizárólagosságot biztosító szerződés-rendszer vizsgálata szolgáltatott tapasztalatokat a GVH számára.
- 288.** Az Est Média ingyenes kiadványait speciális terjesztési hálózaton, a kiadványok célcsoportjai által meghatározott terjesztési helyeken (lelőhelyeken) keresztül juttatja el fogyasztóikhoz. A lelőhelyek üzemeltetőivel kötött lelőhelybérleti szerződésekben – a kiadványok kulturált terjesztésének elősegítése érdekében – a kiadványok védjegyével, arculati jellemzőivel ellátott ún. tartók elhelyezését

⁴³ Vj-148/1998

vállalta, amelyek az Est Média tulajdonát képezik, és folyamatosan biztosítja ezek feltöltését. A lelőhelyek üzemeltetői a szerződések értelmében – néhány megállapodás kivételével – vállalták, hogy az Est Média kiadványaiban kívül más ingyenes terjesztésű hirdetési- és műsorújságot, ingyenesen hozzáférhető képeslapot nem terjesztenek, valamint beltéri reklámtáblát nem helyeznek el (lelőhely értékesítés). Egyes szerződésekben az Est Média vállalta, hogy kiadványaiban nem jelentet meg a lelőhely versenytársainak termékeit, szolgáltatásait népszerűsítő hirdetéseket (hirdetési felület értékesítés). A kizárólagos szerződésekkel lekötött lelőhelyek csak csekély hányadát (mintegy negyedét) teszik ki az Est Média által használt összes lelőhelynek, a Pesti Est összes terjesztett példányának azonban több mint fele a kizárólagos szerződéssel érintett lelőhelyeken kerül terjesztésre.

- 289.** 2004 folyamán két új budapesti terjesztésű ingyenes programmagazin is megjelent (Flyerz, Exit), Budapesten kívül azonban nincs az Est Média által kiadott Est Lapok mellett más hasonló ingyenes programajánló kiadvány. Az Est Média által fenntartott kizárólagos megállapodás-rendszer versenykorlátozó hatása megnyilvánulhat egyrészt az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozásában, másrészt e versenytársi lapok piacralépésének akadályozásában.
- 290.** Ennek kapcsán a Versenytanács szükségesnek tartotta leszögezni, hogy a versenytörvény alkalmazásában valamely termék vagy szolgáltatás másnak történő rendelkezésre bocsátása értékesítésnek minősül abban az esetben is, ha annak fejében a vevő nem pénzbeli ellenértéket ad, hanem más előnyt biztosít az áru rendelkezésre bocsátójának. A vizsgált esetben ilyen előnynek minősült az Est Média által biztosított hirdetési kedvezmény mellett az is, hogy a kitett kiadványok, képeslapok növelhetik a lelőhely forgalmát.
- 291.** A lelőhelyek üzemeltetőinek áruja a lelőhely rendelkezésre bocsátása, amelynek (más vállalkozás részére történő) értékesítését nem vitathatóan korlátozza, ha az üzemeltető vállalja, hogy kizárólag az Est Média kiadványait, képeslapjait, reklámtábláit helyezi el a lelőhelye(ke)n. Hasonlóan korlátozza az értékesítési lehetőségek közötti választás lehetőségét azon megállapodás, mely szerint az Est Média kiadványaiban nem jelentet meg a vele szerződött lelőhely versenytársainak áruit népszerűsítő hirdetéseket. Megállapítható volt az is, hogy a megállapodások akadályozzák más ingyenes programajánlatokat terjesztetni, illetve reklámtáblákat kihelyezni kívánó vállalkozások piacralépését, e törvényi tilalom megsértésének ugyanis, az eljárás alá vont érvelésével ellentétben, nem feltétele a piacralé-

pés tényleges megakadályozása, elégséges lehet, ha a megállapodás révén nehezül a piacralépés. Ez pedig nyilvánvalóan megvalósul azáltal, hogy a lelőhelyek egy részén az Est Média versenytársai (lehetséges versenytársai) a kizárólagosságból adódóan nem tudnak megjelenni. Hozzávetve a Versenytanács, hogy a megállapodás versenyt korlátozó jellegét csak látszólag oldja fel, hogy egyes szerződések lehetővé teszik a lelőhelyek üzemeltetői számára, hogy meghatározott feltételek teljesítése esetén terjeszthessenek versenytársi lapokat is. Ezek ugyanis olyan különösen hatékony terjesztési munkát feltételeznek, amelynek megvalósulásának – a kizárólagos szerződések által lefedett helyszínek célközönség szempontjából vett fontosságára is tekintettel – esélye csekély. Ezt önmagában nem cáfolja az sem, hogy az Exit és a Flyerz képes volt a Pesti Esthez hasonló nyomtatott példányszám elérésére.

- 292.** A megállapodások piaci súlyának értékelésekor – az érintett piacok eltérése folytán – a Versenytanács külön vizsgálta a lelőhelyek kizárólagos értékesítésére, illetve a hirdetési felület értékesítésre vonatkozó megállapodást.
- 293.** Az Est Médiaának a lelőhelyek beszerzésének piacán meglévő részesedése alapján a lelőhelyek kizárólagos értékesítésére vonatkozó megállapodás nem minősül csekély jelentőségűnek, ugyanakkor e szerződések nem vitathatóan megfelelnek a vertikális csoportmentességi rendeletben⁴⁴ foglalt feltételeknek, így módon mentesülnek a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alól.
- 294.** Csekély jelentőségűnek tekinthető viszont, az Est Médiaának a hirdetési felületet értékesítés piacán meglévő részesedése alapján, a versenytársi hirdetéseknek az Est Média kiadványaiban, illetve beltéri reklámhordozóin történő megjelenítésétől való tartózkodására vonatkozó megállapodás. A Versenytanács gyakorlata szerint a hirdetési felületértékesítés nem minősül egységes árupiacnak, ezért külön-külön vizsgálta az Est Média érintett piaci részesedését nyomtatott kiadványai és beltéri reklámhordozói tekintetében. Míg a nyomtatott kiadványok esetében hirdetői szempontból a nyomtatott sajtó országos piaca minősül a lehetséges legszűkebb érintett piacnak, amelyen az Est Média részesedése nem éri el a 10 %-ot, a beltéri reklámhordozók tekintetében a helyettesítési viszonyok (és ezen keresztül a beltéri reklámozás szempontjából tekintett érintett árupiac) egyértelmű meghatározását sem tartotta szükségesnek a Versenytanács,

⁴⁴ A vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről szóló 55/2002. (III. 26.) Korm. rendelet

mert a beltéri reklámozás bevételeinek a teljes reklámbevételeken belüli 1 % alatti részesedése alapján gyakorlatilag kizárható az olyan árupiac meghatározás, amely mellett az Est Média-nak vagy bármely leelőhelynek a részesedése meghaladná a 10 %-ot (Vj-28/2005).

295. A vertikális kapcsolatokban kötött megállapodások is gyakran képezik versenyfelügyeleti eljárás tárgyát. 2006-ban két **mélyhűtött élelmiszerek forgalmazására** szóló koncessziós megállapodás versenyjoggal való összhangját is vizsgálta a GVH. Az **Unilever Magyarország Kft.** és koncessziós partnerei⁴⁵ között létrejött megállapodásokban a koncessziós forgalmazók vállalták, hogy a forgalmazandó jégkrémeket közvetlenül az Unilevertől vásárolják és kizárólag az így vásároltakból forgalmazznak. Kötelezték magukat arra is, hogy a szerződés hatálya alatt a szóban forgó Unilever jégkrémekhez hasonló, azokat helyettesíteni, pótolni vagy, azokkal versenyezni képes más árukat nem vásárolnak, nem állítanak elő és nem forgalmazznak, továbbá a termékeket kizárólag a koncessziós forgalmazó területén adják el, máshol/máshová (másik koncessziós forgalmazó területére, illetve külföldre) azokat nem értékesítik. A forgalmazók e kötelezettsége a koncessziós megállapodások bármely okból történő megszűnését követő két évig fennáll. A koncessziós szerződések szerint az Unilever vállalta, hogy a koncessziós forgalmazó területén, kiskereskedők részére történő viszonteladás céljára más harmadik személynek nem ad el a szóban forgó termékekből.

296. A Versenytanács szerint a koncessziós szerződések fenti kitételei nemcsak az aktív, de a passzív eladások korlátozására is alkalmasak (amikor a kereskedő az egyedi vásárlóktól – azok megkeresése nélkül – érkező kérésre szállít árut vagy nyújt szolgáltatást, illetve olyan általános jellegű hirdetést jelentet meg, amely ugyan elérheti más forgalmazók kizárólagos területein vagy vevőcsoportjaiban található vásárlókat, de amely egyben ésszerű eszköze az ilyen területeken, vevőcsoportokon kívüli vásárlók elérésének). A passzív eladások korlátozása pedig ellentétes az eljárás alapjául szolgáló magyar és közösségi anyagi jogi rendelkezésekkel egyaránt. E tekintetben nem fogadhatók el az Unilever részéről azon védekezések, mely szerint a gyakorlatban a koncessziósok passzív szállítást is megvalósítottak, másrészt pedig a területen kívülre, de főleg a külföldre történő értékesítés gazdaságosan nem végezhető. A Versenyta-

nács rámutatott, a szóban forgó megállapodások éppen azt mutatják, volt igény a passzív szállításokra és a szerződések alkalmasak lehetnek a korlátozó hatás kifejtésére. Lehetnek ugyanis olyan koncessziós forgalmazók, akik a szerződés-szegéstől, illetve az ahhoz kapcsolódó szankciótól való félelem miatt esetleg nem teljesítettek, vagy teljesítettek volna szállítást vevőik megkeresése ellenére sem. Azt pedig, hogy egy vállalkozás milyen gazdasági tevékenységet vállal fel, magának kell eldöntenie, ezt sem más vállalkozás, sem egy hatóság nem ítélni meg helyette. Az ügyben bírság kiszabására nem került sor (Vj-156/2004).

297. Hasonló megállapodások születtek a **Globus Konzervipari Rt.** és forgalmazói⁴⁶ között, amelyek a vizsgálat által feltárt tények alapján szintén versenykorlátozó elemeket tartalmaztak, kizárólagos beszerzéssel párosuló piacfelosztás és a határozatlan lejáratú idejű szerződési idő miatti versenytilalmi korlátozások formájában. Az eljárás azonban megszüntetéssel zárult, miután a Versenytanács által elrendelt szünetelés időtartama alatt a felek a koncessziós szerződéseket határozott idejűvé alakították át, s rendelkeztek a megállapodások 30 napos felmondási idejéről (Vj-157/2004).

298. A **dohánytermékek továbbértékesítése** körében is hasonló kikötéseket tartalmazó megállapodásokat tárt fel a hivatal a **British American Tobacco Magyarország Dohány Kereskedelmi Kft.** (BAT) és 23 forgalmazó partnere⁴⁷ között. E szerződések annak ellenére mentesülhettek a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alól, hogy a felek a versenytilalmi kötelezettséget előíró szerződéseket határozatlan időre kötötték (amely a vonatkozó csoportmentességi rendelet⁴⁸ értelmében a csoportos mentesülést kizárja). A csoportmentességi rendeletben a szerződés időtartamát – öt évben – korlátozó feltételnek az a célja, hogy az eladónak ne legyen lehetősége a vevőt túlzottan hosszú ideig magához kötni, akkor is, ha annak a megállapodás fenntartásában való érdekeltsége megszűnik. Ebben az esetben ugyanis a vele való szerződés megszűnése elősegíthetné az eladó (új) versenytársainak piaci terjeszkedését, másoldalról nézve pedig a megállapodás fennmaradása szélső esetben a piac lezárásához vezethetne (ha a közös érdekeltség fennmarad, akkor a rövidebb időtartamra kötött megállapodás minden további nélkül újra megköthető, vagyis ebben az esetben a korlátozás a gyakorlatban nem érvényesül).

⁴⁵ Puskás és Társa Kft., „J. A.” Mobil Expressz Bt., Eis Trade Kft., Mir-Ker Kft., Vértes Food Kft., G és K Food Kft., Nanuk Kft., Lektor Bt., Uni-Flock Kft., Unikornis 2000 Kft., Antics Kft., Sáfrán és Társa Kft., Ice Team Kft., Gandalf-Ker Kft., Kapital Kft., Szita és Társai Kft., Therminusz Kft.

⁴⁶ Puskás és Társa Kft., „J. A.” Mobil Expressz Bt., Eis Trade Kft., Mir-Ker Kft., Vértes Food Kft., G és K Food Kft., Nanuk Kft., Lektor Bt., Uni-Flock Kft., Unikornis 2000 Kft., Antics Kft., Sáfrán és Társa Kft., Ice Team Kft., Gandalf-Ker Kft., Kapital Kft., Szita és Társai Kft., Therminusz Kft.

299. A BAT és forgalmazói között létrejött határozatlan idejű szerződések esetében ugyanakkor bármelyik fél hatvan napos határidővel, egyoldalúan, indokolás nélkül jogosult a felmondásra, így nem áll fenn annak a veszélye, hogy a forgalmazók – érdekmúlás esetén – nem képesek kilépni a szerződésből. Általános érvénnyel megjegyezte a Versenytanács azt is, hogy a rövid határidejű, indokolás nélküli felmondási lehetőség versenyjogi szempontból lényegesen kedvezőbb, mint például egy hatvan napot meghaladó (de öt évnél rövidebb) határozott időre szóló megállapodás, amely – az egyéb feltételek teljesülése esetén – élvezeti rendelet szerinti csoportmentességet (Vj-94/2005).

2.2.3. Erőfölénnyel való visszaélés

300. A versenytörvény V. fejezete fogalmazza meg az erőfölénnyel való visszaélés tilalmát. Az erőfölénnyel történő visszaélésnek két együttesen teljesülő feltétele van: az erőfölényes helyzet megléte és a visszaélő magatartás. A visszaélés a magatartás természete szerint lehet kizsákmányoló és korlátozó típusú. Kizsákmányoló visszaélésről beszélünk akkor, amikor az erőfölényben levő piaci szereplő a versenyben elérhető eredményhez képest a maga számára csoportosítást és előnyöket vevőinek közvetlen kárára (ilyen visszaélés például az indokolatlanul magas árak alkalmazása). Korlátozó visszaélés esetében a piacra lépés megakadályozásának, a versenytársak piacról való eltávolításának vagy a piaci hatalom más piacra történő kiterjesztésének révén sérül a piaci verseny – ez a vevőknek közvetve okoz veszteséget (ilyen magatartás például a

szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás). Vannak esetek, melyek nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba, mivel korlátozó és kizsákmányoló visszaélés együttesen is előfordulhat.

301. 2004 májusától, ha egy piaci szereplő erőfölénnyel való visszaélése hatással lehet az Európai Unió tagállamai közötti kereskedelemre, a versenyfelügyeleti eljárást az EK-Szerződés (EKSz.) 82. cikkét közvetlenül alkalmazva, de a magyar eljárási szabályok szerint kell lefolytatni, azaz a GVH az Európai Unió tagállami versenyhatóságaként jár el.⁴⁹ 2006-ban több közösségi jogalapon indított versenyfelügyeleti eljárás is lezárásra került, ebben az ügytípusban egy marasztaló (Vj-22/2005) és három, az eljárás megszüntetéséről rendelkező (Vj-27/2005, Vj-84/2005, Vj-174/2005) versenytanácsai határozat született.

302. 2006-ban az erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásokban **33 ügydöntő versenytanácsai határozat** született.

Erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos ügyek, 2002–2006

303. Huszonkét esetben az erőfölény egyértelműen megállapítást nyert, ezek közül 11 esetben a visszaélő magatartás is beigazolódott, ezért szükség volt a GVH beavatkozására. A **11 beavatkozással zárult eljárás** közül három esetben a Versenytanács az eljárást megszüntette (mivel az eljárás szünetelésének tartama alatt az eljárás alá vont vállalkozás a jogsértő állapotot felszámolta, vagy az eljárás során kötelezettséget vállalt arra, hogy magatartását összhangba hozza a versenytörvénnyel), nyolc ügyben viszont marasztaló határozatot hozott.

⁴⁷ 100 Íz Center Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., AGRIA DRINK Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., BATA Kereskedelmi és Vadászszervező Kft., B.T. CENTER Kereskedelmi Kft., „Csépe és Társai” Élelmiszer- és Vegyiáruforgalmazó Kft., Diószegi és Társas Kereskedelmi Kft., DUNAI Kereskedelmi Kft., EURO-PENTA Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., „HANSA-KONTAKT” Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., „ITALKERESKEDŐ-HÁZ” Kereskedelmi és Szolgáltató Rt., „KALO-KER” Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., KISS B. Ker. Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., „MÉTA” Kereskedelmi Kft., „NÓGRÁDVIN” Kereskedelmi Kft., „Pápai és Társas” Kereskedelmi és Vendéglátóipari Bt., PENOMIT Italkereskedelmi Zrt., PENTA-DRINK MINIPOL Ital-nagykereskedelmi Kft., „PILSNER” Kereskedelmi Bt., PINCE Termelési és Kereskedelmi Kft., „PIRAMIS ITAL” Kereskedelmi és Szolgáltató Bt., TIBIKE-R Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., WALDI Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., „Z+D” Nagykereskedelmi és Diszkont Kft.

⁴⁸ A magatartás értékelésére, tekintettel arra, hogy a BAT egész Magyarország területén értékesíti a termékeit, a közösségi versenyjog alapján került sor, ezért a tilalom alóli mentesülését a 2790/1999/EK rendelet alapján kellett vizsgálni, amely tartalmában (a mentesség feltételeit illetően) lényegében megegyezik a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről szóló 55/2002. (III. 26.) Korm. rendelettel.

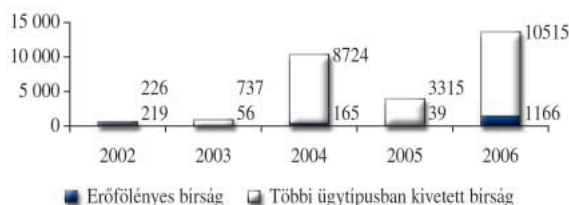
⁴⁹ Ld. még a 2.1.2 fejezetet (A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció)

Erőfölénnyel való visszaélés – határozat jellege szerint, 2006

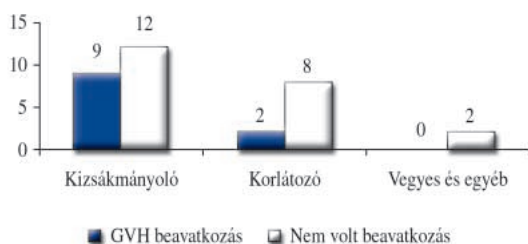
304. A Versenytanács a nyolc marasztaló határozat közül öt esetben szabott ki bírságot, összességében **1.166 MFt-ot**, három esetben a bírság kiszabásától eltekintett.

Erőfölényes visszaélés esetén kivetett bírság (MFt), 2002–2006

305. A visszaélő magatartások közül kilenc ügyben kizsákmányoló típusú visszaélést lehetett azonosítani, két esetben pedig korlátozó típusú visszaélésre került sor.

Erőfölénnyel való visszaélés típusai, 2006

306. Az egyes ágazatokat illetően a legjelentősebb esetek ismertetését megelőzően kiemelésre érdemes olyan néhány kérdés, amelyben a Versenytanács a joggyakorlat alakulása szempontjából iránymutató határozatot hozott.
307. A gazdasági erőfölény fennállásának megállapítása körében irányadó szempontok között kiemelésre érdemes a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.-vel (FCSM) szemben, a Fővárosi Bíróság megkeresése nyomán indult eljárás (Vj-117/2005) tapasztalatai.⁵⁰ A szolgáltató a versenyfelügyeleti eljárás előzményét képező perben azt állította, hogy nincs gazdasági erőfölényben, részben azért, mert

fogyasztót akkor sem zárhat ki a szolgáltatásból, ha az a díjat nem fizeti, másrészt azért, mert természetes monopólium. Ennek kapcsán a Versenytanács rámutatott, hogy önmagában az a tény, hogy a vállalkozás szabályozott piacon tevékenykedik, még nem zárja ki azt, hogy erőfölényben legyen. A szerződészegő fogyasztóval szemben általában alkalmazható egyik szankció jogszabályi kizárása nem tekinthető olyanoknak, ami megszüntetné a szolgáltató gazdasági erőfölényét. Másfelől, a természetes monopólium hatékonyabban lát el bizonyos tevékenységeket, mintha két vagy több szereplő versenyezne a speciális érintett piacon. Ettől függetlenül tény, hogy az infrastruktúra-szolgáltatónak nincs versenytársa, sőt a speciális gazdasági körülményekre tekintettel nem is várható, hogy hagyományos versenyben versenytárs lépne be az érintett piacra. Ez a körülmény azonban éppen a gazdasági erőfölény megállapítása mellett szól, nem pedig ellene. A természetes monopóliummal szemben is megállapítható a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés, ha visszaélésnek minősülő magatartást tanúsít.

308. Az Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt. ellen folytatott versenyfelügyeleti eljárással (Vj-142/2005) összefüggésben a Versenytanács kitért a versenytörvény 21. § i) és j) pontjaiban foglalt, a **piacralépés indokolatlan akadályozásának**, illetve a **versenytárs számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzet teremtésének tilalmát** rögzítő rendelkezések értelmezésére. Eszerint a 21. § i) pontja szerinti piacralépés akadályozása nemcsak akkor valósul meg, ha a maga-

⁵⁰ A Fővárosi Bíróság a XII. kerületi önkormányzat (Önkormányzat) által kezdeményezett perben a versenytörvény 86. § (3) bekezdése alapján megkereste a GVH-t, hogy állapítsa meg, indokolatlanul zárkózott-e el az FCSM az Önkormányzattal szemben az ügylet jellegének megfelelő üzleti kapcsolat (az önkormányzati közművek térítés ellenében történő használatáról szóló szerződés) létrehozásától. A szolgáltató ugyanis csak azzal a feltétellel vállalta volna az Önkormányzat által és pénzeszközeiből megvalósított csatornaszakszok üzemeltetését, ha azt térítésmentesen tulajdonba kapja. Ennek indoka, hogy a fogyasztók olyan díjszámítás alapján fizetik a – Fővárosi Önkormányzat, mint árhatóság által meghatározott – csatornahasználati díjat, ami nem kalkulál valamennyi költséggel, azaz a fogyasztók nem fizetik meg az igénybe vett szolgáltatás teljes értékét, ez pedig önmagában olyan súlyú körülménynek tekinthető, ami versenyjogi nézőpontból indokolja a szerződéskötés megtagadását. Az ügy kapcsán fel kell hívni a figyelmet arra is, hogy a versenytörvény 2005. évi módosítása (2005. évi LXVIII. törvény) 2005. november 1-jével a vonatkozó rendelkezések (köztük a 86. § (3) bekezdése) hatályon kívül helyezésével, illetve törvénybe iktatásával (88./A.-B. §) megszüntette a GVH „monopóliumát” a versenytörvény III.-V. fejezeteinek alkalmazására, ennek következtében a GVH mellett a bíróságok is jogosulttá váltak egy vállalkozás erőfölényes helyzetének, illetve az erőfölényes vállalkozás visszaélő magatartásának (így a szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózásnak) a megállapítására.

tartás a piactalépést megakadályozza, hanem akkor is, ha azt érdemben nehezíti; továbbá a 21. § j) pontja megsértésének nem feltétele, hogy a hátrányos helyzetet teremtő magatartás következtében a versenytárs kiszoruljon az adott piacról, elégséges, ha piaci jelenléte érezhetően csökken (vagy nem növekszik olyan mértékben, mint az adott magatartás hiányában). Ugyanakkor a versenytárs számára kedvezőtlen magatartások a gazdasági verseny szükségszerű velejárói, ezért az említett rendelkezéseknek tényállási eleme az „indokolatlanság” is. Míg azonban a versenyt direkt módon korlátozó eszközök esetében az azt alkalmazó vállalkozást terheli azok (pl. műszaki) indokoltságának bizonyítása, addig az árak csökkentése, vagy más olyan indirekt eszközök alkalmazása esetén, amelyekkel a vállalkozás a fogyasztóknak nyújtott előnyök révén válhat képessé versenytársaitól piaci részesedést szerezni, a magatartás akkor minősül indokolatlannak, ha annak következtében a fogyasztók érdekeit szolgáló gazdasági verseny tartós csökkenése valószínűsíthető, ennek bizonyítása pedig a GVH-t terheli. Ezen indirekt eszközök ugyanis nem feltétlenül versenyt korlátozó hatásúak, éppen ellenkezőleg: azok akár az egészséges gazdasági verseny megnyilvánulási formái is lehetnek. A verseny csökkenése csak akkor állapítható meg, ha a magatartás alkalmas a piac lezárására, de legalábbis reálisan számolni lehet azzal, hogy a vállalkozás tartósan – a magatartás (a fogyasztóknak biztosított előny) megszüntetését követően is – képes fenntartani a magatartás révén megszerzett (megtartott) piaci részesedést.

309. Az eljárás közérdek hiányában történő megszüntetésével kapcsolatos szempontokat tekintette át a Versenytanács a Hírösgazda Városszolgáltató Kft.-vel szemben indult ügyben (Vj-93/2006). A versenytörvény 72. § (1) bekezdésének a) pontja szerint az eljáró versenytanács az eljárást végzéssel megszünteti, ha a vizsgálat elrendelésére okot adó, a törvény 70. § (1) bekezdésében meghatározott körülmények nem állnak fenn. Eszerint a vizsgáló vizsgálatot rendel el olyan tevékenység, magatartás, vagy állapot észlelése esetén, amely a törvény rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a GVH hatáskörébe tartozik; és a közérdek védelme az eljárás lefolytatását szükségessé teszi. Miután az eljárás megindításához mindkét feltételnek fenn kell állnia, értelemszerűen azok bármelyike hiányának megállapítása esetén a már megindult eljárást meg kell szüntetni (vagyis a 72. § (1) bekezdés a) pontja szerinti „körülmények nem állnak fenn” kitétel csak úgy értelmezhető, hogy „valamely körülmény nem áll fenn”). Másfelől ugyanakkor az eljárás közérdek – mint az ügyindítás egyik előfeltételének – hiányában történő megszünte-

téséből nem következik az, hogy az eljárást meg sem kellett volna indítani. Nem kizárt ugyanis, hogy csak az eljárás során feltárható tények, illetve bekövetkezett események (mint a vizsgált esetben, amikor a Hírösgazda Városszolgáltató Kft. az eljárás tárgyát képező magatartással felhagyva, megkötötte az igényelt szerződést) adnak alapot a közérdek hiányának megállapítására.

310. Több eljárás is érintette a **közlekedési szektorban** működő erőfőlényes szolgáltatók magatartását. A 2006. évi ügyek közül jelentőségét tekintve több szempontból is kiemelkedik a **Magyar Államvasutak Zrt.-vel** (MÁV) szemben, az európai uniós csatlakozás dátumával egybeeső piacnyitást követően piacra lépő magánvasutak működésének akadályozását célzó magatartásainak vizsgálatára indult eljárás.

311. A vasúti piac liberalizációja megteremtette annak lehetőségét, hogy a korábban valamennyi vasúti tevékenységet és szolgáltatást, így a vasúti pályahálózat üzemeltetését, illetve az áru fuvarozást és a személyszállítást is, egységesen ellátó két vasút vállalat – a MÁV és a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt. (GySEV) – mellett új vasúti szolgáltatók jelenjenek meg. A piacnyitás hónapokon belül több, az áru fuvarozásban és a vontatásban érdekelt magánvasút belépését hozta. A saját hálózattal nem rendelkező vasútársaságok részére a működéshez szükséges vasúti pálya és tartozékainak használatához, illetve egyes járulékos szolgáltatásokhoz az infrastruktúra kezelőjeként eljáró MÁV-nak (illetve a kezelésébe utalt pályaszakaszok esetében a GySEV-nek) kell diszkriminációmentes hozzáférést biztosítani. A piacra lépő magánvasutak száma és belépésének viszonylagos gyorsasága (már 2004 folyamán három új vasútársaság is működési engedélyt szerzett) ellenére a piacnyitás tényleges eredményeket nem hozott, amelyet a hivatal a szabályozási háttér – az új vasúti törvény⁵¹ elfogadásával jelentős részben orvosolt – hiányosságai és következetlenségei mellett a MÁV vizsgálat alá vont magatartásainak is tulajdonított.

312. Az eljárásban megállapítást nyert, hogy a vasúti infrastruktúrához való hozzáférés (upstream) piacon és a vasúti áru fuvarozás (downstream) piacon egyaránt erőfőlényes helyzetben lévő MÁV több magatartásával is megsértette a gazdasági erőfőlénnyel való visszaélés tilalmára vonatkozó – a versenytörvény 21. §-ában, valamint az EKSz. 82. cikkében, illetve a 2002. évi X. törvényben foglalt – rendelkezéseket.

⁵¹ A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény

313. Egyrészt azzal, hogy a MÁV Pályavasúti Üzletága (MÁV PV) a magánvasutakkal, a 2005. évre megkötött pályahasználati szerződésekben indokolatlanul – az egy hónapra eső pályahasználati díj 250 %-ának megfelelő összegű – feltétel nélküli bankgaranciát vagy más hasonló fizetési biztosítékot kötött ki, a MÁV Árufuvarozási Üzletága (MÁV ÁFU) downstream piaci versenytársainak számító vasúttársaságok számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremtett.
314. Másrészt jogsértőnek minősült, hogy a MÁV megnehezítette, illetve késleltette, valamint egyes esetekben meg is akadályozta e társaságok hozzáférési igényeinek teljesítését a tulajdonában, illetve kezelésében álló (nem közforgalmú) ipar- és rakodóvágányokhoz (ideértve a vonatok kiszolgálását is). A vasúti szállításban ugyanis, amikor a cél- és/vagy az indulóállomás olyan ipartelep helyen van, amelyekhez a közforgalmú vasúthálózattal való összeköttetést biztosító iparvágányok kerültek kiépítésre, a „háztól-házig” való fuvarozáshoz a közforgalmú vágányokhoz való hozzáférés mellett az iparvágányokhoz - illetve esetenként az ezekhez kapcsolódó kiszolgáló eszközökhöz - való hozzáférés is szükséges (nélkülözhetetlen erőforrás). Sajátos helyzetet eredményezett, hogy Magyarországon az említett nem közforgalmú pályaelemek döntően nem az iparvágány-használók, hanem az államvasutak tulajdonába kerültek, sőt a MÁV szervezetében az iparvágányok és más infrastruktúra elemek nem a közforgalmú hálózat kezelését is ellátó PV, hanem a vállalkozó vasútként – s egyben a magánvasutak versenytársaként is – működő ÁFU kezelésébe tartoztak, amely eleve magában hordozta a jogvitás (jogvitára okot adó) helyzetek kialakulásának lehetőségét. A Versenytanács az ügyben, korábbi gyakorlatát megerősítve, újlag felhívta a figyelmet arra, hogy tulajdonhoz fűződő jogok, azon belül is elsősorban a rendelkezési jog tiszteletben tartása mellett az erőfölényes vállalkozásokra az üzleti kapcsolatok létrehozásában – éppen a versenyjogi előírásokból adódóan – fokozott felelősség hárul. E fokozott felelősség alapján a gazdasági erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás elmarasztalható az üzleti kapcsolat létrehozásától / fenntartásától való elzárkózás miatt, ha az elzárkózás nem igazolható objektív, üzletileg ésszerű indokokkal, valamint a konkrét vállalkozásokat ért érdeksérelem mellett a piacon folyó versenyre, annak hatékonyságára is érezhetően negatív hatással jár.
315. Harmadrészt a MÁV egyes kiemelt jelentőségű tömegáru-fuvaroztató vállalkozásokkal (BorsodChem Nyrt., Magyar Alumínium Zrt., Mátrai Erőmű Zrt., MOL Nyrt.) 2003-ban, 2004-ben, illetve 2005-ben kizárólagossági kikötést tartalmazó, több évre szóló fuvarozási szerződést kötött. E hosszú távú keret-megállapodások versenykorlátozó jellege a 2002. évi X. törvény (Európai Megállapodás Végrehajtási Szabályai) alapján, a piacnyitást megelőző időszakra vonatkozóan is megállapítható, mivel a megállapodások megkötésének egyetlen magyarázata a várható liberalizáció lehetett, illetve azon szándék, hogy a piacon újonnan megjelenő, a MÁV-nál vélelmezhetően hatékonyabb magánvasutak (potenciális verseny) belépését késleltessék, nehezítsék, a számukra potenciálisan elérhető legjobb ügyfeleket elzárják előlük.
316. A Versenytanács a MÁV-ot egymilliárd forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A bírság mértéke többek között azt is kifejezi, hogy a GVH az állam által elhatározott piacnyitást akadályozó vállalkozói magatartásokat szigorúan ítéli meg, a kifogásolt magatartások pedig a versenyt súlyosan korlátozó olyan jellegű jogsértések voltak, amelyek komolyan veszélyeztették a piaci liberalizáció sikerességét. A bírságolást a Versenytanács annak ellenére szükségesnek tartotta, hogy a bankgarancia kikötésén túlmenően a többi kifogásolt versenysérelem részben vagy egészben orvoslásra került, mivel a MÁV vállalta, hogy önként tartózkodik a kizárólagos szerződéses kikötések érvényesítésétől, valamint olyan belső szervezeti változtatásokat eszközölt, amelyek a jövőre nézve elkerülhetővé teszik a hálózathoz való hozzáférés megnehezítésében tettenest öltő jogsértést (Vj-22/2005).
317. Bár megszüntetéssel zárult, mégis említést érdemel egy másik közlekedési ágazatban, a balatoni közforgalmú kikötők többségét üzemeltető **Balatoni Hajózási Rt.-vel** (BHRT) szemben folytatott vizsgálat. Noha a BHRT egy egyedi esetben valóban megszakította a kapcsolatot egy üzleti partnerével, az eljárás során nem merült fel olyan információ, amely arra utalt volna, hogy ez a cég általános gyakorlata, üzleti magatartásának része volna. Emellett a Versenytanács a BHRT által a bérelt hajók és vitorlások számára felszámított 30 %-os felárat, valamint a személyhajó-kikötő használati díját – a költségek és a forgalmi adatok alapján – nem minősítette tisztességtelennek, illetve arra sem talált bizonyítékot, hogy a társaság indokolatlanul megkülönböztetett volna egyes vállalkozásokat a bérleti és szolgáltatási feltételek alkalmazása során oly módon, hogy az a fogyasztók jólétére is negatív hatással járt volna (Vj-38/2005).
318. A hivatal 2005. évi beszámolójában is jelezte a **vezetékenergiapiacokon** tapasztalt, a fogyasztói szolgálat körébe tartozó kiegészítő jellegű (fogyasztói megrendelésre vég-

zett, illetve fogyasztói magatartás következtében szükségesé váló), s ennek folytán hatósági árszabályozás alá mindaddig nem tartozó tevékenységek (pl. mérőóra-felszerelés és -csere, vezetéképítés, a szolgáltatásba való bekötés, illetve kikapcsolás, zavarelhárítás) túllárzásában megnyilvánuló, kizsákmányoló jellegű szolgáltatói gyakorlatok elterjedését. Míg a 2005-ben lezárásra került versenyfelügyeleti eljárások⁵² megszüntetésével zárultak, a 2006. évi vizsgálatok négy esetben is jogsértést tártak fel (s ebből két esetben az eljárás alá vont önként vállalt jogkövető magatartása révén még az eljárás folyamán orvosoltak is), valamint a Magyar Energia Hivatallal (MEH) szoros együttműködésben a GVH szakértői is közreműködtek annak a szabályozási javaslatnak a kidolgozásában, amely e szolgáltatások hatósági ármegállapítás alá vonásával kínál egységes megoldást a fogyasztói sérelmek elkerülésére.

319. A **Budapesti Elektromos Művek Nyrt.-vel (ELMŰ)** szemben indult eljárás nemcsak a fent említett versenyjogsértő szolgáltatói magatartásokra, hanem a versenytörvény 2005. évi módosításával bevezetett kötelezettségvállalás intézményének alkalmazására is példát szolgáltat.

320. Az eljárás megindítására az ELMŰ Elosztói Üzletszabályzatának azon rendelkezése adott okot, amely a feljogosított fogyasztók számára – lényegében a szabad piacra történő kilépésük feltételeként – előírja, hogy a fogyasztásmérők távleolvasásához kötelesek közvetlen vagy automata bevásárlású, analóg telefonvonalat biztosítani. Az a körülmény ugyanis, hogy a feljogosított fogyasztók (2004. július 1-je óta minden nem lakossági fogyasztó ilyennek minősül) bármely kereskedőtől vásárolhatnak villamosenergiát, nem változtat azon a tényen, hogy a telephelyükön a villamosenergia-elosztásra kizárólagos engedéllyel rendelkező vállalkozással (az ún. hálózati engedéllyessel) is szerződést kell kötniük a hálózathoz való csatlakozásra, illetve annak használatára. A feljogosított fogyasztóknak a felhasznált villamosenergia mennyiséggel negyedóránként kell elszámolniuk, ehhez meghatározott teljesítményszint felett – jogszabály alapján – távleolvasást biztosító fogyasztásmérővel kell rendelkezniük. A jelenlegi technikai lehetőségek mellett a távleolvasás azonban a közvetlen vagy a mellékállomást automatikusan bevásárló analóg telefonvonal (PSTN) mellett GSM modemen keresztül is történhet.

321. Az eljárás során a GVH az ELMŰ-vel hálózati szerződéses kapcsolatban álló feljogosított fogyasztókat is megkeresett a villamosenergia-fogyasztás távleolvasás útján tör-

tendő mérésével kapcsolatos kérdésekkel, akik változóan ítélték meg a szerződéskötés folyamatát, az ELMŰ által támasztott követelményeket és a két távleolvasási rendszert. E felmérésre hivatkozva az ELMŰ a csekély számú ügyféli panaszra tekintettel vitatta, hogy magatartása piaci hatással bírna. Ennek kapcsán a Versenytanács felhívta a figyelmet arra, hogy a csekély számú panaszból nem következik automatikusan a piaci hatás hiánya, illetve (és adott esetben ez a lényeges) az eljárás tárgya nem az egyedi panaszok vizsgálata, hanem az ELMŰ Elosztói Üzletszabályzatának szóban forgó rendelkezése. A Versenytanács szerint az esetlegesen csekély piaci hatás nem azonosítható a piaci magatartás hiányával. Más kérdés, hogy abban az esetben, ha egy másik jogszabály (jelen esetben a villamosenergia törvény) alapján a szakhatóság is eljárhat, akkor a közérdek nem feltétlenül indokolja a GVH fellépését. A szakhatóság ugyanis (a szakmai szabályozásra is tekintettel az ex-ante és ex-post szabályozási eszközök összehangolt alkalmazásával) általában hatékonyabb fellépésre képes.

322. Mivel a területén lévő feljogosított fogyasztók számára a villamosenergia vételezéséhez nélkülözhetetlen hálózatot kizárólag az ELMŰ képes rendelkezésre bocsátani, az energiaszolgáltató erőfölényes helyzetben van e fogyasztókkal szemben. A vizsgálat során feltárt tények alapján az ELMŰ 2004. augusztus 31-től hatályos Elosztói Üzletszabályzata által kizárólagosan előírt PSTN-távleolvasás mellett a GSM-távleolvasás is lehetséges lett volna. Ezért a Versenytanács álláspontja szerint a PSTN-leolvasás nem minősül olyanoknak, amely természeténél fogva hozzátartozik a hálózat használati szerződéshez, emellett a többi hálózati engedélyes hálózat használati feltételeit áttekintve az előírás szokásos szerződéses gyakorlatnak sem minősíthető, s nem nyert igazolást az sem, hogy bármelyik távleolvasási forma általánosan kedvezőtlenebb megoldást jelentene akár a szolgáltatóra, akár a fogyasztóra nézve (vagyis az egyes feljogosított fogyasztók esetében más-más megoldás bizonyulhat előnyösebbnek). Mindezek alapján a Versenytanács a GSM-leolvasás lehetőségének kizárását visszaélészerűnek találta.

323. Az ELMŰ megfelelően módosította, s jóváhagyásra benyújtotta üzletszabályzatát a MEH-nek, a Versenytanácsától pedig a versenytörvény 75. §-a alapján kérte az eljárás megszüntetését, kötelezettséget vállalva arra, hogy a módosított üzletszabályzat MEH által történő elfogadásáig is az abban foglaltak szerint jár el.

⁵² Vj-117/2004, Vj-31/2005, Vj-47/2005

324. A versenytörvény 2005. évi módosítása nyomán törvénybe iktatott kötelezettségvállalás intézménye lehetőséget ad arra, hogy amennyiben a hivatalból indult versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében az ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását meghatározott módon összhangba hozza a versenytörvény (illetve a közösségi versenyszabályok) rendelkezéseivel, és a közérdek hatékony védelme ily módon biztosítható, az eljáró versenytanács – az eljárás egyidejű megszüntetésével – kötelezővé teheti a vállalat teljesítését anélkül, hogy a jogsértés megvalósulását vagy annak hiányát megállapítaná. A kötelezettségvállalás jogintézménye nagy hasonlóságot mutat a versenytörvényben korábban szereplő – s a Versenytanács gyakorlatában számos esetben alkalmazott – szünetelés jogintézményével, amely a kötelezettségvállalás bevezetésével egyidejűleg hatályon kívül helyezésre került.⁵³ A kötelezettségvállalás intézménye révén a jogsértő helyzet – az eljárás alá vont vállalásával – már az eljárás során orvosolható, ugyanakkor a vállalkozás számára is kedvező, mivel ily módon elkerülheti a jogsértés megállapításával járó jogkövetkezményeket és a negatív publicitást.
325. A Versenytanács úgy ítélte meg, hogy az ELMŰ e kötelezettség vállalásával magatartását összhangba hozza a versenytörvény rendelkezéseivel. A MEH elé jóváhagyásra terjesztett új Elosztói Üzletszabályzat ugyanis lehetőséget biztosít a GSM rendszerű távleolvasás alkalmazására, az alkalmazás feltételeinek egyidejű rögzítése mellett, így nem ütközik a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába. Az esetlegesen jogsértő magatartás gyakorlatilag azonnali megszűnése következtében a kötelezettségvállalás alkalmazásának másik feltétele („a közérdek hatékony védelme e módon biztosítható”) is teljesült (Vj-47/2006).
326. Egy korábbi ügyben még a szünetelés intézményének alkalmazásával szüntette meg a Versenytanács az eljárást szintén az ELMŰ-vel szemben, akkor a fizetési késedelmbe esett közüzemi (lakossági) fogyasztóknak az ügyviteli költségdöbblet miatt felszámított kártérítés számítási módszerének átalakításával (a közvetett költségek kettős számbavételének kiiktatásával) intézkedett a szolgáltató a jogsértő helyzet kiküszöböléséről (Vj-66/2005). Az **E.ON Tiszántúli Áramszolgáltató Zrt.-vel** szemben indult vizsgálat a jogsértés megállapításával és 2 MFt bírság kiszabásával zárult, mivel a szolgáltató 2004 márciusa és szeptembere között az egy- és háromfázisú ideiglenes bekapcsolási szolgáltatás díjait önkényesen (a korábbi munkavégzési tapasztalatok figyelmen kívül hagyásával, illetve előzetes normakalkuláció nélkül) és tisztességtelenül határozta meg (Vj-190/2004). Hasonlóan jogsértőnek minősült a **TIGÁZ Tiszántúli Gázszolgáltató Zrt.** (TIGÁZ) által a feljogosított fogyasztóknak felszámított csatlakozási díj mértéke, e magatartásáért a Versenytanács 4 MFt versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte a szolgáltatót (Vj-116/2005).
327. Más közszolgáltatókkal szemben indult versenyfelügyeleti eljárások is szerepelnek a 2006. évben lezárt ügyek között. Így a **közüzemi csatornaszolgáltatás piacán** (a szenny- és csapadékvíz elvezetésével, kezelésével, valamint az egyéb szennyvízgazdálkodással kapcsolatos szolgáltatásokat egyaránt ideértve) a **Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.** (FCSM) több, az elkülönített locsolási vízhasználat elszámolását érintő magatartását is vizsgálat alá vonta a hivatal. A vizsgálat feltárta, hogy a locsolásra felhasznált, mellék-mérővel mért vízmennyiség utáni kedvezményt adó jogszabályok hatályba lépését követően a mérőórás kedvezmény igénybevételére jelentős fogyasztói igény jelentkezett, illetve az árkedvezményre jogosult fogyasztói kör is bővült. Mindez többletterhelést jelentett nem csak az érintett közüzemi szolgáltatást nyújtó FCSM számára, hanem – az ivóvíz- és szennyvízelvezetési szolgáltatás egymásra épülő számlázási rendszeréből adódóan – a Fővárosi Vízművek Zrt. részére is. A kialakult helyzet a két közüzemi szolgáltató együttműködésének újraszabályozását, valamint az ügyviteli (nyilvántartási, számlázási, informatikai) rendszerek igen jelentős fejlesztését tették szükségessé. Mindezek ismeretében is, egyik jogsértés sem nyert bizonyítást, mivel a locsolási mellékvízmérő beépítésétől számított, a bekötési vízmérő első leolvasásáig terjedő időszakra vonatkozó locsolási kedvezmény nem került figyelmen kívül hagyásra, csupán annak jóváírása a következő számlázási ciklusban történt, hasonlóan nem igazolta a vizsgálat, hogy a szolgáltató mellőzte volna a jogalap nélküli díjbevétel utáni kamatfizetést, jóllehet az új igényekhez igazodó ügyviteli rendszer kidolgozásának időpontjáig terjedő időszakban előfordultak késedelmes jóváírások. Az eljárásban szintén kifogásolt rövid (15 napos) számlafizetési határidő – a vonatkozó jogszabályokban jellemzően alkalmazott határidőkre is figyelemmel – általános elintézési időnek tekinthető, így e magatartás sem tette indokolttá a versenyjog szankciórendszerének behívását (Vj-30/2005).
328. A **hulladékgazdálkodással**, azon belül is a települési szilárd hulladékokkal kapcsolatos tevékenység a vonatkozó jogszabályok mentén két részből tevődik össze: a lakosság és az egyéb szervezetek részére végzett, közszolgáltatás körébe tartozó hulladékokkal kapcsolatban kizárólagos

⁵³ Ld. még a 26. sz. lábjegyzetet.

joggal végzett közszolgáltatásból; valamint a közszolgáltatás körén kívül eső, a gazdálkodó szervek gazdálkodásával összefüggésben keletkezett hulladékokkal kapcsolatos – verseny körülmények között, vállalkozási alapon végzett – szolgáltatásból. A **Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. (FKF) és társvállalkozásai**⁵⁴ ellen indult eljárásban a hivatalnak azt kellett tisztáznia, hogy a főváros területére vonatkozóan a komplex helyi közszolgáltatás (kizárólagos) jogát elnyerő tíztagú konzorcium tagjai között a települési szilárd hulladékkezelési, közszolgáltatási tevékenység ellátására létrejött Együttműködési Szerződés versenykorlátozó módon kiterjed-e a versenypiac részét képező, a gazdálkodó szervezetek gazdasági tevékenységével összefüggésben keletkező szilárd települési hulladékokra, illetve az eljárás alá vontak versenykorlátozó magatartást tanúsítottak-e, illetve, hogy az eljárás alá vontak gazdasági erőfölénnyel való visszaélést valósítottak-e meg, például a hulladékszállítással érintett gazdálkodó szervezetek részére adott árengedmény folytán, a más versenytárs piacra lépését akadályozó árpolitika révén. A Versenytanács végül nem foglalt állást sem a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés, sem a versenykorlátozó magatartás kérdésében, mivel tárgyi hatály hiányában azok törvényi lehetősége sem volt megállapítható.

- 329.** A jogszabályi háttér áttekintésével ugyanis arra a következtetésre jutott, hogy versenypiaci feltételek csak a gazdálkodó szervezetek azon hulladékai tekintetében jöhetnek szóba, amelyek kizárólagosan a gazdálkodással összefüggésben keletkeznek és amelyekről e szervezetek a hulladéktörvény⁵⁵ előírásai szerint gondoskodnak (mentesítési feltételek). Ehhez képest az illetékes fővárosi önkormányzat a hulladéktörvény felhatalmazása alapján megalkotott helyi rendeletében a gazdálkodó szervezetek gazdálkodásával összefüggésben keletkezett települési szilárd hulladék mellett, illetve ahhoz kapcsolódóan a nem a gazdasági tevékenységgel összefüggésben keletkezett hulladékok fogalmát is meghatározta az ún. vegyes hulladék fogalmának bevezetésével, közszolgáltatás igénybevételi kötelezettséget írva elő e hulladéktípusra is. Ennek kapcsán a Versenytanács rámutatott, hogy ez a körülmény még esetleges jogszabályi összeütközés esetén sem lenne orvosolható.

ható a versenyjog keretei között, mivel az önkormányzatok jogalkotási tevékenységének alkotmányossági kontrollját kizárólag az Alkotmánybíróság gyakorolhatja, vagyis állapíthatja meg azt, hogy az önkormányzati rendelet jogellenesen túlterjeszkedik-e a magasabb szintű jogszabályok által kijelölt kereteken.

- 330.** A Versenytanács – a fentiek szem előtt tartása mellett – rögzítette ugyanakkor azt is, hogy véleménye szerint a kevert települési hulladék fogalmának adott tartalommal való használatát a hulladéktörvény sem zárja ki az önkormányzatok (részletes szabályokra vonatkozó) rendeletalkotáshoz való feljogosítása körében, illetve azt a hulladéktörvény felhatalmazásában megalkotott egyik miniszteri rendelet⁵⁶ is használja az egyéb települési hulladékok kategóriájához kapcsolódóan. Ennek megfelelően egy gazdálkodó szervezet a törvény erejénél fogva, önmagában nem mentesül a közszolgáltatás igénybevételének kötelezettsége alól, hanem csak abban az esetben, ha igazolja, hogy a mentesítés jogszabályi feltételei fennállnak. A mentesítés alapjául szolgáló feltételek hiányában, vagy ellenére kiadott esetleges jogsértő jegyzői elutasító határozatokkal – amelyek felülvizsgálatára a bíróság rendelkezik hatáskörrel – okozott jogsérelem a versenyfelügyeleti eljárásban pedig nem orvosolható.
- 331.** Az **infokommunikációs piacokat** érintően több jelentős versenytanácsi döntés is született 2006 folyamán. A vezetőkes műsorterjesztés (kábeltelevízió szolgáltatás) piacát évek óta visszatérő jelleggel jellemző, a havi előfizetési díjak növelésének túlzott mértékét, valamint a programcsomagok összetételének hátrányos módon történő változtatását kifogásoló panaszok nyomán induló versenyfelügyeleti eljárásokra 2006-ban is találunk példát, míg a vezetőkes távközlési szolgáltatás, az Internet szolgáltatás, valamint a televíziós műsorszórás, illetve az ahhoz kapcsolódó műsorszétosztás piacain kizáró jellegű magatartások is vizsgálat tárgyát képezték.
- 332.** A vezetőkes távközlési szolgáltatás piacon visszaélt gazdasági erőfölényével a **Hungarotel Távközlési Zrt.**, amikor hálózatában indokolatlanul korlátozta közvetítő szolgáltató választását a hangszolgáltatások tekintetében.

- 333.** Azok a fogyasztók, akik rendelkeznek vezetőkes telefon előfizetéssel, nemcsak a hálózattal rendelkező vezetőkes telefon szolgáltató vállalkozást vehetik igénybe telefonhívás bonyolítására, hanem más, ún. közvetítő szolgáltatást

⁵⁴ Bencsics József egyéni vállalkozó, MERKON Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., Kont Közszolgáltató és Fuvarozó Kft., BIOFILTER Környezetvédelmi Kft., MULTISZINT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., FIDÓ Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., LÉMA Sped Fuvarozó, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., JÄGER Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., AVERMANN-HUNGÁRIA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

⁵⁵ 2000. évi XLIII. törvény

⁵⁶ 16/2001. (VII.18.) KöM. rendelet

kínáló vállalkozást is. A közvetítő-szolgáltató olyan távbeszélő szolgáltató vállalat, amely a hálózattal rendelkező szolgáltató infrastruktúrájában annak előfizetői számára egyes telefonhívásokra előhívószám vagy előtétzám segítségével lehetővé teszi, hogy az ő szolgáltatását vegyék igénybe. A közvetítő-szolgáltató igénybevétele esetén a havi fix előfizetési díjat a fogyasztó a hálózattal rendelkező szolgáltatónak (jelen esetben a Hungarotelnek) fizeti meg, miközben az egyes hívásokért már nem a Hungarotelnek, hanem a közvetítő-szolgáltatást nyújtó telefonársaságnak fizet.

- 334.** A Hungarotel által 2001-ben kialakított és bevezetett díjcsomagok azáltal bizonyultak versenykorlátozóknak, hogy az eljárás alá vont a közvetítő-szolgáltatás igénybevételét az előfizetőivel kötött szerződéseiben csak a legmagasabb fix havi előfizetési díjat, illetve a legalacsonyabb hívásdíjakat tartalmazó alapdíjcsomagjában engedte meg. Az előfizetők túlnyomó része számára ezért nem volt ésszerű az Alapcsomag választása, mert a viszonylag alacsony Hungarotel-díjakhoz képest csak korlátozott megtakarítás volt elérhető a közvetítő-szolgáltató igénybevételevel, miközben a magasabb havi díjat mindenképpen meg kellett fizetnie.
- 335.** A Hungarotel a korábbi díjcsomagokat felváltó, 2005. október 1-jén bevezetett Otthon díjcsomagok mindegyikében lehetővé tette már, hogy az előfizetői igénybe vegyék a közvetítő-szolgáltatót. Ebben az esetben a versenykorlátozó hatás arra volt visszavezethető, hogy valamennyi díjcsomag tartalmazott ún. lebeszélhető perceket, illetve díjösszeget. Ez a megoldás azt kívánta eredményezni, hogy a Hungarotel előfizető csak a csomagokban foglalt „ingyenes” mennyiség felhasználásán túli hívások tekintetében vegye fontolóra a közvetítő-szolgáltató igénybevétele. A Hungarotel a havi előfizetési díjakat és az abban foglalt „lebeszélhetőseget” a fogyasztók hívásszokásainak ismeretében úgy alakította ki az egyes díjcsomagokban, hogy az előfizetőinek túlnyomó többsége éppen a havi díjnak megfelelő összeget szánjon a vezetékes telefon használatára, és éppen a csomagban foglalt lebeszélhető hívások mennyiségét kívánja „lebeszélgetni”.
- 336.** Ha a Hungarotel előfizetőinek nem éri meg a közvetítő-szolgáltató igénybevétele, akkor ennek az a következménye, hogy a közvetítő-szolgáltatóknak nem éri meg a Hungarotel hálózatában piacra lépnie. A Hungarotel magatartása tehát azáltal, hogy „ellenérdekelte” tette saját előfizetőit a közvetítő-szolgáltató választásában, elrettentette a versenytársakat attól, hogy vállalják a piacról lépéssel járó nem jelentéktelen többletkiadásokat, ha viszont ennek ellenére

mégis beléptek a piacra, akkor jelentősen megnehezítette gazdasági helyzetüket. 2005. október 1. előtt az akkori Matáv, később a Tele2 vállalta a Hungarotel piacára történő belépést. A jogsértő helyzet végül azáltal szűnt meg, hogy a Hungarotel 2006. május 1-jei hatállyal lebeszélhetőseget már nem tartalmazó, de a közvetítő-szolgáltató választását lehetővé tevő díjcsomag-családot (Otthon Direkt) vezetett be.

- 337.** A Hungarotel közvetítő-szolgáltató választásának biztosításával kapcsolatos magatartását a hírközlési hatóság (NHH) is vizsgálta a 2004. június 15. és 2005. október 1. közötti időszakra vonatkozóan, és a jogerősen még le nem zárt eljárásban ugyancsak jogsértőnek ítélte és bírsággal sújtotta a Hungarotel magatartását. A GVH a szankcionálás során ezért ezt az időszakot figyelmen kívül hagyta (Vj-69/2005).
- 338.** A szolgáltató-váltás korlátozására irányuló magatartás gyanúját vetette fel az a magatartás is, amikor az **Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.** (Invitel) a „008”, illetve „Komfort” elnevezésű díjcsomagjainak feltételeit oly módon alakította ki, amelyekkel a közvetítő-választástól, s így a versenytársi szolgáltatásoktól való tartózkodásra ösztönözte ügyfeleit. Az előfizetőkkel kötött szerződésben az Invitel közvetlenül nem zárta ki (korlátozta) a közvetítő-választást, ugyanakkor közvetett módon ezt célozhatta a – közvetítő-választás lehetőségével nem élő ügyfelek számára – kilátásba helyezett kedvezményekkel.
- 339.** Az eljárásban a vizsgált magatartással közvetlenül érintett árúnak a kiskereskedelmi lakossági vezetékes távbeszélő hozzáférés (hozzáférés), valamint a kiskereskedelmi lakossági vezetékes távbeszélő hívás (hívás) minősült, amelyek szoros összefüggésben állnak egymással, mert az Invitel hálózatában – vagy bármely más vezetékes távbeszélő hálózatban – hívást csak a hozzáféréssel együtt lehet igénybe venni. A GVH Versenytanácsa megállapította, hogy a hívás tekintetében a közvetítő-választás ésszerű helyettesítő árúnak minősül, hasonlóan a kábeltelefon szolgáltatás ésszerű helyettesítő árúja a vezetékes távbeszélő szolgáltatásnak, a hozzáférés és a hívás tekintetében egyaránt. A vizsgált magatartás emellett közvetetten érintette a közvetítő-választás nagykereskedelmi piacát is. Sőt: az eljárás éppen azt kívánta tisztázni, hogy az Invitel jogsértő módon akadályozta-e a közvetítő-választást nyújtó vállalkozások ezen piacra történő belépését (piacon maradását). A közvetítő-választásnak – az azt nyújtó vállalkozások szempontjából nézve ugyanis – ésszerű helyettesítő árúja nem volt azonosítható.

340. Az eljárás tárgyával összefüggésben annak volt meghatározó jelentősége, hogy az Invitel a hozzáférés tekintetében gazdasági erőfölényben van-e. Ha ugyanis a hozzáférés esetében a gazdasági erőfölényes helyzet nem állapítható meg, akkor (miután a hozzáféréssel szükségszerűen együtt jár a hívás lehetősége) gyakorlatilag kizárható lenne, hogy az Invitel gazdasági erőfölényben van a hívás tekintetében. A nagykereskedelmi közvetítő-választást illetően pedig a versenytársak kizárására (visszaszorítására) irányuló közvetett, a szolgáltatásaikat igénybe nem vevő előfizetők számára kedvezményt biztosító magatartás gazdasági ésszerűségét nyilvánvalóan megkérdőjelezi, ha az Invitelnek a hívás tekintetében nem csak a ki-, illetve visszaszorítani szándékolt versenytársak várható reakcióival kellene számolnia.
341. Az Invitel szolgáltatási területén több kábeltelevíziós vállalkozás (UPC, T-Kábel, FiberNet stb.) is nyújt hálózatán helyhez kötött telefonszolgáltatást az Invitel szolgáltatásától nem eltérő minőségben és nem magasabb költség mellett, az eljárásban ezért – a kábeltelefon szolgáltatás helyettesítő jellege folytán – azt kellett tisztázni, hogy az Invitel előfizetői milyen arányban képesek igénybe venni a kábeltelefon szolgáltatást. A Versenytanács kialakult gyakorlata szerint ugyanis, ha a vállalkozás egységes ár- és üzleti feltételeket alkalmaz valamennyi fogyasztó felé, a fogyasztók nagyobb hányadának választási (reagálási) lehetőségei alapján ítéltető meg a vállalkozás piaci helyzete. A vizsgált esetben 2005 szeptemberétől az Invitel előfizetők többségének már lehetősége volt a kábeltelefon szolgáltatás igénybevételére, ezért legkésőbb ezen időponttól az Invitel gazdasági erőfölényes helyzete a hozzáférés, és ebből adódóan a hívás és a nagykereskedelmi közvetítő-választás piacán sem állapítható meg.
342. A Versenytanács az Invitelnek az eljárás tárgyát képező magatartását a közvetítő-választást nyújtó vállalkozások szempontjából vizsgálta. Megállapította, hogy az Invitel szolgáltatási területén közvetítő-választás szolgáltatást nyújtó (nyújtani tervező) vállalkozások számára kétségkívül hátrányos, ha az Invitel (vagy saját területén bármely helyhez kötött telefonszolgáltatást nyújtó vállalkozás) olyan üzleti módszereket alkalmaz, amelyek ellenérdekelte tehetik az előfizetőket a közvetítő-választás igénybevételében. Annak, hogy a „008” díjszomag esetében a közvetítő-választástól való tartózkodás esetén az előfizetőnek a következő hat hónapra is jár a kedvezmény, kétségkívül lehetett ilyen hatása (az Invitel előfizetői jelentős számban tértek át a „008” díjszomagra, és körükben az átlagnál lényegesen alacsonyabb a közvetítő-választás igénybevétele). A magatartás indokolatlanságát illetően ugyanakkor több olyan körülményt azonosított (pl. a közvetítő-választástól való tartózkodásért járó előny csak látszólag jelentős; a csomag bevezetése és a szolgáltató erőfölényes helyzetének megszűnése közötti időszak viszonylag rövid volt, miközben közvetítő szolgáltató piacra tudott lépni; a közvetítő választási szolgáltatás országos elterjedését az Invitel – 10%-os piaci részesedésére tekintettel – nem akadályozhatta), amelyek külön-külön is, de együttesen mindenképpen inkább azt valószínűsítik, hogy az Invitel a „008” díjszomaga a hívás piacán nem járt a verseny intenzitásának érezhető csökkenésével. A Komfort díjszomag 2006. január 1-jei bevezetésének, illetve alkalmazásának időpontjában az Invitel gazdasági erőfölényes helyzete már nem volt megállapítható. Mindezekre tekintettel a Versenytanács az eljárást megszüntette (Vj-142/2005).
343. A Versenytanács jogsértőnek minősítette ugyanakkor a **Magyar Telekom Nyrt.-nek** (Magyar Telekom) az ügyfelek szolgáltató-váltásának befolyásolására irányuló ADSL-modem leszerelési gyakorlatát. A Magyar Telekom, az Invittel ellentétben nem kedvezmények, hanem hátrányos feltételek alkalmazásával kívánta korlátozni (nehezíteni) az ügyfeleknek a szolgáltatók közötti átjárását. A GVH által lefolytatott vizsgálat ugyanis megállapította, hogy a szolgáltató-váltás esetén a fogyasztók számára indokolatlanul hosszú ideig tartó szolgáltatás szünetelését sem műszaki, sem pedig gazdasági okok nem igazolták. A GVH Versenytanácsa a jogsértés kimondása mellett bírság kiszabását nem látta szükségesnek, tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont jogsértő magatartását – az ún. szünetmentes szolgáltató-váltás lehetőségének a bevezetésével – a versenyfelügyeleti eljárás ideje alatt abbahagyta (Vj-39/2005).
344. Az **Antenna Hungária Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.** (AH) országos földfelszíni analóg televízió műsorszórási, illetve az ehhez kapcsolódó televízió műsorszórtási szolgáltatásának árképzésével összefüggésben annak tisztázására indult – párhuzamos jogalapon – versenyfelügyeleti eljárás, hogy az AH túlzottan magas díjat alkalmaz-e a műsorszórás vonatkozásában, s ennek révén képes lehet-e a műsorszórtás díjának tisztességtelen keresztfinanszírozására, amellyel a műsorszórtási piaci versenytársakat kiszoríthatja, belépésüket megakadályozhatja.
345. Az eljárás folyamán megállapításra került, hogy a műsorszórtási szolgáltatás esetén a szolgáltatás speciális jellege, műsorszóráshoz való viszonya miatt – az eljárás alá vont magatartásától függetlenül – nem valószínűsíthető

belépés a piacra, azaz az esetlegesen a költségeket sem fedező árképzés nem lehet a versenytársak kiszorítására alkalmas, így e tekintetben az eljárás megszüntetése volt indokolt. S bár a műsorszórás és műsorszétosztás versenyjogi értelemben véve elkülönült piacot alkot, a köztük lévő összefüggések miatt a műsorszórási díj esetleges túlzó voltának vizsgálatára nem önmagában, hanem a műsorszétosztási díjjal együtt, összevontan kerülhetett sor.

- 346.** A Versenytanács az eljárást végül megszüntette, ennek indoka azonban a magyar és az európai jogalap tekintetében más és más volt. A versenytörvény 21. §-a kapcsán a Versenytanács megállapította, hogy az AH földfelszíni analóg televízió műsorszórási tevékenysége vonatkozásában érvényesülő árszabályozás léte önmagában nem zárja ki a versenytörvény tárgyi hatályát, a maximált árak előírása ugyanis biztosít bizonyos fokú cselekvési autonómiát a vállalkozás számára az árak alakítására. Hasonlóképpen megállapítható volt, hogy a magatartás tekintetében az EKSz. 82. cikkének tárgyi hatálya is fennáll. A szabályozás jellege, a hatósági ár megállapításának módszere az ártörvény⁵⁷ értelmében azonban – mely szerint a legmagasabb árat úgy kell megállapítani, hogy a hatékonyan működő vállalkozás ráfordításaira és a működéséhez szükséges nyereségre fedezetet biztosítson – tartalmilag ugyanazt az elvet jeleníti meg, mint amit a túlzottan magas ár megítélésére a magyar és az európai gyakorlat olyan esetekben alkalmaz, amikor az ún. benchmark módszer nem használható. Eszerint túlzottan magas az ár akkor, ha (jelentősen) meghaladja a gazdaságilag indokolt költségek és a befektetés adott szakmát jellemző kockázatával arányban álló hozama alapján adódó („tisztességes”) nyereség összegét, azaz a termék vagy szolgáltatás „gazdasági értékét”. Mindezekre tekintettel a Versenytanács megállapította, hogy bár a versenytörvény tárgyi hatálya fennáll, a törvény a magatartás megítélésére nem alkalmazható, hiszen a fentiek szerint a szabályozott legmagasabb ár csak akkor lehet versenyjogi értelemben véve túlzottan magas, ha megállapítására az ártörvény rendelkezéseivel ellentétesen került sor, ami viszont nem a versenytörvénybe, hanem az Alkotmányba ütközik, így az eljárást e vonatkozásban – jogsértés hiányában – megszüntette.
- 347.** Az EKSz. 82. cikke alapján ugyanakkor vizsgálhatónak ítélt a Versenytanács az AH műsorterjesztési szolgáltatásainak díjait, mert a közösségi jog elsőbbségének elve és az EKSz. 10. cikkében foglalt – az EKSz. céljainak érvényesítésére és védelmére vonatkozó – kötelezettség együttes alkalmazásá-

ból következően a közösségi akttal ellentétes tagállami jogszabály alkalmazásától a tagállami hatóságoknak el kell tekinteniük. Ekként, ha a versenyfelügyeleti eljárás során megállapításra kerül, hogy a díjak az EKSz. 82. cikkébe ütközően tisztességtelenül megállapítottak, akkor a hatósági ár megállapítására kiadott rendelet alkalmazásától el kell tekinteni, s az állami közrehatást a versenyhatóságnak a bírság kiszabása során kell mérlegelnie.

- 348.** A díjak vizsgálatát a GVH szakértő bevonásával végezte, aki az AH által kimutatott költségekkel kapcsolatban több tekintetben is problémákat tárt fel. A szakértői tanulmány alapján a Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy a gazdasági érték és az alkalmazott díjak eltérése a költségek piaci értéken és a digitális földfelszíni televízió műsorszórásra vonatkozó tételek figyelembevételével történő számítása esetén nem minősülne tisztességtelen mértékűnek, hozzátéve, hogy az eljárás szempontjából ugyanakkor a digitális műsorszórással kapcsolatos költségek csak részben tekinthetők indokoltnak. Az eljárás további folytatását azonban szükségtelennek ítélte, mert a lehetséges szankció – a magatartás további folytatásától történő eltiltás – elrendelését az időközben bekövetkezett díjsökkenés okafogyottá tette; a jogsértés megállapíthatósága ugyanis a digitális műsorszórással kapcsolatos tételek mellett más, a szakértő által indokolatlannak minősített, de az AH által vitatott (és a Versenytanács által elvileg elfogadott) költségek pontos meghatározását, illetve a szakértő által javasolt költségfelosztási módszeren kívül szóba jöhető alternatívák egyértelmű kizárását igényelte volna. Ezzel kapcsolatban pedig a Versenytanács már több határozatában is kifejtette, hogy az adott termékhez, szolgáltatáshoz közvetlenül nem hozzárendelhető költségek tekintetében nincs olyan felosztási elv, amelytől való eltérés jogsértésre alapot adó, és így versenyjogi eszközökkel kikényszeríthető lenne. Álláspontja kialakításakor a Versenytanács figyelemmel volt továbbá a GVH által a verseny szabadságával kapcsolatosan követett azon alapelvre, mely szerint a versenypolitika szempontjából alapvetően közömbösek az olyan magatartások, amelyek anélkül, hogy a hosszú távú fogyasztói jólétet érintenék, egyszerű szerződéses viták, vagy pusztán a jövedelmek két (vagy több) vállalat, illetve a termelési és értékesítési szint közötti elosztását változtatják meg. Márpedig a műsorszétosztás tekintetében a versenykorlátozó hatású keresztfinszírozás kizárható volt, a műsorszórással kapcsolatos esetlegesen túlzóan magas árazás pedig önmagában csak a műsorszolgáltatókkal szembeni kizsákmányolásaként értelmezhető, azzal, hogy annak a végső fogyasztókat érintő érdemi továbbgyűrűződéssel nem kell számolni, a műsorszolgáltatók ugyanis a földfelszíni vételért a fogyasztóktól nem kérnek pénzt.

⁵⁷ 1990. évi LXXXVII. törvény

- 349.** Kiemelte ugyanakkor a Versenytanács, hogy az eljárás megszüntetése nem zárja ki azt, hogy a díjrendeletben megállapított legmagasabb ár a vizsgált időszakban ellentétes volt az ártörvénnyel, azonban az árszabályozás folyamatban lévő felülvizsgálatára tekintettel nem látta szükségét annak, hogy e tekintetben az Alkotmánybírósághoz forduljon. Indokoltnak tartotta ugyanakkor, hogy a GVH az eljárás tapasztalatairól – az eljárást lezáró határozat nyilvánosságra hozatalán túlmenően – részletesen tájékoztassa az árszabályozás felülvizsgálatát végző Nemzeti Hírközlési Hatóságot (Vj-27/2005).
- 350.** Árukapcsolás miatt marasztalta el a Versenytanács a **Várad Sat Kft.-t**, mivel a kábelszolgáltató a hálózatában a VIVAnet Kft. Internet szélessávú hozzáférési szolgáltatása igénybevételének előfeltételül a saját kábeltelevíziós programcsomagjára történő előfizetést kötötte ki. A kifogásolt feltétel létrehozásában a VIVAnet Kft.-nek nem volt szerepe, azt kizárólag a Várad Sat Kft.-nek a vezetékes műsorelosztási szolgáltatáshoz készített Általános Szerződési Feltételei rögzítették oly módon, hogy a VIVAnet Kft. szolgáltatási csomagjait a kábelszolgáltató ún. prémium szolgáltatásként tüntette fel, amelyet kizárólag azon fogyasztók vehettek igénybe, akik a szükséges hálózati csatlakozási ponton túl a Várad Sat Kft. által meghatározott kábeltelevíziós előfizetési csomaggal is rendelkeztek. Azokon a szolgáltatási területeken, ahol valamely távközlési szolgáltató az ADSL-szolgáltatás nyújtására alkalmas párhuzamos hálózattal nem rendelkezik, a Várad Sat Kft. gazdasági erőfölényes helyzetben van, miután mind a vele kapcsolatban lévő Internet szolgáltatótól (jelen esetben a VIVAnet Kft.-től), mind a szélessávú Internet-szolgáltatás potenciális előfizetőitől függetlenül tudja alakítani a szolgáltatás elérhetőségére vonatkozó üzleti magatartását.
- 351.** A GVH vizsgálata megállapította, hogy az Internet hozzáférési szolgáltatás nyújtása a műsorelosztási szolgáltatás igénybevétele nélkül is lehetséges a kábeltelevíziós hálózaton, azaz a műsorelosztási jelek kiszűrhetőek. Ennek a megvalósítása a GVH szerint nem jár aránytalan terheléssel a kábeltelevíziós szolgáltató számára, ám adott esetben a feltételek biztosításához időre van szükség. Ezen idő azonban nem tekinthető különlegesen hosszúnak, hiszen megfelelő felkészülésre egyebekben is szükség van az Internet szolgáltatóval kötött hálózati szerződés megkötése érdekében (Vj-37/2005).
- 352.** A kábeltelevíziós ügyekben a Versenytanács 2006. évi döntéseit is a korábbi ügyekben lefektetett, és azóta is következetesen alkalmazott gyakorlatát követve hozta meg.
- Ennek megfelelően elmarasztalta a **PR-TELECOM Zrt.-t**, mivel 2005. január 1-jei hatállyal úgy léptette életbe a jelentős többletdíjfizetési kötelezettséggel járó programcsomag-módosításait, hogy arról előzetesen nem kérte ki az előfizetők véleményét. Egy kábeltelevíziós szolgáltató jogszerűtlenül jár el, ha önkényesen, kellő fogyasztói igény nélkül változtatja meg a csomag összetételét. A monopóliumhelyzetben lévő szolgáltatónak a díjemelés előtt lehetőséget kell adnia arra, hogy az előfizetők a tervezett módosításról véleményt mondhassanak. Amennyiben az előfizetők többsége nemtetszését fejezi ki az érezhető díjemelést okozó módosítás vagy bővítés kapcsán, akkor azt a szolgáltató jogszerűen nem teheti meg. Ezzel ugyanis az előfizetők nagy részét arra kötelezi, hogy egy általuk nem igényelt árut, áru-elemet is megvásároljanak. A monopóliumnak kiszolgáltatott előfizető ezt kényszerként, indokolatlan jövedelemátrendeződként éli meg, nincsen reális lehetősége máshoz fordulni.⁵⁸ A szolgáltató éppen ezért – a felmérés elmaradásának indokaként – jogszerűen nem hivatkozhat arra, hogy az előzetes előfizetői véleményfelmérés jelentős többletköltséget rótt volna rá (Vj-98/2005).
- 353.** A **UPC Magyarország Kft.-vel** szemben indult – s megszüntetéssel zárult – eljárásban a csatornakiosztás módosításának versenyjogi megítélését illetően további támpontokkal szolgált a Versenytanács. Eszerint a visszaélésszerűséghez a programcsomag összetételében számottevő mértékű változásra kell, hogy sor kerüljön, a változás jelentős hatást kell, hogy gyakoroljon az előfizetői díjra, és csak akkor minősülhet visszaélésnek a módosítás, ha annak nincs elfogadható indoka. Kivételesen az első két feltétel közül egyiknek a fennállása is elegendő lehet a visszaélés megállapításához, ha az nagy jelentőségű vagy nagymértékű változás. Elviekben leszögezte azonban az eljáró versenytanács, hogy nem látszik lehetségesnek a számottevő változás fogalmának minden körülmények között érvényes számszerűsítése. Mindig az eset körülményeitől függően, az érintett csatornáknak a fogyasztói megítélését sem figyelmen kívül hagyva lehet csak eldönteni, hogy a változtatás igényli-e azt, hogy annak bevezetése előtt az erőfölényben levő vállalkozó feltétlenül megismerje az érintett fogyasztók véleményét.
- 354.** A műsorkiosztás megváltoztatását indokolhatják technikai szempontok (pl. a korábbi soros rendszerről a csillagpontos vagy konverteres jeltovábbításra való átállás), amelyek alapvetően a vétel minőségét javító és az előfizetők választási lehetőségét bővítő, vagyis a fogyasztók érdekében álló

⁵⁸ Vj-31/2002, hasonló megállapítás szerepel a Vj-88/2003. sz. ügyben is.

megoldásnak minősíthetők, emellett a műsorkiosztás módosulásának hátterében állhat a kábeltelevízió által továbbított műsorokban – az erőfőlényben lévő vállalkozástól függetlenül bekövetkező – változás (pl. egy televíziós csatorna megszűnése), illetve fogyasztói igény is.

355. A gazdasági erőfőlényben álló szolgáltató tipikusan kétféle módon győződhet meg arról, hogy mit igényelnek előfizetői: közvélemény-kutatás révén előzetesen, illetve oly módon, hogy a már általa megtervezett változásról tájékoztatja fogyasztóit és erről a tervről kéri ki véleményüket. Ahhoz, hogy egy közvélemény-kutatás eredménye versenyjogilag is megalapozza a csatornakiosztás megváltoztatását, nem elegendő egy relatíve kis mintavételű közvélemény-kutatás, de még egy reprezentatív felmérés sem, ha nem az érintett körzetbe tartozó előfizetőkre irányult. Kifejezetten azoknak a fogyasztóknak az ízlését kell megismerni, akiket a változás érint. Az egyes fejjárművek előfizető közösségeinek preferenciái ugyanis eltérhetnek egymástól és a – tágabb, illetve szűkebb körű anyaggyűjtésen alapuló – átlagos értéksorrendtől is. Ráadásul nem elegendő pusztán azt megismerni, hogy az érintett fogyasztói kör mely csatornákat nézi szívesebben. A nézettségi preferencia nem önmagában véve, hanem annak költségkihatásával együtt értékelendő. A közvélemény-kutatás eredménye tehát csak akkor alapozhatja meg versenyjogilag a programcsomag megváltoztatását, ha az adatgyűjtés egyrészt a várható változásokkal érintett körben történik, másrészt a fogyasztók a várható költségek ismeretében nyilatkoznak arról, hogy melyik csatornát szeretnék nézni, melyiket nem (Vj-3/2005).

356. Jogsértés hiányában megszüntetésre kerültek továbbá az **Oroszlányi Televízió Kft.-vel** (Vj-190/2005), a **Fibernet Kommunikációs Zrt.-vel** (Vj-5/2005), a **Kábelszatnet-2002. Kft.-vel** (Vj-23/2006), a **T-Kábel Magyarország Kft.-vel** (Vj-25/2006), valamint az **Alföldi Kábeltelevízió Kft.-vel** (Vj-59/2006) szemben indult versenyfelügyeleti eljárások is.

357. A **postai szolgáltatások** piacán 2006-ban immár második alkalommal került sor a **Magyar Posta Zrt.** kedvezményadási gyakorlatának vizsgálatára. Noha a korábbi ügyel⁵⁹ ellentétben jelen eljárás megszüntetéssel zárult, a Versenytanács határozatában több fontos megállapítást is tett a postai piaccal és a kedvezmények alkalmazásának versenyjogi megítélésével kapcsolatban.

358. Egyrészt egyértelművé tette, hogy a postai kedvezmények versenyjogi értékelése a GVH hatáskörébe tartozik függetlenül attól, hogy a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) által alkalmazandó postatörvény⁶⁰ is tartalmaz a díjkedvezményekkel kapcsolatosan általános, a verseny védelmét célzó előírásokat. A Magyar Posta kedvezményrendszerét – a GVH eljárásával párhuzamosan – az NHH is vizsgálta piacfelügyeleti eljárásban, s a hatóságok egyeztetésének eredményeként a párhuzamosan folytatott eljárásokban született NHH és GVH határozatok tisztázták, hogy az egyes hatóságok milyen szempontok szerint értékelik a postai kedvezményeket.

359. A Versenytanács emellett több ajánlást is megfogalmazott az erőfőlényes vállalkozások kedvezmény-nyújtási lehetőségei tekintetében, megkülönböztetve a mennyiségi- és a hűségkedvezményeket. Ez utóbbiak sem minősülnek eredendően jogsértőnek, kizárólagossági kikötés hiányában ezen kedvezmények is csak akkor ütköznek a versenyjogba, ha mértékük miatt alkalmasak más vállalkozások piacra lépésének akadályozására. A határozat rámutat arra is, hogy a költségmegtakarítást jelentő értékesítési feltételekhez kapcsolódó kedvezmények nem lehetnek versenyjogsértőek, kiemeli ugyanakkor, hogy egy erőfőlényes vállalkozás által alkalmazott, a versenyző és nem versenyző piacokat összekötő kedvezmények versenyfelügyeleti eljárást vonhatnak maguk után. Annak ellenére, hogy jelen ügyben az ilyen jellegű „Szortiment Bónusz” kedvezmény kapcsán a Versenytanács a kedvezmény alkalmazásának rövid időtartama és tényleges piaci hatásának hiánya miatt nem látta indokoltnak az eljárás további folytatását, a jövőre nézve szükségesnek ítélte a Magyar Posta kedvezményrendszerének folyamatos figyelemmel kísérését.

360. A fentiekén túl a Versenytanács rámutatott arra is, hogy az egyetemes postai szolgáltatásoknak munkaerő-kölcsönzéssel történő végzése nem feltétlenül a közérdekét szolgáló verseny irányába mutató megoldás. Egyrészt azért, mert az átlagosnál alacsonyabb költségű területeknek a munkaerő-kölcsönzéssel szolgáltató vállalkozások általi elhódítása („kimazsolázása”) következtében a megmaradó tevékenységek átlagos költsége növekedhet, ami a Magyar Posta (és ezen keresztül a munkaerő-kölcsönző vállalkozások) díjainak emelkedéséhez vezethet. Másrészt a munkaerő-kölcsönzés lehetősége azzal is járhat, hogy az egyetemes szolgáltatás körébe tartozó – fenntartott szolgáltatásokon kívüli – szolgáltatások végzésére képes vállalkozásoknak nem áll érdekében a postai szabályozás által előírt engedélyek megszerzése, ami a fokozatos és szabályozott piacnyitás eredményességét is veszélyeztetheti.

⁵⁹ Vj-167/2001

⁶⁰ 2003. évi CI. törvény

361. Ezen eljárás tapasztalatait is figyelembe véve, a GVH támogatja a **belföldi fenntartott postai szolgáltatások legmagasabb hatósági díjairól** szóló miniszteri rendelet módosítását azzal a megjegyzéssel, hogy a Magyar Posta új tarifarendszere – amely növeli reagálási lehetőségeit az üzleti levélpiacon – a közeljövőben szükségessé teszi a postai piac, különösen a piacra lépési feltételek szabályozásának felülvizsgálatát és módosítását. Az új tarifaszervezet elfogadásával a Magyar Posta díjképzési szabadsága és így a kimazsolázás (az a fentiekben is bemutatott jelenség, amikor a versenytársak kizárólag a jövedelmező és ezért vonzó részpiacokat hódítják el) elleni védekezési képessége érdemben javul, amelyet ellentételezendő szükséges lenne enyhíteni a korábbi tarifaképzési lehetőségekhez igazított piacra lépési feltételeket. Ez egyebekben a tarifaszervezet változása nélkül is indokolt lenne, önmagában az engedélyes szolgáltatók belépésének elmaradása miatt.

362. A **temetkezési szolgáltatások piacán** évek óta visszatérő jelleggel kerülnek a hivatal látóterébe gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre utaló magatartások, amelyek rendszerint a (mintegy helyi monopóliumként működő) temetőüzemeltető vállalkozások és a temetkezési szolgáltatók egymás közötti viszonyában merülnek fel. A **Hírös-gazda Városszolgáltató Kft.-vel** szemben is azért indult eljárás, mert az önkormányzat megbízásából a kecskeméti köztemetőket üzemeltető vállalkozás az egyik temetkezési szolgáltató, a Hírös Temetkezési Kft. kezdeményezése ellenére elzárkózott az önkormányzati rendeletben a temetőn belüli temetkezési szolgáltatások végzésének feltételeként előírt szerződés megkötésére irányuló tárgyalásoktól. Az ügy végül megszüntetéssel zárult, mivel a felek között az eljárás folyamán megszületett együttműködési megállapodás – az esetleges jogsértő helyzetet kiküszöbölve – szükségeltelenné tette a vizsgálat további folytatását (Vj-93/2006).

2.2.4. Összefonódások ellenőrzése

363. A versenytörvény VI. fejezetében foglalt összefonódás-ellenőrzési rendelkezések célja, hogy minden, a gazdaság szempontjából lényeges vállalatgyűlést vagy felvásárlást (és egyéb irányításszerzést) versenyfelügyeleti ellenőrzés alá vonjon. Ha az adott összefonódás nem hoz létre, vagy nem erősít tovább olyan erőfölényes helyzetet, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését, akkor a GVH azt nem tilthatja meg, ellenkező esetben a versenyre gyakorolt hatásokkal járó hatékonysági előnyök és hátrányok mérlegelése alapján az összefonódás megtiltható. A hivatal előzetes vagy utólagos feltételt, illetve kötelezettséget is előírhat az összefonódás

hátrányos hatásainak mérséklése érdekében (pl. vállalkozásrészek, vagyontárgyak elidegenítésének tilalma, vagy valamely közvetett résztvevő felett gyakorolt irányítás megszüntetése).

364. A versenyre gyakorolt hatás szempontjából a versenykorlátozó hatás minősítésénél külön jelentőséggel bír, hogy az összefonódás versenytársak közötti (horizontális) vagy pedig eladó-vevő közötti (vertikális). A **horizontális** összefonódások általában közvetlenül a piaci szerkezet megváltoztatását okozzák, a **vertikális** összefonódások pedig a kapcsolódó piacokra hathatnak negatívan. Egyes tranzakciók nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba annak következtében, hogy mind vertikális, mind horizontális jellemzőkkel bírnak. Előfordulhat olyan eset is, amikor nincs olyan piac, amelyen mindkét vállalat jelen van. Az ilyen összefonódásnak is lehetnek káros versenyhatásai. **Portfólió** hatásról beszélünk, ha egymást kiegészítő áruk gyártói/forgalmazói (szomszédos piacok szereplői) kerülnek egy vállalkozáscsoporthoz. **Konglomerátum** hatásról akkor beszélhetünk, ha valamely vállalkozáscsoport az egyik áru piacán erős piaci pozícióval rendelkezik, gazdasági, pénzügyi, illetve jövedelmi helyzete olyan mértékben megerősödik, hogy az összefonódás révén képes lehet a másik áru piacán is versenykorlátozó stratégiák (pl. árukapcsolás) alkalmazására.

365. A versenytörvény 24. §-a rendelkezik azokról a küszöb-számokról, amelyek elérése esetén az összefonódáshoz a GVH-tól engedélyt kell kérni. 2004 májusától az EU fúziós rendelete⁶¹ szerint a közösségi dimenziójú összefonódások esetén a rendeletben foglalt küszöbszámoknak eleget tevő vállalkozásoknak a Bizottsághoz kell kérelmüket bejelenteniük, illetőleg az ilyen kérelmet nem a GVH, hanem a Bizottság bírálja el. A 2006. évben nem fordult elő olyan közösségi dimenziójú összefonódás, amely a magyar piacot jelentősen érintette volna. A Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok bizonyos feltételekkel át is adhatják egymásnak az ügyeket, 2006-ban ilyen magyar vonatkozású ügy nem volt.

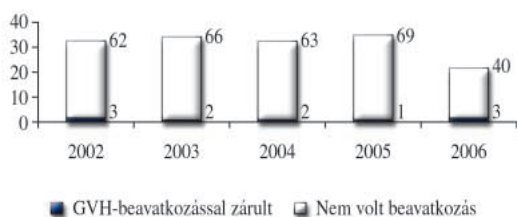
366. 2006-ban 43 összefonódással kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács. Ez a szám jóval alatta marad a korábbi években elbírált összefonódások számának, amely döntően annak a következménye, hogy a versenytörvény 2005. évi módosítása⁶² a vállalkozások adminisztratív terheinek csökkentése érdekében – egyéb módosítások mel-

⁶¹ A Tanács 139/2004/EK rendelete

⁶² 2005. évi LXVIII. törvény

lett – a fúziós fejezet bejelentési küszöbszámát 10-ről 15 milliárd forintra növelte. Ennek indoka az volt, hogy a korábbi versenytörvény⁶³ megalkotása óta nem változtak az akkor becslésszerűen megállapított küszöbszámok, amelyek az inflációs változásokat is figyelembe véve az eredeti érték szerint egyre „lejjebb” kerültek.

Összefonódással kapcsolatos döntések, 2002–2006

367. Három esetben került sor a GVH beavatkozására: a hivatal az összefonódás engedélyezésének feltételeként kötelezettségek teljesítését írta elő a kérelmezők számára.

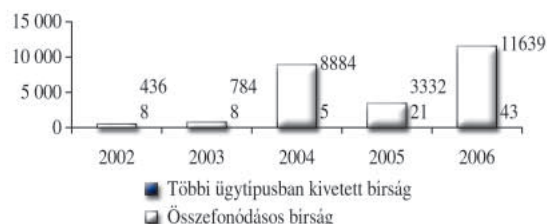
Összefonódások – határozat jellege szerint, 2006

368. A 43 ügyzáró határozatból 41 esetben indult eljárás az érintett vállalkozások által benyújtott kérelemre, két esetben pedig a GVH indított hivatalból eljárást, mert vélelmezte, hogy az érintett vállalkozások elmulasztottak engedélyt kérni.

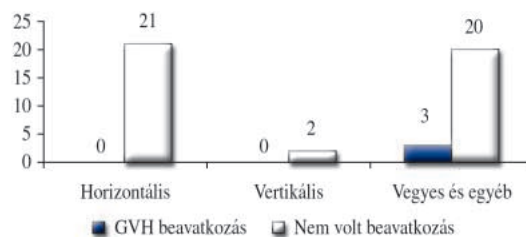
369. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt – hét esetben – együttesen 42,5 MFt bírság kiszabására került sor.

Összefonódások kapcsán kivetett bírság, 2002–2006

370. Öt esetben a kérelem nem volt engedélyköteles, vagy a kérelmezett tranzakció nem minősült összefonódásnak. A 43 ügyzáró határozatból 21 ügy horizontális, a versenytársak közötti irányításszerzés változását érintette, két ügyben vertikális, további 20 ügyben pedig jelentős horizontális és vertikális vonásokkal is rendelkező, illetve sem horizontális, sem vertikális vonásokkal nem rendelkező (pl. konglomerátum típusú fúzió) szervezeti összekapcsolódásra került sor.

Összefonódások típusai, 2006

371. Az egyes ágazatokat illetően a legjelentősebb esetek ismeretése mellett kiemelésre érdemes néhány kérdés, amelyben a Versenytanács a joggyakorlat szempontjából iránymutató határozatot hozott. A 2006. évi határozatok – részben a versenytörvény 2005. november 1-jével hatályba lépett módosításai folytán – több alkalommal értelmezték az érintett vállalkozás-csoport és az irányításszerzés fogalmát, de néhány eljárási kérdést is elvi érveléssel érintettek.

372. A Vj-196/2005. sz. ügyben hozott határozatában a Versenytanács – többek között – kimondta, hogy az érintett vállalkozás-csoportok egyikébe sem tartozó közösen irányított vállalkozások piaci részesedését egyenlő arányban osztja meg az irányító vállalkozás-csoportok között. Ez egyrészt összhangban van a versenytörvény jelenleg hatályos 27. § (5) bekezdésének a közösen irányított vállalkozások nettó árbevételének számításakor alkalmazott megoldásával; másrészt harmonizál az EK jogban a közösen irányított vállalkozások piaci részesedésének figyelembevételére olyan esetekben alkalmazott módszer-

⁶³ A tisztességtelen piaci magatartásról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény

rel is, amikor a piaci részesedés indikátor szerepet tölt be valamely jog vagy kötelezettség érvényesülésének eldöntéséhez. Megjegyezte ugyanakkor a Versenytanács, hogy a közösen irányított vállalkozás piaci részesedésének előzőek szerinti figyelembevétele kizárólag az összefonódás egyszerűsített vagy teljes körű eljárásban történő elbírálásáról szóló döntés szempontjából bír meghatározó jelentőséggel. Az összefonódás elbírálásakor azt is mérlegelni kell, hogy az összefonódás résztvevőitől független vállalkozás(ok) milyen szerepet tölt(enek) be a közösen irányított vállalkozás irányításában. Ezt is tekintetbe véve a közösen irányított vállalkozás piaci részesedésének súlya az összefonódás érdemi elbírálásra vonatkozó döntésben – minden egyéb körülményt azonosnak tekintve – az arányosnál kisebb vagy nagyobb is lehet.

373. A versenytörvény alkalmazásában **érintett vállalkozás-csoportnak** minősül az összefonódás közvetlen résztvevője önmagában is, ha nem kapcsolódnak hozzá közvetett résztvevők (Vj-210/2005). Egy másik ügy tanúsága szerint az összefonódás révén **közvetlen irányítást szerző vállalkozást közösen irányító vállalkozások** – mint a közös közvetett irányítás megszerzői – az adott összefonódás közvetlen résztvevőjének minősülnek (Vj-24/2006).

374. A Tate & Lyle Holland B.V. és az Eastern Sugar B.V. fúziója (Vj-196/2005) több értelmezési kérdést felvetett az összefonódás egyik lehetséges módja, a **tényleges irányítás megszerzése** körében is. Az a körülmény, hogy az adott vállalkozás igazgatóságában ténylegesen többségben vannak egy másik vállalkozás által kijelölt tagok, azt eredményezi, hogy ez a vállalkozás – ameddig a helyzet fennáll – képes az adott vállalkozás döntéseinek meghatározó befolyásolására. Ilyen helyzet azonban bármikor előállhat (pl. egy igazgatósági tag lemondásával), ezért a versenytörvény szerinti tényleges irányításról csak akkor lehet beszélni, ha valószínűsíthető, hogy az adott helyzet tartósan fennmarad. A tényleges irányításszerzés az összefonódás engedélyezése iránti kérelem benyújtása és a küszöbértékek számítása szempontjából is eltérő megközelítést igényel. A versenytörvény 28. § (2) bekezdésében foglalt szabály, amely a kérelem benyújtásának határidejét a nyilvános ajánlati felhívás közzétételének, a szerződés megkötésének vagy az irányítási jog megszerzésének időpontjai közül a legkorábbtól számított 30. naphoz köti, a speciális eseteket leszámítva a tényleges irányítás megszerzése eseteire nem alkalmazható, ha nincs olyan egyértelmű konkrét időpont vagy jogi cselekmény, amihez képest az említett határidőt kötni lehetne. Ha pedig a tényleges irányítás megszerzése nem köthető egyértelműen egy konkrét idő-

ponthoz, akkor a küszöbértékek számítása során főszabályként a kérelem benyújtását megelőző év nettó árbevételét kell figyelembe venni.

375. A versenytörvény 30. § (3) bekezdése alapján egy összefonódás káros versenyhatásainak mérséklése érdekében a GVH határozatában **előzetes vagy utólagos feltételt, illetve kötelezettséget** írhat elő a kérelmezők számára. Az általános gyakorlat az, hogy az összefonódás résztvevői a hivatal által azonosított és velük közölt versenyproblémára teszik meg – azt megszüntető, de legalábbis elfogadható szintre csökkentő – feltételekre és kötelezettségekre vonatkozó vállalásaikat. Ha a versenyproblémák közlése és az esetleges vállalások megtétele a vizsgáló eljárása során történik, akkor az eljáró versenytanács a vállalások szükségessége és lehetséges tartalma tekintetében is élhet a versenytörvény 72. § (3) bekezdése szerinti lehetőséggel, mely szerint a vizsgálónak a vizsgálat lefolytatásának módja, iránya tekintetében javaslatot tehet a vizsgálat lezárását megelőzően is (Vj-210/2005).

376. A határozatban előírt feltétel vagy kötelezettség teljesítésének ellenőrzése **utóvizsgálat** keretében történik. A versenytörvénynek az utóvizsgálatra vonatkozó rendelkezései nem zárják ki, hogy egy versenyfelügyeleti eljáráshoz több utóvizsgálat is kapcsolódjon, sőt az kifejezetten szükséges lehet a vállalkozás számára az összefonódás engedélyezéséhez kapcsolódóan hosszabb időszakra nézve meghatározott magatartást (vagy magatartástól való tartózkodást) előíró kötelezettségek esetében nemcsak a kötelezettség betartásának folyamatos ellenőrzése, de a további teljesítés indokoltságának vizsgálata érdekében is (Vj-210/2005).

377. 2006-ban világszerte és Európában is folytatódott az **iparágak** koncentrációja, amely Magyarországon – a külföldön honos vállalkozások magyar piaci érdekeltségéin keresztül – egyaránt éreztette hatását. A koncentrációs folyamatok háttérben egyes esetekben a termékpaletta szélesítése és a tranzakció révén elérhető költségmegtakarítás állt, míg más esetekben a versenynyomás következtében tönkrement cégeket vásárolták fel versenytársaik.

378. 2006-ban is koncentrációs folyamatok jellemezték az **energia szektort**. Engedélyezte egyrészt a Versenytanács, hogy a **Prometheus Tüzeléstechnikai Rt.** megvásárolja az **E-Partner Energetikai Szolgáltató Kft.** Szentesen és Baján található kogenerációs gázmotoros kiserőműveit, illetve a Szegeden található kazánját, továbbá a **HEBÜ Hőszolgáltató és Energetikai Berendezéseket Üzemeltető Kft.** békéscsabai kazán alapú hőtermelő egységét. Az em-

lített vállalkozásrészek tevékenysége alapján az engedélyezés körében a Versenytanácsnak a távhő és a villamosenergia piacra gyakorolt hatásokat kellett vizsgálnia. A villamosenergia esetében az összefonódásnak kizárólag horizontális hatásai lehetnek, ami azonban a Prometheus-csoport és a vállalkozásrészek együttesen 1,5 % körüli országos piaci részesedése mellett nem ad alapot versenyaggályokra. A távhő termelés-szolgáltatás tekintetében – e piac sajátosságaira (pl. hogy a távhőpiacon, mivel a távhőszolgáltatás vezetékes szolgáltatás, ahol egyszerre csak egy szolgáltató szolgáltat, gyakorlatilag kizárt a szolgáltatók közötti verseny) is figyelemmel – nem valószínűsíthető a versenyre káros horizontális, vertikális, portfólió vagy konglomerátum hatás. A Prometheus-csoport irányítási viszonyai alapján ugyanakkor a Versenytanács számításba vette azt is, hogy a vállalkozásrészek a tranzakció révén közvetetten az EdF és a Veolia közös irányítása alá kerülnek, azonban míg az EdF-csoport hasonló tevékenységgel rendelkező vállalkozásai viszonylatában a káros versenyhatások elvileg kizárhatók, mert a piaci kapcsolatokat esetlegesen torzító irányítási kapcsolat szempontjából a vállalkozásrészek – a közös irányításra tekintettel – éppen „eltávolodtak” az EdF-től, addig a Veolia-csoport magyarországi tagjai nem is végeznek olyan tevékenységet, amelyek valószínűsíthetően a versenyre káros horizontális-, vertikális- vagy portfólió hatást eredményezhetnek (Vj-30/2006).

379. Hasonlóan a hő- és villamosenergia piacot érintette az az összefonódás, amellyel a **Dalkia Energia Zrt.** (korábbi nevén Prometheus Tüzeléstechnikai Zrt.) megvásárolta a **Pannonpower Holding Zrt.** részvényeit. Mivel a Pannonpower-csoport hőtermelést kizárólag Pécsen végez, ahol viszont a Dalkia-csoport nincs jelen ezzel a tevékenységgel, a földrajzi piacok – a távhő piac már említett sajátosságaiból adódó – elkülönültsége miatt a hőtermelés tekintetében az összefonódásnak nincs horizontális hatása. A villamosenergia esetében az összefonódásnak van horizontális hatása, ami azonban a Dalkia- és a Pannonpower-csoport együttesen 3 % alatti piaci részesedése mellett nem ad alapot versenyaggályokra. A Dalkia- és a Pannonpower-csoport viszonylatában vertikális és portfólió hatás sem merült fel. Az előzőhöz hasonlóan ezen összefonódás kapcsán is számolni kellett azzal, hogy annak révén a Pannonpower-csoport az EdF és a Veolia közös közvetett irányítása alá kerül, ez sem adott azonban okot versenyaggályokra (Vj-182/2006). Egyszerűsített eljárásban engedélyezte továbbá a Versenytanács, hogy a **Vegyépszér Építő és Szerelő Zrt.**, a **Resonator Vállalkozási és Kereskedelmi Kft.**, a **Közgép Építő és Fémszerkezetgyártó Zrt.** és a

Maút Magyar Útépitő Kft. közösen irányítást szerezzen a **TE Ganz-Röck Kazán- és Erőművi Berendezések Zrt.** felett. Ez a felvásárlás is példa arra, amikor egy – a termékpaletta szélesítése érdekében végrehajtott – összefonódás egyben megment egy céget a felszámolástól. A Ganz-Röck piaci részesedésére tekintettel a Versenytanács az engedély megadásának versenyjogi akadályát nem látta (Vj-100/2006).

380. A **Holcim Česko a.s. člen koncernu** és a **C.B. s.r.o.** összefonódása kapcsán a Versenytanács azt vizsgálta, hogy a **transzportbeton termelésével** foglalkozó vállalkozások fúziója ad-e okot versenyaggályokra e sajátos piacon. A transzportbetonnak (előkevert beton) nincs helyettesítő terméke, korlátozott mértékben azonban helyettesíthető lehet más termékekkel (tégla, gyorsan összeilleszthető könnyűszerkezetű építőelemek, előre gyártott betonelemek) különösen lakás, iroda és raktározás céljára szolgáló építmények esetében, valamint arra tekintettel, hogy igen hamar megköt és az áru értékéhez képest fajlagosan magas a szállítási költsége, csak bizonyos – közlekedési körülményektől és domborzattól függő – távolságon belül szállítható, speciális eszközökkel. A Versenytanács e jellemzőkre figyelemmel – az előkevert beton előállítás érintett áru-piacán – az összefonódás tárgyát képező betonkeverő üzemek földrajzi körzetét külön érintett földrajzi piacnak tekintette, s vizsgálta. Noha a két vállalkozás-csoport együttes részesedése Eger és környéke kivételével meghaladja azt a mértéket (20 %), amely mellett nem zárhatók ki nyilvánvalóan a káros horizontális hatások, az érintett piaci részesedések csak viszonylag csekély mértékben lépik túl az említett mértéket (30 % körül vannak); emellett az érintett piacokon több további, jelentős nemzetközi háttérű vállalkozás is jelen van, illetve a piacra lépési akadályok sem számottevőek; továbbá a korlátozott helyettesítő áruk léte is jelent bizonyos mértékű versenyt, így az összefonódás révén nem kerül gazdasági erőfölényes helyzetbe a Holcim-csoport. A Versenytanács megállapította továbbá, hogy miután a CB-csoport kizárólag olyan tevékenységet végez, amelynek piacán a Holcim-csoport is érdemben jelen van, az összefonódás nem jár együtt vertikális és portfólió hatással sem, illetve hogy a CB-csoport az összefonódást megelőzően is egy jelentős tőkeerejű vállalkozás-csoport része volt, ezért káros konglomerátum hatással sem kell számolni (Vj-110/2006).

381. Az **építési vegyiárúk előállítását** végző vállalkozások körében a 2006. évben egyetlen összefonódás vizsgálatára került sor. A **Henkel Central Eastern Europe GmbH** megvásárolta az **ICI Österreich GmbH** Csemperagasztó

Üzletágát, amelybe az eladó Imperial Chemical Industries Plc. ausztriai gyára (Ebensee) mellett az osztrák, magyar, cseh, szlovák, horvát és lengyel értékesítési-forgalom egységei (azok raktárkészletét és a részükre kiállított engedélyeket is ideértve), valamint a védjegyek, márka- és domain nevek is beletartoznak. Ezen túlmenően az ICI-csoport tagjai arra is kötelezettséget vállaltak, hogy három éven belül (más országok mellett) Magyarország területén semmilyen módon – sem közvetlenül, sem közvetve – nem vesznek részt a Csemperagasztó Üzletághoz tartozó áruk előállításában vagy értékesítésében.

- 382.** Az összefonódással érintett piac vizsgálata körében a Versenytanács megállapította, hogy a csemperagasztók felhasználási célját kielégítő más áru – a csempe, mint burkolási mód alkalmazása esetén – nem létezik, és olyan más áru sem azonosítható, amelyhez szükséges gyártóeszközök rövid idő alatt, számottevő többletköltség nélkül átállíthatók lennének csemperagasztók gyártására. A csemperagasztók különböző felhasználási célú változatait azonos technológiával és azonos alapanyagokból állítják elő, ezért a kínálati helyettesítés alapján azok azonos árupiacokhoz tartoznak, és ugyanezen okból nem alkotnak a szűken vett csemperagasztóktól elkülönült árupiacot az azokhoz kapcsolódó termékek (fugázók, kiegyenlítők). Az előzők szerinti árupiac tekintetében az összefonódással érintett (lehetséges legszűkebb) földrajzi piacként a Versenytanács – a viszonylag magas szállítási költségek ellenére – Magyarország egész területét tekintette, mivel a Henkel Kft. is képes, barcsi gyára kedvezőtlen (országhatár közeli) elhelyezkedése ellenére, termékeit Magyarország egész területén forgalmazni részint saját gépjárműveivel közvetlenül a felhasználóknak, részint a kereskedelmen keresztül. Az összefonódás révén ezen az érintett piacon a Henkel Kft. részesedése a korábbi 10 % alatti mértékről 20 % fölé emelkedik. A piacon jelenlévő két, hasonló piaci súlyú – jelentős nemzetközi háttérrel rendelkező – vállalkozásra tekintettel azonban gyakorlatilag kizárható, hogy a Henkel-csoport az érintett piacon egyedüli gazdasági erőfölényes helyzetbe kerülne, és az érintett piacon tevékenykedő nagyszámú további vállalkozás mellett az sem valószínűsíthető, hogy a Henkel-csoport valamely másik vállalkozással együtt közös erőfölénybe kerülne.

- 383.** A Versenytanács az ICI-csoport tagjait terhelő versenytilommal érdemben nem foglalkozott, mivel a verseny törvény 2005. évi módosítása óta – a mentesítés és a nemleges megállapítás lehetőségének eltörlésével összefüggésben – annak értékelését, hogy az összefonódást eredményező szerződésben szereplő versenykorlátozás a verseny-

törvény szerinti kapcsolódó versenykorlátozásnak minősül-e, az érintett vállalkozásoknak saját maguknak kell eldönteniük. Ehhez segítséget az eddigi versenyfelügyeleti gyakorlat jelent: ez kizárólag a szükséges és arányos versenykorlátozásokat minősíti ilyennek, vagyis amelyek tartalmilag közvetlenül kapcsolódnak az adott összefonódáshoz (hiányukban az összefonódás ésszerűen nem is valósítható meg), időben korlátozottak (három évi, kivételesen hosszabb időtartamra), illetve nem lépik túl az értékesített vállalkozás(rész) értékesítés előtti működési területét sem áru szempontjából, sem pedig földrajzi értelemben⁶⁴ (Vj-52/2006).

- 384.** A víz- és szennyvízkezeléssel kapcsolatos termékek, illetve szolgáltatások piacának szereplői között három összefonódásra is sor került. A résztvevő vállalkozások alacsony együttes piaci részesedésére tekintettel versenyjogi aggályokat nem vetett fel, hogy a **General Electric Company** irányítást szerezzen a **Zenon Environmental Inc.** felett (Vj-46/2006). A hét tulajdonos önkormányzat által az „**ÉRD és TÉRSÉGE**” **Regionális Víziközmű Kft.** (ÉTV) törzstőkéjének 26 %-át kitevő üzletrészenek értékesítésére kiírt meghívásos pályázat nyerteseként a **Fővárosi Csatornázási Művek Rt.** (FCSM) az ÉTV törzstőkéje 5,2 %-ának, a **Veolia Víz Tanácsadó Vezetékes Ivóvíz- és Csatornaszolgáltatást Nyújtó Zrt.** pedig a törzstőke 20,8 %-ának megfelelő üzletrészt szerzett meg. Az önkormányzatok, a kérelmezők szakmai vállalásai fejében, az ÉTV-ben meglévő üzletrészeknek megfelelő mértéket meghaladó osztalékjogot és az ügyvezető kinevezésére és visszahívására vonatkozó jogot biztosítottak az FCSM és a Veolia számára. E jogaik alapján az FCSM és a Veolia közösen jogosulttá váltak az ÉTV vezető tisztségviselőjének kinevezésére és visszahívására, ezáltal közös közvetlen irányítást szereztek az ÉTV felett. A szenny- és csapadékvíz elvezetés, a víztermelés, -kezelés, -elosztás mint érintett árupiac sajátossága, hogy az azon működő közszolgáltató – jogszabályon alapuló – monopólium helyzetben van, más szolgáltató piacra lépése nem lehetséges. Ezen természetes monopólium helyzetben levő szolgáltató által végzett szolgáltatási tevékenység valamennyi eleme jogszabályok által szabályozott, nem versenypiac. E területen verseny csak a közszolgáltató személyének kiválasztása kapcsán, más szóval a piacért folyik. A szóban forgó tranzakció következtében ugyanakkor a szolgáltató személye nem változott, csupán az irányítási viszonyokban következett be változás. Az összefonódás versenyhatásainak vizsgálata alapján a Versenytanács egyszerűsített eljárásban engedélyezte

⁶⁴ Ld. még a Vj-19/1999 sz. határozatot.

azt (Vj-36/2006). Szintén a Veolia vállalkozás-csoportba tartozó **Veolia Water Solutions & Technologies S. A.** szerzett irányítást az **Organica Környezettechnológiák Zrt.** felett. Az – ipari és kommunális – szennyvíztisztítók tervezése és kivitelezése tekintetében a Versenytanács megítélése szerint az összefonódás következményeként káros horizontális hatással nem kell számolni, mert a felek együttes részesedése a magyarországi forgalomból minimális (nem éri el a 3 %-ot). Az pedig, hogy mindkét vállalkozás-csoport (részben más vállalkozással közösen irányított vállalkozások révén) végez közüzemi ivóvíz- és szennyvízelvezetési szolgáltatást, nem jár horizontális hatással, mert – a fent említett sajátosságokra visszavezethetően – nincs olyan érintett (földrajzi) piac, amelyen egyidejűleg jelen lennének. Az összefonódásban résztvevő vállalkozás-csoportok további tevékenységei alapján egyéb káros (vertikális-, portfólió- és konglomerátum) hatás sem merült fel, így a Versenytanács engedélyezte azt (Vj-160/2006).

- 385.** Az **építőiparban** négy összefonódást engedélyezett a Versenytanács 2006-ban. A **Colas-Hungária Építőipari Kft.**, amely az útépítés területén jelentős szerepet betöltő Bouygues-csoport tagja, az útburkolat felmarására és a felmárt aszfalt újrahasonosítására szakosodott **T-Road Kft.** üzletrészeinek többségét szerezte meg, de a szóba jöhető legszűkebb érintett piacokon a felek részesedését vizsgálva – a vertikális versenyhatásokkal járó – összefonódás aggályokat nem vetett fel (Vj-32/2006). Az építőipar egy másik területét érintette az a tranzakció, amellyel a **Vegyépszert Zrt.** és a **Hidépítő Zrt.** közös irányítást szerzett a vasútépítéssel és ahhoz kapcsolódóan vasúti biztosító- és jelzőberendezések telepítésével foglalkozó **Montavia Kft.** felett. A közös irányítást az biztosítja, hogy a taggyűlés határozataihoz szükséges többséget a kérelmezők csak együtt (akarategyezséggel) tudják garantálni. Az ügyletet a Versenytanács egyszerűsített eljárásban engedélyezte (Vj-144/2006). A vasbeton szerkezetek és szerkezeti elemek gyártása körében a **Ferrobeton Dunajvárosi Beton- és Vasbetongyártó Rt.** megvásárolta az – összefonódást megelőzően is – egy vállalkozás-csoportba tartozó, a kérelmezőéhez hasonló tevékenységi körrel rendelkező **Pannonvia Befektetési, Építési, Vállalkozási és Kereskedelmi Kft.-t** és az építőanyag-kereskedelemben érdekelt **Dunakeszi Építőanyagkereskedelmi, Szervezési és Vezetési Kft.-t.** A Dunakeszi Kft. elsődleges feladata a vele egy vállalkozás-csoportba tartozó vállalkozások alapanyaggal történő ellátása. Az érintett vállalkozás-csoportok tevékenysége alapján a GVH számára a horizontális versenyhatások igényeltek figyelmet, azonban megállapítást nyert, hogy a felek együttes piaci részesedése nem éri el a kriti-

kusnak minősülő 20 %-ot (Vj-50/2006). Az épületgépészeti piacot érintette elsődlegesen az **ETDE** és a **SZIGMA-COOP Kft.** összefonódása. Az összefonódással érintett piac sokszereplősnek számít, amelyet igen erős verseny jelleméz. A piacra való belépéshez speciális technikai, technológiai befektetés nem szükséges, időigényessége minimális, amelynél elsősorban a vállalkozás alapításával, az infrastruktúra megteremtésével, továbbá a vállalkozás beindításával kapcsolatos adminisztrációhoz szükséges idő tekinthető meghatározónak. Mindezeket is figyelembe véve, a kérelem alapján indított vizsgálat nem tárt fel olyan tényeket, amely arra utalna, hogy a közvetlen irányításszerzéssel megvalósuló összefonódás az érintett piac versenyviszonyait nemkívánatosan befolyásolná (Vj-132/2006).

- 386.** 2006-ban hat versenytanácsi határozat született a **mezőgazdaság**, illetve az **élelmiszeripar** területén. A Monopoly's-csoporthoz tartozó **Merián-Szervíz Mezőgazdasági és Szolgáltató Kft.** megvásárolta a felszámolás alá került **Pannon Liver Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft.** mezőkovácsházai telephelyén lévő üzemének viziszárnyas (liba, kacska) feldolgozásához szükséges eszközeit (Viziszárnyas Üzletág). A felvásárlásnak elsősorban horizontális hatásai lehetnek abból adódóan, hogy a Monopoly's-csoport és a Viziszárnyas Üzletág egyaránt végez viziszárnyas felvásárlási és feldolgozási tevékenységet. A felek 40-45 % közötti együttes piaci részesedése alapján a káros versenyhatásokat ugyan nem lehetett nyilvánvalóan kizárni, azt azonban, hogy a Monopoly's-csoport az összefonódás révén – figyelembe véve az import növekvő szerepét is – akár egyedül, akár más vállalkozással közösen gazdasági erőfölényes helyzetbe kerülne, a Versenytanács nem valószínűsítette. Ezen álláspontja kialakításakor tekintettel volt arra is, hogy a Viziszárnyas Üzletág a Merián Kft. által történt megszerzése időpontjában már több hónapja nem üzemelt. Ez a körülmény nem csupán az összefonódás koncentráció növelő (versenyt csökkentő) hatását enyhíti, hanem nemzetgazdasági szempontból előnyös is azáltal, hogy egy meglévő termelési kapacitás kihasználásra került. Mindez különösen azért az összefonódás engedélyezése irányába mutató körülmény, mert az értékesítésre kiírt pályázat során más (esetlegesen a verseny szempontjából kedvezőbb) vevője vélhetően nem lehetett volna a Viziszárnyas Üzletágnak (Vj-177/2005). A **Szabolcs Gabona Holding Vagyonkezelő Rt.** az egyaránt előkeverékek és takarmányipari termékek gyártásával foglalkozó **ISV Hústermelést Szervező Rt.** felett szerzett irányítást. Együttes részesedésük Magyarországon – mint érintett földrajzi piacon – csak az előkeverékek esetében haladja meg (minimális mértékben) a 20 %-ot, ezért az összefonó-

dásnak horizontális összefüggésben nem voltak valószínűsíthető káros versenyhatásai. A takarmánykeverékek, a fehérjealapanyagok, a takarmánykiegészítők és az állatgyógyászati készítmények fontos részét képezik a sertés- és baromfitartási technológiáknak. Az ebből fakadó vertikális hatás azonban az érintett vállalkozás-csoportok piaci részesedései alapján szintén nem adott okot versenyagályokra, s az ISV Rt. piaci részesedései alapján káros portfólió- és konglomerátum hatással sem kellett számolni (Vj-211/2005).

- 387.** A bortermelést végző **Csányi Pincészet Rt.** alaptőkéjének 24,61 %-át kitevő részvények megvásárlásával a **Bonitás 2002 Befektető és Tanácsadó Kft.** a részvények 48,54 %-ával – a részvényvásárlás időpontjában már – rendelkező **dr. Csányi Sándorral** együtt közös közvetlen irányítást szerzett a villányi borvidéken működő pincészet felett. Az ügylet következménye ugyanakkor az is, hogy dr. Csányi Sándor a Csányi Pincészet Rt. egyedüli közvetett irányítója lett, mivel az ő tulajdonát képezik a Bonitás Kft. üzletrészei is. A Csányi-csoport további tagjai állattenyésztéssel, növénytermesztéssel, hús- és tejfeldolgozással, valamint azokhoz kapcsolódó szolgáltatásokkal, továbbá lőszergyártással és reklámszolgáltatások nyújtásával foglalkoznak, vagyis a Csányi Pincészet Rt. tevékenysége semmilyen formában sem kapcsolódik azokhoz a piacokhoz, amelyekben a Csányi-csoport tagjai tevékenykednek, így az összefonódásnak horizontális-, vertikális- és portfólió hatásai sem lehetnek. Káros konglomerátum hatások szintén nem voltak valószínűsíthetőek (Vj-205/2005).
- 388.** Tovább folytatódtak a cukorpiacot – évek óta – jellemző koncentrációs folyamatok, amelyek a hazai gyárak külföldi anyavállalatainak tulajdonosváltásai folytán a magyar cukorpiacra is kihatnak. 2006-ban a Versenytanács a **Tate & Lyle Holland B.V.-nek** (TL-csoport) az **Eastern Sugar B.V.** (ES-csoport) feletti irányításszerzését engedélyezte. A TL-csoportba tartozó Hungrana Kft. a legjelentősebb hazai izoglükóz előállító és forgalmazó vállalkozás, részesedése a magyarországi forgalomból mintegy 90 %, a fennmaradó 10 % import révén kerül az országba. A kérelmezett magyarországi leányvállalata, az Eastern Sugar Zrt. (volt Kabai Cukorgyár) cukorrépa feldolgozásával répacukor előállításával foglalkozik, részesedése a hazai forgalomból 22 %. A felhasznált répacukor kb. felét a kereskedelmen keresztül értékesítik, a fennmaradó része pedig ipari célú felhasználásra kerül. Az ipari célú felhasználáson belül kiemelkedő jelentőségű az édesített üdítőitalok gyártása. Az összefonódás horizontális hatásának lehetősége abból származik, hogy az ES-csoport által gyártott

répacukor és a Hungrana Kft. által előállított izoglükóz egyaránt édesítőszerként funkcionál, vagyis felhasználási célja azonos. Ezért alapos vizsgálatot kellett folytatni arra vonatkozóan, hogy a répacukor és az izoglükóz helyettesítői-e egymásnak, vagyis a répacukor vagy a tágabb édesítőszer piacot kell-e érintett piacnak tekinteni. Megállapítható volt, hogy az izoglükóz korlátozott felhasználási területe miatt csak az édesített üdítő italok gyártásának piaca jöhet szóba, ahol azonban az adott receptúra, szállítási, tárolási és egyéb feltételek nem adnak lehetőséget a répacukor, izoglükóz, továbbá az egyre nagyobb arányú ipari felhasználásra is alkalmas mesterséges édesítőszerrel való helyettesítésére. Ebben az esetben viszont vizsgálandó a káros portfólió hatás lehetősége, mert a két áru az édesített üdítőitalokat gyártó vállalkozások számára egymást kiegészítő árunak minősülhet. A káros versenyhatások azonban a Hungrana Kft. magas piaci részesedése ellenére gyakorlatilag kizárhatók, mert azok megvalósulásához nem elégséges a TL-csoport esetleges szándéka. A Hungrana Kft. további közös irányítóinak ugyanis nyilvánvalóan nem érdeke a vállalkozás ár- és piacpolitikáját alárendelni az ES-csoport cukoripari érdekeinek, amit tovább gyengít, hogy a Hungrana Kft. egyik közös irányítója az Agrana AG szintén jelen van a magyarországi cukorpiacon. A Versenytanács így végül teljes körű eljárásban engedélyezte az összefonódást (Vj-196/2005).

- 389.** Az SHV-csoportba tartozó, a felvásárlási tranzakció lebonyolítása érdekében létrehozott **Continental Bakeries Holding B.V.** irányítást szerzett a **Continental Bakeries B.V.**, így a vállalat-csoport magyarországi tagja, az Auer Ostya, Cukor, Csokoládé Gyártó és Kereskedelmi Kft. felett. Az engedélyezésre egyszerűsített eljárásban került sor, az ügyletben résztvevő két vállalkozás-csoport tevékenysége alapján ugyanis az összefonódás horizontális-, vertikális- és portfólió hatással nem jár, és a Continental-csoport (Auer Kft.) magyarországi piaci részesedései alapján káros konglomerátum hatással sem kellett számolni (Vj-125/2006).
- 390.** Az ÁPV Rt. által Délkelet-Magyarország meghatározó mezőgazdasági nagyüzeme, a 7500 hektáron gazdálkodó **Hód-Mezőgazda Zrt.** értékesítésére kiírt pályázat nyerteseként a **KHD-Invest Befektető, Beruházó és Szolgáltató Kft.** irányításszerzését engedélyezte – a kérelem elmulasztása miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban – a Versenytanács. Amellett, hogy a részvények megvásárlásával a KHD-Invest közvetlen irányítást szerzett a Hód-Mezőgazda felett, a kérelmező alapítói, az Axiál Kft., a Trigó-Fix Kft. és a Délity Zrt. pedig a kérelmezett közös közve-

tett irányítóivá váltak. Az összefonódásban résztvevő vállalkozás-csoportok közül a Hód-csoport és a Trigó-Fix-csoport azonos tevékenysége az integrátori szolgáltatás. Együttes piaci részesedésük azonban – akár Magyarország egész területét, akár a Hód-csoport működési körzetét tekintjük érintett földrajzi piacnak – meg sem közelíti azt a mértéket (20 %), ami a GVH gyakorlata szerint horizontális összefüggésben versenyaggályokra adhatna alapot. Szintén horizontális összefüggésben vizsgálta a Versenytanács, hogy mezőgazdasági termékek értékesítésével a Hód-csoport mellett a Trigó-Fix- és az Axiál-csoport is foglalkozik, minimális együttes piaci részesedésük viszont kizárja káros horizontális versenyhatások jelentkezését. Vertikális összefüggésben a Hód-csoport lehetséges (és csekély mértékben tényleges) vásárlója az Axiál-csoport által forgalmazott mezőgazdasági gépeknek. Ebben a vonatkozásban ugyanakkor nem lehetett eltekinteni attól, hogy az Axiál Kft. nem egyedüli (közvetett) irányítója a Hód-csoportnak, amely a Hód-csoport alacsony piaci részesedésével együtt nem eredményezhet olyan súlyú vertikális versenyproblémát, ami alapot adna az összefonódás megtiltására. Káros portfólió-, illetve konglomerátum hatások szintén nem voltak megállapíthatók (Vj-24/2006).

- 391.** Az **infokommunikációs szektort** érintő összefonódások közül a GVH két esetben is feltételeket szabott azok engedélyezéséhez. A **Magyar Telekom Nyrt.-nek** az emelt szintű kolokációs, azaz informatikai infrastruktúra elhelyezési szolgáltatást nyújtó **Dataplex Kft.** feletti irányítás-szerzése kapcsán ugyanis megállapította a hivatal, hogy a kolokációs szolgáltatás, amelynek piacán a Dataplex domináns szereplő, nem nélkülözheti a távközlési szolgáltatás egyidejű igénybevételét, ahol viszont a kérelmező piacvezető. Versenyjogi szempontból így az összefonódás portfólió hatása vetett fel komolyabb aggályokat, mert egyrészt a kérelmezőtől független távközlési szolgáltatók kolokációs központból való kiszorulásától, másrészt attól kellett tartani, hogy a Magyar Telekom a kolokáció révén olyan ügyfeleket is szerez, akiknek teljes távközlési szolgáltatási portfólióját egyébként kielezett versenyben alternatív hálózati szolgáltatók nyerték el, illetve biztosítják. Így az összefonódás káros portfólió hatásaként a Magyar Telekom erősíthette volna pozícióját a verseny kezdeti stádiumában lévő üzleti távközlési piacon. Ennek kiküszöbölése érdekében a GVH előírta a kérelmező számára, hogy a távközlési szolgáltatók közti választás lehetősége továbbra is legyen biztosított, a létesítmény független távközlési és Internet szolgáltatók általi igénybevételétől indokolatlanul ne zárkozzon el, illetve az adatközpontban kiegészítő szolgáltatást nyújtani kívánó távközlési és
- Internet szolgáltatók esetében a szükséges betelepülés díjai, továbbá a betelepülés műszaki és adminisztratív feltételei nem lehetnek hátrányosabbak, mint a Magyar Telekom csoport esetében alkalmazottak. Továbbá a kérelmező nem kapcsolhatja össze kizárólagosan a távközlési és kolokációs szolgáltatást, vagyis biztosítania kell, hogy azok külön is igénybe vehetők legyenek az adatközpontban (Vj-210/2005).
- 392.** 2006-ban került a hivatal elé első alkalommal olyan összefonódás, amely az infokommunikációs konvergencia jegyében, tartalom és az átviteli szint közötti összefonódást valósított meg. A **Sport1 TV Műsorszolgáltató Zrt.** feletti irányítást megszerző **Chellomedia Progaming B.V.** ugyanis annak a Liberty Global csoportnak a tagja, amelynek irányítása alá tartozik Magyarországon a UPC kábeltelevíziós vállalkozás és a UPC Direct műholdas műsorszolgáltatást értékesítő, egyébként helyi távbeszélő szolgáltatást nyújtó Monortel is. Az összefonódás hatásainak értékelése kapcsán megállapítást nyert, hogy a Sport1 csatorna meghatározó jelentőségű a magyar nyelvű sporttartalmak tekintetében, amely nélkül a műsorterjesztők nem képesek versenyképes és vonzó programcsomag-struktúrát kialakítani. Ezzel a vertikálisan integrálódó új gazdasági egység ösztönözöttséget szerezhet arra, hogy a domináns sporttartalmat a versenytárs platformok üzemeltetői elől elzárja. Minthogy az integrált új vállalkozás-csoport eredendően érdekelt a sportcsatorna nézettségének növelésében, így a minél szélesebb körű terjesztésében, ezért a leírt hatás csak azokban az esetekben jelentkezhet, amikor a Liberty magyarországi kábeltelevíziós és műholdas hálózatai más infrastruktúrákkal átfedésbe kerülhetnek és akkor is csak az új piaci szereplők esetében. Ennek következtében az összefonódás ezen vertikális hatását a GVH a hazai bevezetés küszöbén álló IPTV (vezetékes telefon hálózaton keresztüli televíziózás) vonatkozásában ítélte versenyjogilag aggályosnak, ezért olyan kötelezettségvállalást írt elő a kérelmező számára, amely biztosítja, hogy a cégcsoport ne zárkozhasson el a Sport1 csatorna más platform szolgáltató számára történő értékesítésétől, ha azok készek a tartalom nem diszkriminatív díját megfizetni. Az árak megítélésének alapjául azok a szerződéses feltételek szolgálhatnak majd, amelyeket a kérelmező a nem átfedő infrastruktúrák tulajdonosaival szemben érvényesít.
- 393.** Az összefonódás kapcsán felmerülő másik vertikális versenyhatást a hivatal nem találta versenyjogi szempontból aggályosnak, mert a jövőben a Liberty cégcsoport magyarországi műholdas és kábeles átviteli hálózatai az IPTV-nek és a DigiTV-nek köszönhetően nagyobb versenynek lesz-

nek kitéve. Ennek megfelelően az ösztönzöttség a saját hálózaton elérhető más sportszatórnák kizárására csökken, hiszen az előfizetők elvesztésének veszélye nélkül ilyen stratégiát nem lehetne folytatni, arról nem is beszélve, hogy az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályozás alapján (a 18-as számú piac keretében) szükség esetén előzetes szabályozási kötelezettség is terhelhetné a kérelmezőt (Vj-61/2006).

394. Az előbb említett tranzakción túlmenően a **Magyar Telekom Nyrt.** a kommunikációs hálózati szolgáltatások széles körét nyújtó **KFKI-LNX Zrt.** felett szerzett – a GVH által engedélyeztetten – irányítást (Vj-87/2006). Hasonlóan engedélyezte a GVH az **Invitel Zrt.-nek** az **Euroweb Rt.** Internet szolgáltató feletti irányításszerzését. A tranzakció káros hatásai egyedül az Invitel távbeszélő szolgáltatásai területén lettek volna megállapíthatók a széles sávú Internet hozzáférés piacán, ennek értékelése során azonban a hivatal figyelembe vette, hogy a viszonylag magasabb részesedés egy közeljövőben felülbírálatra kerülő állami pályázat eredményeként alakult ki (Vj-5/2006).

395. A **pénzügyi szolgáltatások** területén 2006-ban lezajlott összefonódások közül az **Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt.** két fúzióban is érintett volt, azonban sem a Szerbia-Montenegró területén működő **Niska Banka a.d.** részvényei többségének megszerzése (Vj-1/2006), sem az **Euronet Banktechnikai Szolgáltató Kft.** 299 bankjegykiadó automatából álló ATM-üzletágának megvásárlása (Vj-51/2006) nem minősült engedélykötelesnek. A Versenytanács engedélyezte, hogy a **HVB Bank Hungary Zrt.** megvásárolja az **ING Bank Magyarország Rt.** ügyfél betét állományát és lakossági hitel/kölcsön portfólióját (Lakossági Üzletág). Az összefonódásban résztvevő vállalkozás-csoportok tevékenysége alapján kizárólag horizontális hatással lehetett számolni, azonban a piaci részesedésük a szóba jöhető legszűkebb érintett piacok – a lakossági betétek és hitelek (ezen belül is a lakáshitelek) magyarországi piaca – egyikén sem vetett fel versenyyagályokat (Vj-58/2006). Hasonlóan egyszerűsített eljárásban engedélyezésre került a **Sanpaolo IMI Spa.-nak** a **Banca Intensa Spa.-ba** történő beolvadása, tekintettel arra, hogy a két vállalkozás-csoport együttes részesedése a magyarországi forgalomból az általuk értékesített áruk (lakossági betét, lakossági hitel, vállalkozói betét, vállalkozói hitel, bankkártya kibocsátás, értékpapír kereskedelem, lízing, faktoring, befektetési alapkezelés) egyike esetében sem éri el a 20 %-ot (Vj-175/2006).

396. A **szállítványozás** körében a **Budapesti Szabadkikötő Logisztikai Zrt.** privatizálásakor az **Erdészeti és Faipari Termékeket Értékesítő és Feldolgozó Zrt.**, az **Erdért Ingatlanhasznosító és Forgalmazó Kft.**, valamint a **Multicont Terminal Szolgáltató Kft.** konzorciuma szerezte meg a részvények 99 %-át. Noha a részvények jelentős részével az Erdért vállalkozás-csoport rendelkezik, nem képes egyedüli irányításra, mivel a konzorciumi szerződés értelmében a BSZL Zrt. üzleti politikáját meghatározó stratégiai kérdésekben a kizárólagos hatáskörrel bíró igazgatóságnak, amelybe mind az Erdért vállalkozás-csoport, mind a Multicont delegál tagokat, egyhangú döntésre kell jutnia. Az összefonódásban érintett vállalkozás-csoportok tevékenysége, illetve piaci részesedése alapján a Versenytanács úgy ítélte meg, hogy káros versenyhatásokkal nem kell számolni (Vj-84/2006). Egy későbbi összefonódás révén, amellyel a **Raaberlog Nemzetközi Szállítványozási Kft.-nek** a **Multicont Nemzetközi Szállítványozási Logisztikai Zrt.** feletti egyedüli irányítása a **Raaberlog** és a **Waberer's Holding Vagyonkezelő Zrt.** közös irányításává vált, a BSZL-csoport közös irányítói köre is kibővült a Waberer's-csoporttal. A Versenytanács megállapította, hogy ez a körülmény erősítheti ugyan a BSZL-csoport pénzügyi-vagyon helyzetét, azonban ennek a BSZL-csoport piaci részesedése mellett káros konglomerátum hatása nem valószínűsíthető (Vj-129/2006). Szintén a Waberer's-csoporthoz kapcsolódott az a tranzakció, amellyel a közúti fuvarozás jelentős szereplőjének számító **Waberer's Holding Vagyonkezelő Zrt.** megvásárolta a hasonló tevékenységű **Révész Eurotrans Nemzetközi Szállítványozó és Szolgáltató Kft.-t.** A beolvadást követően létrejövő vállalkozás piaci részesedése sem haladja meg ugyanakkor a magyarországi forgalomból az általuk forgalmazott áruk tekintetében a 20 %-ot – kizárólag a BSZL-csoport és csak a kikötői árukezelési tevékenység esetében éri el azt, így versenyyagályok az engedélyezés körében nem merültek fel (Vj-159/2006).

397. A **gyógyszer-kiskereskedelem piacán** egy engedélyezést igénylő tulajdonos-változás történt. A gyógyszer-kiskereskedelem piaca, elsősorban a speciális jogi szabályozásból adódóan, több sajátosságot is mutat, e közös jellemzőik mellett azonban az egyes termékcsoportok iránti kereslet, a működési költségek, a tevékenység jövedelmezősége és kockázata tekintetében elhelyezkedésüktől függően különbségek figyelhetők meg a közforgalmú gyógyszertárak között. Négy csoport azonosítható: a bevásárló övezetben, az egészségügyi intézményben, illetve a bevásárlóközpontban működő, valamint a települési gyógyszertár. Az egyes gyógyszertár-típusok ugyanakkor nem élesen

elkülönülő piacokat, hanem piaci szegmenseket (részpiacokat) képeznek, amelyenként esetenként a versenyjogi problémák különülten is jelentkezhetnek. A vizsgált tranzakció eredményeként a 106 gyógyszertár működtetésében érintett **Pharmanova Vagyonkezelő Rt.** irányítást szerzett az egyaránt – gyógyszertári betéti társaságokban birtokolt közvetlen, illetve esetenként közvetett részesedése révén – „gyógyszertári láncot” működtető **AW Patika-invest Vagyonkezelő Kft.** felett. Az összefonódás kapcsán kizárólag horizontális hatások merülhetnek fel, s versenytársakkal olyan települések esetében járhat, ahol a települési gyógyszertárakon kívül nincs a másik három csoportba tartozó gyógyszertár. Az átvett hét gyógyszertár között két olyan van, amelyek kistépüléseken (Kunszentmárton, Kisbér) találhatóak, azonban ezeken a kérelmezőnek korábban nem volt gyógyszertára, így koncentráció-növekedésről nem beszélhetünk. Salgótarján esetében viszont az ügylet következtében a település kilenc gyógyszertárából öt a Pharmanova irányítása alá kerül, a település viszont a Versenytanács álláspontja szerint – a város szerkezetére (nagy földrajzi kiterjedése, egymástól elkülönült városrészek) figyelemmel – nem minősül egy földrajzi piacnak, ezért az ügylet e tekintetben sem vette fel a piaci koncentráció érdemi növekedését (Vj-208/2005).

- 398.** A nyomtatott sajtó piacán a GVH Versenytanácsa a felek kötelezettségvállalása mellett engedélyezte, hogy a **Ringier Kiadó Kft.**, a **Népszabadság Kiadó és Nyomdaipari Zrt.**, a **Sanoma Budapest Kiadói Zrt.**, továbbá az **F-Log AG**, közös irányításuk mellett létrehozzák az előfizetéses lapterjesztési tevékenységet folytatni kívánó **MédiaLOG Fiege Zrt.-t.** E kötelezettségek értelmében a kérelmezők közös irányítási jogaik révén biztosítani kötelesek, hogy a közös vállalat az általa nyújtott előfizetéses lap- és magazinterjesztés szolgáltatást minden azt igénybe venni kívánó félnek azonos feltételekkel (diszkriminációmentesen) nyújtja; valamint, hogy a fenti szolgáltatását igénybevevő ügyfelektől tudomására jutott, azok üzleti titkát képező információkat mások részére (ideértve a kérelmezőket is) nem teszi hozzáférhetővé.
- 399.** A kötelezettségek előírását a Versenytanács – a vizsgálat során valószínűsített káros vertikális hatások elkerülése érdekében – azért tartotta szükségesnek, mert az összefonódással összefüggésben a Magyar Posta Zrt. és a MédiaLog Zrt. között létrejött szerződés, valamint a Magyar Posta jövőre vonatkozó üzletpolitikai elképzelései alapján nem volt kizárható, hogy az összefonódást követően a Magyar Posta felhagy az országos napilap terjesztési tevékenységével, valamint, hogy a magazinok országos terjesztési piacáról fo-

kozatosan kiszorul, ami a gyakorlatban a Magyar Posta teljes előfizetéses lapterjesztési tevékenységének az átvételét jelentené. Mindez pedig, az eddigi semleges – a lapkiadás piacán nem érdekelt – piaci szereplővel, a Magyar Postával szemben, azt eredményezné, hogy a Ringier- és a Sanoma-csoport számára lehetővé válhat, hogy az általuk (is) irányított MédiaLog Zrt. más lapkiadó vállalkozásokat diszkriminatív módon kezeljen, illetve azoknak a verseny szempontjából értékes adatait az alapító kiadók részére átadja. Mindemelllett a versenytörvény rendelkezései nem zárják ki annak a lehetőséget, hogy a kérelmezők a piaci viszonyok változására hivatkozva kérjék a kötelezettség módosítását vagy megszüntetését, illetőleg, hogy a kötelezettségek nem teljesítése esetén a GVH az engedélyt visszavonja (Vj-116/2006).

- 400.** A reklámfelület értékesítés körében a Csányi-csoporthoz tartozó, alapvetően vagyonkezelői tevékenységet végző **Bonitás 2002 Befektető és Tanácsadó Kft.** szerzett irányítást a **Multireklám Köztéri Médiaügynökség Rt.** felett. A Multireklám a piac jelentős szereplője az ún. city-light berendezések telepítése és reklámfelületének bérbeadása terén, de emellett a BKV járműveinek reklámcélú hasznosításában, backlight berendezések, neonreklámok, építési- és egyéb reklámfóliák, valamint egyedi méretű reklámtáblák elhelyezésében és bérbeadásában is érdekelt. Az összefonódás elbírálása során a Versenytanács figyelembe vette, hogy a reklámnak, mint szolgáltatásnak nincs helyettesítő terméke, a reklám tárgyasult formái (médiiumai) azonban egymást helyettesíthetik. Ebben az értelemben a televízió- és rádióreklámok, a nyomtatott és elektronikus (Internet) sajtóban megjelenő reklámok, a közterületi hirdetések, beleértve az óriásplakátokat, a city light plakátokat, valamint a BKV járműveinek reklámcélú felhasználása, a szórólapok a reklámpiac esetlegesen önállóan értékelhető részpiacait képezik. A Versenytanács megállapította, hogy az irányítás-szerzés egyetlen érintett piacon sem hoz létre vagy erősít meg gazdasági erőfölényes helyzetet, így engedélyezte azt (Vj-195/2005). Ezen tulajdonosváltást követően a **Multi-reklám Köztéri Médiaügynökség Rt.** megvásárolta a tömegközlekedési eszközök (elsősorban Volán járatok) külső reklámfelületeinek bérlésével és értékesítésével foglalkozó Promoteam Médiahasznosító Kft. üzletrészeit. Noha az összefonódásban résztvevő két vállalkozás-csoport együttes piaci részesedése a reklámfelület értékesítés tekintetében meghaladta a 30 %-ot, ami magasabb annál a mértéknél, amely alatt egyértelműen kizárhatók egy fúzió káros horizontális versenyhatásai, a Versenytanács álláspontja szerint a nagyszámú versenytársra, köztük egy hasonló piaci méretű vállalkozásra (Europlakát Kft.) tekintettel gazdasági erőfölényes helyzet kialakulásától nem kell tartani (Vj-111/2006).

401. A **tankönyvkiadás piacán** a Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt.-t is irányító **Láng Kiadó és Holding Zrt.** részvényeinek többségét megvásárolta a Magyarországon nyomtatott magazin kiadásával, internetes tartalomszolgáltatással foglalkozó, valamint a nyomtatott és az internetes hirdetések piacán tevékenykedő Sanoma-csoporthoz tartozó **SW Invest BV.** A két vállalkozás-csoport tevékenysége alapján az összefonódás kapcsán sem horizontális, sem vertikális, sem pedig portfólió hatásokkal nem lehetett számolni, továbbá káros konglomerátum hatás sem volt valószínűsíthető, így az engedélyezésnek versenyjogi akadálya nem volt. A Versenytanács ugyanakkor szükségesnek tartotta rögzíteni azt is, hogy az engedélyezés során nem vizsgálta, hogy milyen gazdasági (és egyéb) érdekek húzódnak meg amögött, hogy a Láng Zrt. tulajdonosai a Láng-csoport meghatározó súlyú vállalkozása (a Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt.) feletti irányítás megszerzését követő alig több, mint egy éven belül (közvetetten) azt értékesítették egy nemzetközi vállalkozás-csoport részére (Vj-38/2006).

402. A budapesti **szállodák üzemeltetése** körében hozott változást, hogy az **Accor-Pannonia Hotels Zrt.** megszerezte a **Hotel Taverna** és a **Hotel Liget** üzemeltetésének a jogát. A szállodai szolgáltatások sokrétű, az alapvető szolgáltatásként definiálható szálláshely-szolgáltatást, valamint az ahhoz többé-kevésbé szorosan kötődő szolgáltatásokat (éttermi vendéglátás, egyéb vendéglátás, programszervezés, stb.) tartalmazzák. Jellemzőjük, hogy csak az adott időpontban, korlátozottan értékesíthetők (nem „raktározhatók”), a szolgáltatás helye pedig kötött, sajátosságuk pedig, hogy az egyes szállodák (hagyományosan és jogszabály alapján) csillagokkal jelzett besorolása ezen szolgáltatások köre, illetőleg minősége alapján történik, amely az érintett piac meghatározása körében is jelentőséggel bír. A Versenytanács az összefonódás vizsgálata kapcsán a lehetséges legszűkebb érintett piacnak a négycsillagos budapesti szállodák üzemeltetését tekintette, ugyanakkor korábbi gyakorlatával⁶⁵ összhangban figyelemmel volt arra is, hogy a három- és ötszillagos szállodák léte mindenképpen korlátozza a négycsillagos szállodák üzemeltetőinek piaci mozgásterét. Annak alaposabb vizsgálatát azonban, hogy a három- és/vagy az ötszillagos szállodák azonos árupiacra lennének a négycsillagos szállodákkal, nem látta szükségesnek az Accor-csoport – férőhelyek alapján számított – piaci részesedésének nagysága és egy hasonló piaci súlyú versenytárs (Danubius Hotels) jelenléte alapján (Vj-158/2006).

403. Az **ingatlanforgalmazás és -hasznosítás piacán** két összefonódást bíralt el a Versenytanács. Egy tranzakció keretében a **CIL Danubius Ingatlanhasznosító Zrt.** megvásárolta a **V141 Ingatlanfejlesztő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.**, a **CIL Bajor Ingatlanhasznosító Zrt.** pedig a **Bajor Center Ingatlanhasznosító, Fejlesztő és Szolgáltató Kft.** üzletrészeinek többségét. A CIB-csoporthoz tartozó kérelmezők és a kérelmezettek fő tevékenységét egyaránt az ingatlanhasznosítás (ingatlan bérbeadás, ingatlanforgalmazás, ingatlankezelés, ingatlanügynöki tevékenység) képezi Budapesten és környékén, azonban ezzel a tevékenységgel nagy számú versenytárs vállalkozás foglalkozik, s a felek együttes részesedése a piaci forgalomból az 5 %-ot sem érte el, így az engedélyezést illetően aggály nem merült fel (Vj-70/2006). Nem minősült viszont engedélykötelesnek az **Immorent International Holding GmbH-nak** az **IMV 2004 Ingatlankezelő Kft.** feletti irányításszerzése, mivel a kérelmezett nem ért el nettó árbevételt az összefonódást megelőző üzleti évben (Vj-204/2005).

2.3. Ágazati vizsgálat

404. A versenytörvény felhatalmazza a GVH elnökét ágazati vizsgálat lefolytatására, ha az adott ágazatban a piaci folyamatok a verseny sérülésére, torzulására utalnak. A vizsgálat során a piaci szereplőktől összegyűjtött információk részletes elemzésének eredményeként jelentés készül, amely később a GVH további tevékenységeinek (versenyfelügyeleti eljárás, illetve versenypártolási tevékenység) is alapjául szolgálhat. Az ágazati vizsgálat tehát – a versenyfelügyeleti eljárásokkal ellentétben – egy ágazat vagy egy piac versenyfolyamataival kapcsolatos általános tájékozódásra szolgál, és nem konkrét vállalkozás(ok) magatartásának vizsgálatára irányul. Nem jelent ugyanakkor mindenre kiterjedő piac- és versenyelemzést sem, mivel az említett törvényhely meghatározza és egyben be is határolja célját és lehetséges irányait. Az ágazati vizsgálat intézménye az európai gyakorlatban sem ismeretlen.

405. A GVH-nak a **villamosenergia szektorban** 2004-ben indított ágazati vizsgálata 2006 elején fejeződött be. A vizsgálat fő megállapításai már 2005 végén ismertek voltak, így azokat a GVH 2005. évi beszámolója részletesen bemutatta,⁶⁶ sőt az említett beszámoló az ágazati vizsgálat eredményei alapján ajánlást is megfogalmazott az Országgyűlés részére.⁶⁷

⁶⁵ Vj-203/1996

⁶⁶ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének beszámolója az Országgyűlés részére 2005-ről, 341.-343. bekezdés

⁶⁷ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének beszámolója az Országgyűlés részére 2005-ről, 31.-33. bekezdés

406. Az ágazati vizsgálat eredményei nyomán 2006-ban a GVH versenyfelügyeleti eljárásokat indított a hat magyarországi áramszolgáltatóval szemben.⁶⁸ Az eljárások annak gyanújával indultak, hogy az említett szolgáltatók versenyellenesen, a velük azonos vállalatcsoportba tartozó kereskedő vállalatok érdekében alakították közüzemi tevékenységüket, illetve kötöttek szerződéseket egyes feljogosított fogyasztókkal. A szolgáltatók jogsértést valósíthatnak meg azzal, ha a közüzemből kilépni kívánó fogyasztókkal szemben olyan feltételeket határoznak meg, amelyek hatására azok a szolgáltató tulajdonosi érdekkörébe tartozó kereskedőt választják, másrészt egyes közüzemi fogyasztók részére olyan egyedi feltételeket kínálnak, amelyekben más fogyasztók nem részesülnek, és amelyek célja, hogy azok ne lépjenek ki a közüzemi körből. A vizsgálat során beszerzett információk alapján felmerült annak a gyanúja, hogy a piacnyitás 2003. január elsejei dátuma előtt az eljárás alá vont áramszolgáltatók egyes fogyasztóikkal olyan több évre szóló, a piacnyitás utáni időre áthúzódó egyedi közüzemi szerződéseket kötöttek, amelyek a fogyasztó számára biztosított bizonyos típusú kedvezmények fejében kötelezettségként írták elő a fogyasztó számára – a piacnyitást, a szabad szolgáltató váltási jog megnyitását követően – a szolgáltató, illetve a szolgáltató tulajdonosi körébe tartozó kereskedő előnyben részesítését. Így a fogyasztó nem élhetett ténylegesen a szabad szolgáltató váltási jogával. A hűségjellegű egyedi szerződésekben a szolgáltatók a fogyasztó kötelezettségének betartását különböző erősségű szankciók kilátásba helyezésével biztosították. A fogyasztókkal kötött hűségi szerződés jellegű egyedi szerződések szélesebb piaci körben alkalmazva korlátozhatták a fogyasztók szabad szolgáltató váltását, akadályozhatták a piaci szereplők (nem szolgáltatói háttérű villamosenergia kereskedők) piacra lépését és torzították a versenyt. Az említett eljárások jelenleg folyamatban vannak, ezért lezárásukat követően, a GVH egy későbbi beszámolójában kerülnek bemutatásra.

407. Ugyancsak az ágazati vizsgálat eredményeire támaszkodott a GVH 2006-os villamosenergia szektorral kapcsolatos versenypartolási tevékenysége, ami a beszámoló versenypartolásokkal foglalkozó részében kerül ismertetésre. Az ágazati vizsgálat megállapításai szintén hozzájárultak ahhoz, hogy az Európai Bizottság eljárást indított annak gyanújával, hogy az ágazat szereplői közötti hosszú távú áramvásárlási szerződések a közösségi versenyjog versenykorlátozó megállapodásokat, illetve erőfölénnyel való visszaélést tiltó ren-

delkezéseibe ütköznek. Ez az eljárás jelenleg folyamatban van, ezért lezárását követően, a GVH egy későbbi beszámolójában kerül majd bemutatásra.

2.4 A kereskedelmi törvény alapján indult eljárások

408. A 2006. június 1-én hatályba lépett kereskedelmi törvény két tekintetben bővítette a hivatal hatáskörét. Egyrészt a kereskedelmi törvény megtiltja a nagyméretű – jelentős piaci, vevői erővel rendelkező – kiskereskedőknek a beszállítókkal szembeni visszaélő magatartását, s e jelentős piaci erővel rendelkező kereskedők felett a visszaéléssel kapcsolatos, a kereskedelmi törvény anyagi jogi rendelkezésein alapuló felügyeletet a GVH látja el. Másrészt a törvény arra is kötelezi a jelentős vevői erővel rendelkező kereskedelmi vállalatokat, hogy alkossanak meg és alkalmazzanak olyan önszabályozó etikai kódexet, amely kiterjed a beszállítókkal való kapcsolataikban a tisztességes kereskedelmi gyakorlatok alkalmazására, valamint az abban foglaltak megsértése esetén alkalmazandó eljárásrendre is. Ezt a kódexet a törvény hatályba lépését követő hat hónapon belül (2006. december 1-ig) kellett az érintett kereskedelmi vállalatoknak elkészíteniük és a GVH-hoz jóváhagyásra benyújtaniuk.

409. A GVH számára az év első fele az új feladat- és hatáskör ellátására való felkészülés jegyében telt. Ennek keretében a hivatal kidolgozta a jelentős piaci erővel való visszaélés ügycsoportjára alkalmazandó bejelentési űrlapot,⁶⁹ valamint felmérte azon piaci szereplők körét, akik a kereskedelmi törvény értelmében jelentős piaci erővel rendelkezhetnek, azaz számba vette azokat a vállalkozásokat, amelyeknek kereskedelmi tevékenységéből származó előző évi konszolidált nettó árbevétele meghaladja a 100 milliárd forintot. Megtörtént továbbá a lehetséges eljárásjogi kérdések, illetve az arra adandó válaszok előzetes feltárása is, amelyeket a GVH május végén tájékoztató formájában összegzett és hozott nyilvánosságra. Tisztázásra került többek között, hogy a kereskedői etikai kódexek jóváhagyásakor a GVH kizárólag a Ket. rendelkezéseit alkalmazva jár el tekintettel arra, hogy sem a kereskedelmi törvény, sem a versenytörvény nem tartalmaz speciális szabályozást egy lehetséges, kereskedelmi törvényen alapuló kérelmes eljárásra.

⁶⁸ Vj-104/2006, Vj-105/2006, Vj-106/2006, Vj-107/2006, Vj-108/2006, Vj-109/2006

⁶⁹ A bejelentési űrlap elérhető a GVH honlapján (www.gvh.hu) közvetlenül a nyitóoldaltól (Űrlapok), valamint a Jogi háttér / GVH eljárásrendje / Panasz, bejelentés menüpont alatt.

- 410.** Az **Országos Kereskedelmi Szövetség (OKSz)**, a kódexet aláíró, törvényi kötelezettségüknek eleget tevő jelentős piaci erővel rendelkező vállalatok képviselőjeként 2006. november 9-én nyújtotta be kérelmét a GVH-hoz az OKSz által 2006. július 4-én kiadott **Kereskedelmi Etikai Kódex jóváhagyására**. A kódexet – más vállalatok mellett – a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedelmi vállalatok közül az Auchan Magyarország Kft., a Cora Magyar Hipermarket Kft., a Csemege-Match Kereskedelmi Zrt., a Metro Holding Hungary Kereskedelmi Kft., a Plus Élelmiszer Diszkont Kft., a Penny Market Kft., a Profi Magyarország Kereskedelmi Zrt., a Reál Hungária Élelmiszer Zrt., a SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft., valamint a Tesco-Global Magyarország Zrt. fogadták el és írták alá.
- 411.** A GVH – megállapítva, hogy a benyújtott kódex a tisztességes kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó, a kereskedelmi törvénynek megfelelő szabályrendet tartalmaz – 2007. december 31-ig terjedő időszakra jóváhagyta a Kereskedelmi Etikai Kódexet. A hivatal fenntartotta ugyanakkor a lehetőséget a további beavatkozásra, tekintettel arra, hogy érdemi értékelés csak a gyakorlati tapasztalatok birtokában lehetséges mind az etikai szabályok tartalmának, részletezettségének, mind az Etikai Testület tagjaira vonatkozó delegálási rend és az eljárásrend alkalmasságának kérdéskörében.
- 412.** Mindezek miatt a vállalatoknak – a megjelölt szempontrendszernek megfelelő tartalommal – az Etikai Kódex működtetésének 2007 szeptember végéig szerzett kezdeti tapasztalatairól és alkalmazási gyakorlatáról, eredményeiről, az esetleges problémákról be kell számolniuk a GVH-nak. A GVH egyúttal felkérte a Kereskedelmi Etikai Bizottságot, hogy az addig összegyűlő észrevételeket, valamint tapasztalatait és javaslatait 2007 november végéig juttassa el a GVH-hoz, hogy mindezek ismeretében a kódex esetlegesen szükséges korrekcióját kezdeményezni lehessen.
- 413.** A GVH felkérte továbbá a beszállítókat, valamint azok képviselőit és érdekképviseleti szervezeteit, hogy a Kereskedelmi Etikai Kódexnek a jelentős vevői erővel rendelkező kereskedelmi vállalatoknak a beszállítókkal szembeni magatartási szabályai alkalmazásával és alkalmazhatóságával kapcsolatos tapasztalataikat, illetve észrevételeiket és javaslatukat juttassák el a GVH-hoz is.
- 414.** A **jelentős piaci erővel való visszaélés körében** egy eljárás megindítására került sor 2006 júliusában, azonban a vizsgálat jelenleg is folyamatban van, ezért annak eredménye az ügy lezárását követően, a GVH egy későbbi beszámoló

lójában kerül bemutatásra. Az eljárásban a GVH a Tesco-Global Áruházak Zrt. által 2005. tavasza óta alkalmazott – és a kereskedelmi törvény hatályba lépését követően is változatlan formában fenntartott – polcszerviz-rendszer jogszerűségét vizsgálja.

- 415.** 2006-ban a hivatalhoz a kereskedelmi törvény megsértését kifogásoló panasz, illetve bejelentés nem érkezett.

2.5 Az ártörvény alapján indult eljárások

- 416.** Az ártörvény⁷⁰ értelmében a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértését a hatósági ár megállapítója vizsgálhatja és állapíthatja meg. Ilyen esetben a hatósági ár megállapítója határozatában megtiltja a jogszabályt sértő ár további alkalmazását, valamint kötelezi a vállalkozót a hatósági árra vonatkozó rendelkezések megsértésével elért többlet-árbevételnek a sérelmet szenvedett részére történő visszatérítésére. A hatósági ár megállapítója a jogsértés miatt bírság kiszabására nem jogosult, ennek érdekében határozatát meg kell küldenie a GVH-nak a versenytörvényben szabályozott bírság kiszabása végett.
- 417.** 2006-ban – a GVH fennállása óta, a 2005. évet követően – mindössze második alkalommal került sor arra, hogy a GVH a hatósági ár megállapítójának kezdeményezése alapján eljárást indított jogszabályt sértő árkalkuláció miatt bírság kiszabására. Balmazújváros Város Önkormányzata (Önkormányzat) annak érdekében nyújtott be kérelmet a GVH-hoz, hogy a hivatal – a hatósági díjakat meghaladó díjérvényesítést megállapító önkormányzati határozat alapján – szabjon ki bírságot a **Hajdú-Bihari Önkormányzatok Vízmű Zrt.-vel** (Vízümü) szemben (Vj-62/2006).
- 418.** A Versenytanács fontosnak tartotta leszögezni, hogy a GVH eljárása nem irányulhat a hatósági ár megsértését megállapító határozat „felülbírálatára”, így a hatósági árak esetleges helytelen – az ártörvény 8. § (1) bekezdésével ellentétes – megállapításának, illetve a megsértés tényének vizsgálata sem lehet a hivatal eljárásának tárgya. A Versenytanács tehát csak abból a körülményből indulhat (indulhatott) ki, hogy az Önkormányzatnak joga volt a hatósági árakat megállapítani. Az Önkormányzatnak a hatósági árak megállapításával kapcsolatos tevékenysége ugyanakkor értékelhető abban az összefüggésben, hogy a Versenytanács gyakorlata szerint a versenytörvénynek a bírság kiszabása során irányadó szempontokat meghatározó rendelkezéseinek (78. § (3) bekezdése) alkalmazásában

⁷⁰ 1990. évi LXXXVII. törvény

a felróhatóság körében jelentős súlyú enyhítő körülmény lehet, ha a jogsértőnek minősülő magatartás mögött állami (önkormányzati) intézkedés, ráhatás is meghúzódik.

- 419.** A vizsgálat keretében megállapítást nyert, hogy az eljárást kezdeményező Önkormányzat bírságkiszabási kérelmét az 1997-ben hozott rendeletében meghatározott hatósági díjakat meghaladó szolgáltatói díjérvényesítésre alapozta. A Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy az Önkormányzat nagyfokú szakszerűtlenséget tanúsított, amikor 1998-tól számított nyolc éven keresztül intézkedés nélkül hagyta azt, hogy a Vízmű a rendeletben meghatározott hatósági díjknál magasabb díjakat alkalmaz. Tette ezt annak ellenére, hogy a Vízmű a tulajdonát képező közműrendszeren nyújtott szolgáltatásának díját évenként határozta meg, amelyet a szolgáltató (érintett önkormányzatok, köztük Balmazújváros Város Önkormányzatának képviselőiből álló) közgyűlése minden évben elfogadott, s az Önkormányzat intézményei fogyasztását is ennek megfelelően fizette. Miután az Önkormányzat hosszú időn keresztül sem az emelni tervezett díjak rendeletben való kihirdetéséről, sem jogszabálysértő voltának megállapításáról nem döntött, a Vízmű alappal tételezhette fel, hogy az Önkormányzat is úgy ítéli meg, nincs hatósági ármegállapítási joga.
- 420.** Azzal együtt, hogy a Versenytanács kizártnak tekintette, hogy a víz- és csatornaszolgáltatást nyolc évvel később gazdaságosan lehetne végezni az 1997. évi árakon, s a Vízmű a folyamatosan emelt díjak mellett is csak minimális nyereséget ért el a vizsgált időszakban, úgy ítélte meg, hogy az önkormányzati határozattal elrendelt többlet díjbevitel visszatérítésén túlmenően nem indokolt további hátrányos jogkövetkezéssel sújtani a Vízművet, így a bírság kiszabását mellőzte.
- 421.** Az ügy ugyanakkor rávilágított arra a problémára, amely a hatósági árformába sorolt közüzemi ivóvíz-, és szennyvízelvezetési szolgáltatás díjmegállapításának a közművagyon tulajdonjogához kötött szabályozási rendszerére vezethető vissza. Az ártörvény melléklete szerint ugyanis az önkormányzatok hatósági ármegállapítói jogköre kizárólag az önkormányzati tulajdonú vízközmű rendszeren keresztül nyújtott szolgáltatásokra terjed ki. Jelen esetben a Vízmű éppen arra hivatkozással vitatta az Önkormányzat hatósági ármegállapítási jogkörét (s ez ügyben bírósághoz is fordult), hogy 1997-ben a vízközmű vagyonnak a Vízműbe való apportálásával ezen önkormányzati jogosítvány „kiürült”. A Versenytanács határozatában utalt is arra, hogy bár e kérdés eldöntésére nem terjed ki a hatásköre, az ártörvényi megfogalmazás elvileg adhat alapot a Vízmű álláspontja szerinti értelmezésre.

2.6. A bírósági felülvizsgálat tapasztalatai

- 422.** A versenytörvény 2005. november 1-jéig hatályos rendelkezései alapján, ha a Versenytanács akár azt állapította meg, hogy a vizsgált magatartás nem ütközik a törvénybe, akár azt, hogy az nem bizonyítható, az eljárást határozattal megszüntette. A 2005. november 1-jétől hatályos rendelkezések a két esetet élesen elkülönítik egymástól. A jogsértés hiányát határozattal kell megállapítani, míg a bizonyítottság (vagy a közérdek) hiánya esetén⁷¹ végzéssel történik az eljárás megszüntetése. Lényeges körülmény, hogy ilyen tartalmú megszüntető végzést a vizsgáló is hozhat.⁷² Az előzőek jelentős hatással vannak a bírósági felülvizsgálatra is. A GVH határozatának felülvizsgálatát változatlanul keresetben lehet kérni a bíróságon. A polgári perrendtartásról szóló törvény (Pp.) alapján per indítására az eljárásba ügyfélként bevont vállalkozásokon kívül az is jogosult, akinek jogát és törvényes érdekét az adott versenyfelügyeleti eljárás alapjául szolgáló ügy érinti. Ilyen érintettnek minősülhet az eljárás bejelentője mellett a piac másik szereplője is. A kereset nyomán induló közigazgatási perben – amelyet első fokon a Fővárosi Bíróság, másodfokon pedig a Legfelsőbb Bíróság, illetve 2003 közepétől a Fővárosi Ítéltábla folytat le – a bíróság a GVH határozatát megváltoztathatja, illetve a határozatot hatályon kívül helyezheti, valamint ez utóbbi esetben új eljárás lefolytatására is kötelezheti a GVH-t.
- 423.** A Versenytanács által hozott megszüntető végzéssel szemben jogorvoslati kérelemmel élhet az, akire a végzés rendelkezést tartalmaz. A jogorvoslati kérelem elbírálása egyfokú, azt a Fővárosi Bíróság végzi, nemperes eljárásban. (A vizsgáló által hozott megszüntető végzést első fokon a Versenytanács, másodfokon szintén a Fővárosi Bíróság bírálja el).
- 424.** A hivatalból indított eljárások körében a határozatok megtámadása tekintetében 2006-ban is folytatódott az a korábbi éveket jellemző tendencia, hogy a marasztaló határozatok mintegy felét támadják meg. A 2006. évben a Versenytanács még nagyszámú 2005. november 1-je előtt indult ügyben hozott határozatot, amelyek esetében még nem különült el egymástól egyértelműen, hogy az eljárás megszüntetésének indoka a jogsértés vagy a bizonyítottság (közérdek) hiánya. Ezen határozatok közül – a korábbi esetekhez hasonlóan – gyakorlatilag minden ötödiket támadtak meg, jellemzően a versenyfelügyeleti eljárást kezdeményező bejelentő.

⁷¹ A versenytörvény 72. § (1) bekezdés a) pontja

⁷² A versenytörvény 71/A. §-a

A 2005. november 1-je után indult eljárásokban mindössze négy esetben hozott jogsértés hiányát megállapító határozatot a Versenytanács, amelyek egyike sem került megtámadásra. A 17 megszüntető végzés közül is mindössze kettővel szemben éltek jogorvoslati kérelemmel, mindkét esetben a bejelentő.

425. A jelenlegi versenytörvény⁷³ alapján eddig megtámadott 369 határozat több mint kétharmada jogerősen elbírálásra került. Ezek közül a Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság (illetve az Ítéltábla) 18 esetben változtatta meg a jogalap tekintetében a Versenytanács határozatát, további 15 esetben pedig kisebb-nagyobb mértékben csökkentették a bíróságok a kiszabott bírságot. Az előzőek egyértelműen jelzik, hogy a korábbi versenytörvény alkalmazásában a bíróságok és a GVH között kialakult jogalkalmazási harmónia a hatályos versenytörvény alkalmazása során is fennmaradt.

426. A 2006-ban született bírósági ítéletek közül kiemelendő a mozi-kartell ügyben (Vj-70/2002) született jogerős ítélet, amely helybenhagyta a Versenytanács jogsértést megállapító határozatát. Érdekesesség továbbá, hogy az útépitésekkel kapcsolatos eljárások közül két ügyben már elbírálta a jogorvoslatot a Fővárosi Bíróság, és mind az autópálya (Vj-27/2003), mind pedig a Bartók Béla úti (Vj-138/2002) kartellek tekintetében helybenhagyta a versenytanácsi döntést. Az autópálya kartell ügyben a Fővárosi Bíróság kimondta azt az EU jogban már ismert elvet, mely szerint a versenytörvény 11. §-ába ütköző magatartásokat tanúsító vállalkozások általában tudatában vannak a cselekményük jogsértő jellegének, és igyekeznek magatartásukat a lehető legjobban elrejteni. Így a GVH többnyire töredékadatokból, rövidített megjegyzésekből kénytelen következtetéseket levonni a jogsértés feltárása során. Kiemelendő az is, hogy a Bartók Béla úti, illetve a Nyugdíjbiztosító székházának felújításával kapcsolatos kartell ügy (Vj-28/2003) felülvizsgálata során a Fővárosi Bíróság ítélete helybenhagyta a GVH piac-meghatározásra vonatkozó – az eljárás alá vontak által sokat vitatott – álláspontját is, mely szerint a közbeszerzési kartellek esetében bizonyos körülmények fennállása esetén a pályázattal meghirdetett beruházás minősül érintett piacnak, és így csak a pályáztatásban résztvevő vállalkozások minősülnek versenytársnak.

⁷³ A beszámoló a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a beszámoló ezt nevezi jelenlegi versenytörvénynek) mellett az 1996. december 31-ig hatályos, az addig megindult eljárásokban alkalmazott, a tisztességtelen piaci magatartásról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény (a beszámoló ezt nevezi korábbi versenytörvénynek) alapján hozott határozatok bírósági felülvizsgálatának tapasztalatait is tartalmazza.

2.7. Bírságbeszedési gyakorlat

427. A Versenytanács jogsértés megállapítása esetén bírságot szabhat ki, ami – a jogsértő magatartás további folytatásától való eltiltás mellett – a törvénybe ütköző magatartás másik szankciója. Alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy a végrehajtható bírságok behajtása kellően hatékony legyen.

428. 2006-ban 65 bírságot kiszabó határozatot hozott a Versenytanács. A kiszabott bírság összege megközelítette a 12 milliárd forintot, amelynek túlnyomó része a kartell ügyekből származott. Az év végén a végrehajtható bírság ennél lényegesen kevesebb, mintegy 2,7 milliárd forint volt, mert egyrészt a legnagyobb bírsággal járó ügyben (Vj-51/2005) az év végéig nem telt le a befizetési határidő, illetve a bíróság több ügyben még nem döntött az érintettek bírság felfüggesztése iránti kérelméről, így a Ket. rendelkezései alapján a végrehajtás nem foganatosítható. A végrehajtható bírság túlnyomó része (több mint 99 %-a) befizetésre került az év végéig.⁷⁴

429. A GVH működése folyamán, a 2006. év végéig mindösszesen 27,4 milliárd forint bírságot szabott ki, amelyen belül az előző évekhez képest érezhetően megnövekedett a végrehajtható bírságok aránya. Ez döntően arra vezethető vissza, hogy a bíróságok összességében a korábbiakban tapasztaltaknál gyorsabban döntenek a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmekről, és túlnyomó többségükben elutasítják azokat.

III. VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG

430. A versenypártolás a GVH azon tevékenysége, amelynek révén az állami döntéseket a verseny érdekében igyekszik befolyásolni. Ennek során a GVH él a versenytörvényben foglalt jogosítványokkal, hivatkozhat a versenyhez fűződő alkotmányos garanciákra, és fordulhat a nyilvánossághoz. Az állami döntések kifejezés itt magában foglalja a közpolitikák kialakítását, azok alkalmazását, valamint a kormányzat és egyéb állami szervek egyedi adminisztratív lépéseit és beavatkozásait is.

431. A versenypártolási tevékenység egyik legfontosabb formája a jogszabály-véleményezés, de egyéb lehetőségek is rendelkezésre állnak, mint például a szignalizáció. Egyes esetekben, illetve kérdéskörökben a GVH maga is kezdeményezően lép fel, szerepe nem korlátozódik más szervezetek magatartásával kapcsolatos reakciókra.

⁷⁴ A bírságok kiszabásával és befizetésével kapcsolatos számszerű összefoglaló információk megtalálhatóak a beszámoló Táblázatok c. részének 5.1. és 5.2. táblázataiban.

432. Az alábbiakban külön-külön kerülnek bemutatásra azok a területek, ahol a GVH aktív szerepet vállalt jogszabály-veleményezési, valamint egyéb versenypártolási tevékenység formájában. A könnyebb áttekinthetőség kedvéért a GVH aktív szerepvállalását részletező fejezetben egyben a hivatal ott érintett kérdésekkel kapcsolatos teljes – jogszabály-veleményezés kapcsán kifejtett – versenypártolási tevékenysége is áttekintésre kerül.

3.1 Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése

433. A versenytörvény rendelkezése szerint a GVH elnökével egyeztetni kell minden olyan előterjesztés és jogszabály tervezetét, amely a GVH feladatkörét érinti.

434. A GVH jogszabálytervezet-veleményezési jogának gyakorlása során a szabályozással érintett piac versenyfeltételeit vizsgálja, piacra lépési feltételek változása esetén azt mérlegeli, hogy a szabályozással elérni kívánt cél összhangban van-e a szabályozási eszközökkel, nem fejtenek-e ki a várt eredményhez képest aránytalan versenykorlátozást. Kizárólagos jog biztosítása esetén fel kell tenni a kérdést, hogy azt feltétlenül indokolja-e valamilyen közszolgáltatás ellátása, és ha igen, akkor a monopolhelyzetbe kerülő piaci szereplő magatartásának szabályozása képes-e megakadályozni az erőfölénnyel való visszaélést. A hatósági árak megállapításával foglalkozó rendeletek esetében a GVH jellemzően nem az ár konkrét nagyságát vizsgálja – hiszen az a szabályozó felelőssége – hanem általában a versenyt torzító keresztfinanszírozás elkerülése érdekében a verseny- és nem versenyszférába tartozó szolgáltatások költségei számviteli elkülönítésének szükségességére hívja fel a figyelmet.

435. 2006-ban több mint 400 előterjesztés és jogszabálytervezet érkezett véleményezésre hivatalhoz, ezek közül minden negyedik igényelt versenypolitikai szempontból véleményezést.

436. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a **víz- és víziközmű szektor** – az ivóvíz- és csatorna-szolgáltatási piac – **működési és szabályozási gondjait** foglalta össze helyzetértékelésében, amely a tárgyban készítendő törvény koncepciójának előkészítését célozta. A GVH észrevételeiben kiemelte, hogy mivel az ivóvíz korlátos és semmivel sem helyettesíthető erőforrás, a fenntartható felhasználásban való érdekeltséget kell szabályozás útján megteremteni a működtető vagyron gyarapítása terén, amikor a piacért folytatott verseny lehetséges formáiról dönt a tárca. Ezt kell szem előtt tartani a szolgáltatói szféra túlzott szétaprózottságának megszüntetése érdekében a kívánatos és

ésszerű csatlakozások pozitív ösztönzése során is. A hivatal emellett támogatta a mainál kifinomultabb árképzés szabályainak ágazati törvényben való részletezését az egyéges gyakorlat érdekében, ami nem feltétlenül jelenti viszont a díjszintek azonosságát, mert hosszabb távon ez is a fenntartható szolgáltatás ellen hathat. Elvileg egyetértett a tárca véleményével a tulajdonosi jogokat gyakorló önkormányzatoktól független szabályozó és ellenőrző hatóság szükségességét illetően – annak ellenére, hogy jelenleg a közigazgatás karcsúsítása van napirenden –, mivel a tulajdonosi jogok gyakorlása valóban összeférhetetlen a szabályozással és az ellenőrzéssel. Ez a probléma az összes helyi szolgáltatás vonatkozásában ismert; megoldást egy integrált, helyi szolgáltatásokat szabályozó és felügyelő hatóság felállítása jelenthetne.

437. Hogy mennyire szükség lenne a teljes víziközmű szektor újraszabályozására, azt az **állami tulajdonú közüzemi vízműből szolgáltatott ivóvízért és a csatornamű használatáért fizetendő díjakról** szóló rendelet módosítása kapcsán is érzékeltette a GVH. A rendelet-tervezet az ártörvény szerint maximált árként szabályozható vízdíjat – a hivatal által már több alkalommal kifogásolt módon – rögzített árként kezelte. Ezt az észrevételt ezúttal a szaktárca elfogadta, s a normaszöveg tervezetét ennek megfelelően kijavította. A díjképzés módszerei azonban az alap- és fogyasztási díjra bontott új struktúrában nem voltak világosak a költségarányosság elvének való megfelelés tekintetében. A piaci szereplők GVH-nál tett bejelentései jól szemléltetik, hogy az állam tulajdonosi jogainak gyakorlása nem fér össze szabályozói szerepkörével, amikor elnézi saját vállalatának, hogy egyes területeken a koncessziós jog elnyeréséért költség alatti ár-ajánlatot tegyen, majd amikor a koncessziót elnyert vállalat kísérletet tesz a helyi közszolgáltatási díj emelésére az érintett önkormányzatnál, az – helyesen – elzárkózik ettől, illetve hogy az állami tulajdonú szolgáltató tartósan veszteséges tevékenységet folytasson. Alappal feltételezhető, hogy ilyen esetben tiltott keresztfinanszírozás valósul meg az immár vertikálisan integrált vállalatnál a kis- és a nagykereskedelmi tevékenység között, ami nyilvánvalóan torzítja a piaci versenyt. Erre a jelenségre a minisztériumnak, mint a nagykereskedelmi árak szabályozójának fel kellene figyelnie. Visszatérő problémaként jelezte a GVH a vízfogyasztásmérési költségek viselése szempontjából nem elhanyagolható, egyre terjedő gyakorlatot, mely szerint a közmű vállalatok, minőségi követelményekre hivatkozva, harmadik személyeknek kizárólagos jogot adnak a mellékvízórák szerelésével kapcsolatos munkákra, miközben ezek a – sok esetben nem versenyztetett – vállalkozások önkényesen számítanak fel fogyasztói díjtételeket.

438. Fontos szerepet tulajdonít a GVH a **közszerződések** általános szabályairól szóló új törvénynek, amelynek előkészítése hosszabb ideje tart és úgy tűnik, hogy az egyeztetés során felmerült számos kifogás miatt még nem sikerült végleges formába önteni. A hivatal a szabályozási koncepció 2005. évben kezdődött első egyeztetése óta támogatta a közszerződések külön törvényben való szabályozását, mert az állam szerepvállalásának változása, illetve a magántőke fejlesztésekbe történt bevonása folytán a polgári szerződéstől eltérő, közjogi elemeket tartalmazó szerződésfajták jelentek meg az egyes törvényekben, amelyek azonos gyökerű jellemzőit célszerű lenne általános érvényű szabályrendszerbe összefoglalni. Az előző évben megvitattott koncepcióhoz képest előrelépésként értékelte a GVH az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által készített újabb törvénytervezetet, amely az eredetileg szabályozni szándékozott fejlesztési közszerződéstől képes volt elszakadni és törekszik általánosítható intézkedéseket megfogalmazva kerettörvényt alkotni. Ennek kapcsán az új jogintézményt be kell illeszteni a meglévő jogrend kereteibe, meg kell határozni viszonyát a Polgári Törvénykönyvhöz és más törvényekhez, ami számos kérdést vet fel. A törvénytervezet például a koncessziós szerződést – a GVH nézetei szerint vitathatóan – nem tekinti közszerződésnek, de egyelőre nem világos a közszerződésnek a közbeszerzési szerződéshez vagy a közszolgáltatási szerződéshez való viszonya sem.
439. Két jelentős, a 2005. év végén elfogadott törvény (a kereskedelmi és a vasúti törvény) végrehajtási rendeleteinek egyeztetése is napirenden volt 2006-ban. A **kereskedelmi törvényhez**⁷⁵ kapcsolódóan az üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet tervezete, majd a vendéglátáshoz és a kereskedelmi tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítéseket szabályozó miniszteri rendelet tervezete, később pedig a vendéglátó üzletek kategóriába sorolásának, valamint ártájékoztatásának szabályairól szóló miniszteri rendelet tervezete érkezett véleményezésre. A GVH-nak mindhárom említett rendeletben tervezett szabályozással szemben komoly fenntartásai voltak, amelyek közös mondanivalója az elérendő céllal aránytalan, helyenként teljesen felesleges és költséges túlszabályozási törekvések lehetőség szerinti megakadályozásában fogalmazható meg.
440. Kifogásolta a hivatal az **üzletek működési engedélyeinek** teljes körű cseréjére vonatkozó elképzelést, ami indokolatlanul nagy adminisztratív terhet jelentett volna az önkormányzatoknak és nemkülönben az érintett kereskedőknek. Túlszabályozásként értékelte továbbá a kereskedelmi tevékenység megkezdésének – egységesen – a működési engedély jogerőre emelkedéséhez kötését, holott az üzlettípusonként, a szomszédjogok sérelme nélkül ésszerűen differenciálható lenne. Tülbürokratizált és költséges eljárásnak ítélte a GVH azt, hogy a helyszíni szemlélt az összes hatóság jelenlétében kell lefolytatni, illetve túlzott követelménynek tartotta a mozgó árusítás esetében előírni az üzlet meglétét. Felesleges intézkedésnek vélte pedig a vásárlói panaszok kivizsgálásába az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség bevonását. A kereskedő üzletkörülnék engedély nélküli megváltoztatásának szankciói körében a tevékenységtől való jegyzői eltiltást a hivatal túlzottnak tartotta, ha egyébként a fogyasztói érdekek nem sérültek, és ezzel kapcsolatban azt javasolta, hogy új működési engedély kiváltása csak a kereskedő adataiban való változás esetén legyen kötelező.
441. A **vendéglátó és kereskedelmi tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítéseket** előíró miniszteri rendelet újraalkotása, módosítása helyett a GVH deregulációt, vagyis az említett szabályozás hatályon kívül helyezését szorgalmazta. Álláspontja szerint az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő valamely szakképzés és végzettség értékét a piaci kereslet és persze a képzés színvonala teremti meg, nem pedig az, hogy az állam előírja egy munkakör betöltésének feltételül. A hivatalnak meggyőződése, hogy az alkalmazás szakmai feltételeit az üzleti forgalomban érdekelt tulajdonosra kell bízni, és egyébként sem érdemes olyan szabályokhoz ragaszkodni, amelyek betartásának ellenőrzése óriási erőfeszítéseket igényelne, ennek hiányában pedig – mint ahogyan ma gyanítható – nem lehet a rendelet előírásainak érvényt szerezni.
442. Régóta vitatja a hivatal a **vendéglátó üzletek állami szabályozással történő kategóriába sorolásának** szükségességét is, mert piacgazdasági körülmények között ez a terület tipikusan az önszabályozás szférájába tartozik. Mint ahogyan más piacokon a minőségbiztosítás akkreditáció kérdése, a vendéglátás területén is megteremthető lenne egy ehhez hasonló rendszer, amely hatékonyan segítené a fogyasztói tájékozódást és egyúttal a minőség elvárható szintjét is garantálná.

⁷⁵ A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvényt 2005. december 13-án fogadta el az Országgyűlés. A törvény 2006. június 1-jén lépett hatályba.

443. A **vasúti közlekedésről szóló törvény**⁷⁶ végrehajtási rendeletei közül bár 2006-ban több is elkészült, a liberalizálási folyamat előrehaladása szempontjából meghatározó jelentőségű miniszteri rendeletek továbbra is hiányoznak. Az újonnan felállt **Magyar Vasúti Hivatal (MVH) hatósági eljárásainak igazgatási-szolgáltatási díjairól** szóló közlekedési miniszteri rendelet tervezetét áttekintve a GVH kifejtette, hogy az igazgatási-szolgáltatási díj befizetése (pl. engedélyezésnél) minden piaci szereplő számára egyformán kötelező kell, hogy legyen. A jogvitás eljárások díjait a hivatal magasnak tartotta, ami akadály lehet az eljárás kezdeményezésének, viszont nem látta szükségét sem az ügy bonyolultságától függő differenciálásnak, sem a díjvisszatérítésnek. A GVH saját eljárási tapasztalataiból kiindulva javasolta az MVH-nak, hogy az eljárás átláthatósága érdekében dolgozzon ki formanyomtatványt és a tényállást bizonyító dokumentumokról listát, ami jelentősen gyorsítja a jogvita megalapozottságának eldöntését. Az engedélyezési eljárások átláthatóságával szemben támasztott általános versenypolitikai elvárások érvényre juttatása érdekében a GVH több észrevételt fűzött a **vasúti társaságok működésének engedélyezéséről**, illetve a **vasútbiztonsági tanúsítványra, a biztonsági engedélyre és más hatósági engedélyezési eljárásokra** vonatkozó részletes szabályokról szóló miniszteri rendeletek tervezetéhez is.
444. Az **autópályák használatának díjáról** szóló miniszteri rendelet módosítása során a GVH felhívta a figyelmet a mobiltelefon útján történő díjfizetés technikai megvalósításának tisztázandó kérdéseire, például a szolgáltatás igénybevételével járó „sms” költségek címzettjének és mértékének egyértelmű meghatározására. A GVH párhuzamként utalt a parkolási díjak mobiltelefon útján való kiegyenlítése körüli vitákra, amelyek biztos jele volt a GVH-ban indult az a versenyfelügyeleti eljárás, melynek során a szolgáltatást igénybevevők az sms-láncból a harmadikat, a „megerősítés” szükségességét vitatták, mert annak költsége is a fogyasztót terhelte.
445. A GVH véleményében arra is kitért, hogy általános problémának látja az autópálya használati díjak, mint sajátos közszolgáltatási díjak jogrendszerbeli elhelyezését. Az ártörvény hatálya ugyanis nem terjed ki a külön jogszabályokban szabályozott díjakra, így az autópálya használati díjakra sem. Ahogyan a parkolási díj, úgy az autópálya használati díj meghatározása is a köztulajdonos (az állam,

illetve az önkormányzat) tulajdonosi jogkörben hozott döntései közé tartozik. Az erről szóló alkotmánybíróági és legfelsőbb bírósági határozatok fényében felvetődik akár az állam, akár az önkormányzatok tulajdonosi jogkörben hozott döntéseinek versenytörvény hatálya alá vonhatósága. Ennek megfelelően – az ilyen tartalmú rendeleteket polgári jogi általános szerződési feltételeknek tekintve – a díjak mellett azok alkalmazási feltételeit, a kapcsolódó költségek viselését, valamint az ellenszolgáltatás tartalmát is indokolt a jelenleginél pontosabban meghatározni. Mindez szükséges ahhoz, hogy a tulajdonos által meghatározott általános szerződési feltételek ne legyenek polgári jogi szabályokat sértve tisztességtelenek, illetve – amennyiben domináns pozícióról is szó van – ne legyenek versenyjogot sértőek sem (így pl. az ÁSZF indokolatlan egyoldalú előnyt ne kössön ki a szolgáltató, a tulajdonos számára).

446. A GVH néhány észrevételt tett a **2012. évi UEFA EURO 2012 Labdarúgó Európa-bajnokság döntő fordulójához kapcsolódó egyes iparjogvédelmi és a tisztességtelen piaci magatartás tilalmával összefüggő szabályok elfogadásáról** szóló törvény tervezetéhez, mivel a tervezet a tisztességtelen verseny tilalmára és a reklámtilalmakra vonatkozóan különös rendelkezéseket tartalmazott, nevesítve a versenytörvény és a reklámtörvény vonatkozó rendelkezéseit. A GVH álláspontja szerint a különös rendelkezések szükségtelenek, mivel a versenytörvény jelenleg hatályos rendelkezései, kellően általános formájukra tekintettel, alkalmasak arra, hogy nemcsak az UEFA, hanem bármely más személy számára is kellő védelmet biztosítsanak a tisztességtelen piaci magatartásokkal szemben. Ezért javasolta, hogy amennyiben az UEFA arról való biztosítása a cél, hogy a szervezetre sérelmes tisztességtelen verseny-cselekmények ellen a magyar hatóságok kellő védelmet garantálnak, célszerűbb lenne ezt nem külön törvényben, egy-egy töredéket kiragadva megjeleníteni, hanem azt demonstrálni, hogy a jelenleg hatályos jogszabályok megfelelnek ezeknek az elvárásoknak. Emellett a tervezet következtelenül, csak egyes magatartásokat emelt ki és nevesített az UEFA-ra nézve, és olyan elemeket is belevett a tényállásokba, amelyek idegenek a versenytörvény szemléletétől (pl. a jóhiszeműség döntse el, mi minősül gazdasági tevékenységnek természetes személy esetén).
447. A **jelzalog-hitelintézetéről és a jelzaloglevélről** szóló törvény módosítása kapcsán a fogyasztók és a verseny szempontjából öröndetes ténynek tartotta a hivatal, hogy a jelzalog-hitelintézet a jövőben a hitelbiztosítéki érték 70 %-át meghaladóan is nyújthat kölcsönt. Észrevételezte ugyanakkor, hogy a javasolt megoldás, miszerint a jelzá-

⁷⁶ A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvényt 2005. december 19-én fogadta el az Országgyűlés. A törvény 2006. január 1-jén lépett hatályba.

log-hitelintézet a jövőben eltekinthet a jelzáloghitel-szerződés közokiratba foglalásától az egyoldalú kötelezettségvállalás közokiratba foglalása esetén, csak első ránézésre lehet olcsóbb a hiteligénylő részére, és csak akkor, ha a kölcsönfelvevő és a fedezettulajdonos személye azonos. Méltányosabb lenne az általunk régóta képviselt megoldás, hogy a jelzálog-hitelszerződés közjegyzői díja, mivel a szerződés nyilvánvalóan a hitelező érdekében áll és a közjegyzőt is ő választja, a hitelintézetet és ne a kölcsönt felvevő fogyasztót terhelje. Ez a javaslat azonban változatlanul nem talált meghallgatásra, s nyilvánvalóan komoly ellenállásba ütközne a hitelintézetek részéről.

448. A Miniszterelnöki Hivatal által közzétett **Digitális Átállás Stratégia (DÁS)** véleményezése kapcsán a GVH kifejtette, hogy a közszolgálati televíziók új csatornáinak automatikus „must carry” kötelezettség alá sorolása nemcsak elentétes az egyetemes szolgáltatási irányelv⁷⁷ elvárásaival, de az ilyen gyakorlat a kereslet-kínálat szempontjainak figyelmen kívül hagyásával előfoglaltságot biztosít egyes tartalmak továbbítására, hátráltatva ezzel a szűkösen rendelkezésre álló analóg erőforrások valódi fogyasztói szempontoknak megfelelő allokálását, egyúttal tervezhetetlenné téve a platformszolgáltatók számára a versenyképes csomagajánlatok összeállítását. A GVH osztotta a DÁS azon megállapítását, hogy a két országos kereskedelmi csatorna műsorszolgáltatási jogosultságának 2005 nyarán változatlan feltételekkel történt meghosszabbítása a hazai digitális átállás jelentős korlátozó tényezőjévé válhat, hiszen elsősorban a két említett adó digitális platformra kerülése biztosíthatná a nézők számára is a váltás ösztönözöttségét.

449. A GVH hangsúlyozta, hogy a digitalizációnak köszönhetően a konvergencia miatt fokozódó verseny a hírközlés-szabályozási eszközrendszerrel együtt számos, korábban a technológiai szükségességre tekintettel megfogalmazott médiapolitikai elvárást teljesít. Ezért a GVH olyan szabályozás megalkotásában érdekelt, amely lebontja médiapiacokkal kapcsolatos szükségtelen és merev, a piaci verseny fokozódását gátló korlátokat, ugyanakkor biztosítja, hogy a piaci viszonyokba csak indokolt és arányos mértékben, alkotmányosan megalapozott szempontok érvényre juttatása érdekében kerülhessen sor beavatkozásra. Minthogy a konvergencia hatására a média piacok tekintetében is alkalmazható az elektronikus hírközlés-szabályozás, amely kifejezetten versenyjogi alapokra épít – ezzel bizto-

sítva a változó piaci viszonyokhoz igazodó arányos és indokolt beavatkozást –, a GVH javasolta az elektronikus hírközlésjogi és médiajogi szabályozási eszközrendszer összhangba hozását és a hatóságok által való egységes alkalmazását.

450. A **számhordozhatóság** szabályairól szóló rendelet módosítására részben a GVH korábban kifejtett álláspontjával összhangban került sor, amelynek eredményeként jelentős mértékben csökkent a számhordozás teljesítésének időtartama, illetve megszűnt a hordozások közötti legrövidebb időtartam jogszabályi rögzítése is.

451. Fenntartotta ugyanakkor a GVH azt a korábbi észrevételét, miszerint a rendelet nem biztosítja megfelelően a hírközlési törvényben⁷⁸ foglalt elvárását. A rendelet ugyanis a számhordozhatóság jelentette bizonytalanság [az előfizető nem feltétlenül tudja, hogy hívás mely hálózatban végződik, hiszen a törvény értelmében a hordozott számokra irányuló hívás díja megegyezik a ténylegesen felépülő hívás díjával] kiküszöbölésére két módszert irányoz elő. A szolgáltatónak vagy díjmentesen hívható számot kell biztosítania, vagy a hívást közvetlenül megelőző, de megszakítható automatikus jelzést kell beállítania. A GVH rendelkezésére álló információk szerint a szolgáltatók az ingyenesen hívható számon keresztüli tájékoztatás révén tesznek eleget ez irányú kötelezettségüknek. Miként azt a GVH már korábban kifejtette, ez a megoldás nem elégíti ki a törvényben megfogalmazott alapelvnek megfelelő fogyasztói tájékoztatás követelményét. A tényleges hívásadatok tükrében pontosan megítélhető, hogy az előfizetők mekkora hányada érdeklődik a zöld számon hívásai előtt a hordozottság ténye felől. A GVH határozott álláspontja, hogy az előfizetői érdekeket jobban szolgálná, ha a rendelet a zöld szám mellett olyan automata figyelmeztető jel beállítását is előírná, amely a hívás előtt közvetlenül jelezné az ügyfélnek, hogy hívása hálózaton kívüli számra irányul. Az alkalmazott jel jelentéséről természetesen a fogyasztókat tájékoztatni kellene, viszont a hangbemondással ellentétben nem tartana hosszú ideig és nyelvi korlátok sem akadályoznák az alkalmazását.

452. A **Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) Tanácsa** az ex ante szabályozás céljából érintett elektronikus hírközlési piacok meghatározására, a piacon jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítására és kötelezettségek kiszabására irányuló 2005. évi eljárásai körében elsőként a **beszédcélú hívás-végződtes egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban nagy-**

⁷⁷ Az egyetemes szolgáltatásról és az elektronikus hírközlési hálózatokhoz és szolgáltatásokhoz fűződő felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv [OJ L 108, 2002. 04. 24.]

⁷⁸ Ld. az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 150. §-át.

kereskedelmi piacra vonatkozó határozatát fogadta el, amelynek tervezetéről – a hírközlési törvény rendelkezéseinek megfelelően – a GVH is kifejtette szakmai álláspontját. A GVH a határozat-tervezet rendelkező részével (vagyis a mobil szolgáltatók kijelölésével és a kiszabott kötelezettségekkel) egyetértett, a határozat indokolásával összefüggésben azonban kisebb, pontosító észrevételeket tett. Ezek körében továbbra is felhívta a GVH az NHH figyelmét arra, hogy a meghatározott piacok szabályozási szempontú érintettségének vizsgálata tagállami keretek között nem értelmezhető. Ennek egyik oka, hogy az Európai Bizottság – a szektorspecifikus és eljárásjogi természetű előstrukturálás szempontjából kialakított – hármas kritériuma nem mérhető össze a tagállami piacvizsgálat teljes versenyjogi szempontrendszerével (pontosabban egymással több-kevesebb viszonyban állnak). Másik oka pedig az, hogy a hatályos európai szabályozási keret szerint a tagállami szabályozó hatóság – a nemzeti körülmények között releváns piacok meghatározását követően – a verseny hatóságának megítélése vonatkozásában csak és kizárólag a JPE tesztre hagyatkozhat. Ha ugyanis a tagállami szabályozó hatóság jogosult lenne a bizottsági ajánlás hármas kritériumrendszerének érvényt szerezni és megállapítaná, például, a versenyjogi eszköztár alkalmasságát az adott piaci probléma vonatkozásában, akkor ez azt jelentené, hogy dacára annak, hogy JPE azonosítható a piacon, azt nem lehetne szabályozni. Egy ilyen következtetés azonban ellentétes lenne mind a közösségi, mind a magyar jogszabályi rendelkezésekkel. Ebből látszik, hogy a hatályos szabályozás alapján nincs értelme a bizottsági hármas kritériumrendszer tagállami vizsgálatának az ex ante szabályozás szempontjából az Európai Bizottság által érintett piacként minősített piacon. Nemzeti szinten ugyanis nem három, hanem a versenyjog teljes szempontrendszerének figyelembevételével kell eljárni.

453. Amennyiben a Tanács továbbra is ragaszkodik a hármas kritériumrendszer fennállására vonatkozó elemzés elvégzéséhez, akkor az logikailag semmiképpen nem a piacmeghatározásról szóló fejezetet követően lenne elhelyezendő, hanem a piacelemzés után, a kötelezettségek kiszabását megelőzően, tekintettel arra, hogy megalapozott következtetések levonására – különösen a piacra lépési korlátok és a hatékony versenyhez való közeledés vonatkozásában – csak az érintett piacon fennálló versenyviszonyok ismeretében (azaz az előretételező piacelemzés lefolytatását követően) kerülhet sor.

454. Az NHH 2005-ben kezdte el és 2006-ban fejezte be „**A kábelteles műsorelosztási piac átfogó, jövőbe mutató elemzése az ex-ante és ex-post szabályozás indokoltságának és lehetőségének bemutatása céljából**” elnevezésű projektjét, amelynek munkájában az NHH felkérése alapján részt vett a GVH Versenytanácsának egy tagja és az Infokommunikációs Iroda egy vizsgálója is. A projekt megállapításait összefoglaló fenti címet viselő dokumentumra a GVH több észrevételt is tett, s elsősorban arra vonatkozó álláspontjának kifejtését tartotta szükségesnek, hogy ennek a szabályozásnak a kialakítása mennyiben egyeztethető össze az infokommunikációs konvergencia kedvező, versenyt élénkítő hatásaival, valamint mennyiben illeszthető be az elektronikus hírközlés szabályozási rendszerébe.⁷⁹

455. Ahogy az a dokumentum ilyen irányú részletes felméréseinek eredményeiből is kiolvasható, Magyarországon ma a kábeltelevízió a legerterjedtebb műsorterjesztési platform, sőt a magyarországi kábel penetráció és -lefedettség nemzetközi összehasonlításban is jelentősnek számít. Szintén kiemelésre érdemes jellemző, hogy az előfizetők több mint 60 %-át négy nagy kábeltelevíziós társaság szolgálja ki, a fennmaradó hányadon viszont mintegy 500 vállalkozás osztozik. A hazai piac szétdarabolttsága és a kábeltelevíziós szolgáltatás elterjedtsége csak felerősíti annak jellegzetességeit. Egyfelől ugyanis a magas penetráció miatt a kábeltelevíziós hálózat (CATV) számos helyen párhuzamosan van jelen a közcélú távbeszélő hálózattal (PSTN), így a távközléspiaci liberalizáció egyik kritikus pontján, a helyi hurok vonatkozásában az infrastruktúra-alapú verseny biztosítható lehet. Másfelől – hasonlóan más hálózatos iparághoz – a már meglévő kábeltelevíziós hálózattal párhuzamosan további hálózatok kiépítése, elsősorban a méretgazdaságosság miatt, korlátokba ütközhet.

⁷⁹ A GVH az általa addig lefolytatott több mint száz versenyfelügyeleti eljárás tapasztalatai alapján már a 2003. évi országgyűlési beszámolójában (ld. a 30.-33. bekezdést) jelezte, hogy a kábeltelevíziós piac kiskereskedelmi szegmensében tapasztalt versenysértések kezelésére az antitörzst szabályozás alkalmatlan, és javasolta a vezetőkes műsorelosztó szolgáltatók fogyasztókkal szembeni visszaéléseit – nevezetesen a szolgáltatási ár túlzó megállapítását, a programcsomagok, valamint az általános szerződési feltételek indokolatlanul hátrányos kialakítását – megakadályozó szabályozás megalkotását. Az Országgyűlés a GVH beszámolójának elfogadásakor (70/2004. (VI.22.) Ogy. Határozat) ennek megfelelően felkérte a Kormányt, hogy dolgozza ki a szükséges törvénymódosítást ahhoz, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatások piacán is a hírközlési törvényben előírt és az európai uniós előírásoknak is megfelelő piacsabályozási elvek érvényesüljenek.

- 456.** A konvergencia horizontális eredőjéből következően a kábeles műsorelosztás komoly versenytárs platformokkal – műholdas átvitel, mikrohullám, xDSL, DVB-T – lesz kénytelen szembenézni. Az elektronikus hírközlési szolgáltatásoknak (a GVH álláspontja szerint kétségtelenül ilyennek minősül a vezetékes műsorelosztás is) a hírközlési törvény szerinti szabályozása kellő mértékben rugalmas ahhoz, hogy a konvergens mozgások által a versenyfeltételekben előidézett változásokat érzékelje, és megfelelően kezelje. Ennek a hírközlési hatóság rendelkezésére álló eszköze a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására és a feltárt versenykorlátozások kiküszöbölését célzó kötelezettség(ek) kiszabására irányuló eljárás, amelyet a hatályos szabályozás szerint az NHH-nak legalább kétfévente le kell folytatnia. Sőt, amennyiben valamely érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a hatóság tudomására, haladéktalanul.
- 457.** Teljes egészében egyetértett a GVH a dokumentum arra vonatkozó megállapításaival, hogy a szabályozó hatóság a fenti körben rendelkezésére álló piacsabályozási eszközöket akkor tudja alkalmazni, ha a vezetékes műsorelosztást valamely érintett piac részeként minősíti. Az Európai Bizottság által szabályozásra esélyesnek azonosított piacok között csak a műsortalom végfelhasználókhöz való eljuttatásának 18. számú nagykereskedelmi piacát találjuk. Ez a piac a műsorkészítők és a különféle átviteli platformok tulajdonosai közti tranzakciókat foglalja magába, vagyis ezen a piacon a szabályozói működés a műsortalom szolgáltatókkal szembeni esetleges kábeltelevíziós erőfölény kihasználását hivatott megelőzni, így nem lesz alkalmas a fogyasztókkal szembeni kiskereskedelmi szegmensben fennálló erőfölénnyel való visszaélések megakadályozására. Bár a szabályozó hatóság főszabályként szabályozói kötelezettséget csak a Bizottság által előzetesen már identifikált piacok vonatkozásában írhat elő, kivételes esetben a Bizottság ajánlásában⁸⁰ nem nevesített piacokat is meghatározhat, de figyelembe kell venni három konjunktív kritérium teljesülését: magas és tartós belépési korlátok az adott piacon, amely nem a hatékony verseny irányába fejlődik, és az ex-post eszközök önmagukban nem elegendők a versenyproblémák megoldására. Minthogy kiskereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozóan – „last resort”-ként – csak akkor lehet szabályozási kötelezettségeket megállapítani, ha a szabályozó hatóságok úgy ítélik meg, hogy a nagykereskedelmi, illetve szolgáltató-választást előíró intézkedések nem biztosítanak a hatásos versenyt, meg kell vizsgálni, hogy a CATV vonatkozásában biztosítható-e a műsorelosztás tekintetében a fogyasztók számára a választás. Ehhez mindenekelőtt meg kell határozni a vezetékes műsorelosztás nagykereskedelmi piacát, és meg kell vizsgálni, hogy a CATV milyen mértékben nyitható meg más kábeltelevíziós társaság szolgáltatása előtt. Amennyiben az elemzés arra a megállapításra jutna, hogy e piac szabályozása nem jelentene megoldást a kiskereskedelmi verseny hiánya miatt előállt piaci problémákra, a kiskereskedelmi piac meghatározása és a kötelezettségek kiszabásához szükséges előremutató piacvizsgálat elől elhárulna az akadály. Egyetértve az első két kritérium érvényességére vonatkozó elemzés során figyelembe veendő szempontokkal, a GVH javasolta, hogy az NHH piacelemzési eljárás keretében vizsgálja meg, az ilyen eljárás szempontjából releváns időszakban – vagyis 2008 végéig – az egyéb műsorterjesztési szolgáltatások az analóg vezetékes műsorelosztás szolgáltatásnak helyettesítői lesznek-e olyan mértékben, hogy megfelelő versenynyomást gyakoroljanak a kábeltelevízió szolgáltatók piaci magatartására.
- 458.** A GVH álláspontja a harmadik kritérium vonatkozásában is a korábban megfogalmazotthoz hasonló volt: amennyiben a hatóság egy JPE azonosítási eljárás szintű elemzés körében arra a megállapításra jut, hogy a vezetékes műsorelosztás kiskereskedelmi piacán azonosított versenyproblémák fennmaradnak, a rendelkezésre álló ex-post eszközök önmagukban nem lesznek elegendők azok megoldására. Ami az esetlegesen fennmaradó túlzó árazás problémáját illeti, átláthatósági (számviteli szeparáció, költségallokáció) kötelezettség előírása nélkül a versenyfelügyeleti eljárások hatékonysága továbbra is megkérdőjelezhető marad.
- 459.** A versenyjogi normák az előre nem látható és változatos piaci magatartások miatt ugyanis magas szinten absztrahált tilalmakat tartalmaznak. Ráadásul ezeknek a tilalmaknak az érvényesülése nem feltételezi a szabályozó hatóság erre irányuló jogalkalmazó tevékenységét, ugyanis azokat főszabály szerint a normák címzettjei önkéntes jogkövetés útján teljesítik, így azok közvetlenül hatályosulnak, amelyet ugyanakkor ösztönözhet a versenyhatóság – a norma megszegése esetén tanúsított – szigorú és következetes fellépése. Másfelől viszont a versenyjogi normák duális karaktere (magas absztrakciós szint, önkéntes jogkövetés) olyan bizonytalanságot szül, amely csak – a bizonyítási eljárások miatt nehézkes, a felülvizsgálatok miatt pedig

⁸⁰ Az Európai Bizottság 2003. február 11-ei ajánlása az elektronikus hírközlés szektorban vélhetően ex-ante szabályozás alá eső érintett áru és szolgáltatás piacokról, összhangban az Európai parlament és a Tanács 2002/21/EK irányelvének az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról [2003/311/EC HL L 114/45 8.5.2003]

lassú – eljárásokban kikristályosított jogelvek segítségével csökkenthető. Továbbá, az így kialakított elvek csak meghatározott feltételek között, az ügyben részes felekre alkalmazhatók, miközben a kirótt kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése további nehézségekbe ütközik. Éppen a normák ezen jellegzetességei miatt a versenyjog optimálisan olyan piaci környezetben alkalmazható, ahol az önkéntes jogkövetést biztosító – normaszegés esetén nagy valószínűséggel bekövetkező – szankció megfelelő ösztönzést jelent a normában foglalt tartalom teljesítésére, és a hatóság képes a jogsértés előtti állapot helyreállítására. Ebből viszont az következik, hogy amennyiben

- elkülönült földrajzi piacokon nagy számú jogalany jogsértő magatartását kell visszatérően megítélni;
- a potenciális jogsértők száma nem nagy, ezek azonban rendszeresen és különféle alakzatokban normát szegnek, miközben a jogsértés típusa csak lassú és nehézkes bizonyítási eljárás után teszi lehetővé a reparálást; illetve
- az utólagos beavatkozás nem képes megfelelő orvoslást nyújtani a normaszegésre, részben a hosszú eljárás miatt, részben a már bekövetkezett hátrány miatt, akkor az önkéntes jogkövetésre épülő szabályozási beavatkozást a normák közvetett hatályosulását jelentő jogi szabályozás körébe kell utalni.

460. Ezt a következtetést igazolják a kábeltelevízió szolgáltatók ellen programcsomagjaik fogyasztók számára hátrányos módon történő módosítása, illetve egyoldalú előnyt biztosító általános szerződési feltételeik miatt induló eljárások is, amelyekben évről-évre születik elmarasztalás, annak ellenére, hogy a GVH e magatartásokra megfogalmazott elvárásai következtetések és ismertek a szolgáltatók számára.

461. Továbbra is megfontolásra érdemes maradhat tehát, hogy az esetlegesen fennmaradó programcsomag-módosítás, illetve általános szerződési feltételek vonatkozásban azonosított problémák generális rendezése hatékonyabban történne jogszabályi szintű előírások bevezetésével. A dokumentum ez utóbbi két problémakört a fogyasztóvédelmet érintő szabályozási lehetőségek között említi, így meg kell azt vizsgálni, hogy beilleszthetőek volnának-e a szükséges normák az elektronikus hírközlés szabályozás JPE szabályozáson kívül eső körébe.

462. 2005-ben megkezdődött a **fogyasztóvédelem területét**, és így a GVH fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására irányuló tevékenységét jelentős mértékben érintő

két közösségi jogszabály, a Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv⁸¹ (UCP Irányelv) és a Fogyasztóvédelmi hatóságok együttműködéséről szóló rendelet⁸² (Együttműködési Rendelet) jogharmonizációja. Az **UCP Irányelv** kapcsán a jogharmonizációs feladatokat első helyen ellátó minisztériumként kijelölt Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM) vezetésével működő kodifikációs munkabizottságban az irányelv magyar jogba történő átültetésére kidolgozott koncepció kialakítása a GVH aktív és meghatározó közreműködésével történt. A hivatal a munka során továbbra is azt tekintette követendőnek, hogy az irányelv szabályai ne mechanikus módon kerüljenek átültetésre, a megfelelő harmonizáció a tájékoztatásra és a reklámozásra vonatkozó magyar joganyag teljes áttekintését szükségessé teszi. 2006-ban az **Együttműködési Rendeletben** foglaltaknak megfelelően elkészült a fogyasztóvédelmi szabályok végrehajtásáért felelős hatóságok kijelöléséről szóló jogszabály-tervezet is.

463. Az **egészségügy** és a vele szorosan összefüggő **gyógyszerellátás és -finanszírozás** területén 2006 második félévében elinduló reform kétségtelenül a legnagyobb szabású és a legtöbb vitát kiváltó kormányzati munka. A GVH a gyógyszer-kereskedelem piacról 2002-ben készült kiadványával kezdeményezője volt a piac liberalizálásának, így érthető módon támogatja a reformfolyamatot. A kezdetben sokak számára túl radikálisnak tűnő gondolatok végre megérttek ugyan, de a gazdaság szinte minden területére kiterjedő megszorító intézkedések keltette társadalmi elégedetlenség miatt még a fogyasztók széles táborának kedvező változásokat jelentő intézkedések is könnyen a visszajukra fordulhatnak. Sajnálatos, hogy a késlekedés miatt nem maradt elegendő idő az intézkedések okának és hatásának elmagyarázására, a társadalmi párbeszédre, a szakmai lobbij meggyőzésére. Ennek tudható be, hogy a kormány egyszerre túl sok fronton kénytelen harcolni és időnként a kényszerű visszavonulások a reform jótékony hatásait lerontják. (A helyzetet jól illusztrálja a vény nélkül vásárolható gyógyszerek patikán kívüli értékesítésének pozitív fogyasztói fogadtatása helyett az ellenző vélemények felerősödése az Algopyrin, a Demalgon vénykötelessé tétele után.) Problémát eredményezett az is, hogy az idő szorítása miatt a reform egyik legfontosabb mérföldkővet jelentő gyógyszer-gazdaságossági törvény⁸³ nem került

⁸¹ 2005/29/EK irányelv

⁸² 2006/2004/EK parlamenti és tanácsi rendelet

⁸³ A biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény

államigazgatási egyeztetésre, majd az év vége felé közeledve a végrehajtási rendeletek özönét kellett áttekinteni párhuzamosan a már elfogadott törvény szövegével. Ez a tény annak ellenére gondot jelentett, hogy az Államreform Bizottságban a GVH képviseltethette a versenyhez fűződő közérdeket.

464. A gyógyszer-gazdaságossági törvény végrehajtásával összefüggésben, a gyógyszerpiaci verseny lehetőségének megteremtése szempontjából első lépésként volt értékelhető **a gyógyszerek forgalomba hozataláról** szóló miniszteri rendelet módosítása. A rendelet-tervezet véleményezése során a hivatal rámutatott arra, hogy a liberalizálástól elvárható kedvező hatás nem realizálódhat, ha a patikán kívüli forgalmazás feltételei az indokoltnál szigorúbbak lesznek. Ilyen feltételnek tekintette a GVH az Országos Gyógyszerészeti Intézettel (OGYI) való informatikai kapcsolat előírását, a honlapjának napi kétszeri megtekintésére vonatkozó kötelezettséget, de indítványozta a GVH a patikán kívül árusítható gyógyszerek listájának módosítását, a legjáratosabb, eddig nem vényköteles gyógyszerekkel való kiegészítését is.

465. A gyógyszerkassza egyensúlyának megteremtése miatt kulcsfontosságú **a gyógyszerek társadalombiztosításba való befogadásának szempontjait** meghatározó miniszteri rendelet, amely az originális készítményekénél 30 %-kal alacsonyabb generikus gyógyszer ár küszöböt 50 %-ra tervezte emelni. Nem vitatva az elvárás hosszabb távú realizálását, a GVH a szabályozás fokozatossága (a befogadási folyamat előre haladtával a követelmény fokozatos emelése) mellett érvelt annak érdekében, hogy a generikus gyógyszer piacon a verseny kialakulhasson. A hivatal ugyanezt az elvet látta érvényesíthetőnek a támogatásból való törlés esetére is oly módon, hogy a csökkentett referencia ár meghirdetését követően célszerűnek tartott egy-két hónapos türelmi időt hagyni a gyógyszerforgalmazók reagálására. Ugyanakkor javasolta azt is, hogy az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) – figyelemmel kísérve az európai átlagárakat – hivatalból kezdeményezhesse a támogatás alapjául szolgáló ár csökkentését, illetve bizonyos idő eredménytelen elteltével csökkenthesse azt. A magisztrális gyógyszerkészítményekkel kapcsolatban a GVH megjegyezte, hogy azok kizárólag támogatott voltuknál fogva piacképesek, támogatás nélküli áraik a hasonló felhasználású gyári készítményeknél drágábbak, ezért indokoltnak látszik a magisztrális készítmények listájának szakmai szempontú felülvizsgálata, helyettesítő gyári termékekre való lecserélése.

466. A **társadalombiztosítási támogatással rendelhető, kölcsönözhető gyógyászati segédeszközökről, a támogatás mértékéről** szóló miniszteri rendelet módosítása alkalmából a GVH a rendszer alapvető hiányosságaként értékelte, hogy a támogatási körbe befogadott eszközök fogyasztói árára semmilyen korlátozás nincs, a támogatás a megajánlott termelői árra épül, holott a betegek tájékozottsága mind a választék, mind az árak tekintetében alacsonyabb, mint a mindennapi fogyasztási cikkek esetében. A fogyasztók helyzetét tovább rontják az egészségügyi intézetek és a gyógyászati segédeszköz-forgalmazók közötti kizárólagossági szerződések, amelyek eredményeként az intézménybe települő forgalmazó fogyasztói árai jellemzően meghaladják a versenyt. Kétségtelen tény, hogy a betegek a keresési költségeket megtakarítják, de ez még nem indokolja a helyben tapasztalható magasabb árakat. A verseny nyilvánvaló hiányáról árulkodnak a fejlett digitális technikát alkalmazó készülékek változatlanul magas fogyasztói árai, holott az alkatrészek piacán látványos árzuhanás tapasztalható. A gyorsan változó piaci viszonyok miatt érdemes lenne termékszelekciót végezni annak alapján, hogy melyik gyártó hajlandó fogyasztói árát számottevően csökkenteni. A hivatal javasolta, hogy a támogatás alapja a fogyasztói árra adott szállítói ajánlat legyen és ezt, mint ármaximumot kellene érvényesíteni az értékesítés során.

467. Az **egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről** szóló kormány-előterjesztés véleményezése során a GVH kifogásolta, hogy a törvénytervezet nem határozza meg azokat a peremfeltételeket, amelyek figyelembevételével a miniszteri rendelet majd rendelkezik a kapacitás-elosztásról. A kapacitás-elosztás eljárásrendje tekintetében pedig a hivatal javasolta, hogy amennyiben a Regionális Egészségügyi Tanácsban nem sikerült döntésre jutni és a feladat ideiglenesen a biztosító hatáskörébe kerül, az határozott időre, legfeljebb egy évre szóljon. Nem tartotta a hivatal kívánatosnak a biztosító határozatlan idejű finanszírozási szerződését sem, mert az rögzítené a már befogadott kapacitásokat, s lezárna a piacot az új kapacitások előtt. Ezzel szemben a GVH meglátása szerint a területi kapacitásigények változása, az új, jobb minőségi paraméterekkel rendelkező kapacitás-ajánlatok megjelenése esetére biztosítani kellene a dinamikus felülvizsgálat lehetőségét, hogy a piac – a tökeigényesség és a megtérülés függvényében – időről-időre megnyíljon a piacért versengők előtt. Túlzott munkaigénye miatt nem értett egyet a hivatal az egyedi biztosítói finanszírozói szerződések kötelező törvényességi vizsgálatának és felügyeleti jóváhagyásának előírásával, elegendőnek tartotta annak lehetőségét fenntartani és a szükséges

adatszolgáltatást biztosítani a felügyelet számára. Megjegyezte továbbá azt is, hogy kívánatos lenne a kapacitásmódosítás és a lecserélés rendjéről intézkedni annak érdekében, hogy a folyamat zárt legyen.

- 468.** Az **ápolási rendszer egységesítésének feladatairól** készült kormány-előterjesztéssel kapcsolatban a GVH hiányolta a piac felmérését célzó koncepcióból a kínálati oldal potenciális szereplőinek számbavételét, ami sokkal bővebb lehet a mai egészségügyi és szociális intézmények körénél, tekintetbe véve az otthoni gondozás megoldásának sokféle lehetőségét.
- 469.** Végül, de nem utolsósorban meg kell említeni **az orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek és klinikai szakpszichológusok folyamatos továbbképzéséről** szóló miniszeri rendeletet, amely a GVH álláspontja szerint megérett a deregulációra. Az előterjesztés a rendszer működését pozitívan értékelte, ezzel szemben a hivatal úgy látja, hogy az államilag kötelezővé tett továbbképzés a Szakorvosok Európai Uniója által 1994-ben elfogadott továbbképzési karta elveivel szöges ellentétben áll. Az egész életen át tartó tanulás közös érdek, de ennek lényege az, hogy a szakmai továbbképzés és annak ösztönzése nem állami feladat, hanem a gazdálkodó piaci szereplők és a munkaadók verseny diktálta feladata. Ezen túl a hazai szabályozás sem a verseny semlegességet, sem az egyenlő elbánást nem biztosítja: az akkreditáció során a továbbképzési program elutasítására jogorvoslat nincs, csupán az államilag kötelezőnek minősített tanfolyamok költségeihez biztosított a támogatás, a jogszabály által gerjesztett állandó kereslet hatására a részvételi díjak folyamatosan növekednek, miközben az adóból ezek nem írhatóak le. Meglehetősen ellentmondásos módon a jogszabály a kötelező, szinten tartó tanfolyamok esetére tiltja a gyógyszer-gyártóktól és forgalmazóktól származó támogatások elfogadását, viszont nem szabályozza az egészségügy által használt más termékek, műszerek előállítóitól, kereskedőitől érkező támogatások esetén tanúsítandó magatartást. A gyakorlat azt bizonyítja, hogy az oktatási piac jelentős részét az érdekelt beszállítók finanszírozzák, természetesen nem önzetlen szándékkal. A GVH megítélése szerint az egészségügyi szolgáltatók közötti verseny erősítése oldaná meg a minőség garantálását. A szabályozásnak arra kellene fektetnie a hangsúlyt, hogy a minőségértékelés része legyen a kompetencia, a tudás naprakészsége, egyúttal tegye kötelezővé az egészségügyi intézmények számára a szaktevékenységet ellátó orvosok, gyógyszerészek kompetenciáira, továbbképzéseken való részvételére vonatkozó adatok nyilvánosságra hozatalát.

- 470.** Versenypártolási tevékenysége keretében a hivatalnak lehetősége van arra is, hogy a feladatkörét érintő helyi önkormányzati rendeletekhez fűzzön versenyszempontú észrevételeket. A **fővárosi taxiállomások létesítéséről, használatának és üzemeltetésének rendjéről szóló önkormányzati rendeletet** a GVH már 2005-ben is több alkalommal véleményezte, amelynek egyik központi eleme volt a személy taxi szolgáltatások piacát alkotó, más-más keresleti, illetve kínálati jellemzőkkel bíró – és ezáltal a piaci verseny működése, hatékonysága szempontjából eltérő – részpiacoknak a szabályozási szempontból való differenciált kezelése. Így a GVH nem találta aggályosnak a nagy forgalmú közlekedési csomópontok (repülőtér, vasúti és autóbusz pályaudvar, hajóállomás) kiszolgálását pályázati úton kiválasztott, kizárólagos vagy különleges jogokkal felruházott taxis társaság révén, feltéve, ha megfelelő helyszín kijelölésével az utassal érkező és a rendelésre befelé irányuló más taxis társaságok gépjárművei számára is biztosítják a ki- és beszállási lehetőséget. A legtöbb fogyasztóvédelmi probléma ugyanis e helyszínekről induló fuvarok esetén merül fel, ami indokolhatja e részpiac elkülönült kezelését. Ugyanakkor a GVH fontos feltételnek tekintette, hogy a pályázattal elnyerhető különleges, vagy kizárólagos szolgáltatási jogot csupán határozott időre kötött szerződés alapján lehessen élvezni (általában véve piacokonform megoldás a pályázati feltételek teljesítéséhez szükséges befektetés megtérülésétől függően megszabni a versenyt kizáró időtartam hosszát). A GVH annak sem látta akadályát, hogy az ilyen kizárólagos joggal felruházott taxis társaságra sajátos „árszabályozás” érvényesüljön feltéve, hogy a társaság kiválasztásában az ajánlott tarifák nagysága is megfelelő értékelési szempont. Ezzel összefüggésben azonban fontos, hogy az adott helyszíneken a szolgáltatás igénybevétele előtt tájékozódni lehessen az érvényes tarifákról és az alternatív szolgáltatókról annak érdekében, hogy az utasok tájékozottak legyenek a lehetséges szolgáltatások közötti választás lehetőségeiről.

- 471.** Általános érvénnyel hangsúlyozta a hivatal, hogy célszerű lenne a taxiállomásokat üzemeltető vállalkozás általános kötelezettségévé tenni az önkormányzati rendelettel szabályozott maximált tarifák jól látható feltüntetését valamennyi budapesti taxiállomáson. Ezzel nem csupán a kiemelt, de más helyszíneken is módja lenne az utasoknak tájékozódni azokról a tarifákról, amelyeknél nagyobb összeg nem számítható fel a szolgáltatás ellenértékéért. Ehhez kapcsolódóan a hivatal megismételte azt – a 2005. évi egyeztetés során hangoztatott – észrevételét, hogy a fővárosi önkormányzatnak csak a leintézés, illetve a drosztról induló taxik esetében kellene fenntartania a maximált tarifákat, miközben a

rendelések fuvarokat ki kellene vennie az árszabályozás köréből, s helyette a taxis társaságok, fuvarszervezők fogyasztói tájékoztatására vonatkozó minimum szabályainak kimondására kellene helyezni a hangsúlyt.

3.2. Aktív szerepvállalás a verseny érintő kérdésekben

472. A GVH felkérésre vagy saját kezdeményezéséből véleményt alkot a feladatkörét érintő kérdésekben, amelyek között – az aktuális versenypártolási kérdések mellett – mindig kiemelt jelentőséget tulajdonít a parlamenti beszámolóokban megfogalmazott ajánlásaival összefüggő országgyűlési vagy kormányzati (szabályozási) intézkedések, lépések nyomon követésének.

473. 2006-ban a GVH **villamosenergia szektorral** kapcsolatos versenypártolási tevékenységének egyik meghatározó tényezőjét az év elején befejeződött ágazati vizsgálat főbb megállapításai, illetve az azok nyomán megfogalmazott ajánlások jelentették,⁸⁴ tartalmi szempontból vezérfonalául szolgálva a versenypártolási munkának. Másrészt 2006 augusztusában rövid időre új lendületet kapott a további piacnyitás kormányzati előkészítése, amelybe a GVH is bevonásra került, így ősztől ez határozta meg a hivatal versenypártolási tevékenységének gyakorlati kereteit.

474. Az **ágazati vizsgálatról** készült jelentés több – versenypártolási szempontból releváns – megállapítása érintette a gazdasági szabályozást, illetve a villamosenergia szektor működési modelljét. A GVH úgy találta, hogy a működési modell, bár korábban bizonyos fokig elősegítette a piacnyitást, 2005-re akadályává vált a verseny további kibontakozásának, és jelentős szabályozásbeli változtatásokra van szükség az előrelépéshez. A GVH külön kiemelte – többek között – annak fontosságát, hogy megszűnjön a kettős vertikum (vagyis a közüzem és a szabad piac egész vertikumban megjelenő egymás mellett élése), és hogy megteremtődjön egy likvid nagykereskedelmi piac. Ez utóbbi érdekében tartotta fontosnak a hosszú távú áramvásárlási szerződések kezelését azok versenykorlátozó hatásaiból származó problémák mérséklése, illetve kiküszöbölése érdekében (mivel e szerződések és más tényezők révén egyetlen piaci szereplő kezében összpontosul a kínálati oldal különféle kapacitásainak túlnyomó része), a regionális piac kialakítását, a határkeresztező kapacitások használatára vonatkozó új szabályrend megalkotását, illetve a

rendszerszintű szolgáltatások piacának megteremtését. Ezekkel is összefügg, hogy a GVH sürgette (és továbbra is sürgeti) a rendszerirányító piaci szereplőktől való tulajdonosi függetlenségének megteremtését.

475. 2006 augusztusában megalakult a **villamosenergia piacnyitás előkészítését koordináló tárcaközi bizottság**, amelybe a GVH-t is bevonta a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM). Az ezen a téren korábbi években tapasztalt kormányzati passzivitást, illetve egyes esetekben versenyellenes lépéseket követően nyilvánvalóan kétséges volt az a célkitűzés, hogy a vonatkozó EU irányelvben⁸⁵ foglalt határidőre Magyarországon megvalósuljon a piacnyitás olyan formában és minőségben, ami az EU által támasztott követelményeknek is megfelel és valódi verseny kialakulását teszi lehetővé. Ugyanakkor a Magyar Energia Hivatal (MEH) által kidolgozott, kellően progresszív, alapvetően verseny- és piactörést modelljavaslat jó alapot szolgáltatott a szabályozás előkészítésére, illetve bizonyos kérdésekben szakmai viták lefolytatására. Az esélyeket az is fokozta, hogy a bizottságba – a korábbi évek gyakorlatával szemben – nem kaptak meghívást a szabályozás által érintett, és esetleg a piacnyításban ellenérdekelte piaci szereplők, továbbá a bizottság egyes a GVH által is fontosnak tartott kérdéseket – például a hosszú távú áramvásárlási szerződések problémáját – tekintette a piacnyitás kulcsának.

476. A bizottságban a GVH az ágazati vizsgálat során kialakított kép alapján, a már említett konklúziók mentén kialakított álláspontot képviselt. 2006 szeptemberétől a bizottság kizárólag a hosszú távú szerződések kérdésével foglalkozott, azonban nem a GVH által is támogatott módon. Ahelyett, hogy a MEH által korábban kidolgozott javaslatokat vitatta volna meg és egy az EU elvárásoknak is megfelelő megoldás kidolgozásába fogott volna, a bizottság tevékenysége gyakorlatilag arra korlátozódott, hogy esetenként meghallgatta a Magyar Villamos Művek (MVM) javaslatait, illetve a GKM és az MVM között zajló egyeztetések pillanatnyi állását. 2006 novemberétől a bizottság tagjai már tájékoztatást sem kaptak a GKM-ben a piacnyitás érdekében folyó (vagy nem folyó) munkáról.

477. A GVH ezáltal úgy látja, 2006-ban újabb értékes fél év telt el érdemi előrelépés nélkül, amely így lehetetlenné teszi a piacnyitás megfelelő, a fogyasztók számára kedvező megvalósítását az EU által szabott – 2007. július 1-jei – határidőre.

⁸⁴ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének beszámolója az Országgyűlés részére 2005-ről, 31.-33., illetve 341.-343. bekezdések

⁸⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 54/2003/EK irányelve a villamosenergia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

478. A GVH a bizottságon kívül is folytatott versenypártolási tevékenységet a villamosenergia szektorral kapcsolatban 2006-ban. Ezek közül kiemelhető a 2006. szeptember-október folyamán az ÁPV Zrt.-vel és a GKM-mel folytatott levelezés annak megakadályozása érdekében, hogy a magyar rendszerirányító szerepét betöltő **Magyar Villamosenergia-ipari Rendszerirányító Zrt.-t** (MAVIR) az MVM a számára kedvező, versenyellenes piaci magatartásra kényszerítse. Az MVM több módszert is igyekezett igénybe venni arra, hogy a MAVIR működését saját érdekében befolyásolja, így például az MVM holding sikeressége érdekében, kiemelkedő nyereségességi követelményeket fogalmazott meg az egyébként szabályozott árakat alkalmazó MAVIR számára. Különösen durva versenyellenes próbálkozás volt az MVM és a MAVIR közötti ún. uralmi szerződés megkötésének kísérlete, amely szerint a törvény által is versenysemleges működésre kötelezett MAVIR-nak gyakorlatilag az MVM érdekeinek megfelelően kellett volna piaci magatartását alakítania, és az MVM kifejezetten beleszólhatott volna a MAVIR működésébe. A GVH korábban éppen a rendszerirányító függetlenségének biztosítása érdekében ellenezte a MAVIR és az MVM holdingba olvasztását, s a 2006-os események igazolták is a GVH ezzel kapcsolatos félelmeit és egyben felhívták a figyelmet arra, hogy a függetlenség biztosításához elégtelen a tevékenységek szétválasztása, csak a tulajdonosi szétválasztás nyújthat valódi megoldást.
479. A GVH tulajdonosi szétválasztásra vonatkozó javaslatának megfontolásra érdemes voltát igazolja az energetikai szektor másik nagy területén, a földgáz szektorban a 2005. évben lezajlott összefonódás is, amelyben az E.ON Ruhrgas International AG megvásárolta a MOL Rt. földgáz-nagykereskedelmi és -tároló üzletágát.⁸⁶ Az összefonódás engedélyezése során a felek által az Európai Bizottság felé tett önkéntes kötelezettségvállalás szerint a MOL Földgázszállító Rt., amely a magyar földgáz szektor rendszerirányítási feladatai mellett a magyar földgázszállító hálózat tulajdonosa is, teljes egészében a MOL Rt. tulajdona maradt, míg a megvásárolt MOL Földgázellátó Rt.-ben, illetve MOL Földgázraktározó Rt.-ben a MOL Rt. tulajdonosi részesedése megszűnt. Ezen kötelezettségvállalások értelmében a földgáz szektorban a csővezeték hálózat, illetve a rendszerirányítás tulajdonjogilag is szétválasztásra került a kereskedelmi szolgáltató tevékenységtől. Piaci jelzések alapján a tulajdonjogi leválasztás hatékonyabban szolgálja a piaci verseny fejlődésének érdekeit, mint az azt megelőző piaci szituáció.
480. A GVH részt vett a miniszterelnök által összehívott, az **energia ellátás kérdéseivel foglalkozó bizottság** munkájában is, ahol szintén a piacnyitás, illetve az ahhoz szükséges intézkedések megtételének érdekében állt ki.
481. Mind szabályozási, mind jogalkalmazási szempontból több 2006. évi fejlemény is említésre tarthat számot a **hírközlési piacokkal** kapcsolatban.
482. Az Országos Rádió-és Televízió Testület (ORTT) még 2005 végén kereste meg a hivatalt az **IPTV szolgáltatás szabályozási kereteiről** alkotott versenyhatósági álláspont kifejtése érdekében. A GVH 2006 elején küldött válaszában kifejtette, hogy a hivatal az IPTV szolgáltatás megjelenését az elektronikus hírközlési piaci verseny fokozódásaként értékeli, így egyértelműen kedvező jelenségnek tartja, mert az a vezetékes műsorelosztás helyettesítő szolgáltatásaként a – szolgáltatások alapjául szolgáló – hálózatok átfedése esetén versenyhelyzetet eredményezhet.
483. A GVH felhívta ugyanakkor az ORTT figyelmét arra, hogy a **médiatörvényben⁸⁷ foglalt vételkörzeti korlátozás** – amennyiben azt az ORTT az IPTV-re, mint vezetékes műsor-elosztásra is érvényesnek tekinti – a Versenyirányelv⁸⁸ és az Engedélyezési irányelv⁸⁹ rendelkezéseivel ellentétes lehet. Az Engedélyezési irányelv alapján ugyanis a tagállamok kötelesek biztosítani az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásának szabadságát, és a tagállamok nem akadályozhatnak meg egy vállalkozást elektronikus hírközlő hálózatok vagy elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásában. Ennek megfelelően rögzíti a Versenyirányelv, hogy a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtói által létesített elektronikus hírközlési hálózatokon keresztül biztosított elektronikus hírközlési szolgáltatások vonatkozásában semmilyen korlátozás bevezetésére, illetve fenntartására ne kerüljön sor. A GVH álláspontja az volt, hogy a tagállami hatóság (jelen esetben az ORTT) a közösségi jog elsőbbségének elve és az EK Sz. céljainak érvényesítésére és védelmére vonatkozó kötelezettség együttes alkalmazásából következően köteles eltekinteni a közösségi aktussal ellentétes tagállami jogszabály alkalmazásától.

⁸⁷ A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 115. § (4) bekezdése

⁸⁸ Az elektronikus hírközlési hálózatok és szolgáltatások piacán jelenlévő versenyről szóló 2002/77/EK irányelv 3. cikk (1) bekezdése [HL L 249, 2002. 09. 12.]

⁸⁹ Az elektronikus hírközlési hálózatok és szolgáltatások engedélyezéséről szóló 2002/20/EK irányelv 2. cikk (3) bekezdése [HL L 108, 2002. 04. 24.]

⁸⁶ COMP/M. 3696, C 2005 5593, HL L 253

484. A GVH 2006. június 6-án értesült arról hivatalosan, hogy az ORTT – a GVH álláspontjának megfelelően – a vonatkozó közösségi jogi gyakorlat alapján a jövőben nem alkalmazza a médiatörvény vételkörzeti korlátozásról szóló rendelkezését.
485. A vételkörzeti korlátozásnak – a GVH javaslatára történt – mellőzése ugyanakkor hosszú távon nem jelent megoldást az uniós követelményeknek való megfeleléshez, ezért a hivatal támogatta a **mediatörvény jogharmonizációs célú módosításáról** szóló előterjesztést. A GVH az előterjesztés kapcsán újfólag kifejtette, hogy a vételkörzeti korlátozás közérdekű igazolása nem fogadható el a médiapluralizmusra hivatkozással, mert a beavatkozás – az alábbiak szerint – nemcsak aránytalan, de szükségtelennek is tekinthető. A törvényi korlátozás ugyanis nyilvánvaló módon összeköti a kábeltelevíziós hálózatok tulajdonlását az azon nyújtható szolgáltatásokkal, miközben azok köre lényegesen tágabb a műsorterjesztésnél. Minthogy nem jellemző, hogy a kábeltelevíziós társaságok a műsorterjesztési területeiken kívül számottevő kábelhálózatot birtokolnának, amelyen csak Internetet és hangszolgáltatást nyújtanak, ezért a vételkörzeti korlátozás gyakorlatilag minden elektronikus hírközlési szolgáltatás szabad végzését korlátozza, ily módon pedig aránytalan beavatkozás jelent a piaci versenybe. Ráadásul a korlátozás alkalmatlan is a kitűzött cél elérésére, hiszen a vezetékes műsorelosztók – attól függetlenül, hogy mekkora az országos lefedettségük – nem szerkesztik az általuk továbbított tartalmat, saját területeiken pedig többnyire erőfölényben vannak. Annak megítélése pedig, hogy a műsorkészítőkkel szemben milyen helyzetben vannak, piaci pozíciójuk függvényében történhet megalapozottan, amelyet viszont az elektronikus hírközlés-szabályozás biztosít.
486. Az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának Általános Helyettesétől érkezett megkeresésre reagálva tekintete át a GVH a **kereskedelmi adók műsorszolgáltatási jogosultságának az ORTT általi, pályáztatás nélküli meghosszabbításával** kapcsolatos versenyjogi vonatkozásokat.
487. Ennek kapcsán a GVH rögzítette, hogy az ORTT erre vonatkozó döntését nem gazdasági természetűnek, hanem az állami működés immanens részének tekinti. Az ORTT vonatkozó döntése ugyanis a frekvenciák szűkössége miatt csak korlátozottan érvényesülő piaci verseny jóléti veszteségeinek csökkentésére hivatott, s a médiatörvényben meghatározott szempontok mérlegelése után született. A hivatal, a közösségi versenyjogban kikristályosodott joggyakorlatra is utalva, arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ORTT mind általában természeténél fogva, mind a konkrét esetben annak a szektornak a működési szabályait meghatározó szervként járt el, amelynek felügyeletére az Országgyűlés létrehozta. Ebben a szabály-meghatározásban – a frekvenciák felhasználási feltételeinek meghosszabbításában – pedig önállóan, nem profit alapon, hanem közérdekű célok (így a médiapluralizmus, a vélemények sokszínűsége és kiegyensúlyozottsága, a kulturális diverzitás, a közszolgáltatás) szem előtt tartásával járt el, és az eredeti pályázat keretében kialakított feltételeket fenntarthatónak, illetve a közérdekkel összeegyeztethetőnek ítélte meg.
488. Az ORTT által hozott döntés lényegi eleme tehát a műsorszolgáltatási feltételek társadalmi jólét szempontjából való meghatározása volt, amely közérdekű állami és nem gazdasági természetű tevékenység. Ennek a döntésnek a felülvizsgálata így versenyjogi, szakmai alapon nem végezhető el. Ez természetesen nem zárja ki a sérelmezett döntés más szempontú megítélését, amelyre azonban a versenyhatóság nem jogosult.
489. A GVH üdvözölte „**A Nemzeti Hírközlési Hatóság stratégiai koncepciója az elektronikus hírközlés szabályozásáról**” című dokumentum megjelenését. A hivatal messzeemenően egyetértett annak stratégiai kinyilvánításával, hogy a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) szabályozási célrendszerében legfőbb helyen a hatékony verseny megteremtése szerepel, mind az elektronikus hírközlési infrastruktúrák, mind a kiskereskedelmi szolgáltatások szintjén. Egyetértett továbbá a felvázolt lehetséges piacfejlődési forgatókönyvekkel is, ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy a „Domináns szereplő” forgatókönyv bekövetkezése esetén az NHH-ra több ex-ante szabályozási kihívás és feladat hárul az elektronikus hírközlési piacokon a szabályozói célok, különösképpen a hatékony verseny megteremtése érdekében. A hivatal reményét fejezte ki, hogy az NHH számára a 2006-2007-es időszakra feladatként megfogalmazott lehetséges beavatkozásokra vonatkozó részletes vizsgálat munkája mellett a hatóságnak elegendő idő és kapacitás áll rendelkezésére a – csupán lehetséges forgatókönyvinél túlmutatóan – adottnak tekinthető piaci körülmények és problémák által generált szabályozói fellépés megvalósítására is. A tervezett lehetséges beavatkozások között különösen jelentősnek tekinthetőek a vezetékes és mobilhang-piacok egymásra hatásának – a szabályozási eszközök szintjére való – leképezésére, a befektetési lépcsőhöz kapcsolódó nagykereskedelmi termékek fejlesztésére, valamint a DSL nagykereskedelmi feltételek javításával a szélessávú Internet-szolgáltatások versenyének erősítésére vonatkozóak.

490. A GVH 2006-ban – hét év elteltével – ismét átfogó, a nyilvánosság számára is hozzáférhető versenypolitikai elemzéssel jelentkezett az elektronikus hírközlési piacokkal kapcsolatban. A „**Gazdasági Versenyhivatal versenypolitikai álláspontja a magyarországi elektronikus hírközlési piaci verseny és szabályozás alakulásáról**” címet viselő dokumentum a hivatal szándékai szerint – a liberalizáció során megszerzett tapasztalatok birtokában – olyan időpontban nyilvánít véleményt az elektronikus hírközlési piaci verseny és szabályozás alakulásáról, amikor a piaci folyamatok jövőbeni alakulása, fejlődésének irányai jól leírhatók. Míg 2002-ben a szabályozás, addig mára a piacnyitás eredményeként a verseny kedvező alakulása miatt lehetett az elektronikus hírközlés piaci vonatkozásában fordulópontról beszélni. A GVH szerepe egy ilyen helyzetben jelentős mértékben azon múlik, hogy képes-e felismerni, megfelelő rugalmassággal és gyorsasággal értékelni a piaci körülményekben bekövetkező változásokat. Ezen ugyanis nem csak a versenyfelügyeleti eljárások kezelése, de az állami szabályozás versenybarát alakulása is múlhat, hiszen arra a GVH-nak ráhatása lehet. Sőt, ennek a versenyhatósági szerepvállalásnak a jelentősége az elkövetkezendő időkben meg is nőhet, amennyiben az elektronikus hírközlés piaci a hosszú távon is fenntartható infrastruktúra-alapú verseny útjára lépnek. A GVH a dokumentum közreadásával nem titkolta más liberalizálás alatt álló iparágak szabályozása számára is követendő példának kívánja állítani az európai és magyar elektronikus hírközlési piaci verseny és szabályozás alakulását, különösen a versenyjog és szektor-specifikus szabályozás egymást kiegészítő viszonya és az ex-ante szabályozás versenyjogi elveken nyugvó természetét tekintetében.
491. A GVH folytatta a 2005. évi parlamenti beszámolóban – az ágazati vizsgálati jelentés kapcsán, valamint ajánlás formájában – szintén részletesen érintett, a **pénzügyi szolgáltatási szektorral** kapcsolatban megkezdett versenypártolási munkát.
492. Az ágazati vizsgálat lezárásaként ugyanis a GVH – a vizsgálat alapján kirajzolódott megállapítások nyomán – javaslatokkal fordult a szabályozási kompetenciával rendelkező kormányzati és más szervek, illetve a szakmai felügyeleti hatóság felé az alapvetően a versenytörvénnyel nem kezelhető, de a verseny alakulására kiható, elsődlegesen fogyasztóvédelmi jellegű problémák rendezése céljából. Ennek keretében levélben kereste meg a Pénzügyminisztériumot (PM), az Ifjúsági Szociális Családügyi és Esélyegyenlőségi Minisztériumot (ISZCSEM), a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét (PSZÁF), a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséget (FVF) és a Magyar Bankszövetséget, amelyek döntően egyetértőleg reagáltak a felvetésekre.
493. A PSZÁF novemberben – a GVH javaslataival nagyban egybeeső – ajánlást adott ki a pénzügyi intézmények lakossági hitelezésre irányuló ügyfélkapcsolatainak során követendő elvekre vonatkozóan.⁹⁰ Az ajánlás kibocsátásának indoka azok a GVH által is azonosított jelenségek voltak, hogy egyrészt a hitelintézetek nem helyeznek kellő hangsúlyt ügyfeleik igényének, illetve teherviselő képességének megismerésére, másrészt az ügyfelek pénzügyi ismeretei nehezen tartanak lépést a pénzügyi szektor gyors fejlődésével, a folyamatos termékinnovációval, harmadrészt számos olyan piaci gyakorlattal, eljárással lehet találkozni, amelyek ugyan nem jogszabályellenesek, de fogyasztóvédelmi szempontból, a tájékoztatás hiányossága miatt kifogásolhatók. Az ajánlásban foglaltakat a Magyar Bankszövetség is alkalmazásra javasolja tagjainak.
494. A GVH versenypártolási tevékenysége keretében egyedi ügyekkel kapcsolatban – amelyekre gyakran panasz vagy bejelentés hívja fel a hivatal figyelmét – versenyfelügyeleti feladatain túl is érvényesíti a verseny érdekeit. Ha valamely ügy körülményei szabályozási hiányosságra vagy más szerv eljárásában orvosolható jogsértő helyzetre utalnak, a GVH az illetékes szervhez (többnyire minisztériumhoz) **szignalizációval** fordulhat, azaz felhívhatja a szerv figyelmét az észlelt sérelmes helyzetre.
495. A **temetkezési szolgáltatások** körében – azok kegyeleti jellegére és az azt igénybe vevő megrendelők sajátos helyzetére tekintettel – fokozott szabályozási garanciákat igényelhet a vállalkozások tisztességes piaci magatartásának biztosítása. 2006-ban a GVH felfigyelt arra az újszerű piacszerzési stratégiaként értékelhető jelenségre, hogy egyes temetkezési szolgáltatók a temetés megrendelésére előszerződést kötnek, amely a megrendelő részéről már a szerződésalkötéskor, míg a vállalkozó részéről csak a szerződő fél halálát követően kerül teljesítésre. Mivel egy ilyen megállapodás olyan szerződéses kapcsolat létrehozására irányul, ahol a szerződésnek a vállalkozó részéről történő – megfelelő – teljesítésének ellenőrzése adott esetben nehézségekbe ütközhet, ez többletgaranciák nélkül önmagában is ösztönözhet a visszaélésre magatartásra. A GVH hatáskör hiányában az ügyben maga nem léphetett fel, így megkereséssel fordult a szolgáltatási tevékenység szabályozásáért első helyen felelős szaktárcához, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériumhoz, valamint az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosához.

⁹⁰ A PSZÁF Felügyeleti Tanácsának 9/2006. (XI.7.) számú ajánlása a lakossági hitelezés előzetes ügyfél-tájékoztatási és fogyasztóvédelmi elveiről

A hivatal több munkatársa rendszeresen oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára.

- 501.** A hivatal **információkövetítő tevékenysége** 2006-ban sem lankadt: a GVH munkatársai több mint 70 előadást tartottak, 100-nál több alkalommal adtak interjút, és közel 70 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban.
- 502.** 2006-ban összesen kilenc diák töltötte **szakmai gyakorlatát** a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is. A hivatal folyamatosan nyújt információt az érdeklődő diákoknak, kutatóknak, s lehetővé teszi számukra könyvtára látogatását is.
- 503.** A GVH – hagyományaihoz híven, immár hetedik alkalommal – 2006-ban is megrendezte versenyjogi és versenypolitikai témájú **tanulmányi versenyét**, amelynek során összesen hét pályamunka elbírálására került sor. A meghirdetett 13 témakörből négyre érkeztek dolgozatok: a legnépszerűbb (három pályázó is ezt választotta), talán újszerűsége miatt, a büntetőjogi szankciókkal kapcsolatos téma volt, továbbá egy-egy dolgozat foglalkozott a szakmai kamarák tevékenységének versenyjogi megítélésével, a nagyméretű kiskereskedelmi láncok kapcsán a vevői erő kérdésével, a fogyasztóvédelmi politika és a versenypolitika, illetve a versenyhatóság és a szabályozó hatóság kapcsolatával. Az értékelés főbb szempontjai változatlanul az új gondolatok felvetése, a problémák körbejárása (ne pusztán leíró jellegű legyen), a ténybeli pontosság, a magyar és az uniós viszonyok ismertetése, a jogesetek és a szakirodalom feldolgozása, ezek helyes hivatkozása, a belső súlyozás, valamint a szerkesztettség-áttekinthetőség voltak. A díjnyertes dolgozatok – amelyek szerzőit a hivatal pénzjutalomban is részesítette – elérhetők a GVH honlapján.⁹¹
- 504.** A GVH alapító tagja a **Magyar Versenyjogi Egyesületnek** – amely egyben a Nemzetközi Versenyjogi Liga (LIDC) magyar szervezete –, folyamatosan részt vesz a versenyjogi ismereteknek az egyesület keretén belül folyó terjesztésében, és gyakran házigazdája az egyesület rendezvényeinek. 2006-ban az egyesület – többek között – az EKSz. 82. cikkének reformja, valamint a magánjogi jogérvényesítés gyakorlati kérdései (kártérítési igények érvényesítése kartell esetében)

kapcsán szervezett előadást, valamint az egyesület tagjai hasznos észrevételekkel járultak hozzá a 2006-ban nyilvános vitára bocsátott, a GVH által verseny szabadságával kapcsolatosan követett alapelvekről, valamint a fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatosan követett alapelvekről szóló dokumentumok tervezetéhez.

- 505.** A GVH **honlapja**⁹² folyamatosan karbantartott és bővített információs tartalmával tájékoztatást nyújt a hivatal munkájáról és a versenyjogi aktualitásokról. A honlapon a versenytörvény módosításával kapcsolatos információk mellett az új bejelentéses és fúziós űrlap is olvasható, sőt elektronikus úton kitölthető, mely nagyban elősegíti a hatékony munkavégzést és egyúttal az ügyfélbarát kiszolgálást. A honlapon 2006-ban közel 230.000 látogatást regisztráltak, amely 75 %-kal meghaladja a 2005. évi látogatottságot (130.000 látogatás). A látogatások számának növekedéséhez vélhetően a GVH ismertségének növekedése is hozzájárult. A honlappal kapcsolatban felmerült ugyanakkor az az igény, hogy korszerűbb és még inkább felhasználóbarát megjelenéssel segítse az érdeklődők tájékozódását, ezért 2006 őszén megkezdődött az új hivatali honlap – szerkezeti és tartalmi elemeinek – kialakítása. A megújult honlap 2007 januárjában kezdte meg működését.
- 506.** A GVH **ügyfélszolgálat**a fontos szerepet tölt be a hivatal működésével és a piaci versenyről alkotott álláspontjával kapcsolatos információk nyújtásában. A hivatal arculatának külső megjelenítésén túl a hivatalhoz forduló gyors és ügyfélbarát módon történő, eljárási és anyagi jogi, fogalmi informálásán keresztül az eljárások hatékonyságának javulásában is szerepet játszik. Az általános tanácsadason és információszolgáltatáson túlmenően az ügyfélszolgálaton keresztül elérhető valamennyi, a GVH és a versenytörvény működését érintő nyomtatvány, illetve tájékoztató is. 2006-ban több mint 2300 alkalommal keresték fel az érdeklődők a GVH ügyfélszolgálatát, amely nagyságrendileg megegyezik a 2005. évi megkeresések számával. A legtöbben továbbra is telefonon keresztül, illetve személyes kapcsolatfelvétel útján keresik meg a hivatalt, de folyamatosan nő az elektronikus úton érkező megkeresések száma is. Továbbra is meghatározóak voltak a fogyasztói megtévesztések tárgyában történő megkeresések, de jelentős az erőfölénnyel való visszaélést panaszoló ügyfélszám is. 2006-ban az ügyfélszolgálat feladatai között meghatározó feladatot jelentett a panasz vagy a bejelentés lehetőségével – a versenytörvényben 2005. november 1-jével bevezetett új jogintézményekkel – kapcsolatos tájékoz-

⁹¹ Az Elemzések / Tanulmányi pályázatok egyetemi és főiskolai hallgatók részére menüpont alatt.

⁹² <http://www.gvh.hu>

tató munka. A bejelentési űrlap kitöltésével kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról az ügyfélszolgálat folyamatosan nyújtott felvilágosítást.

- 507.** A GVH folytatta az **ajánlattevők versenytárgyaláson való összejátszásával és annak gyanút keltő jeleivel kapcsolatos felvilágosító kampányát**: a hivatal megbízásából egy jogász, elsősorban a megyei közigazgatási hivatalokkal együttműködésben, az önkormányzati igazgatásban dolgozó köztisztviselők számára tart rendszeres tájékoztatókat, illetve konzultációkat e témában. A 2006-ban megtartott összesen 152 előadás már nemcsak a megyei közigazgatási hivatalok által szervezett jegyzői értekezletek célközönségéhez jutott el, hanem a kistérségi társulások rendezvényeinek résztvevőinek (többek között polgármesterek) figyelmét is felhívta a közbeszerzésekkel kapcsolatos lehetséges versenysérelemre.
- 508.** A hivatal munkatársai rendszeresen ellátják a **sajtót** háttérinformációkkal, válaszolnak verseny témában felmerülő közérdekű kérdésekre. 2006-ban is több száz ilyen megkeresésre került sor.
- 509.** 2006 szeptemberétől új munkatárs foglalkozik a sajtóügyekkel, aki sajtóreferensként ellátja a sajtóval való kapcsolattartást: a sajtóközlemények írását és a közlemények utóéletének gondozását, nyilatkozatokat és interjúkat szervez, illetve koordinál. 2006-ban a hivatal két alkalommal, együttműködési megállapodások aláírása kapcsán szervezett sajtótájékoztatót a média munkatársainak.
- 510.** 2006-ban a napilapokban közel 1400, a gazdasági hetilapokban több mint 300, az elektronikus sajtóban (az internetes portálokat ide nem értve) közel 50 a GVH-t megemlítő cikk jelent meg.

V. INTÉZMÉNYI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

5.1. Intézményi kapcsolatok

- 511.** A GVH 2006 során is rendszeres szakmai- és munkakapcsolatokat ápolt a szaktárcákkal és az ágazati felügyeleti hatóságokkal, illetve a piaci szereplők részvételével működő és más nem kormányzati szakmai szervezetekkel is.
- 512.** A hírközlés területén a GVH és a **Nemzeti Hírközlési Hatóság** (NHH) között 2006-ban is a piacelemzési eljárások során volt a legjelentősebb az együttműködés. A GVH részéről korábban felvetett erre vonatkozó igényeknek

részben eleget téve, a 2005-ben megindult (s 2006 folyamán lezáruló) eljárásokban a GVH szakértői már – a határozattervezetekről az NHH Tanácsa (NHHT) elé terjesztése előtt konzultáló – Projekt Irányító Bizottság munkájában is részt vettek. A 2006-ban megjelentetett, a beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban nagykereskedelmi piac határozat-tervezet közzétételét megelőző döntés-előkészítés során az NHH Döntéselőkészítő Ágazata és a GVH Infokommunikációs Irodája között folytatott szakmai konzultáció eredményesen szolgálta a versenyhatósági tapasztalatoknak az NHH gyakorlatába való hatékony átültetésére, az egységes jogalkalmazási gyakorlat előmozdítására és az elektronikus hírközléspiaci verseny elősegítésére vonatkozó, a két hatóság által deklarált együttműködési célkitűzések megvalósítását. Emellett a GVH szakértői továbbra is rendszeresen kapnak meghívást az NHH által szervezett szakmai konferenciákra és fórumokra, továbbá az NHH szakértői több, az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ által rendezett szemináriumon is közreműködtek előadóként. Az NHHT és a GVH Versenytanácsa közötti fél évente megrendezett találkozók is az együttműködés nagyon hasznos formái. Folytatódott az együttműködés az NHH keretein belül működő **Hírközlési Fogyasztói Jogok Biztosával** is.

- 513.** A digitális átállás közpolitikai felelőse 2006-ban a **Miniszterelnöki Hivatal** (MeH) lett. A MeH szakmai konzultációra bocsátotta a „Javaslat a televíziózás és a rádiózás digitális átállásának magyarországi stratégiájára” c. dokumentumot, amelyet a GVH is véleményezett. Emellett a GVH képviselője útján továbbra is közreműködik a megújult **DTV Koordinációs Bizottság** munkájában.
- 514.** A GVH továbbra is részt vesz a **Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség**, és a **Magyar Kábelkommunikációs Szövetség** éves közgyűlésein, melynek keretében tájékoztatást ad a szolgáltatóknak a piaccal és a szolgáltatók magatartásával kapcsolatos, versenyfelügyeleti eljárások során kialakított álláspontjáról.
- 515.** 2006 júniusában a GVH megújította az energia szektor piacfelügyeleti hatóságaként eljáró **Magyar Energia Hivatallal** (MEH) még 1998-ban aláírt együttműködési megállapodását.⁹³ Az új együttműködési megállapodás megkötése a hatóságokra – a piacnyitás folyamatával összefüggésben – háruló megnövekedett és újfajta feladatok hatékonyabb megoldását célozza. Noha 2006 folya-

⁹³ A megállapodás szövege olvasható a hatóságok honlapján.

mán az együttműködés elsősorban versenypártolási kérdésekre összpontosult, a megállapodás fontos vívmánya a piacelemző munkacsoport felállítása a vezetékes energia-piacokon aktuálisan zajló folyamatok megismerése és támogatása érdekében. A munkacsoport feladata, hogy közösen kidolgozott módszertan alapján rendszeres elemzéseket készítsen és tegyen közzé a szektorról.

516. 2006 decemberében együttműködési megállapodás aláírására került sor a GVH és az újjól megalakult **Magyar Vasúti Hivatal (MVH)** között is.⁹⁴ A 2006. január 1-jén hatályba lépett vasúti közlekedésről szóló törvény⁹⁵ több területen is nevesítette a két hatóság közötti együttműködés szükségességét, ennek rendjét rögzítették a felek a megállapodásban. A megállapodás a törvényben szerepeltetett jogalkalmazási kérdéseken túlmenően a versenypártolási tevékenység körében, valamint a – hazai és nemzetközi – fórumokon, szervezetekben végzett szakmai munkára is kiterjeszti az együttműködés kereteit. A hatóságok szakértői ugyanakkor az év során az együttműködési megállapodás aláírását megelőzően is konzultáltak több, a vasúti közlekedési piacokon folyó versenyt érintő ügyben.

517. 2006-ban a pénzügyi szolgáltatási piacok szakmai felügyeletét ellátó **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF)** és a GVH között szintén napirendre került egy új együttműködési megállapodás megszövegezése.⁹⁶ A hosszúságos előkészítést követően a megállapodás aláírására végül 2007 januárjában került sor. A megállapodással a hatóságok a pénzügyi piacok átlátható működéséhez, az irántuk való bizalom erősítéséhez, valamint a tisztességes versenyen alapuló fejlődésük előmozdításához, illetve a szükséges információk hozzáférhetőségének biztosításával a fogyasztói döntések kockázatának csökkentéséhez kívánják hozzájárulni. Az együttműködési megállapodás előkészítésével párhuzamosan intenzívebbé váltak a szakértői szintű egyeztetések, amelynek eredményeként – többek között – az e célból létrehozott munkacsoport keretében a PSZÁF is bekapcsolódott a GVH által kezdeményezett, a pénzügyi termékeket igénybe vevő lakossági fogyasztók bankváltási szokásait elemző piackutatásba (a kérdőív kialakításába). E kutatásban hasonló módon a **Magyar Nemzeti Bank (MNB)** szakértői is közreműködtek. A kutatás tapasztalatait is alapul véve, a pénzügyi kultúra fejlesztése érdekében az MNB kezdeményezte egy közös

nyilatkozat kiadását, amely arra irányult, hogy a Nemzeti Alaptantervben jelenjenek meg az általános pénzügyi ismeretek is, mivel a fiatalkorban megszerzett általános pénzügyi műveltség, az okos pénzkezelés ismerete és az anyagi öngondoskodás elsajátítása jelentős mértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy hosszú távon javuljon a felnőtt lakosság pénzügyi jártassága. A nyilatkozat aláírói között – az MNB és a GVH mellett – a PSZÁF is szerepel.

518. Együttműködési megállapodás született 2006 márciusában a GVH és a **Gazdasági és Közlekedési Minisztérium** között is.⁹⁷ A kormányzati gazdaságpolitika fő felelősével kötött megállapodás a jogalkotáshoz kapcsolódóan a hivatal versenypártolási munkájának hatékonyságát kívánja előmozdítani – többek között – a villamosenergia- és gázipiacok liberalizációja, a közlekedési szektor versenyszempontú működésének áttekintése, illetve a fogyasztóvédelem terén.

519. 2006 szeptemberében együttműködési megállapodás aláírására került sor a GVH és a **Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH)** között is, mely szerint a felek a jogszabályban meghatározott feladatainak eredményesebb ellátása érdekében kölcsönösen együttműködnek a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló jogszabály rendelkezései alapján. A megállapodás gyakorlati működésétől a két szerv közötti együttműködés hatékonyságának fokozása várható.

520. A fogyasztóvédelem területén a hivatal közvetlen kapcsolatot tart fenn a fogyasztóvédelmi felügyelőségekkel, amelyen belül kiemelten fontos a **Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel (FVF)** ápoltnak tartott kapcsolat. 2006-ban – a három évvel korábban kötött – együttműködési megállapodásra alapozva vezetői szinten is több megbeszélésre sor került, míg a két hatóság szakértői, a hatásköri kérdések tisztázása és a hatékonyabb ügyintézés érdekében, rendszeresen egyeztettek egymással.

521. A hivatal fogyasztóvédelmi munkájában továbbra is nagy súllyal szerepelnek a gyógyszerekkel, gyógyhatású készítményekkel kapcsolatos versenyfelügyeleti eljárások. Ezen vizsgálatokban kiemelkedő szerepe van az **Országos Gyógyszerészeti Intézettel (OGYI)** és az **Országos Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozástudományi Intézettel (OÉTI)** való kapcsolattartásnak.

⁹⁴ A megállapodás szövege olvasható a hatóságok honlapján.

⁹⁵ 2005. évi CLXXXIII. törvény

⁹⁶ A megállapodás szövege olvasható a hatóságok honlapján.

⁹⁷ A megállapodás szövege olvasható a hatóságok honlapján.

- 522.** A fogyasztók reklámmal történő megtévesztése miatt indult vizsgálatokhoz kapcsolódóan a hivatal nagy jelentőséget tulajdonít a reklámpiaci szereplők önszabályozó szervezeteivel, így az **Önszabályozó Reklám Testülettel** (ÖRT) fennálló munkakapcsolatnak.
- 523.** A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló uniós irányelv⁹⁸ átültetéséhez szükséges – 2005 során megindult – jogharmonizációs folyamatban a GVH is jelentős szerepet vállalt az **Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium** (ISZCSEM) Fogyasztóvédelmi Szakértői Csoportjának munkájában, továbbá a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM) vezetésével működő kodifikációs munkabizottságban való részvétellel.
- 524.** A **Közbeszerzések Tanácsának** munkájában a GVH továbbra is aktív szerepet vállalt.
- 525.** A GVH 2006-ban is heti rendszerességgel megkapta az **Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zrt.** (ÁPV Zrt.) igazgatósági üléseinek napirendjeit, ennek alapján a hivatal megkéri az ÁPV Zrt.-től azokat a dokumentumokat, amelyek az egyes ágazatok versenyhelyzetében az állami tulajdon értékesítésének szándéka miatt változásokat idézhetnek elő. Ez egyrészt lehetőséget ad arra, hogy a GVH – a versenyszempontok érvényesítése érdekében – észrevételeket fűzzön azokhoz, másfelől pedig ezek a dokumentumok hasznos információkat tartalmaznak a GVH munkatársai részére is, teljesebbé téve az egyes ágazatokról alkotott összképet. 2006-ban a GVH észrevételeket tett az MVM Zrt. középtávú stratégiáját felvázoló előterjesztéshez, amelyben hangsúlyozta a MAVIR tulajdonosi szeparációjának fontosságát az MVM csoporttól; nyomon követte továbbá az FHB Nyrt., a Lóverseny-portfolió, a Bábolna Zrt., valamint a Hollóházi Porcelán Zrt. értékesítendő vagyonelemeinek irányában kezdeményezett lépéseket; illetve a MALÉV Zrt. állami tulajdonban lévő részvényeinek értékesítési terveit. A 2006. évi privatizációs folyamatokban a GVH az összefonódásos kérelmek elbírálása során – egy esetben – járt el: az Erdészeti és Faipari Termékeket Értékesítő és Feldolgozó Zrt., az Erdért Ingatlanhasznosító és Forgalmazó Kft., valamint a Multicon Terminal Szolgáltató Kft. 2006. május 23-án Részvény Adásvételi Szerződés révén megvásárolta az ÁPV Zrt.-től a Budapesti Szabadkikötő Logisztikai Zrt. részvényeinek 99 %-át.

- 526.** A GVH **számos további közigazgatási szervvel** (minisztériumokkal, önkormányzatokkal, az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának Hivatalával) és **szakmai szervezettel** (így például az Agrár Európa Klubbal, az Energiapolitika 2000 Társulattal, a Gázszolgáltatók Egyesületével, a Gépjármű Forgalmazók Egyesületével, az Ipari Energiafogyasztók Fórumával, a Magyar Ásványolaj Szövetséggel, a Magyar Pékszövetséggel, a Magyar Vas- és Acélipari Egyesüléssel, a Magyar Védjegy Egyesülettel, a Magyar Víziközmű Szövetséggel, a Tej Terméktanáccsal) tart fenn szakmai kapcsolatot a versenyfelügyeleti vizsgálatokhoz szükséges piaci információk megszerzése érdekében, valamint versenypártolási tevékenysége körében.

5.2 A nemzetközi kapcsolatok alakulása

- 527.** A GVH nemzetközi kapcsolatait 2006-ban is az Európai Unió és a tagországok versenyhatóságaival, továbbá a Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), illetve a Nemzetközi Versenyhálózat⁹⁹ (ICN) keretében folytatott, valamint a kétoldalú együttműködések határozták meg. Ezek mellett mindenképpen külön említést érdemel az **OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK)** tevékenysége, amely a 2005. februári megalakulást követően 2006-ban az első teljes évet teljesítette, és amelynek tevékenységét – jelen beszámolóhoz csatolt – külön beszámoló keretében ismerteti részletesen a hivatal.¹⁰⁰
- 528.** Az **Európai Unió versenyhatóságaival** való együttműködésnek két fő iránya volt az év során. Egyrészt a jogalkalmazás terén folyt aktív együttműködés, mivel a közösségi versenyjog alapján vizsgált ügyekben a közösségi jogszabályok értelmében a GVH-nak együtt kell működnie az Európai Versenyhálózat¹⁰¹ (ECN) tagjaival. Másrészt a GVH tevékenyen részt vett az ECN elvi kérdésekkel foglalkozó horizontális munkacsoportjaiban, mi több, az ECN gyakorlati működési tapasztalatainak az elemzését végző munkacsoportban társelnöki tisztséget is betölt. A hivatal aktívan közreműködik a joggyakorlat ágazat-specifikus kérdéseivel foglalkozó szektorális ECN munkacsoportokban is.

⁹⁹ International Competition Network

¹⁰⁰ Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ tevékenységére vonatkozó összefoglaló adatokat a 12. sz. táblázat tartalmazza.

¹⁰¹ European Competition Network

⁹⁸ 2005/29/EK irányelv

- 529.** Az **OECD Verseny Bizottságában** és annak munkacsoportjaiban való együttműködés hagyományosan komoly feladat a GVH részére. Az év során a hivatal szakmai részanyagokat készített a nélkülözhetetlen eszközök témakörében, a pénzkímélő fizetési eszközökkel kapcsolatos versenyjogi vonatkozású kérdésekről folytatott eszmecserehez, a lakossági banki szolgáltatások versenyjoggal összefüggő kérdéseiről, az erőfölényes, illetve a monopol helyzet meglétét bizonyító technikákról, valamint a versenyjog magánjogi alkalmazásának tapasztalatairól. Az OECD-vel folytatott együttműködésnek évek óta részét képezi, hogy az OECD a GVH egyik munkatársát éves rotációs rendszerben foglalkoztatja. Ez mindkét fél számára előnnyel jár, a magyar kiküldött aktívan részt vesz az OECD Verseny Bizottságában folyó munkában, enyhítve ezzel a szervezet munkaterheit, majd hazatérve eredményesen tudja hasznosítani az ott szerzett tapasztalatokat a GVH-nál folytatott mindennapi munkájában.
- 530.** A GVH már évek óta jelentős részt vállal az **ICN** munkájában. Ennek keretében a GVH 2006-ban is részt vett abban a tevékenységben, amelynek célja az új versenyhatóságok számára biztosított technikai segítségnyújtás hatékonyabbá tétele. A GVH konzultáns versenyhatóságként működött közre egy kísérleti jelleggel folytatott programban, a szerényebb működési tapasztalatokkal rendelkező versenyhatóságok szakmai problémáinak megoldásában és kérdéseiknek a megválaszolásában. Ez a program 2006 tavaszán gyakorlatilag lezárult. Ezt követően az ICN Versenypolitikai Munkacsoportja olyan munkába kezdett, amely az érintett versenyhatóságok technikai segítségnyújtás iránti igényeinek a megismerését célozza. A GVH az empirikus vizsgálat elvégzésében is közreműködött.
- 531.** Eredményesen folytatódott az a GVH által koordinált másik ICN munka is, amely a hálózat Kartell Munkacsoportjában az egyes ICN tagok (nemzeti versenyhatóságok) kartellszabályainak feltérképezését célozta. Erre még 2005 folyamán dolgozott ki a GVH egy egységes – kérdőív jellegű – formanyomtatványt, amelyet az ICN éves konferenciája akkor jóvá is hagyott. 2006-ban a kérdőív kitöltésére került sor, összesen 50 versenyhatóság tett eleget a GVH kérésének és ennek eredményeként most az ICN és az érintett versenyhivatalok honlapján részletes tájékoztatás található ezekről a kartellszabályokról.
- 532.** A **kétoldalú kapcsolatokat** több szempontból is a délkelet-európai országok versenyhatóságainak a segítése határozza meg. Ezt tükrözi egyrészt az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ tevékenysége (mivel a ROK által rendezett szemináriumok és találkozók mindenekelőtt e régióhoz tartozó országok versenyhatóságainak a fejlesztését és támogatását célozzák), másrészt a közvetlen kétoldalú kapcsolattartás irányai is. Ennek részeként a GVH 2006 januárjában együttműködési megállapodást írt alá az ukrán versenyhatósággal, és az év folyamán ennek keretében ukrán versenyhatósági szakemberek látogattak a GVH-ba. Továbbá a GVH a francia versenyhatóságokkal együttműködésben pályázott az ukrán versenyhatóság „twinning” konstrukcióban történő technikai megsegítésére. A francia-magyar pályázat nyert, így 2007-2008 folyamán magyar részvétellel kerül sor az ukrán versenyjog átvilágítására és a közösségi versenyszabályokkal való összehangoltságának elemzésére, különböző szakmai kérdésekben való együttműködésre és számos szakmai rendezvény megszervezésére. Ez utóbbiak főleg a magyar versenyjog alkalmazása során a távközlési ágazatban és a pénzügyi szolgáltatások terén szerzett tapasztalatokat fogják megosztani az ukrán kollégákkal. 2006 folyamán több találkozóra is sor került a 2005 szeptemberében aláírt román-magyar versenyjogi együttműködés keretében. Ezek főleg a román versenyhatóságnak az uniós tagságra való felkészülését szolgálták, az együttműködés keretében GVH-s kollégák látogattak Bukarestbe, és román kollégák tájékoztak a GVH-nál.
- 533.** Júniusban került sor az első kapcsolatfelvételle a GVH és kínai versenyjogi szakemberek között, ekkor egy nyolcfős kínai delegáció konzultált a GVH munkatársaival Budapesten. Ezt követően a GVH közreműködését kérte fel a Kínának a világkereskedelemben történő integrációját egyengető „EU-China Trade Project” is, egy a kínai versenyszabályozás kidolgozását célzó workshop-hoz. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a kínai szakembereket őszintén érdeklik a magyar tapasztalatok.
- 534.** Külön említést érdemel, hogy a német versenyhivatal 2006-ban a magyar versenyhatóságot választotta tájékoztatói célhatóságként. A Bundeskartellamnál ugyanis szokás, hogy a hatóságnál frissen alkalmazott munkatársaknak minden évben lehetőségük nyílik egy másik EU tagállami versenyhivatalt meglátogatni. A 25 fős német küldöttség két napot töltött a GVH-ban. Ennek során nemcsak a magyar versenyjoggal és jogalkalmazási gyakorlattal ismerkedtek, de a két hatóság futballcsapatai is megmérkőztek egymással.

VI. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK

- 535.** A GVH 2006. évi költségvetésének kiadási és bevételi főösszegét az Országgyűlés 1.394,9 MFt-tal hagyta jóvá, amely az évközi kormányzati, felügyeleti, illetve saját hatáskörű módosításokat követően 392,5 MFt-tal emelkedett.
- 536.** A feladatok ellátásához engedélyezett létszám 116 fő volt, amely az év során a kereskedelmi törvényből adódó többletfeladatok miatt nyolc fővel nőtt, illetve a 2006. évben végrehajtott létszámcsökkentés következtében tíz fővel csökkent. 2006. évben a hivatal ösztöndíjas foglalkoztatás keretében öt pályakezdővel kötött szerződést. Ez a foglalkoztatás nem azonos a köztisztviselői munkavégzéssel, de lehetőséget teremt a fiataloknak arra, hogy a GVH feladatait, illetve az egyes szervezeti egységek tevékenységét megismerjék, és a tanultakat a gyakorlatban hasznosítsák. Az ösztöndíjas munkájának irányítását, ellenőrzését a GVH-ban az adott szervezeti egységen dolgozó szakmai segítő végzi. A hivatalban 2006 során összesen kilenc egyetemi hallgató töltötte a kötelező szakmai gyakorlatát.
- 537.** A GVH kiadásainak forrását alapvetően költségvetési támogatás biztosította. A 2006. évben a versenytörvény – az eljárási díjból és bírságból származó bevételek felhasználására vonatkozó – hatályos rendelkezései alapján változott a hivatal bevételi oldalának struktúrája, azonban továbbra is a költségvetési támogatás maradt a meghatározó, amely a források 88 %-át képezte. A 2006. évi illetményalap-változás forrását a költségvetési törvény rendelkezéseinek megfelelően a fejezeti államháztartási tartalék képezte. A rendelkezésre álló 41,6 MFt összegből fel nem használt 6,7 MFt a 2006. évi maradvány részét képezi.
- 538.** 2006-ban a Versenykultúra Központ, mint részjogkörű költségvetési egység kezdte meg működését, amely a gazdálkodási feladatok tekintetében is változást hozott. A hivatal kialakított egy áttekinthető, pontos nyilvántartási rendszert, amelyben teljesen elkülönítetten jelennek meg a feladatcsoportok kiadásai és bevételei.
- 539.** A költségvetési törvény által előírt előirányzat maradványképzési kötelezettségnek a GVH eleget tett. Az év folyamán az előző éveknek megfelelően a kötelezettségvállalások minden esetben figyelembe vették a hivatal pénzügyi lehetőségeit, így likviditási probléma nem merült fel. A GVH anyagi helyzetét és előirányzatainak felhasználását a 13. sz. táblázat mutatja be.
- 540.** A GVH eljárásai során kiszabott versenyfelügyeleti bírság, valamint az eljárási díj a központi költségvetés központosított bevételeit képezi. 2006-ban versenyfelügyeleti bírság révén 8.398,2 MFt, eljárási díj címén 183,8 MFt összegű bevétel folyt be. A bírság bevételeiből 102,5 MFt-ot, az eljárási díjakból 135 MFt-ot a GVH a versenyfelügyeleti eljárások, valamint az ágazati vizsgálatok során felmerült költségek finanszírozására fordított.
- 541.** Az Állami Számvevőszék a hivatalnál 2006-ban a 2005. évi költségvetés végrehajtásának, illetve a 2007. évi költségvetés tervezésének ellenőrzése érdekében, valamint a minisztériumok és országos hatáskörű szervek elhelyezésének és tárgyi-eszköz-ellátottságának tárgyában folytatott le vizsgálatot. Az elvégzett ellenőrzések során az Állami Számvevőszék jogszabályba ütköző hiányosságot nem tárt fel.
- 542.** 2006 folyamán a GVH-ban egy jelentős belső szervezeti változás történt. A hivatal a vizsgálók munkájának szervezeti szintű jogi támogatását szolgáló Jogi Iroda 2005. évi megalakítását követően a közgazdasági elemzések minőségének javítására és az elemző munka szerepének növelésére is intézményesített megoldást keresett. Ennek megvalósítása érdekében 2006. szeptember 1-jével létrehozta a vezető közgazdászai pozíciót, amelyet Csorba Gergely tölt be. A GVH vezető közgazdászának a feladata kettős: elsősorban az egyes versenyfelügyeleti eljárásokat segítő közgazdasági – és lehetőség szerint empirikus – elemzéssel, de közreműködik néhány kifejezetten magas szintű közgazdasági szakértelmet igénylő kérdés (így akár egyes kiemelt versenypártolási kérdések) megoldásában is.
- 543.** 2006-ban folytatódott az „Antitröszt közgazdaságtana” című belső képzés, amelynek célja, hogy a GVH munkatársai jobban megismerjék a versenypolitikai elemzések, eljárások során alkalmazható speciális közgazdasági fogalmakat és ennek eredményeként pontosabban tudják elemezni a piaci szerkezeteket, a piaci szereplők viselkedését, illetve könnyebben tudják azonosítani a versenypolitikai szempontból aggályos gyakorlatokat.
- 544.** Az előző évek gyakorlatának megfelelően a munkatársaknak lehetőségük volt mind hazai, mind külföldi szakmai szemináriumokon, konferenciákon való részvételre. A munkatársak versenyjogi ismereteinek növelése érdekében a hivatal tovább bővítette a könyvtár szakkönyv állományát.
- 545.** A GVH 2006 során – a korábbi évekhez hasonlóan – nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy munkatársai közvetlen tapasztalatokat nyerjenek a közösségi jog alkalmazásáról.

Ezért 2006-ban a GVH három hivatali munkatárs számára tette lehetővé az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságán szakmai gyakorlat eltöltését, egy további munkatárs pedig 2006. augusztus 31-ig nemzeti szakértőként dolgozott az Európai Bizottságnál. Emellett egy munkatárs 11 hónapos munkavégzését biztosította a hivatal az OECD párizsi központjában.

- 546.** A GVH a munkatársai részére 2,4 MFt összegben biztosított lakás vásárlásához, illetve korszerűsítéséhez munkáltatói kölcsönt.

- 547.** A GVH 2006. január 1-jével áttért az elektronikus iktatásra, amely az első lépést jelenti a papíralapú dokumentumkezelés felváltásának és az elektronikus ügyintézés bevezetésének a folyamatában.

TÁBLÁZATOK

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

A GVH ELJÁRÁSAI

1. Az elintéztett bejelentések és panaszok jellemző adatai
2. Az eljárások összefoglaló adatai
3. A vizsgálati szakaszban határozattal/végzéssel lezárt ügyek
4. A Versenytanács által hozott ügyzáró határozatok¹⁰²
 - 4.1. Áttekintés
 - 4.2. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása
 - 4.3. Erőfölénnyel való visszaélés
 - 4.4. Versenykorlátozó megállapodások
 - 4.5. Összefonódások
5. Bírságok
6. Az előző versenytörvény alapján hozott versenytanácsi határozatok a bíróságon
7. Versenytanácsi ügyzáró döntések a bíróságon (jelenlegi versenytörvény)
8. Marasztalással zárult versenytanácsi határozatok
9. A versenykorlátozó megállapodásokkal kapcsolatos versenytanácsi határozatok
10. A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése
11. Szünetelést követő/kötelezettségvállalásra tekintettel hozott ügyzáró határozatok

A GVH EGYÉB TEVÉKENYSÉGEI ÉS JELLEMZŐI

12. A GVH versenykultúra fejlesztésére irányuló tevékenysége
13. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ rendezvényei
14. A GVH anyagi helyzete

¹⁰² Az ügyzáró versenytanácsi határozatokat bemutató táblázatokban használjuk a GVH beavatkozás fogalmát. Ez a fogalom azt ragadja meg, hogy a GVH versenyfelügyeleti eljárásai révén elvileg – a Versenytanács ügyzáró határozataiból kiolvasható módon – a versennyel kapcsolatos folyamatok másként alakultak, mint ahogy egyébként alakultak volna. A GVH beavatkozás gyűjtőfogalom amely ügýttípusonként eltérő konkrét tartalommal bír.

Ide tartozik az ügyzáró határozatok közül a jogsértés megállapítását kimondó határozat – ideértve a szünetelést követő marasztaló határozatot is – (hiszen ez a magatartás abbahagyására kötelezéssel és esetleg szankcióval is jár). Szintén ide tartozik a szünetelés utáni, illetve a (versenytörvény 2005. évi módosítása nyomán a szünetelés jogintézményének helyébe lépő) kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető határozat (hiszen ilyenkor az eljárás alá vont kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását összhangba hozza a törvénnyel). Ugyancsak ide tartozik az engedély megtagadása vagy feltételhez kötése, és a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vétele, vagyis a kérelem visszavonása vagy a megállapodás/tranzakció módosítása (hiszen ilyenkor a GVH fellépésére a vállalkozások tervei nem vagy nem eredeti formájukban valósulnak meg).

Nem öleli fel viszont a GVH beavatkozás fogalma a pusztán az adminisztratív kötelezettségek elmulasztása (pl. engedélykérés elmulasztása összefonódás esetén) miatt megállapított jogsértést, hiszen ez önmagában az itt használt értelemben nem gyakorol hatást a piacra, mint ahogy a nem ügyzáró határozatok/végzések sem.

Fontos ugyanakkor észrevenni, hogy a GVH beavatkozás fogalma nem azonos a GVH működése révén kifejtett hatással. Egyfelől, a gyakorlatban sajnos GVH beavatkozás esetén sem feltétlenül következik be tényleges hatás, vagyis a jogkövetés. Másfelől, a GVH beavatkozás nem fed le minden lehetséges hatást. Először, a GVH nem kizárólag a versenyfelügyeleti eljárásokon keresztül hat a piaci folyamatokra. Másodsor, a GVH beavatkozásnak nem minősülő versenytanácsi határozatok egy részének is van hatása a piaci szereplők magatartására (például azáltal, hogy befolyásolja a jogértelmezést és a jogfejlődést, mivel esetleg egy magatartásról egy jelentősebb ügyben tisztázódik, hogy az nem jogsértés, vagyis problémamentesen gyakorolható a piacon). Végül pedig, a versenyjog, illetve a GVH pusztá léte is hat a piacra (például bizonyos versenyellenes magatartásokat eleve nem tanúsítanak egyes vállalatok önkéntes jogkövető hozzáállásuk, vagy a versenyjog alkalmazási lehetőségének visszatartó ereje miatt). E hatások, illetve az ezeket kiváltó GVH tevékenységek nem számszerűsíthetők ugyan, és nem olvashatók ki objektíven a versenytanácsi határozatokból, de kétségkívül léteznek.

A GVH ELJÁRÁSAI

1. A 2006-ban elintézett bejelentések és panaszok jellemző adatai

Megnevezés	2005.10.31-ig beérkezett bejelentések száma	2005.11.01-től érkezett bejelentések száma	2005.11.01-től érkezett panaszok száma	Összesen
1.1 Az elintézett bejelentések és panaszok száma	30	218	854	1102
Az elintézett bejelentésekből ill. panaszokból a bejelentő/panaszos				
- magánszemély	11	123	653	787
- vállalkozás	17	82	122	221
- érdekvédelmi szervezet	0	30	34	64
- egyéb	2	9	45	56
1.2 Az elutasított bejelentések és panaszok száma	21	151	723	895
az elutasítások száma és megoszlása indokok szerint ¹⁰³	23	184	824	1031
- személyes érdekelttség hiánya	5	nem értelmezhető	nem értelmezhető	5
- bíróság / más szerv hatáskörébe tartozik	1	30	199	230
- tárgyi hatály hiánya	6	52	175	233
- időbeli hatály hiánya, elévülés	1	1	1	3
- területi hatály hiánya			1	1
- személyi hatály hiánya		2	9	11
- korábban elbírált ügy	1	15	83	99
- csekély súlyú	8	27	127	162
- a Tpvt. rendelkezéseit nem sérti	6	54	220	280
1.3 Versenyfelügyeleti eljárás alapjául szolgáló bejelentések és panaszok száma	9	67	131	207
- ezek alapján indult versenyfelügyeleti eljárások száma	8	59	53	120
1.4 Jogorvoslati kérelem (bejelentés elutasítása miatt)				
a) Versenytanácsnál	23	nem értelmezhető	nem értelmezhető	23
Ebből:				
- jogorvoslati kérelemnek helyt adó döntés	5	nem értelmezhető	nem értelmezhető	5
- jogorvoslati kérelemnek helyt nem adó döntés	18	nem értelmezhető	nem értelmezhető	18
b) Fővárosi Bíróságnál	4	15	nem értelmezhető	19
Ebből:				
- jogorvoslati kérelemnek helyt adó döntés	1	2	nem értelmezhető	3
- jogorvoslati kérelemnek helyt nem adó döntés	3	13	nem értelmezhető	16

¹⁰³ Az elutasítási indokok száma több mint az elutasított bejelentések/panaszok száma, mert egy ügy esetében több elutasítási indok is szerepelhet.

2. A 2006-os eljárások összefoglaló adatai

A versenytörvény alapján lefolytatott eljárások száma	206
Ebből:	
a vizsgálati szakaszban határozattal/végzéssel lezárva	11
a Versenytanács végzésével lezárva	17
a Versenytanács határozatával lezárva	178
A kereskedelmi törvény alapján lefolytatott eljárások száma	1
Ebből:	
Jelentős piaci erővel való visszaélés	-
Etikai kódex jóváhagyása	1
Az ártörvény alapján lefolytatott eljárások száma	1

3. Vizsgálati szakaszban határozattal/végzéssel lezárt ügyek 2006-ban¹⁰⁴

Az összefonódás engedélyezése iránti kérelem visszavonása miatt	1
A hiánypótlás elmulasztása miatt	-
A versenytörvény 71/A. §-a alapján	9
Egyéb okok miatt (pl. jogutód nélküli megszűnés)	1

¹⁰⁴ Tekintettel arra, hogy a 2006. évben lezártult ügyek között két olyan is szerepel, amely a versenytörvény 2005. évi módosításának 2005. november 1-jei hatályba lépése előtt indult, ezek esetében az ügyindításkor hatályos eljárási szabályoknak megfelelően a vizsgáló is határozattal rendelkezett a vizsgálat megszüntetéséről.

4. A Versenytanács által 2006-ban hozott ügyzáró határozatok

4.1. Áttekintés

	Ügyek száma	GVH beavatkozás ügytípusok szerint ^(b)	GVH beavatkozás megoszlása ügytípusok szerint (%)	GVH beavatkozásokhoz kapcsolódó bírság (MFt)	GVH beavatkozásokhoz kapcsolódó bírság megoszlása (%)	Kérelem elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)
Erőfölénnyel való visszaélés	33	11	11,6	1166	10,6	nem értelmezhető
ebből: kizsákmányoló	21	9	9,5	16	0,1	nem értelmezhető
korlátozó	10	2	2,1	1150	9,9	nem értelmezhető
vegyes és egyéb	2	0	0,0	0	0,0	nem értelmezhető
Versenyt korlátozó megállapodás	19	15	15,8	8649,85	74,3	nem értelmezhető
ebből: horizontális	12	9	9,5	1835,55	15,8	nem értelmezhető
vertikális	5	4	4,2	0	0,0	nem értelmezhető
vegyes és egyéb	2	2	2,1	6814,30	58,5	nem értelmezhető
Összefonódás	43	3	3,2	nem értelmezhető	nem értelmezhető	42,5
ebből: horizontális	21	0	0,0	nem értelmezhető	nem értelmezhető	7,8
vertikális	2	0	0,0	nem értelmezhető	nem értelmezhető	0
vegyes és egyéb	20	3	3,2	nem értelmezhető	nem értelmezhető	34,7
Antitröszt ügyek összesen	95	29	30,5	9815,85	84,3	42,5
Fogyasztók döntéseinek tisztességtelen befolyásolása	85	66	69,5	1822,80	15,7	nem értelmezhető
ebből: fogy. megtevésztése	78	59	62,1	1553,80	13,4	nem értelmezhető
választási szab. korlátozása	2	2	2,1	0	0,0	nem értelmezhető
vegyes	5	5	5,3	269	2,3	nem értelmezhető
Mindösszesen^(a)	180	95	100,0	11638,65	100,0	42,5
Ügyek megoszlása (%)	100,0	52,8				

(a) A GVH beavatkozás ügytípusonként eltérő jellegű határozatokat jelenthet:

- jogsértés megállapítását: valamennyi ügytípusnál (nem vettük azonban figyelembe az összefonódás engedélyezése iránti kérelem elmulasztását, amely bár jogsértés, önmagában az itt használt értelemben nem számít GVH beavatkozásnak – ez a körülmény befolyásolja a jogsértések számát és a kivetett bírság-összeg nagyságát)
- szünetelés utáni, illetve kötelezettségvállalásra tekintettel történő megszüntetést: valamennyi ügytípusnál (kivéve az összefonódásokat)
- az engedély megtagadását, illetve feltétel szabását összefonódások esetében
- a GVH aggályainak önkéntes figyelembe vételét az összefonódások ill. megállapodások esetében

(b) Két alkalommal egyszerre két ügytípushoz tartozó kérdésben született határozat. A Vj-28/2005-ös, valamint a Vj-43/2005-as ügyekben erőfölénnyel való visszaélés és versenykorlátozó megállapodás gyanúja miatt indított eljárást a GVH, ezt a két ügyet tehát az erőfölénnyel és a megállapodásokkal foglalkozó táblák is tartalmazzák. Ennek megfelelően a Tpv. szerint hozott határozatok száma 178, és nem az ügytípusok egyszerű összegeként adódó 180. Ez az oka annak is, hogy az antitröszt ügyekben hozott határozatok száma valójában nem a halmazódást is tartalmazó 95, hanem 93.

4.2. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása (Tpvt. III. fejezet)¹⁰⁵

	Ügyek száma	Megoszlás (%)
Jogsértés megállapítása	63	71,8
Szünetelés utáni/kötelezettségvállalás miatti megszüntetés	3	3,8
GVH beavatkozás összesen	66	75,6
Megszüntetés (szünetelés/kötelezettség-vállalás nélkül)	19	24,4
Egyéb	0	0,0
Ügyek összesen	85	100,0
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	1822,80	
Eljáráshoz kötődő bírság (eFt)	0,1	
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	44	

(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

4.3. Erőfölénnyel való visszaélés (Tpvt. V. fejezet)¹⁰⁶

	Kizsákmányoló ^(a)	Korlátozó ^(a)	Vegyes és egyéb ^(a)	Összesen ^(a)	Megoszlás (%)	Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma
Jogsértés megállapítása	6	2	0	8	24,2	1
Szünetelés utáni/kötelezettség-vállalás miatti megszüntetés	3	0	0	3	9,1	0
GVH beavatkozás összesen	9	2	0	11	33,3	1
Megszüntetés (szünetelés/kötelezettségvállalás nélkül)	12	7	2	21	63,6	3
Egyéb	0	1	0	1	3,0	0
Ügyek összesen	21	10	2	33	100,0	4
Ügyek megoszlása (%)	63,6	30,3	6,1	100,0		
Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma	2	2	0	4		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	16	1150	0	1166		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság megoszlása (%)	1,4	98,6	0,0	100,0		
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	3	2	0	5		

(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

¹⁰⁵ Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsai határozatok felsorolását a 8.1. táblázat tartalmazza.

¹⁰⁶ Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsai határozatok felsorolását a 8.2. táblázat tartalmazza.

4.4. Versenykorlátozó megállapodások (Tpvt. IV. fejezet)¹⁰⁷

	Horizon- tális ^(a)	Verti- kális ^(a)	Vegyes ^(a)	Összesen ^(a)	Megosz- lás (%)	Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma
Jogszerűtlen megállapodás	9	2	2	13	68,4	3
Szünetelés utáni/kötelezettségvállalás miatti megszüntetés	0	1	0	1	5,3	1
GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	0	1	0	1	5,3	0
GVH beavatkozás összesen	9	4	2	15	78,9	4
Egyedi mentesülés	0	0	0	0	0,0	0
Csoportmentesség ^(b)	0	1	0	1	5,3	0
Nem esik tilalom alá ^(b)	0	0	0	0	0,0	0
Nem versenykorlátozó megállapodás ^(b)	2	0	0	2	10,5	1
Egyéb megszüntetés	1	0	0	1	5,3	0
Ügyek összesen	12	5	2	19	100,0	5
Megoszlás (%)	63,2	26,3	10,5	100,0		
Csoportmentesség megvonása	0	0	0	0		
Hivatalból indult	9	5	2	16		
Hivatalból indult ügyek megoszlása (%)	56,3	31,3	12,5	100,0		
Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma	5	2	0	7		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	1835,55	0,00	6814,30	8649,85		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság megoszlása (%)	21,2	0,0	78,8	100,0		
GVH beav. köt. bírságkiszabással zárult ügyek	8	0	1	9		

(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

(b) Formailag megszüntető határozat.

¹⁰⁷ Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsi határozatok felsorolását a 9. táblázat tartalmazza.

4.5. Összefonódások (Tpvt. VI. fejezet)¹⁰⁸

	Horizon- tális ^(a)	Verti- kális ^(a)	Vegyes és egyéb ^(a)	Összesen ^(a)	Megosz- lás (%)	Hivatalból indult	Hivatalból indult meg- oszlás (%)
Elutasítás-tiltás	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Engedélyezés feltétellel	0	0	3	3	7,0	0	0,0
GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	0	0	0	0	0,0	0	0,0
GVH beavatkozás összesen	0	0	3	3	7,0	0	0,0
Egyéb elutasítás	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Engedélyezés	16	2	17	35	81,4	2	100,0
Nem engedélyköteles/nem összefonódás ^(b)	5	0	0	5	11,6	0	0,0
Egyéb megszüntető	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Ügyek összesen	21	2	20	43	100,0	2	100,0
I. fázisban meghozott határozat	16	2	15	33			
II. fázisban meghozott határozat	5	0	5	10			
Megoszlás (%)	48,8	4,7	46,5	100,0			
Kérelem elmulasztása	1	0	6	7			
Hivatalból indult	0	0	2	2			
Hivatalból indult ügyek megoszlása (%)	0,0	0,0	100,0	100,0			
Engedélykérés elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)	7,8	0	34,7	42,5			
Eng. elmulasztása miatti bírság megoszlása (%)	18,4	0,0	81,6	100			
Eljáráshoz kapcsolódó bírság (eFt)	0	0	0	0			

(a) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, melyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

(b) Hivatalból indított eljárás esetén formailag megszüntető határozat.

¹⁰⁸ Az ügytípusban hozott versenytanácsi határozatok felsorolását a 10. táblázat tartalmazza.

5. Bíróságok¹⁰⁹

5.1. A Versenytanács által bírással zárt esetek 2006-ban

Megnevezés	Összes bíróság		Végrehajtható ¹¹⁰		Befizetve ¹¹¹		Hátralék	
	db	eFt	db	eFt	db	eFt	db	eFt
Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása (Tpvt. III. fejezet)	45	1.839.800	30 ¹¹²	1.130.900	29	1.115.500	1	15.400 ¹¹³
Versenykorlátozó megállapodás (Tpvt. IV. fejezet)	8	8.649.850	4 ¹¹⁴	1.154.400	4	1.154.400	-	-
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (Tpvt. V. fejezet)	5	1.166.000	1	2.000	1	2.000	-	-
Engedélykérelem elmulasztása (Tpvt. VI. fejezet)	7	42.500	7	42.500	6	35.500	1	7.000 ¹¹⁵
Összesen:	65	11.698.150	42	2.698.800	40	2.667.400	2	22.400

5.2. A bíróságok befizetésének állása 2006-ban (e Ft)¹¹⁶

Megnevezés	2005. év végén	2006. év végén	Változás
Kiszabott bíróság (eFt)	15.742.357	27.440.507	11.698.150
Ebből végrehajtható (eFt)	8.202.024	17.477.569	9.275.545
	52,1%	63,7%	
Ebből: befizetett (eFt)	7.221.819	16.497.815	9.275.996
	88,0%	94,4 %	
leírva (eFt)	848.704	853.204	4.500
	10,3%	4,9 %	
hátralék (eFt)	131.501	126.550	-4.951
	1,7%	0,7 %	

¹⁰⁹ A táblázatok nem tartalmazzák az eljárási bíróságokat (rendbíróságokat), a befizetett bíróságok pedig a kamatot.

¹¹⁰ 2006. december 31-ig

¹¹¹ 2006. december 31-ig

¹¹² Két esetben (Vj-154/2005. és Vj-45/2006.) csak a bírágolt vállalkozások egy része esetében.

¹¹³ Részletfizetés

¹¹⁴ Két esetben (Vj-162/2004. és Vj-21/2005.) csak a bírágolt vállalkozások egy része esetében.

¹¹⁵ Csődeljárás

¹¹⁶ Ez a táblázat a rendbíróságokat nem tartalmazza.

6. Az előző versenytörvény¹¹⁷ alapján hozott versenytanácsi határozatok a bíróságon

6.1. A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása 2006 végén

Határozat jellege	Összes határozat száma	Felülvizsgálni kért határozatok száma	A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
1. Marasztalás	269	177	65,7
2. Elutasítás	333	112	33,6
3. Engedély (részbeni) megtagadása	9	1	11,1
4. Együtt	611	290	47,4

6.2. A bírósági felülvizsgálat eredményei 2006 végén

Elbírált felülvizsgálati keresetek közül	Összesen	Ebből: megváltoztatva		
		a jogalap	a jogalap részben	a bírság
1. Jogerősen befejezve	284	24	5	43
I. fokon	173	7	1	21
II. fokon	111	17	4	22
2. Nem jogerős ítélet (I. fok)	-	-	-	-
3. Új eljárásra utasítás	6	-	-	-

¹¹⁷ 1990. évi LXXXVI. törvény a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról

7. Versenytanácsi ügyzáró döntések a bíróságon (jelenlegi versenytörvény)

7.1. A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása 2006-os állapot¹¹⁸

A határozat jellege	Összes határozat száma	Felülvizsgálni kért határozatok száma	A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
Marasztalás¹¹⁹			
1997-2002. évi	237	116	48,9
2003. évi	50	23	50,0
2004. évi	62	34	54,8
2005. évi	65	36	55,3
2006. évi	86	42	48,8
Összesen:	500	251	50,2
Megszüntetés			
1997-2002. évi	376	83	22,1
2003. évi	39	8	20,5
2004. évi	45	8	17,8
2005. évi	55	4	7,3
2006. évi	31	7	22,6
Összesen:	546	110	20,1
Kérelem (részbeni) elutasítása, feltételhez kötése			
1997-2002. évi	29	6	20,7
2003. évi	4	2	50,0
2004. évi	-	-	-
2005. évi	2	-	-
2006. évi	3	-	-
Összesen:	38	8	21,1
Együtt			
1997-2002. évi	642	205 ^{120,121}	31,9
2003. évi	93	33	35,5
2004. évi	107	42	39,3
2005. évi	122	40	32,7
2006. évi	120	49	40,8
Összesen:	1084	369	34,0

¹¹⁸ A **marasztalás** kategória a hivatalból indított ügyek során hozott marasztaló ítéleteket fedi, nem tartalmazza az eljárást szünetelés/kötelezettségvállalás után megszüntető azon határozatokat, amelyekkel szemben nincs jogorvoslat. A **megszüntetés** kategória ugyanezen ügyek esetén a megszüntető határozatok számát adja meg. A **kérelem elutasítása illetve feltételhez kötése** az összefonódási kérelmekben hozott vonatkozó beavatkozó döntések számát adja. Azok a kivételes esetek, amikor egy versenytanácsi határozat több ügytípusra is vonatkozik, ebben a táblázatban nem okoznak halmozódást.

¹¹⁹ Az eljárást szünetelés/kötelezettségvállalás után megszüntető azon határozatok nélkül, amelyekkel szemben nincs jogorvoslat.

¹²⁰ A 2000. és a 2005. évben további egy-egy olyan határozat felülvizsgálatát is kérte külső fél, amelyekben a GVH helyt adott a kérelemnek.

¹²¹ 2002-ben további két határozat felülvizsgálatát is kérték, az egyik esetben (Vj-61/2002) a kérelem késedelmes benyújtása miatt kiszabott bírság eltörlése érdekében, a másik esetben (Vj-65/2001) az eljárás szünetelés utáni megszüntetését elrendelő határozat esetében.

7.2. A felülvizsgálati keresetek állása a bíróságon 2006 végén

A megtámadott határozat közül	1997- 2000. évi	2001. évi	2002. évi	2003. évi	2004. évi	2005. évi	2006. évi	Összesen
1. Jogerősen befejezett	128	26	35	22	27	10	-	248
I. fokú (Fővárosi) Bíróságon	83	14	25	10	19	9	-	160
II. fokú (Legfelsőbb, illetve Tábla) Bíróságon	45	12	10	12	8	1	-	88
2. Nem jogerős I. fokú ítélet van	-	1	3	7	11	14	3	39
3. Folyamatban van az I. fokú Bíróságon	-	-	3	3	3	17	46	72
4. Új eljárásra utasítás (jogerős)	9	2	1	1	1	-	-	14
Összesen:	137	29	42	33	42	41	49	373

7.3. A bírósági felülvizsgálat eredményei 2006 végén

Elbírált felülvizsgálati keresetek közül	Összesen	Ebből: megváltoztatva		
		a jogalap	a jogalap részben	a bírság
(1) Jogerősen befejezve	248	15	3	15
I. fokon	160	6	2	8
II. fokon	88	9	1	7
(2) Nem jogerős ítélet (I. fok)	39	6	2	4
Együtt: (1+2)	287	21	5	19

7.4. Az eljárást megszüntető versenytanácsi végzések¹²² bírósági megtámadása (2006. év)

A végzés jellege	Összesen	Felülvizsgálni kért	A felülvizsgálni kért végzések aránya (%)
A Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontja alapján	16	2 ¹²³	12,5
Kötelezettség előírásával	1	-	-
Összesen	17	2	11,8

¹²² Ilyen döntés a 2005. november 1-je után indult eljárásokban hozható.

¹²³ A Fővárosi Bíróság az egyik végzést helybenhagyta, a másik elbírálása még nem történt meg.

8. Marasztalással zárult versenytanácsi határozatok 2006-ban

8.1. A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. III. fejezet)¹²⁴

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (Mft)
136/2005	A Cora áruházlánc reklámújságában egy klímaberendezés ingyenes beszerelési akciójának látszatát keltette.	8.§ (2) a), c) és d)	Magyar Hipermarket Kft. (Cora)	5
144/2005	A távközlési szolgáltató reklámjaiban ADSL szolgáltatását „forgalomfüggetlennek” és „korlátlanak” nevezte.	8.§ (2) a)	T-Online Magyarország Rt.	-
145/2005	A vállalkozás a Dove Intenzív krémének a versenytárs Nivea krémnél jobb hidratáló és gyorsabb beszívódó képességet tulajdonított.	8.§ (2) a)	Unilever Magyarország Kft.	-
146/2005	A vállalkozás a fogyasztókat nem tájékoztatta arról, hogy megrendelésük teljesítésének időpontja bizonytalan lehet, a katalógusában irreális szállítási határidőt hirdetett, valamint egyes akciós termékek eredeti áráként általa ténylegesen nem alkalmazott árat tüntetett fel.	8.§ (2) c) és 10.§	KIKA Lakberendezési Kft.	12
147/2005	A cég reklámjaiban kozmetikumnak minősülő árujának olyan gyógyhatást tulajdonított, mellyel az igazoltan nem rendelkezett.	8.§ (2) a) és b)	Natur Arkánium Kft.	-
148/2005	A vállalkozás reklámjaiban azt állította illetve sugallta, hogy a Colgate Total fogkrémek valamennyi más fogkrémnél hatásosabbak.	8.§ (2) a)	Colgate-Palmolive Magyarország Kft.	257
149/2005	A cég reklámjaiban fogyasztó-megtévesztésre alkalmas módon tájékoztatott fogyasztói csoport szervező tevékenységéről.	8.§ (2) a)	Promo-Indra Consorcio Rt.	5
150/2005	A vállalkozás fogyasztói csoportokat szervező tevékenysége során megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott szolgáltatása lényeges tulajdonságairól.	8.§ (2) a)	Common Based Kft.	1
154/2005	A vállalkozások az „Elektro Pont” reklámújságban a valóságnak nem megfelelő tájékoztatást adtak az ingyen hitel igénybevételének lehetőségéről.	8.§ (2) c) és 10.§	Elektro Computer Kereskedelmi Rt., Budapest Hitel Fejlesztési Bank Rt., Credigen Bank Rt., Magyar Cetelem Bank Rt.	168
157/2005	A cég egyes kommunikációs anyagaiban valótlan állításokat tett telefonkártya-szolgáltatásaival kapcsolatban.	8.§ (2) a)	TeleFound Szolgáltató Kft.	-
159/2005	A vállalkozás bizonyos akciós termékei már az akció kezdetén sem voltak kaphatóak áruházaiában, egyes termékeit pedig megtévesztő felirattal hirdette.	8.§ (2) c), d) és 10.§	Tesco-Global Áruházak Rt.	36
160/2005	A cég számos termékének gyógyhatást tulajdonított, egy termékét étrend-kiegészítőként tüntette fel, továbbá egy termékét megtévesztő módon gyermekeknek ajánlotta.	8.§ (2) a)	ÖKONET-EURÓPA Kft.	20
175/2005	A számítástechnikai cég óriásplakátján a notebook számítógépek outlet rendszerű értékesítésére fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon hívta fel a figyelmet.	8.§ (2) a)	Notebook.hu Kft.	3
183/2005	A vállalkozás fogyasztói csoportokat szervező tevékenységét a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartással népszerűsítette.	8.§ (2) a)	Poligrupo Hungária Fogyasztói . Csoport Szervező Zrt	10
184/2005	A vállalkozás számos terméke esetében gyógyhatás hamis látszatát keltette.	8.§ (2) a)	TIENS Hungary Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	10
185/2005	A könyvkiadó cég „Magyar Értelmező Kéziszótár” c. kiadványán nem tüntette fel, hogy az a korábbi hasonló szótárakon alapuló, jelentős részben archaikus kifejezéseket, sokszor nem mai értelemben, régies szóhasználattal magyarázó kiadvány.	8.§ (2) a)	Könyvmíves Könyvkiadó Kft.	1

¹²⁴ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.1. táblázat)

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (MFT)
187/2005	A távközlési cég megtévesztésre alkalmas módon népszerűsítette szolgáltatását, illetőleg nem tárgyilagosan hasonlította össze szolgáltatását a versenytársak szolgáltatásával.	8.§ (2) a) és d)	TELE2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Kft.	50
188/2005	A távközlési cég a mobiltelefon hívások Passport szolgáltatási díjáról fogyasztómegtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott.	8.§ (2) a)	Vodafone Magyarország Rt.	2
192/2005	A vállalkozás a „Klacid Uno” és a „Klacid XL” termékeinek népszerűsítésére fogyasztó-megtévesztésre alkalmas összehasonlító reklámot alkalmazott.	8.§ (2) a)	Abbott Laboratories Magyarország Kft.	8
197/2005	A cég magányügydíjpénztári szolgáltatásának hozamára, költségére 2005-ben adott piaci tájékoztatásai fogyasztó-megtévesztésre alkalmasak voltak.	8.§ (2) a)	AEGON Magyarország Pénztárszolgáltató Rt.	70
198/2005	A műsorszolgáltató megtévesztésre alkalmas módon állította, hogy a „Született feleségek” című sorozat „2005 legnézettebb sorozata”.	8.§ (2) a)	MTM-SBS Televízió Rt.	40
202/2005	A távközlési cég a UPC Telefon szolgáltatás feltétel nélküli ingyenességére vonatkozó kijelentései fogyasztó-megtévesztésre alkalmasak voltak.	8.§ (2) a)	UPC Magyarország Kft.	10
206/2005	A nyelviskola fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított egy nyomtatott sajtóban közzétett reklámjával.	8.§ (2) a)	Katedra Nyelviskola Kft.	-
207/2005	A vállalkozás fogyasztói csoportokat szervező tevékenységét fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartással népszerűsítette.	8.§ (2) a) és c)	Euro Credit Consulting Kft.	17,5
6/2006	A kiadó valótlanul állította „Complex Jogtár+” elnevezésű termékről, hogy a „legteljesebb” és a „hatályos európai jogot” tartalmazza.	8.§ (2) a)	CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft.	-
17/2006	A távközlési cég ügynöki közvetítéssel végzett ügyfélszerzése során megtévesztő tájékoztatást adott közvetítőválasztási szolgáltatása egyes lényeges tulajdonságairól.	8.§ (2) a)	Invitel Távközlési Szolgáltató Rt.	30
18/2006	A vállalkozás „direkt mail” formájában olyan üzleti módszert alkalmazott, amely indokolatlanul korlátozta a fogyasztók választási szabadságát.	10.§	Magyar Szakmai Telefonkönyv Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	-
20/2006	A vállalkozás reklámanyagaiban az „Európa egyik legjobb ivóvíze” állítást használta.	8.§ (2) a)	Fővárosi Vízművek Zrt.	-
22/2006	Az áruházlánc reklámújságaiban egyes termékek tekintetében a valóságtól eltérő információkat közölt, illetve egy akciós terméke az akció első napján nem volt elérhető minden áruházban.	8.§ (2) a) és d)	Tesco-Global Áruházak Zrt.	100
28/2006	A Bio-Fit Natura Kft. a Vivax, Metabol, Oxitarm termékek forgalmazása, valamint az azokkal kapcsolatos tájékoztatás során a termékeknek gyógy-, illetve fogyasztó hatást tulajdonított.	8.§ (2) a)	Avalon-Team Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Bio-Fit Natura Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., BioTime Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	91
29/2006	Az áruházlánc egyes termékeiről azt állította, hogy a „legolcsóbbak”, egy akciós termékét a fogyasztók az akció alatt nem vásárolhatták meg, valamint egy akciós terméket a hirdetőnél drágábban árult.	8.§ (2) a), c) és d)	Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	50
33/2006	A vállalkozás Internetes honlapján, az általa forgalmazott termékkatalógusban és szórólapokon Neways termékének gyógyhatást tulajdonított, illetve termékei nem rendelkeztek forgalomba hozatali engedéllyel vagy azt helyettesítő igazolással.	8.§ (2) a) és b)	Tiszta Termékek Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	-
35/2006	A kábeltelvíziós társaság azt kommunikálta, hogy a Sport Klub az egyetlen olyan csatorma, amelyen megnézhető a Liverpool, az Arsenal és a Barcelona összes bajnoki és Bajnokok Ligája mérkőzése.	8.§ (2) a)	IKO Kábeltévé Szolgáltató Kft.	10
37/2006	A vállalkozás Procont és SummaVit étrend-kiegészítő termékeinek gyógyhatást tulajdonított azok „direct mailben” történő népszerűsítése során.	8.§ (2) a)	World Health Rák- és AIDS Kutató Kft.	-
39/2006	A számítástechnikai cég egy hordozható számítógép árát óriásplakátján fogyasztó-megtévesztésre alkalmas módon tüntette fel.	8.§ (2) a)	Notebook.hu Kft.	3

VJ szám	A jogsertő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (MFt)
40/2006	A vállalkozás megnevezette egy hordozható számítógépre adott árkedvezményének megítélését, illetve egy televíziót a valószínűleg nagyobb árkedvezménnyel hirdetett meg, valamint a „Tud ennél olcsóbbat?” szlogent használta.	8.§ (2) a) c) és d), 10.§	Euronics Magyarország Kft.	3
44/2006	A vállalkozások azt kommunikálták, hogy a rajtuk keresztül bérelhető lakókocsik légkondicionálóval ill. klímával rendelkeznek, illetve a fogyasztók egy meghatározott értékű lakókocsit bérelhetnek.	8.§ (2) a)	Club Karaván International Szolgáltató és Tanácsadó Kft., CKI & Partners Szervező és Szolgáltató Kft.	0,5
45/2006	A vállalkozások az „MBI Befektetési Jövészámbla” elnevezésű biztosítási termékhez kapcsolódó hitelképességgel kapcsolatban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsítottak.	8.§ (2) a)	MBI Nemzetközi Marketing Tanácsadó és Biztosításközvetítő Kft., Union Biztosító Zrt., Kereskedelmi és Hitelbank Rt.	99
48/2006	A távközlési cég Domino Aktív díjcsomagjának bevezetésével és népszerűsítésével kapcsolatos reklámkampánya a fogyasztók megtévesztésére alkalmas volt.	8.§ (2) a)	Magyar Telekom Nyrt.	100
53/2006	A kiadó egyes fűtőtechnikai kiadványai postázásakor a Közlekedési Minisztérium fejleces borítékját használta.	10.§	Info-Prod Kiadó és Kereskedő Kft.	-
54/2006	A vállalkozás Bónux mosóporának televíziós reklámja és a hostessek által megvalósított tájékoztatás megtévesztésre alkalmas volt.	8.§ (2) a)	Procter & Gamble Magyarország Nagykereskedelmi Kkt.	315
56/2006	A pénzügyi piaci tájékoztatásaiban megtévesztésre alkalmasan közölte, hogy hitelkártya termékeit a fogyasztó „akár 45 napig kamatmentesen használhatja”.	8.§ (2) a)	Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Nyrt.	100
57/2006	A vállalkozások a NorbiFit elnevezésű étrend-kiegészítő termékének reklámozása során a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsítottak.	8.§ (2) a)	Bio Time Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Norbi.hu Kereskedelmi és Szolgáltató Kft	17
67/2006	A vállalkozás Chappi termékeinek reklámozása során kiadott „Kiadós étkezés húsimádóknak, minden napra!”, a „húsos lakoma”, továbbá a „húsos lakoma marhahússal” kijelentései megtévesztőek voltak.	8.§ (2) a)	Masterfoods Magyarország Értékesítő Bt.	48
68/2006	A távközlési szolgáltató a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított a NET 50 és a DominoNet 50 népszerűsítése során a televízióban, az online bannereken és az óriásplakátokon, valamint a NET kártya reklámozása során a televízióban megjelentetett reklámjaiban.	8.§ (2) a)	Magyar Telekom Nyrt.	10
69/2006	A vállalkozás fogyasztó-megtévesztésre alkalmas módon tájékoztatott a külföldön végzett középiskolai tanulmányok iskolalátogatással kapcsolatos körülményeiről.	8.§ (2) a) és b)	EF Education GmbH Magyarországi Közvetlen Kereskedelmi Képviselő	-
71/2006	A kiadó azt állította, hogy a „Hivatalos Jogszabálytár” című CD kiadványa a „legkedvezőbb választás”.	8.§ (2) a)	Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft.	-
73/2006	A vállalkozás akciós terméke az akció első napjaiban nem volt kapható.	8.§ (2) d)	Rossmann Magyar Kereskedelmi Kft.	1
74/2006	A légitársaság az általa értékesített repülőjegyek árának egyes elemeit nem tette közzé, valamint az árközlés helyes értelmezéséhez szükséges információk lényegesen kisebb méretű betűkkel történő feltüntetésével megnevezte az ajánlat valós megítélését.	8.§ (2) a)	SkyEurope Airlines Hungary Kft.	50
75/2006	A vállalkozás Rhino Beam megnevezésű árujának gyógyhatást tulajdonított.	8.§ (2) a)	Sunimex International Holding Kft.	-
82/2006	A kiadó Internetes honlapján megtévesztésre alkalmasan közölte médiaajánlatában a terjesztett és nyomott példányszámaira vonatkozó adatokat.	8.§ (2) a) és c)	Haszon Lapkiadó Kft.	10
86/2006	A VIG-RX potencianövelő készítmény külső csomagolásán és a terméket népszerűsítő reklámanyagokban nem megfelelő, szakmailag nem kellően alátámasztott megállapítást szerepeltetett.	8.§ (2) a) és c)	Biovit Pharma Kft.	2

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (Mft)
88/2006	A vállalkozás megtevesztően kommunikálta a Medinose készülék allergiával kapcsolatban kifejtett hatását.	8.§ (2) a)	Pannon Medisana Kft.	1,5
89/2006	A távközlési szolgáltató egyes reklámjaiban elhallgatta, hogy a fogyasztó új számlás előfizetés vásárlásakor csak 2 éves hűségnyilatkozattal vehet részt az adatkártyát 0 Ft-ért kínáló akcióban.	8.§ (2) c)	Pannon Gsm Távközlési Zrt.	16
90/2006	A vállalkozás megtevesztően kommunikálta, hogy a NaturAqua ásványvíz Balaton-felvidékről származik.	8.§ (2) a)	Coca-Cola Beverages Üdítőital Gyártó (Magyarország) Kft.	10
95/2006	A vállalkozás az általa forgalmazott „rhinoBeam” készülékről a fogyasztók megtevesztésére alkalmas tájékoztatást adott Internetes honlapján.	8.§ (2) a), c) és d)	L'Orele Bt.	0,3
96/2006	A pénzügyi vállalkozás nem a legaktuálisabb nettó hozamot szerepeltette Internetes honlapján, és nem közölte, hogy a magánnyugdíjpénztár által elért nettó hozamok 2004-re vonatkoznak.	8.§ (2) a) és d)	ING Pénztárszolgáltató és Tanácsadó Zrt.	-
114/2006	A távközlési szolgáltató a Favorit és a Favorit plusz díjcsomagokat népszerűsítő kampánya során fogyasztók megtevesztésére alkalmasan alkalmazta egyes reklámeszközeiben a „napi 18 órát beszélhetek 0 Ft-ért” kitételt.	8.§ (2) a)	Magyar Telekom Távközlési Nyrt.	30
115/2006	A vállalkozás valótlanul állította, hogy étrend-kiegészítő minősítésű Removyl, Absolute és Zactival elnevezésű termékei fogyasztó hatásúak.	8.§ (2) a)	D-BS Magyarország Kereskedelmi Kft.	-
118/2006	A vállalkozás „Cillit Bang” elnevezésű zsíroló termékét univerzálisként reklámozta, ám ezen állítását, továbbá piacelsőséget sugalló kijelentéseit sem tudta teljes körűen igazolni.	8.§ (2) a)	Reckitt Benckiser Magyarország Kft.	10
122/2006	A piackutató cég a „Magyarország vezető piackutató intézete”, és „A hazai piacon is vezető pozíciókn” szlogeneket jogsértően használta.	8.§ (2) a)	GfK Hungária Piackutató Kft.	-
123/2006	A távközlési szolgáltató hétvégi ingyenes WAP szolgáltatásának reklámozása során nem tájékoztatta a fogyasztókat arról, hogy a szolgáltatás ingyenessége csak egy bizonyos adatmennyiségig állt fenn.	8.§ (2) a)	Pannon GSM Távközlési Zrt.	7
137/2006	A vállalkozás „Írány a pálya” elnevezésű promóciós játékában azt állította, hogy a Sláger Rádió az egyetlen olyan rádió, ahol jegyeket lehet nyerni a Forma 1-es nagydíjra.	8.§ (2) a), c), és 10.§	Sláger Rádió Műsorszolgáltató Zrt.	-
Összesen: 63 határozat				Bírság: 1822,8 Mft

8.2. Az erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartások (Tpvt. V. fej.)¹²⁵

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (Mft)
190/2004	Az áramszolgáltató az egy-és háromfázisú ideiglenes bekapcsolás szolgáltatási díjait tisztességtelenül állapította meg.	21.§ a)	E.On Tiszántúli Áramszolgáltató Zrt.	2
22/2005	A vállalat a pályahasználati szerződés megkötésének előfeltételeként bankgaranciát írt elő; a magánvasúti társaságok ipar- és rakodóvágányokhoz történő hozzáférési igényeinek teljesítését nehezítette, késleltette és akadályozta; valamint kizárólagossági kikötést tartalmazó, több évre szóló fuvarozási szerződést kötött kiemelt jelentőségű tömegáru-fuvarozató vállalkozásokkal.	21.§ c), h), i), és j)	Magyar Államvasutak Zrt.	1000
37/2005	A Váradi Sat Kft. hálózatában a VIVANET Kft. Internet szélessávú hozzáférési szolgáltatása igénybevételenek előfeltételül a saját kábeltelevíziós programcsomagjára történő előfizetést kötötte ki.	21.§ f)	Váradi Sat Kft., VIVAnet Kft.	-

¹²⁵ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.3. táblázat)

VJ szám	A jogserítő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (MFt)
39/2005	A távközlési szolgáltató új ADSL megrendeléséhez, vagy a szolgáltató-váltáshoz szükséges ADSL modem le- és felszerelése során olyan feltételeket alkalmazott, melyek megnehezítették az új szolgáltatók piacra lépését.	21.§ a)	Magyar Telekom Távközlési Nyrt.	-
69/2005	A vállalkozás hálózatában indokolatlanul korlátozta a közvetítő-választást nyújtó szolgáltatók piacra lépését.	21.§ i)	Hungarotel Távközlési Zrt.	150
98/2005	A kábeltelevíziós szolgáltató olyan, jelentős többletdíjfizetési kötelezettséggel járó programcsomag-módosításokat léptetett életbe, amelyről előzetesen nem kérte ki az előfizetők véleményét.	21.§ a)	PR-TELECOM Távközlési Kereskedelmi és Szolgáltató Rt.	10
116/2005	A gázoszolgáltató indokolatlanul magas szinten határozta meg annak a csatlakozási díjnak a mértékét, amit az új fogyasztók kapacitásigényének növekedése esetén kell megfizetni.	21.§ a)	TIGÁZ Tiszántúli Gázoszolgáltató Zrt.	4
3/2006	A vámudvarban működő vámhivatal be nem rendelt ügyfeleit üzemeltetési költségterítés megfizetésére kötelezte.	21.§ a)	Logisztár Székesfehérvári Logisztikai Szolgáltató Központ Tulajdonosi és Fejlesztő Kft.	-
Összesen: 8 határozat				Bírság: 1166 MFt

9. A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos versenytanácsi határozatok 2006-ban (Tpv. IV. fejezet)¹²⁶

VJ szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege (MFt)
47/2004	Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete	vegyes	jogszerűtlen megállapodás	-
156/2004	Unilever Magyarország Kft., Puskás és Társa Kft., "J.A." Mobil Expressz Bt., Eis Trade Kft., Mir-Ker Kft., Vértes Food Kft., G és K Food Kft., Nanuk Kft., Lektor Bt., Uni-Flock Kft., Unikornis 2000 Kft., Antics Kft., Sáfrán és Társa Kft., Ice Team Kft., Gandalf-Ker Kft., Kapital Kft., Szita és Társai Kft., Therminusz Kft.	vertikális	jogszerűtlen megállapodás	-
161/2004	Kemira Growhow Kft., BA-NA Kft., Argo Kereskedelmi és Számítástechnikai Szolgáltató Rt., Gabomix Feed Kft.	vertikális	jogszerűtlen megállapodás	-
162/2004	SAP Hungary Rendszerek, Alkalmazások és Termékek az Adatfeldolgozásban Informatikai Kft., International Business Machines Corporation Magyarországi Kft., Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt., ORACLE Hungary Kft., International System House Kereskedelmi és Szoftverfejlesztő Kft.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	1510
180/2004	Magyar Ügyvédi Kamara	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	5
16/2005	Magyar Könyvvizsgálói Kamara	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	-
20/2005	SAP Hungary Rendszerek, Alkalmazások és Termékek az Adatfeldolgozásban Informatikai Kft., Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	14,4
21/2005	Albacomp Számítástechnikai Rt., Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt., ORACLE Hungary Kft.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	20
28/2005	Pesti Est Kiadó és Kulturális Szolgáltató Kft.	vertikális	csoportmentesség alá eső megállapodás	-
40/2005	KFKI Számítástechnikai Zrt., KFKI-LNX Hálózatintegrációs Zrt., Evolit Informatikai és Szolgáltató Zrt., Synergon Informatikai Rt., Hewlett-Packard Magyarország Kft., Montana Információtechnológiai és Kommunikációs Rt., Humansoft Kft.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	110

¹²⁶ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.2. táblázat)

VJ szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege (MFt)
43/2005	Fővárosi Közterület-fenntartó Részvénytársaság, Bencsics József, MERKON Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., Kont Közszolgáltató és Fuvarozó Kft., BIOFILTER Környezetvédelmi Kft., MULTISZINT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., FIDÓ Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., LÉ-MA Sped Fuvarozó, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., JÄGER Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., AVERMANN-HUNGÁRIA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	horizontális	egyéb megszüntetés	-
51/2005	Allianz Hungária Biztosító Rt., Generali-Providencia Biztosító Zrt., Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége, Magyar Peugeot Márkakereskedők Biztosítási Alkusz Kft., Magyar Opelkereskedők Bróker Kft., Porsche Biztosítási Alkusz Kft., Magyar Biztosítók Szövetsége (nem került marasztalásra)	vegyes	jogszerűtlen megállapodás	6814,3
92/2005	Gábrriel-Lux Taxi Kft., Nyír-I Taxi Kft., Ferku Zsolt	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	0,45
94/2005	British American Tobacco Magyarország Dohány Kereskedelmi Kft., 100 Íz Center Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., AGRIA DRINK Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., BATA Kereskedelmi és Vadászatszervező Kft., B.T. CENTER Kereskedelmi Kft., „Csépe és Társai” Élelmiszer- és Vegyiáruforgalmazó Kft., Diószegi és Társa Kereskedelmi Kft., DUNAI Kereskedelmi Kft., EURO-PENTA Szolgáltató és Kereskedelmi Kft., „HANSA-KONTAKT” Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., „ITALKERESKEDŐ-HÁZ” Kereskedelmi és Szolgáltató Rt., „KALO-KER” Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., KISS B. Ker. Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., „MÉTA” Kereskedelmi Kft., „NÓGRÁDVIN” Kereskedelmi Kft., „Pápai és Társa” Kereskedelmi és Vendéglátóipari Bt., PENOMIT Italkereskedelmi Zrt., PENTA-DRINK MINIPOL Italnagykereskedelmi Kft., „PILSNER” Kereskedelmi Bt., PINCE Termelési és Kereskedelmi Kft., „PIRAMIS ITAL” Kereskedelmi és Szolgáltató Bt., TIBIKE-R Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., WALDI Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., „Z+D” Nagykereskedelmi és Diszkont Kft.	vertikális	egyedi mentesítés	-
199/2005	Magyar Tojóhibrid-tenyésztők és Tojástermelők Szövetsége, Magyar Tojás Kft.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	146,5
163/2005	Prímagáz Hungária Ipari és Kereskedelmi Rt., Totál Hungária Kft., Magyar Olaj- és Gázipari Rt., Shell Gas Hungary Kereskedelmi Rt.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
170/2005	Tószeg Község Önkormányzat, REKVIEM '2003 Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.	vertikális	GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	-
97/2006	SAP Hungary Rendszerek, Alkalmazások és Termékek az Adatfeldolgozásban Informatikai Kft., Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	29,2
Összesen: 18 határozat¹²⁷				Bírság: 8649,85 MFt

¹²⁷ Lásd a szünetelést követő ügyzáró határozatokat is! (11.2. táblázat)

10. A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése 2006-ban (Tptv. VI. fejezet)

VJ szám	A közvetlen résztvevők	A megállapodás típusa	A határozat
89/2005	Siemens Termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Rt. (Moeller Electric Kereskedelmi Kft.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (vegyes/egyéb)	engedélyezve II. fázisban, engedélykérés elmulasztása miatt 2,6 M Ft bírság
169/2005	Pipeline International GmbH (Pannonpipe Műanyagipari Kft.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	hivatalból indult, engedélyezve I. fázisban, engedélykérés elmulasztása miatt 1 M Ft bírság
177/2005	Merián-Szerviz Mezőgazdasági és Szolgáltató Kft. (Pannon Liver Élelmiszeripari és Kereskedelmi Kft. „f.a.”)	23.§ (1) b) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve II. fázisban, engedélykérés elmulasztása miatt 7,8 M Ft bírság
195/2005	Bonitás 2002 Befektető és Tanácsadó Kft. (Multireklám Köztéri Médiaügynökség Rt.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban, engedélykérés elmulasztása miatt 12,65 M Ft bírság
196/2005	Tate & Lyle Holland B.V. (Eastern Sugar B.V.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve II. fázisban
204/2005	Immorent International Holding GmbH (IMV 2004 Ingatlankezelő Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) b) irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
205/2005	Bonitás 2002 Befektető és Tanácsadó Kft. dr. Csányi Sándor (Csányi Pincészet Rt.)	23.§ (1) b) közös irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban, engedélykérés elmulasztása miatt 7,2 M Ft bírság
208/2005	Pharmanova Vagyonkezelő Rt. (AW Patikainvest Vagyonkezelő Kft.)	23.§ (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
210/2005	Magyar Telekom Távközlési Nyrt. (Dataplex Infokommunikációs Infrastruktúra Szolgáltató és Ingatlanhasznosító Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve kötelezettségvállalással II. fázisban
211/2005	Szabolcs Gabona Holding Vagyonkezelő Rt. (ISV Hústermelést Szervező Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban, engedélykérés elmulasztása miatt 1,25 M Ft bírság
1/2006	Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. (Niska Banka a.d.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
5/2006	Invitel Távközlési Szolgáltató Rt. (Euroweb Internet Szolgáltató Rt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
24/2006	KHD-Invest Befektető, Beruházó és Szolgáltató Kft. (Hód-Mezőgazda Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	hivatalból indult, engedélyezve I. fázisban, engedélykérés elmulasztása miatt 10 M Ft bírság
30/2006	Prometheus Tüzeléstechnikai Zrt. (E-Partner Energetikai Szolgáltató Kft.) (HEBŰ Hőszolgáltató és Energetikai Berendezéseket Üzemeltető Kft.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
32/2006	Colas-Hungária Építőipari Kft. (T-Road Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) b) irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban

VJ szám	A közvetlen résztvevők	A megállapodás típusa	A határozat
36/2006	Fővárosi Csatornázási Művek Rt. Veolia Víz Tanácsadó Vezetékes Ivóvíz- és Csatornaszolgáltatást Nyújtó Zrt. („ÉRD és TÉRSÉGE” Regionális Víziközmű Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) b) közös irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
38/2006	SW Invest BV. (Láng Kiadó és Holding Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
46/2006	General Electric Company (USA) (Zenon Environmental Inc.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
50/2006	Ferrobeton Dunaújvárosi Beton- és Vasbetongyártó Rt. (Pannonia Befektetési, Építési, Vállalkozási és Kereskedelmi Kft.) (Dunakeszi Építőanyagkereskedelmi, Szervezési és Vezetési Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
51/2006	Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. (Euronet Banktechnikai Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	nem engedélyköteles
52/2006	Henkel Central Eastern Europe GmbH (ICI Österreich GmbH)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzés (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
58/2006	HVB Bank Hungary Zrt. (ING Bank Magyarország Rt.)	23.§ (1) a) vállalkozásrész megszerzése (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
61/2006	Chellomedia Programing B.V. (Sport1 TV Műsorszolgáltató Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve kötelezettségvállalással II. fázisban
70/2006	CIL Danubius Ingatlanhasznosító Zrt. CIL Bajor Ingatlanhasznosító Zrt. (V141 Ingatlanfejlesztő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.) (Bajor Center Ingatlanhasznosító, Fejlesztő és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
84/2006	Erdészeti és Faipari Termékeket Értékesítő és Feldolgozó Zrt. Erdért Ingatlanhasznosító és Forgalmazó Kft. Multicont Terminal Szolgáltató Kft. (Budapesti Szabadkikötő Logisztikai Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) közös irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
87/2006	Magyar Telekom Távközlési Nyrt. (KFKI-LNX Hálózatintegrációs Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
100/2006	Vegyérszer Építő és Szerelő Zrt. Resonator Vállalkozási és Kereskedelmi Kft. Közpép Építő és Fémszerkezetgyártó Zrt. Maút Magyar Útépítő Kft. (TE Ganz-Röck Kazán- és Erőművi Berendezések Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) közös irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
101/2006	Gallaher (Austria) GmbH (Hungrarotabak-tobaccoland Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
110/2006	Holcim Česko a.s. člen koncernu (C.B. s.r.o.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve II. fázisban

VJ szám	A közvetlen résztvevők	A megállapodás típusa	A határozat
111/2006	Multireklám Köztéri Médiaügynökség Zrt. (Promoteam Médiahasznosító Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
116/2006	Ringier Kiadó Kft. Népszabadság Kiadó és Nyomdaipari Zrt. Sanoma Budapest Kiadói Zrt. F-Log AG	23.§ (1) c) közös vállalat létrehozása (vegyes/egyéb)	engedélyezve kötelezettségvállalással II. fázisban
124/2006	Siemens AG (Turbo Group GmbH)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
125/2006	Continental Bakeries Holding B.V. (Continental Bakeries B.V.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
126/2006	Blue River s.r.o. (Tatra a.s.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
129/2006	Waberer's Holding Vagyonkezelő Zrt. Raaberlog Nemzetközi Szállítványozási Kft. (Container-Invest Vagyonkezelő Kft.) (Multicont Nemzetközi Szállítványozási Logisztikai Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) közös irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
132/2006	ETDE (SZIGMA-COOP Épületgépészeti, Kivitelező és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vertikális)	engedélyezve I. fázisban
144/2006	Vegyépszer Építő és Szerelő Zrt. Hidépítő Zrt. (Montavia Ipari és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) közös irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
158/2006	Accor-Pannonia Hotels Zrt. (City Budapest Idegenforgalmi és Ingatlanhasznosító Zrt.) (Hotel Liget Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) c) vállalkozásrész megszerzése (üzletág megszerzés) (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
159/2006	Waberer's Holding Vagyonkezelő Zrt. (Révész Eurotrans Nemzetközi Szállítványozó és Szolgáltató Kft.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
160/2006	Veolia Water Solutions & Technologies S.A. (Organica Környezettechnológiák Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (vegyes/egyéb)	engedélyezve I. fázisban
173/2006	Wiener Städtische Versicherung AG Kardan Financial Services B.V. (TBIH Financial Services Group N.V.)	23.§ (1) b) közös irányításszerzés (horizontális)	nem minősül összefonódásnak
175/2006	Banca Intesa Spa. Sanpaolo IMI Spa.	23.§ (1) a) vállalkozás megszerzés (beolvadás) (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
182/2006	Dalkia Energia Zrt. (Pannonpower Holding Zrt.)	23.§ (1) b) 23.§ (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban

11. Szünetelést követő/kötelezettségvállalásra tekintettel hozott ügyzáró határozatok 2006-ban

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás neve	A szünetelés ideje (nap)	Utóvizsgálatot követő határozat
11.1. Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása miatt indult ügyekben (Tpv. III. fejezet)				
82/2005	A Kft. szolgáltatásainak tulajdonságaira használt felsőfokú jelzők, valamint a behívószám ingyenességére utaló szolgáltatói hivatkozás fogyasztó-megtévesztésre alkalmas volt. A szünetelés alatt az eljárás alá vont vállalta, hogy a kifogásolt elemeket reklámjaiból kitalítja.	Global Reach Kft.	60	megszüntetés
115/2005	Az eljárás alá vont egy nyomtatója tulajdonságaival kapcsolatban olyan tájékoztatásokat tett közzé, amelyekkel szemben a GVH kifogást támasztott. A szünetelés folyamán a Kft. vállalta, hogy a kifogásolt magatartással felhagy, és a fogyasztók számára a szükséges információt biztosítja.	Hewlett Packard Magyarország Kft.	70	megszüntetés
179/2005	A Kft. egyes könyvkiadványain nem, illetve csak a második oldalon elhelyezett impresszumban tájékoztatott arról, hogy „rövidített, átdolgozott kiadás”-okról van szó. Emellett néhány sorozat címe alapján arra lehetett következtetni, hogy – a valósággal ellenében – a Kft. magyar fordításban ad ki eredeti műveket. A szünetelés ideje alatt a Kft. vállalta, hogy a kifogásolt elemeket rendezi.	Új Ex-Libris Kft.	30	megszüntetés
11.2. Erőfölénnyel való visszaélés alapján indult ügyekben (Tpv. V. fejezet)				
5/2005	A FiberNet szolgáltatási területein 2005 januárjában az inflációt meghaladó, jelentős mértékű díjemeléseket hajtott végre. A szünetelés során a FiberNet vállalta, hogy a jövőben elérhetővé teszi a díjváltozás alapjául szolgáló számításokat az illetékes területi igazgatóságokon.	FiberNet Kommunikációs Zrt.	30	megszüntetés
66/2005	A vállalkozás a fizetéssel késedelembe eső fogyasztók értesítésekor alkalmanként 638 Ft-ot számított fel „a fizetési költségek miatti késedelemmel okozott ügyviteli költségöbbllet miatti kártérítés” címén. A szünetelés alatt vállalta, hogy úgy alakítja át a kártérítés kiszámítási módszerét, hogy abban nem számít fel közvetlen költségeket, illetve hogy 2006 végéig egyáltalán nem fizeteti meg a kártérítés összegét.	Budapesti Elektromos Művek Nyrt.	60	megszüntetés
47/2006	Az ELMŰ a feljogosított fogyasztók szabad piacra történő kilépésének feltételeként előírta, hogy a fogyasztók a fogyasztásmérők távleolvasásához kötelesek közvetlen, vagy automata beavasztású analóg telefonvonalat biztosítani. Az ELMŰ vállalta, hogy a Magyar Energia Hivatal elé jóváhagyásra terjesztett Új Elosztó Üzletszabályzatnak megfelelően lehetőséget biztosít a GSM távleolvasás alkalmazására, ezzel összhangba hozva magatartását a Tpv. rendelkezéseivel.	Budapesti Elektromos Művek Nyrt.	-	megszüntetés
11.3. Versenykorlátozó megállapodás miatt indult ügyekben (Tpv. IV. fejezet)				
157/2004	A vállalatok koncessziós szerződéseket kötöttek egymással, mely szerződések szerint a koncessziós forgalmazók vállalják a különféle gyorsfagyasztott Globus termékek viszonteladását kiskereskedők részére, s melyek olyan elemeket tartalmaztak, amelyek alkalmasak lehetnek versenykorlátozó hatás kifejtésére. A szünetelés során a felek módosították a szerződési feltételeket, s az eljárás megszüntetéssel zárult.	Globus Konzervipari Rt., Békéscsaba Hűtőipari Rt., Puskás és Társa Kft., "J.A." Mobil Expressz Bt., Eis Trade Kft., Mir-Ker Kft., Vértes Food Kft., G és K Food Kft., Nanuk Kft., Lektor Bt., Uni-Flock Kft., Unikornis 2000 Kft., Antics Kft., Sáfrán és Társa Kft., Ice Team Kft., Gandalf-Ker Kft., Kapital Kft., Szita és Társai Kft., Therminusz Kft.	60	megszüntetés

A GVH EGYÉB TEVÉKENYSÉGEI ÉS JELLEMZŐI

12. A GVH versenykultúra fejlesztésére irányuló tevékenysége 2006-ban

Sajtó híradások a GVH-ról 2006-ban

GVH-ról megjelent cikkek, írások száma országos napilapokban	1348
GVH-ról megjelent híradások szakmai, illetve gazdasági hetilapokban	103
GVH-ról megjelent híradások az elektronikus médiában (rádió, televízió)	42

A hivatal ismeretterjesztő tevékenysége

Iskolarendszerű oktatáskeretében oktató munkatársak száma	11
Különböző médiumoknak adott interjúk száma	113
Szakmai publikációk száma	68
Munkatársak által tartott szakmai előadások diákok számára	15
Munkatársak előadásai szakmai közönség részére	80
A hivatal által diákok számára kiírt pályázatra beérkezett munkák száma	7

13. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ 2006. évi rendezvényei

	FÁK országok ¹²⁸	Balkáni országok ¹²⁹	CECI ¹³⁰
Szemináriumok száma	1	2	1
Résztvevők száma	26	40	20
Előadások száma	20	15	6
Esettanulmányok száma az előadáson	25	19	5

14. A GVH anyagi helyzete

A 2006. évi költségvetés alakulása (millió Ft)

Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Működési költségvetés			
Személyi juttatások	882,3	1002,1	1000,5
Munkaadókat terhelő járulékok	269,1	313,0	313,0
Dologi kiadások	175,6	386,2	351,5
Egyéb működési célú támogatások, kiadások	67,9	50,0	50,0
Felhalmozási költségvetés			
Intézményi beruházás		36,1	24,8
Kölcsönök		2,4	2,4
Kiadások összesen	1394,9	1789,8	1742,2
Működési költségvetés			
Működési bevételek		205,3	205,3
Felhalmozási költségvetés			
Felhalmozási bevételek		1,7	1,7
Kölcsönök		2,4	2,4
Előirányzat maradvány felhasználás		53,1	53,1
Támogatás	1394,9	1527,3	1527,3
Bevétel összesen	1394,9	1789,8	1789,8

¹²⁸ FÁK országok és Grúzia: Orosz Föderáció, Fehéroroszország, Ukrajna, Moldova, Örményország, Azerbajdzsán

¹²⁹ Dél-kelet-európai országok: Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Montenegró, Macedónia, Albánia, Bulgária, Románia

¹³⁰ Közép-európai Versenyügyi Kezdeményezés (Central European Competition Initiative): Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Szlovénia, Ausztria (állandó meghívott), Magyarország

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL SZERVEZETE

(2006. december 31-i állapot)

